

Tartalomjegyzék

Tartalom

1. Bevezetés7
2. Személyi állomány8
3. Oltalom alatt álló természeti értékek és területek adatai, információi11
 - 3.1. Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek és ezek változásai11
 - 3.1.1. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti11
 - 3.1.2. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesíteni tervezett (védelemre tervezett) területek12
 - 3.1.3. „Ex lege” védett természeti területek13
 - 3.1.4. „Ex lege” védett természeti értékek13
 - 3.1.5. Natura 2000 területek14
 - 3.1.6. Nemzetközi jelentőségű területek18
 - 3.1.7. Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű, meglévő és tervezett19
 - 3.2 Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek20
 - 3.3. Egyéb, speciális területi kategóriák:20
 - 3.4. Magas Természeti Értékű Területek21
4. Kutatás és monitorozás22
 - 4.1. Kutatás22
 - 4.2. Monitorozás30
 - 4.3. TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok modulonként59
 - 4.4. Jelentési kötelezettség (EU, nemzetközi egyezmény, nemzetközi szervezet)59
5. Természetvédelmi kezelési tevékenység60
 - 5.1.A) Természetvédelmi kezelési tervek60
 - 5.1.B) Natura 2000 fenntartási tervek és céldokumentumok (elmúlt évben készült vagy felülvizsgált)61

- 5.2. Élőhely-fenntartás, kezelés (élőhelyek és területegységek szerinti bontásban)65
 - 5.2.1. Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások65
 - 5.2.2. Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése70
- 5.3. Élőhely-rehabilitáció75
- 5.4. Fajmegőrzési tevékenységek76
 - 5.4.1. A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások76
 - 5.4.2. Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése76
 - 5.4.3. Védett fajokkal kapcsolatos illegális cselekmények észlelése79
 - 5.4.4. Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei80
- 5.5. Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek81
- 5.6. Természetvédelmi mentőtevékenység84
- 6. Saját vagyonkezelésű területeken folyó tevékenység86
 - 6.1. Területvásárlások, kisajátítások adatai (védeltségi szint helyreállítás, elővásárlási jog, pályázatok)86
 - 6.2. Génmegőrzés88
 - 6.2.1. Génmegőrzési tevékenység ismertetése állatok esetében88
 - 6.2.2. Egyéb állatállomány, kezelésük89
 - 6.2.3. Génmegőrzési tevékenység ismertetése növények esetében90
 - 6.3. Saját vagyonkezelésben lévő erdőterületek kezelése90
 - 6.4. Vadászterületeken folyó vadállomány szabályozás117
 - 6.5. Halgazdálkodási vízterületek118
 - 6.5.1. Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek118
 - 6.5.2. Védett természeti területen található halastavak121
- 7. Tájvédelem122
 - 7.1. Egyedi tájértékek122
 - 7.2. Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben124

- 7.3. Település- és területrendezési tervek, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet véleményezése, közreműködés az elkészítésben, adatszolgáltatás125
- 7.4. Tájvédelmi övezetek módosítása126
- 7.5. Tájvédelmi jelentőségű beavatkozások126
- 8. Projektek127
- 9. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenység133
 - 9.1. Az Igazgatóság ügyiratforgalma133
 - 9.1.1. szakvéleményadás/adatközlés/jogsegély a hatóságok számára133
 - 9.1.2. Nem saját vagyonkezelésben lévő védett és Natura 2000 **erdő**területek134
 - 9.1.3. jelentési feladatok a Minisztérium számára135
 - 9.1.4. ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés135
 - 9.2. Szabállysértés136
 - 9.3. Természetvédelmi bírság136
 - 9.4. Büntető ügyek137
 - 9.5. Polgári perek137
 - 9.6. Egyéb jogi ügyek137
- 10. Természetvédelmi Őrszolgálat138
 - 10.1. Alapadatok138
 - 10.1.1. Személyi feltételek138
 - 10.1.2. Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák139
 - 10.1.3. Polgári természetőrök140
 - 10.2. Feladatellátás141
 - 10.2.1. Hatósági feladatellátás141
 - 10.2.2. Együttműködés más hatóságokkal141
 - 10.2.3. Nem hatósági feladatok ellátása142
- 11. Költségvetés és vagyon143
 - 11.1. Kiadások143

- 11.2. Bevételek147
- 11.3. Vagyon152
 - 11.3.1. Befektetett eszközök152
 - 11.3.2. Forgóeszközök154
- 11.5. Eszközök155
- 12. Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok158
 - 12.1. Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra158
 - 12.1.1. Látogató-, és oktatóközpontok158
 - 12.1.2. Tanösvények158
 - 12.1.3. Egyéb bemutatóhelyek159
 - 12.1.4. Természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínek159
 - 12.1.5. Szálláshelyek160
 - 12.1.6. Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények160
 - 12.2. Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások160
 - 12.2.1. Szakvezetési túrák, speciális túrák160
 - 12.2.2. Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvények162
 - 12.2.3. Természetiskolai minősítésre felterjesztett programszolgáltatás162
 - 12.2.4. Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások162
 - 12.2.5. Kiadványok167
 - 12.2.6. Látogatóstatisztika169
 - 12.2.7. Környezeti nevelési statisztika171
 - 12.3. Társadalmi kapcsolatok175
 - 12.3.1. Nemzeti Parki Termék Védjegyrendszer működtetése, pályázati eredmények, programok bemutatása175
 - 12.3.2. Natúrparkokkal való kapcsolat179
 - 12.3.3. Kommunikáció – hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok180
 - 12.4. Tervezett fejlesztések182

- 12.5. Együttműködési megállapodások182
- 12.6. Fontosabb események182
- 12.3. Társadalmi kapcsolatok187
 - 12.3.1 Nemzeti Parki Termék Védjegrendszer működtetése, pályázati eredmények, programok bemutatása187
 - 12.3.2. Natúrparkokkal való kapcsolat191
 - 12.3.3. Kommunikáció – hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok191
- 12.4. Tervezett fejlesztések194
- 12.5. Együttműködési megállapodások194
- 12.6. Fontosabb események194
- 13. Közfoglalkoztatás197
- 14. Belföldi és külföldi együttműködés199
- 15. Ellenőrzés204
- 16. Éves munka legfontosabb összefoglalása209
- 17. Fontosabb célkitűzések a következő évre211

Jelentés

a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság
2022. évi szakmai tevékenységéről

Pécs 2023.04.01.

PH.

.....

Závoczky Szabolcs

Igazgató

A jelentést elfogadom.

.....

Balczó Bertalan

helyettes államtitkár

1. Bevezetés

Jelen dokumentum a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság (DDNPI) 2022. évi tevékenységét összefoglaló beszámoló.

A Beszámoló bemutatja az Igazgatóság éves stratégiai céljait, és az ahhoz kapcsolódó operatív intézkedések végrehajtását, a Nemzeti Környezetvédelmi Program és a Nemzeti Természetvédelmi Alapterv meghatározott feladataival összhangban, melynek keretében áttekintettük a tájegységek és a különböző szakterületek legfontosabb feladatait és eredményeit.

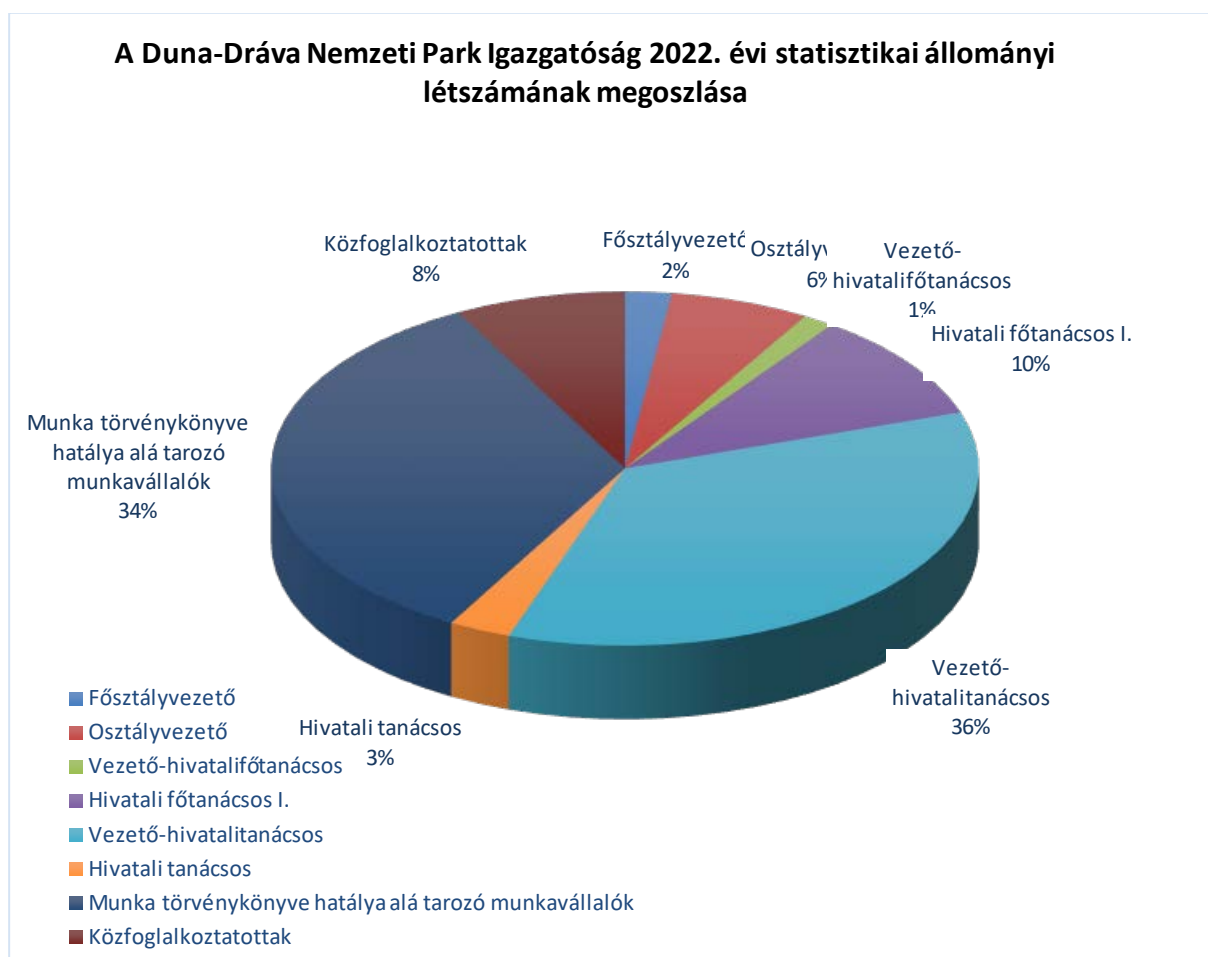
A tevékenységek zömét - a természetvédelem keretein belül általában - több éven keresztül végezzük, így esetlegesen átfedések lehetnek az elmúlt évekkkel.

2. Személyi állomány

Az Igazgatóság 2022. évi átlagos statisztikai állományi létszáma az előző évvel megegyezően 141 fő volt, az alábbi megoszlásban:

- Kormánytisztviselő: 82 fő
- Munka törvénykönyve hatálya alá tartozó: 48 fő
- Közfoglalkoztatott: 11 fő

A létszamszerkezet összetételét az alábbi diagram szemlélteti:

Igazgatóságunkon, szakképzett, magas szakmai felkészültséggel rendelkező munkatársak dolgoznak. A személyi állomány 78 fő felsőfokú, 44 fő középfokú, 19 fő alacsony fokú végzettséggel rendelkezik, valamint 48 fő angol és/vagy német illetve orosz nyelvtudással.

A létszám- mintegy 67 %-át képezik a tájegységekben dolgozó természetvédelmi örök, referensek, szakreferensek, munkavállalók. A fennmaradó 33 % az Igazgatóság központi létszámát képező referensekből, szakreferensekből, és vezetői létszámból tevődik össze.

Jogviszony megnevezése	Létszám	Szakképzettség			Nyelvismeret			
		alapfokú	középfokú	felsőfokú	nyelv	alapfok	középfok	felsőfok
Kormánytisztviselő	82	0	12	70	angol	12	21	1
					német	3	9	1
					orosz		1	
Mt. hatálya alá tartozó	48	10	30	8	-	-	-	-
Közfoglalkoztatott	11	9	2	0	-	-	-	-
Összesen	141	19	44	78	0	15	31	2
Létszám:	141	141			48			

Pályázatból megvalósuló fejlesztéseknek köszönhetően, több bemutatóhelyünkön a szolgáltatások színvonala, a bemutatói infrastruktúra minősége nagymértékben javult. A fejlesztések során megvalósult bemutatói infrastruktúra üzemeltetéséhez a szükséges foglalkoztatotti létszám azonban nem tudott igazodni. A létszámhiányt egyes helyeken közfoglalkoztatottak bevonásával, vagy egyszerűsített foglalkoztatás keretében igyekszünk megoldani.

Igazgatóságunk az elmúlt pár évben a szűkös költségvetési források és létszámkeret miatt a rendelkezésre bocsátott létszámkeret teljes kihasználása mellett támaszkodott a közfoglalkoztatási programra. Az ökoturisztikai létesítmények működtetése, a vagyonkezelési feladatok ellátása, gyepkezelési- és állattartási feladatok végrehajtása a közfoglalkoztatottak munkavégzése nélkül elképzelhetetlen lett volna.

A védett természeti területek fenntartása és kezelési feladatai nagyrészt élőmunka igényes feladatok. Igazgatóságunk 2022. évben az országos közfoglalkoztatási program keretében, 12 hónapon keresztül átlag 11 fő a foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetben lévő, vidéki területen élő aktív korú álláskeresőt foglalkoztatott.

A 2022. évi programot – hasonlóan a korábbi években megvalósult programokhoz - Igazgatóságunk foglalkoztatási és természetvédelmi szempontból egyaránt hasznosnak ítéli meg. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság működési területén ugyanis számos olyan természeti terület található, amelynek fenntartása, bemutatása, a gyepterületek tisztítása, az invazív és allergén növények irtása, az állatgondozás és legeltetés, a vizes élőhelyek, vízfolyások, fokok karbantartása, erdőgazdálkodási feladatok időről-időre jelentősebb munkaerőigénnyel járnak, amelyek elvégzése álláshely hiányában, valamint az intézményi szűkös költségvetés okán nem vagy kizárólag más szakmai feladatok háttérbe szorítása révén lenne megvalósítható. Ezek a feladatok egyrészt természetes folyamatok eredményeként válnak szükségessé, másrészt az idegenforgalom, a területek idényjelleggel fokozódó látogatottsága

kapcsán merülnek fel. Ellátásuk főként alacsony képzettségű munkaerőt igényel, ami a célterületek településeinek képzetlen, munkanélküli lakossága köréből könnyen megoldható volt.

Mindezek mellett a programban érintett területeken élő lakosság, az itt megforduló kirándulók, látogatók is érzékelhették a területeken végbe ment változásokat, melyek a program nélkül csak szűkösebb formában valósulhattak volna meg.

Az Igazgatóság sokrétű tevékenységi köréből és szerteágazó feladataiból kifolyólag működési területén számos gazdálkodó, vállalkozó és vállalkozás szolgáltatását, közreműködését veszi igénybe a feladatai ellátásához. Ezzel saját munkavállalóin kívül a munkát, munkalehetőséget teremt az adott régióban szakértelemmel rendelkező és alacsonyan kvalifikált munkavállalók részére egyaránt. Az alábbi táblázat az Igazgatóság természetvédelmi kezelése kapcsán alkalmazott saját foglalkoztatottai mellett információt ad közvetett „foglalkoztatói” pozíciójáról a régióban.

1. A nemzeti park igazgatóságok részéről a védett természeti területek és a Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán foglalkoztatottak száma (fő)	
1.1. Kormánytisztviselők	50
1.2. Szerződéses munkavállalók	
1.3. MTv munkavállalók	19
2. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán alkalmazott közfoglalkoztatottak száma (fő)	7
3. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán az igazgatósággal írásos megállapodás alapján együttműködő vállalkozások érintett munkavállalóinak becsült száma (fő)	
3.1 Turisztikai szolgáltatók	30
3.2. Megbízott tervező/kivitelező vállalatok	200
3.3. Gazdálkodók, mezőgazdasági, erdészeti vállalkozások	280
3.4. Egyéb	30

3. Oltalom alatt álló természeti értékek és területek adatai, információi

3.1. Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek és ezek változásai

3.1.1. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett és védelemre tervezett természeti területek összesítő adatai:

Működési terület (ha) 1284968						
	Védett természeti terület		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Nemzeti park	1	49752	15004	0	0	0
Tájvédelmi körzet	5	44227	4530	0	0	0
Természetvédelmi terület	19	3648	405	0	1	51,0722
Természeti emlék	8	11,8343	0	0	8	3,0473
Védelemre tervezett földtani alapszelvények	-	-	0	0	8	2,249
Védelemre tervezett földtani képződmények	-	-	0	0	1	0,0181
Összesen	33	97639	19939	0	18	56,3866

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti területek adatai:

Név	Törzskönyvi szám	Védett	Fok. Védett
Duna-Dráva Nemzeti Park	271/NP/96	49 478,80	13 431,60
Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet	242/TK/91	8232,7	498,9
Zselici Tájvédelmi Körzet	126/TK/76	8307,9	164,1
Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet	146/TK/77	9347,5	1396
Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzet	319/TK/09	10 316,10	370,9
Dél-Mezőföld Tájvédelmi Körzet	293/TK/99	7 546,50	964,7
Babócsai Basa-kert természetvédelmi terület	144/TT/77	12,6	
Baláta-tó természetvédelmi terület	6/TT/42	447,5	219,6
Bölcskei-nószirmos természetvédelmi terület	312/TT/07	111,16	
Bükkhát természetvédelmi terület	309/TT/07	452,2	68,1
Csokonyavisontai fás legelő természetvédelmi terület	143/TT/77	433	
Csombárdi-rét természetvédelmi terület	315/TT/07	53,4	
Dávodi Földvári tó Természetvédelmi Terület	294/TT/00	74,3	
Dunaszekcsői Lőszfal Természetvédelmi Terület	292/TT/98	6,8	1,2

Dunaszentgyörgyi-láperdő természetvédelmi terület	323/TT/12	332	
Fekete-hegy Természetvédelmi Terület	279/TT/97	94,6	36,4
Kapszeg-tó Természetvédelmi Terület	305/TT/06	156,2	
Mohácsi történelmi emlékhely természetvédelmi terület	111/TT/75	7,5	
Nagy-Mező-Arany-hegy Természetvédelmi Terület	273/TT/96	101	28,4
Pacsmagi-tavak Természetvédelmi Terület	225/TT/90	485	
Rinyaszentkirályi-erdő természetvédelmi terület	174/TT/84	62,8	
Szakadáti-legelő természetvédelmi terület	207/TT/89	1,5	
Szentegáti-erdő Természetvédelmi Terület	255/TT/93	234,8	
Szársomlyói természetvédelmi terület	15/TT/44	224,74	125,05
Villányi Templom-hegy természetvédelmi terület	208/TT/89	3,4	
Csarnóta Cser-hegy és kőfejtő földtani alapszelvény természeti emlék	377/TE/15	7,2817	
Községi alappont földtani alapszelvény természeti emlék	382/TE/15	0,5330	
Mórággy kőfejtő földtani alapszelvény természeti emlék	386/TE/15	0,5091	
Aranyos-völgy-Észak földtani alapszelvény természeti emlék	375/TE/15	0,3628	
Aranyos-völgy-Dél földtani alapszelvény természeti emlék	374/TE/15	0,6266	
Meszes-völgyi földtani alapszelvény természeti emlék	385/TE/15	0,4060	
Studer-völgyi földtani alapszelvény természeti emlék	395/TE/15	0,0909	
Paks löszfal földtani alapszelvény természeti emlék	390/TE/15	2,0222	

3.1.2. Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesíteni tervezett (védelemre tervezett) területek

Név	Kiterjedés (hektár)
Tengelic-Székesi gémtelep természetvédelmi terület	51,0722
Diósviszló, kőfejtő K-09 földtani alapszelvény - természeti emlék	0,3503
Pécs, Havihegy M-25 földtani alapszelvény - természeti emlék	0,8371
Máriagyűd, Vadászlak K-33 földtani alapszelvény - természeti emlék	0,470
Siklós, Oliva-bánya T-72 földtani alapszelvény - természeti emlék	0,1696
Siklós, Rigó-bánya T-073 földtani alapszelvény - természeti emlék	0,4687
Apátvarasd Ny K-44 földtani alapszelvény - természeti emlék	0,1536
Magyaregregy, Leánykő M-26 földtani alapszelvény - természeti emlék	0,3478
Kurd Pa-27 földtani alapszelvény - természeti emlék	0,2502
összesen	54,1195

A védelemre tervezett Tengelici-Székes gémtelep területen 2021 tavaszán egy nagy kiterjedésű nádas tűz pusztított sajnálatos módon 2022. évben a korábbi gémtelepen fészkelő állomány nem tért vissza, így egyelőre igazgatóságunk a védetté nyilvánítási eljárást folytatását nem látja indokoltnak.

3.1.3. „Ex lege” védett természeti területek

Ex lege védett természeti területek	Egyedi jogszabállyal védett természeti területen elhelyezkedő		Egyedi jogszabállyal védett természeti területen kívül elhelyezkedő	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Lápok	194	1396	104	1070,6
kunhalom	16			
földvár	59			
forrás	192			372
víznyelő	129			

A lápok felmérése és bejegyzése folytatódott 2022 folyamán is. Az eljárás egy esetben zajlott le, így Tolna megyében került bejegyzésre egy meglehetősen nagy (121,6 ha) láp, a Kajdacsai rekettyés.

Az aktuálisan nyilvántartott lápok elhelyezkedését ábrázoló és adataikat tartalmazó attribútum táblával ellátott shape fájlt az Agrárminisztérium Környezetügyért Felelős Államtitkárság Természetmegőrzési Főosztálya részére megküldjük.

3.1.4. „Ex lege” védett természeti értékek

Feltárások

Barlang	Regisztrált összesen (db)	Tárgyévben regisztrált (db)
Mecsek	223	0
Villányi-hegység	23	0

Jelentősebb barlangfeltárás 2022-ben: Az Abaligeti-barlangrendszerhez tartozó Törökpince-víznyelőbarlangban (kataszteri szám: 4120-13) 2022-ben jelentős feltárássra került sor a 2022. januárjában alakult Mecseki Barlangkutató Csoport által.

A csoport fő kutatási célja az Abaligeti-barlangrendszer, azon belül a Törökpince –víznyelő volt. 2022. május 7-én egy szűk szakaszon átkúsza elsőként jutottak be egy tágas barlangszakaszba, mely mintegy 200 m hosszúnak bizonyult.

Az újonnan feltárt szakaszokon helyenként 6-8 m széles, 4-5 m magas és több méter vastag hordalék tölti ki az üregeket. Cseppkőképződményei mecseki viszonylatban igen gazdagok és nagyméretűek. A valamikor itt működő pataknak köszönhetően a besodort régészeti és őslénytani leletei is figyelemre méltóak.

Számos feltárás után 2022. 07. 17-én került sor a Törökpince-víznyelőbarlang és az Abaligeti-barlang II. Nyugati-oldalág összebontására, ezzel az Abaligeti-barlang három bejáratúvá vált. Az Abaligeti-barlang ezzel mintegy 430 m-rel lett hosszabb. A barlangszakasz lezárást igazgatóságunk 2023 évben tervezi elvégezni.

2022-ben az Igazgatóság természetvédelmi kezelésében és üzemeltetésében található Abaliget-barlangban megtörtént a világítás hatására kialakult növényzet (algabevonat, stb.) eltávolítása a sziklafelületeken, agyag lerakódásokon, beton járdákon és műtárgyakon.

3.1.5. Natura 2000 területek

A tárgyévben a Natura 2000 területek kiterjedése nem változott.

Név	Azonosító	Terület (ha)	Típus
Nyugat-Dráva	HUDD10002	15237	különleges madárvédelmi terület
Gemenc	HUDD10003	19641	különleges madárvédelmi terület
Béda-Karapancsa	HUDD10004	8722	különleges madárvédelmi terület
Kisszékeleyi-dombság	HUDD10005	2644	különleges madárvédelmi terület
Pacsmagi-tavak	HUDD10006	439	különleges madárvédelmi terület
Mecsek	HUDD10007	20635	különleges madárvédelmi terület
Belső-Somogy	HUDD10008	33328	különleges madárvédelmi terület
Zselic	HUDD10013	23053	különleges madárvédelmi terület
Tenkes	HUDD20001	1559	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Villánykövesdi Fekete-hegy	HUDD20003	291	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Dél-Zselic	HUDD20004	6805	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Szársomlyó	HUDD20006	270	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Kelet-Dráva	HUDD20007	6624	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Ormánsági erdők	HUDD20008	10532	különleges természetmegőrzési terület
Ócsárd-Hegyszentmártoni völgyek	HUDD20010	260	különleges természetmegőrzési terület
Szekszárdi-dombvidék	HUDD20011	2446	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Geresdi-dombvidék	HUDD20012	6567	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Jánosházi-erdő és Égett-berek	HUDD20014	619	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Kisbajomi erdők	HUDD20015	1300	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Észak-Zselici erdőségek	HUDD20016	16248	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Mocsoládi-erdő	HUDD20017	2586	különleges természetmegőrzési terület
Pati-erdő	HUDD20018	332	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Mernyei-erdő	HUDD20019	250	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Közép-mezőföldi löszvölgyek	HUDD20020	1598	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Szakadati löszgyepek	HUDD20022	28	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Tolnai Duna	HUDD20023	7162	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

			terület
Aparhanti sztyepp	HUDD20024	21	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Lengyel-hőgyészi erdők	HUDD20026	3636	különleges természetmegőrzési terület
Koppány-menti rétek	HUDD20028	363	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Kisszékelyi-dombság	HUDD20029	2979	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Mecsek	HUDD20030	26181	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Gemenc	HUDD20032	20704	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Nagyhajmási dombok	HUDD20033	457	különleges természetmegőrzési terület
Tengelici homokvidék	HUDD20040	5788	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Boronka-melléke	HUDD20044	11491	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Béda-Karapancsa	HUDD20045	10798	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Törökkoppányi erdők	HUDD20046	2165	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Szenesi-legelő	HUDD20050	380	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Darányi borókás	HUDD20051	3479	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Ormánsági vizes élőhelyek és gyep	HUDD20052	1414	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Csokonyavisontai fás legelő	HUDD20053	497	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Nyugat-Dráva	HUDD20054	374	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Zákány-örtilosi dombok	HUDD20055	271	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Közép-Dráva	HUDD20056	6275	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Rinyaszentkirályi-erdő	HUDD20060	507	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Nyugat-Dráva-sík	HUDD20062	5178	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Szentai erdő	HUDD20063	19528	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Töttösi-erdő	HUDD20065	1189	különleges természetmegőrzési terület
Pécsi-sík	HUDD20066	505	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Székelyszabari erdő	HUDD20067	288	különleges természetmegőrzési terület
Gyékényesi erdők	HUDD20068	776	különleges természetmegőrzési terület
Paksi ürgemező	HUDD20069	352	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Tengelici rétek	HUDD20070	466	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Paksi tarka sáfrányos	HUDD20071	91	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Dunaszentgyörgyi-láperdő	HUDD20072	328	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

Szedresi Ős-Sárvíz	HUDD20073	753	kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
--------------------	-----------	-----	--

terület megnevezése	terület kódja	Kihelyezett tábla (db)	területet érintő tanösvény vagy látogatóközpont megvalósulása (db)	élőhelyrekonstrukció (ha)	területet érintő projektek száma (db)
Nyugat-Dráva	HUDD10002	0	0		
Gemenc	HUDD10003	0	0		
Béda-Karapanca	HUDD10004	0	0		
Kisszékellyi-domság	HUDD10005	0	0		
Pacsmagi-tavak	HUDD10006	0	0		
Mecsek	HUDD10007	0	0		
Belső-Somogy	HUDD10008	0	0		
Zselic	HUDD10013	0	0		
Tenkes	HUDD20001	0	0		
Villánykövesdi Fekete-hegy	HUDD20003	0	0		
Dél-Zselic	HUDD20004	0	0		
Szársomlyó	HUDD20006	0	0		
Kelet-Dráva	HUDD20007	0	0		
Ormánsági erdők	HUDD20008	0	0		
Ócsárd-Hegyszentmártoni völgyek	HUDD20010	0	0		
Szekszárdi-dombvidék	HUDD20011	0	0		
Geresdi-dombvidék	HUDD20012	0	0		
Jánosházi-erdő és Égett-berek	HUDD20014	0	0		
Kisbajomi erdők	HUDD20015	0	0		
Észak-Zselici erdőségek	HUDD20016	0	0		
Mocsoládi-erdő	HUDD20017	0	0		
Pati-erdő	HUDD20018	0	0		
Mernyei-erdő	HUDD20019	0	0		
Közép-mezőföldi löszvölgyek	HUDD20020	0	0		
Szakadati löszgyepek	HUDD20022	0	0		
Tolnai Duna	HUDD20023	0	0		
Aparhanti sztyepp	HUDD20024	0	0		
Lengyel-hőgyészi erdők	HUDD20026	0	0		
Koppány-menti rétek	HUDD20028	0	0		
Kisszékellyi-domság	HUDD20029	0	0		
Mecsek	HUDD20030	0	0		
Gemenc	HUDD20032	0	0		

Nagyhajmási dombok	HUDD20033	0	0		
Tengelici homokvidék	HUDD20040	0	0		
Boronka-melléke	HUDD20044	0	0		
Béda-Karapanca	HUDD20045	0	0	14*	1
Törökkoppányi erdők	HUDD20046	0	0		
Szenesi-legelő	HUDD20050	0	0		
Darányi borókás	HUDD20051	0	0		
Ormánsági vizes élőhelyek és gyeppek	HUDD20052	0	0		
Csokonyavisontai fás legelő	HUDD20053	0	0		
Nyugat-Dráva	HUDD20054	0	0		
Zákány-örtilosi dombok	HUDD20055	0	0		
Közép-Dráva	HUDD20056	0	0		
Rinyaszentkirályi-erdő	HUDD20060	0	0		
Nyugat-Dráva-sík	HUDD20062	0	0		
Szentai erdő	HUDD20063	0	0		
Töttösi-erdő	HUDD20065	0	0		
Pécsi-sík	HUDD20066	0	0		
Székelyszabari erdő	HUDD20067	0	0		
Gyékényesi erdők	HUDD20068	0	0		
Paksi ürgemező	HUDD20069	0	0		
Tengelici rétek	HUDD20070	0	0		
Paksi tarka sáfrányos	HUDD20071	0	0		
Dunaszentgyörgyi-láperdő	HUDD20072	0	0		
Szedresi Ős-Sárvíz	HUDD20073	0	0		

*A Béda-Karapanca site-on az erdőrehabilitációs projekt folyamatban van, várható befejezési ideje 2027.

2022-ben a Natura 2000 monitoring, az NBmR program és a Dráva-monitoring vizsgálatok mellett több Natura 2000 területen folytak célzott kutatások a Natura 2000 céldokumentumok elkészítéséhez és a Natura 2000 adatlapok (*Standard Data Form*) frissítéshez kapcsolódóan, a jelölő élőhelyek kiterjedésének és állapotváltozásainak, valamint a jelölő fajok elterjedési és állományadatainak pontosítása érdekében. Az eredmények alapján 29 db Natura 2000 céldokumentum készült el.

2022-ben zajlottak a DDNPI működési területén található különleges madárvédelmi területek Natura 2000 fenntartási terveinek egyeztetési eljárásai, melyek hasznos tapasztalatcserére adtak lehetőséget a természetvédelem szakemberei, a gazdálkodók és a hatóságok között.

2019. január 1-től indult és 2022-ben is folytatódott „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” (GRASSLAND-HU) témacímű LIFE Integrált Projekt, melynek keretében több Natura 2000 területen folytak élőhelyrehabilitációs célú beavatkozások és a beavatkozások hatásait vizsgáló felmérések a jelölő gyepek élőhelyek (6190, 6210, 6250, 6260, 6410, 6440) megőrzése érdekében (inváziós fajok visszaszorítása, legeltetési infrastruktúra fejlesztése, cönológiai és faunisztikai vizsgálatok).

3.1.6. Nemzetközi jelentőségű területek

Ramsari területek:

Terület neve	Kihirdetve	Terület (ha)
Béda-Karapancsa	1997	1150
Gemenc	1997	16873
Pacsmagi-tavak	1997	485
Szaporcai Ó-Drávameder	1979	257

Terület megnevezése	Kihelyezett tábla (db)		területet érintő tanösvény vagy látogatóközpont megvalósulása (db)	élőhelyrekonstrukció (ha)	területet érintő projektek száma (db)
Béda-Karapancsa ramsari	0		0	14	1
Gemenc ramsari	0		0	0	0
Pacsmagi-tavak ramsari	0		0	0	0
Szaporcai Ó-Dráva meder ramsari	0		0	0	0
Mura-Dráva-Duna Határon átnyúló Bioszféra Rezervátum	0		0	14	1

MAB bioszféra-rezervátumok - Mura-Dráva-Duna Határon Átnyúló Bioszféra-rezervátum

	Magyarország	más országok	összesen
magterület	15841	113847	129688
pufferzóna	75347	180794	256141
átmeneti zóna	385557	570128	955685
összesen	476745	864769	1345514

2021. szeptember 15-én az UNSECO kihirdette az ötoldalú „Mura-Drava-Danube Transboundary Biosphere Reserve” bioszféra rezervátumot, így a korábbi horvát-magyar bioszféra rezervátum helyébe az új, osztrák-szlovén-horvát-magyar-szerb terület lépett. 2022-ben egy, a WWF Austria- mint vezető kedvezményezett- által összeállított LIFE pályázat került benyújtásra, ennek keretében a DDNPI két drávai mellékág, egy dunai holtág és egy dravaszentesi mocsár/erdő élőhelykomplexum fejlesztését tervezi.

Európa diplomás területek - Nem releváns

Világörökségi területek - Nem releváns

Geopark - Nem releváns

Zselici Csillagoségbolt-park

A 2009 ben elnyert cím a Zselici Tájvédelmi Körzet területét fedi le, összesen 8337 ha.

Az Igazgatóság együttműködik a Magyar Csillagászati Egyesülettel.

2015-ben került átadásra a SEFAG Zrt által működtetett Zselici Csillagpark Látogatóközpont.

Az átadás óta több új beruházás is megvalósul a komplexumhoz kapcsolódva. A látogatóközpont munkatársai elsősorban nappali programokkal várják a vendégeket. Az DDNPI évről-évre kevesebb látogatót tud bevonni ezen a területen. 2022-ben egy darab szakvezetésünk volt a Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet területén.

3.1.7. Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű, meglévő és tervezett

Jelenleg az Igazgatóság működési területén speciális természetvédelmi kezelést igénylő védetté nyilvánított földtani alapszelvények országos jelentőségű védett természeti területeket nem érintenek.

Védelemre tervezett részterületek:

Név	Kiterjedés (hektár)
Pécs, Kistrét T-40 földtani alapszelvény	0,0392
Pécs, Kozári kőfejtő földtani képződmény	0,0181
Réka-völgy J-15 földtani alapszelvény	0,124
Réka-völgy J-80 földtani alapszelvény	0,1157
Pécs,Misina úti kanyar T-38 földtani alapszelvény	0,0426
Kisújbánya, Csepegő-szikla J-16 földtani alapszelvény	0,7152
Óbányai-völgy J-17 földtani alapszelvény	0,8174
Óbánya, Pisztrángos-tó J-18 földtani alapszelvény	0,0161
Vékényi-völgy K-46 földtani alapszelvény	0,3788
összesen:	2,2671

3.2 Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek**Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

Nem tervezzük mesterséges üregek védetté nyilvánítását.

3.3. Egyéb, speciális területi kategóriák:

Erdőrezervátum

Az Igazgatóság illetékességi területén az alábbi erdőrezervátumok helyezkednek el:

4/2000. (III.24.) KöM rendelet alapján

- 1./ Buvat Keszeges-tó Erdőrezervátum 262,5 ha, ebből magterület 84,8 ha (védőzóna 177,7 ha)
- 2./ Dél-Veránka Sasfok Erdőrezervátum 194,9 ha, ebből magterület 54,8 ha (védőzóna 140,1 ha)
- 3./ Kádár-sziget Erdőrezervátum 82,3 ha, ebből magterület 50,8 ha (védőzóna 31,5 ha)
- 4./ Matty Erdőrezervátum 32,6 ha, ebből magterület 32,2 ha (védőzóna 0,4 ha)
- 5./ Ropolyi Erdőrezervátum 231,9 ha, ebből magterület 58,2 ha (védőzóna 173,7 ha)
- 6./ Dávodi Erdőrezervátum 242,7 ha, ebből magterület 52,3 ha (védőzóna 190,4 ha)

11/2007. (III.30.) KvVM rendelet alapján

Bükkhát TT és erdőrezervátum 452,2 ha, ebből magterület 58,4 ha (védőzóna 393,8 ha, amiből 8,4 ha fokozottan védett a rendelet 2.§ értelmében)

4/2009. (IV.10.) KvVM rendelet alapján

Nyugat-Mecsek TK valamint a Kőszegi-forrás erdőrezervátum létesítéséről: 115 ha, ebből magterület 31 ha, védőzóna 84 ha

19/2008. (VIII.22.) KvVM rendelet alapján

Baláta tó TT bővítéséről és erdőrezervátummá nyilvánításáról 447,5 ha, ebből magterület 76,1 ha (védőzóna 371,4 ha, amiből fokozottan védett 143,5 ha)

Országos Ökológiai Hálózat

2022-ben az ökológiai hálózatot érintő változás nem történt.

3.4. Magas Természeti Értékű Területek

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság működési területén kettő MTÉT terület található.

Az egyik Baranya megyében „Baranya megye fás legelői” néven, amely 24.928 ha összterülettel rendelkezik. Igazgatóságunk ezen MTÉT területen nem gazdálkodik. A 2021 évben szántóföldön alföldi madárvédelmi előírásokkal célprogramba 3 gazdálkodó pályázott összesen mintegy 57,1 ha területtel Drávafok (8 ha), Sellye (29,5), Kákics (7ha), Bogdása (12,6ha) községhatárokbán

A másik terület Somogy megyében „Somogy” néven, amely 37.345 ha összterülettel.

A 2022. évben szántóföldön hegy- és dombvidéki madárvédelmi előírásokkal célprogramba 1 gazdálkodó pályázott összesen mintegy 14,7 ha területtel Marcali községhatárban. Gyepterületeken alföldi madárvédelmi előírásokkal célprogramba 3 gazdálkodó pályázott összesen mintegy 121,3 ha területtel Marcali (2,6ha), Somogyfajsz (113,9ha), Pusztakovácsi (4,8ha) községhatárokbán.

Igazgatóságunk a Somogy MTÉT-ben gyepterületen hegy- és dombvidéki madárvédelmi előírásokkal célprogramba pályázott Nagybajom községhatárban 47,5 ha területtel.

4. Kutatás és monitorozás

4.1. Kutatás

Inváziós fajokra irányuló kutatási tevékenységek

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (ezer ft)	Kutatás főbb eredményei
1.	Inváziós növényfajok kutatása	Márkus András	Dráva	DDNPI saját költségvetése		Szórvány adatok felvétele folyamatosan az év során az OBM adatállományába olyan területeken, ahol újonnan megjelenő-kolonizáló inváziós fajok észlelése történt
2.	Európai Unió inváziós fajokra vonatkozó adatgyűjtés során keletkezett adatok	DDNPI munkatársai (Molnár Dániel)	DDNPI működési területe	DDNPI saját költségvetése		<p>2022-ben az Openbiomaps adatbázisban létrehoztuk az uniós inváziós fajokra vonatkozó adatszolgáltatáshoz illeszkedő adatfelvételi űrlapot, aminek segítségével már terepen az elvárt adattartalommal rögzíthetik a fajadatokat az igazgatóság munkatársai.</p> <p><i>Ailanthus altissima</i></p> <p>2022-ben az Openbiomaps adatbázisban 95 rekordot rögzítettünk a bálványfa előfordulására vonatkozólag, a (pl. a Szársomlyón végzett részletes felmérés eredményeként) szálsankénti előfordulásoktól az ezresre becsült állományokig.</p> <p><i>Asclepias syriaca</i></p> <p>A selyemkóróra vonatkozólag 2022 évben 106 rekordot rögzítettünk, a pár tőtől a tízezres nagyságrendig terjedő tőszámokat tapasztaltunk.</p> <p><i>Lepomis gibbosus</i></p> <p>57 rekordot rögzítettünk az Alsó-Dunavölgy mellékveizeiben elektromos halászgéppel történt felmérések során, egytől százas nagyságrendig terjedő fogásszámokat tapasztaltunk.</p> <p><i>Pseudorasbora parva</i></p> <p>9 rekordot rögzítettünk az Alsó-Dunavölgy mellékveizeiben elektromos halászgéppel történt felmérések során, egytől 47-ig terjedő fogásszámokat tapasztaltunk.</p> <p><i>Trachemys scripta elegans</i></p> <p>A szaporcai Ó-dráva területén 2 egyed adatait rögzítettük.</p>
3.	Nem Európai Unió inváziós	DDNPI munkatársai	DDNPI működési területe	DDNPI saját költségvetése		<p><i>Azolla filiculoides</i></p> <p>4 rekordot rögzítettünk, a gemenci Holt-Siön néhány négyzetméteres állományok,</p>

fajokra vonatkozó adatok					<p>míg Kölked községhatárban a bédai holtágon 200 négyzetméter körüli, Drávapalkonyán pedig még nagyobb, több százazres egyedszámú állományokat találtunk.</p> <p style="text-align: center;"><i>Amorpha fruticosa</i></p> <p>5 rekordot rögzítettünk az igazgatóság mecseki, somogy-tolnai és drávai tájegységeiben, az 1 négyzetméterestől 500 töves állományokig.</p>
--------------------------	--	--	--	--	--

Növényfajokra irányuló kutatási tevékenységek

No	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (ezer ft)	Kutatás főbb eredményei
1.	Védett növényfajok előfordulási adatainak gyűjtése	Márkus András, természetvédelmi őrszolgálat	teljes működési terület	Természeti értékek védelme keret, GRASSLAND-HU IP LIFE		Védett növényfajok előfordulási és állomány adatainak felvétele folyamatosan az év során az OBM adatállományába
2.		Óvári Miklós Márkus András				Folytatódott a független kutatókkal közösen végzett, vizsgálat sorozat az igazgatóság botanikusának részvételével a kakasmandikó termőhelyi és fenológiai viszonyainak összefüggéséről. Publikált eredmények még nincsenek, viszont a faj több kisebb egyedszámú előfordulása vált ismertté Igazgatóságunk előtt a kooperációnak köszönhetően. Ezek az adatok az OBM adatbázisba is bekerültek
3.	Védett növényfajok monitorozása	DDNPI munkatársai (Gubacsi Mihály, Kovács László, Molnár Dániel, Schurk László)	Paks	Természeti értékek védelme keret	743	4 tolnai községhatárban 10, a jelentésekben eddig nem szereplő szennyes infű (<i>Ajuga laxmanni</i>) előfordulási hely felmérése történt meg, az állományok mérete pár tucattól több száz tőig terjedt.
4.	Védett növényfajok monitorozása	DDNPI munkatársai (Schurk László)	Böhönye	Természeti értékek védelme keret	743 (a 4. sorral azonos)	Tolna községhatárban egy új, 35 töves kistűszű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>) előfordulási adat

					keret)	rögzítése történt meg.
5.	Védett/Natura 2000 mellékletben szereplő növényfajok monitorozása	Márkus András	Barcs	Természeti értékek védelme keret	936 (a 6. sorral azonos keret)	A <i>Lindernia procumbens</i> korábban a környékről ismeretlen, új előfordulási adata került elő Barcs község határában, a Közép-Dráva közösségi jelentőségű területről.
6.	vegetációtérképezés és cönológiai állapotfelvételezés jelölő gyepes Natura 2000 élőhelyeken (6440)	Dr Király Gergely	Berzencei rétek	GRASSLAND-HU IP LIFE pályázat	450	2020-ban alapállapot felvételezés történt a projekt megvalósítása (vízrendezés) előtt. Elkészült a Berzencei rétek vegetációtérképe és a beavatkozási terület 3 mintavételi helyén cönológiai felvételek készültek. Az élőhelytérképezés során 16 ÁNÉR-élőhely előfordulását mutattuk ki a területen, melyek közül a különböző réttársulások meghatározó fontosságúak. A mocsári növényzet elszórtan sokfelé előfordul, általában más élőhelyekkel alkotott komplexben. A mocsárrétek a terület meghatározó, nagy összefüggő foltokat alkotó élőhelyei. A cönológiai felvételek az erősen legeltetett részeken fajszegényebb, zavarástűrű, a kevésbé bolygatott kaszálón diverzebb, gyomfajokban szegény vegetációt jeleztek.
7.	cönológiai vizsgálatok gyepes Natura 2000 élőhelytípusokban (6250)	Horváth András	Bölcske	GRASSLAND-HU IP LIFE pályázat	430	A pályázat keretében élőhelyrekonstrukciós beavatkozással (cserjeirtás) érintett gyepterületek állapotváltozásának nyomonkövetése érdekében 4 mintaterület (két kezelt, egy referencia állapotú gyep és egy kezeletlen cserjésedő terület) cönológiai vizsgálatait végeztük el 2020 folyamán. Összesen 14 fászszerű és 71 lágyszűrű faj van jelen a területen. 3 inváziós fászszerű és néhány értékes védett faj mellett

						főként zavarástűrű fajok jellemzők mind a négy mintaterületre. A kezelt területek borításértéke az alapállapotfelvételkor rögzítetthez képest értelemszerűen csökkent, a fajkészlet változása egyelőre nem tapasztalható, de mindenképpen javasolt a vizsgálatok megismétlése néhány év múlva az élőhely változásának nyomonkövetése érdekében.
8.	cönológiai állapot-felmérés és hatásmonitoring ártéri mocsárréten (6440)	Dr Kovács Orsolya	Kölked (Nagy-rét)	GRASSLAND-HU IP LIFE pályázat	600	2020-ban alapállapot felvételezés történt a projekt megvalósítása (nagyobb állatlétszámmal történő újbóli legeltetés) előtt.

Gernictelen fajokra irányuló kutatási tevékenységek

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (ezer Ft)	Kutatás főbb eredményei
9.	Babócsa 10. erdőtag bogárfaunisztikai feltárása	Sár József	Babócsa	DDNPI saját költségvetése	250	<p>A Dráva-monitoring keretében 2. éve zajlik a nemzeti park igazgatóság által természetközeli gazdálkodási módszerekkel kezelt erdőtag teljeskörű bogárfaunisztikai felmérése.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gyűjtési módszerek összegzése: Egyelés - földutakon, gombából, tuskók alól, virágzó cserjékről, lombzat aljáról, Fakéregzés - lábon álló és ledőlt száraz és korhadó törzseken, Korhadó fa bontás - ledőlt korhadó fatörzsekből, Fűhálózás - aljnövényzetben, cserjéken, elérhető lombzaton kopogtatva, Talajcsapda - ecetes, talajszint alá telepített pohárcsapdák - összesen 35 db, Lombcsapda - 6-7 méter magasságban telepített tölgy és gyertyán fákon boros és sörös banános töltéssel összesen 7 db, Rostálás - Moczarsky-Winkler féle korhadó fa rostálás-futtatás 1 alkalommal, - Tömeg gyűjtött anyagok válogatása, tisztítása továbbá konzerválás, preparálás, genitália preparálás, determinálás, adatgyűjtő készítés. - Eredmények: 2 év alatt összesen 396 Coleoptera faj jelenléte volt

						<p>kimutatható a felmérésre kijelölt erdőtagokból (724 rekord). 40 védett faj vált ismertté, 4 közösségi jelentőségű Natura 2000 es jelölő faj került elő.</p> <p>- 2022-es eredmények: 421 adat, 246 faj, 28 védett faj, 1 új natura 2000 faj (<i>Cucujus cinnabarinus</i>), 7 új védett faj (<i>Calosoma sycopantha</i>, <i>Carabus sheidleri praescheidleri</i>, <i>Copris lunaris</i>, <i>Purpuricenus kaehleri</i>, <i>Calamobius filum</i>, <i>Capnodis tenebrionis</i>, <i>Meloe ciatricosus</i>), 84 új faj</p> <p>- A 2022-es gyűjtési anyag faunisztikai értékelése: A vizsgált területről eddig előkerül bogárfaj-összetétel alapján a Prae-illyr fauna birodalom jellemzői mutatkoznak, néhány kizárólagosan a Dunántúlra korlátozott adatú hollya faj, és egy mediterrán elterjedésű szaproxilofág pattanó bogár faj mellett (<i>Lacon punctatus</i>).</p>
10.	Rákok felmérése	DDNPI munkatársai (Daróczy Zsolt, Kulcsár Péter, Sztellik Endre, DDNPI Mecseki, Dunai és Somogy-Tolna tájegység)	DDNPI működési területén található alkalmas vízterek	DDNPI saját költségvetése	786	<p>A Somogyi Tájegységben szeptember első felében történtek felmérések, a tízlábú rákok közül mindössze 1 kecskerák került a csapdádba. A mintavételi pontok többsége száraz vagy vízhiányos volt, ami a csapdák kihelyezését sem tette lehetővé.</p> <p>A Mecsek tájegységben szintén problémákat okozott a vízhiány, júniusban Hetvehely községhatárban sikerült 1 folyami rákot fogni.</p> <p>Béda-Karapancsán 2022-ben is elvégeztük a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer protokolljának megfelelő rák felmérést a „Karapancsa (Karapancsai-főcsatorna)” nevű területen.</p>

Natura 2000 fenntartási tervek elkészítéséhez kapcsolódó kutatási tevékenységek:

No.	Kutatási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (ezer ft)	Kutatás főbb eredményei
1	Aparhanti sztyepp (HUDD20024) élőhelytérképezése, és a közösségi jelentőségű és védett növényfajok felmérése a Natura 2000 céldokumentum elkészítéséhez	Horváth András	Aparhanti sztyepp (HUDD20024) különleges természetmegőrzési terület	DDNPI saját keret	230	A felmérések eredményeként elkészült az Aparhanti sztyepp (HUDD20024) Natura 2000 terület élőhelytérképe (ÁNÉR élőhelytípus, Natura 2000 élőhelytípus, Németh-Seregélyes féle természetesség, inváziós fertőzöttség, élőhelyfolt jellemzése, jellemző / fontos fajok listája), a közösségi jelentőségű élőhelyek állapotváltozásainak értékelése, a védett és közösségi jelentőségű növényfajok elterjedési és

						állományadatinak pontosítása.
2	Biotikai adatgyűjtés a Béda-Karapancsa (HUDD10004) különleges madárvédelmi Natura 2000 céldokumentumának elkészítéséhez	Dr Molnár Tamás Mórocz Attila Tamás Ádám Krümmer Bence	Béda-Karapancsa (HUDD10004) különleges madárvédelmi terület	DDNPI saját keret	3 600 (az összeg a céldokumentum elkészítését is magában foglalja)	A felmérések eredményeként elkészült a Béda-Karapancsa (HUDD10004) különleges madárvédelmi terület jelölő madárfajainak felmérése, a fajok elterjedési- és állományadatainak pontosítása.
3	Biotikai adatgyűjtés a Béda-Karapancsa (HUDD20045) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 céldokumentumának elkészítéséhez	Mórocz Attila Tamás Ádám Krümmer Bence Kováts Attila Deme Tamás	Béda-Karapancsa (HUDD20045) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	DDNPI saját keret	2 600 (az összeg a céldokumentum elkészítését is magában foglalja)	A felmérések eredményeként elkészült a Béda-Karapancsa (HUDD20045) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület adathiányos jelölő fajainak (a területen előforduló közösségi jelentőségű halfajok, vidra (<i>Lutra lutra</i>); vadmacska (<i>Felis silvestris</i>); eurázsiai hód (<i>Castor fiber</i>)) felmérése, a fajok elterjedési- és állományadatainak pontosítása.
4	Közösségi jelentőségű bogárfajok vizsgálata Natura 2000 területeken Natura 2000 céldokumentumok elkészítéséhez	Rozner György	Dékány-hegy (HUDD20039), Rinyasznetkirályi-erdő (HUDD20060), Törökkoppányi erdő (HUDD20046), Jánosházi-erdő és Égett-berek (HUDD20014), Kisbajomi erdők (HUDD20015), Pati-erdő (HUDD20018), Mernyei-erdő (HUDD20019), Csokonyavisontai fáslegelő (HUDD20053) Natura 2000 területek	DDNPI saját keret	1 800	A felmérések eredményeként 8 Natura 2000 területen történt meg a közösségi jelentőségű bogárfajok felmérése, a fajok elterjedési- és állományadatainak pontosítása, természetvédelmi helyzetének jellemzése a Natura 2000 céldokumentumok elkészítéséhez.
5	Biotikai adatgyűjtés a Dél-Zselic (HUDD20004) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 céldokumentumának elkészítéséhez	Horvai Valér		DDNPI saját keret	1 500 (az összeg a céldokumentum elkészítését is magában)	A felmérések eredményeként elkészült a terület Natura 2000 adatalapján (SDF) szereplő jelölő fajok közül az adathiányos fajok állományainak vizsgálata, terepi adatgyűjtés a fajok elterjedési- és állományadatainak pontosításához. Vizsgált fajok:

					foglalja)	kétszikos hegyiszitakötő (<i>Cordulegaster heros</i>); díszes tarkalepke (<i>Euphydryas matura</i>); nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>); havasi cincér (<i>Rosalia alpina</i>); nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>); gyászcincér (<i>Morimus funereus</i>); nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>); skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>); sárgahasú unka (<i>Bombina variegata</i>).
6	Közösségi jelentőségű denevérfajok vizsgálata Natura 2000 területeken Natura 2000 céldokumentumok elkészítéséhez	Dr Görföl Tamás Dombi Imre	Ormánsági erdők (HUDD20008), Kiszékelyi-dombság (HUDD20029), Nagyhajmási dombok (HUDD20033), Székelyszabari erdő (HUDD20067), Gyékényesi erdők (HUDD20068) Natura 2000 területek	DDNPI saját keret	1 500	A felmérések eredményeként 5 Natura 2000 területen történt meg a közösségi jelentőségű denevérfajok felmérése, a fajok elterjedési- és állományadatainak pontosítása, természetvédelmi helyzetének jellemzése a Natura 2000 céldokumentumok elkészítéséhez.
7	A Dunaszentgyörgyi-láperdő (HUDD20072) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület élőhelytérképezése, a közösségi jelentőségű és védett növényfajok, valamint a területen előforduló szitakötőfajok felmérése a Natura 2000 céldokumentum elkészítéséhez	Farkas Sándor	Dunaszentgyörgyi-láperdő (HUDD20072) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	DDNPI saját keret	600	A felmérések eredményeként elkészült a Dunaszentgyörgyi-láperdő (HUDD20072) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület élőhelytérképe (ÁNER élőhelytípus, Natura 2000 élőhelytípus, Németh-Seregélyes féle természetesség, inváziós fertőzöttség, élőhelyfolt jellemzése, jellemző / fontos fajok listája), a közösségi jelentőségű élőhelyek állapotváltozásainak értékelése, a védett és közösségi jelentőségű növényfajok elterjedési és állományadatainak pontosítása, valamint a terület szitakötőfaunájának felmérése.
8	Biotikai adatgyűjtés a Gemenc (HUDD10003) különleges madárvédelmi terület Natura 2000 céldokumentumának elkészítéséhez	Dr Molnár Tamás Mórocz Attila Tamás Ádám Krümmer Bence	Gemenc (HUDD10003) különleges madárvédelmi terület		2 400 (az összeg a céldokumentum elkészítését is magában foglalja)	A felmérések eredményeként elkészült a Gemenc (HUDD10003) különleges madárvédelmi terület jelölő madárfajainak felmérése, a fajok elterjedési- és állományadatainak pontosítása.
9	Biotikai adatgyűjtés a Gemenc	Mórocz Attila	Gemenc	DDNPI saját	2 200	A felmérések eredményeként elkészült a Gemenc

	(HUDD20032) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 céldokumentumának elkészítéséhez	Tamás Adám Krümmer Bence Kováts Attila	(HUDD20032) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	keret	(az összeg a céldokumentum elkészítését is magában foglalja)	(HUDD20032) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület adathiányos jelölő fajaninak (kúszó zeller (<i>Apium repens</i>); vidra (<i>Lutra lutra</i>); vadmacska (<i>Felis silvestris</i>); mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>); kockás sikló (<i>Natrix tessellata</i>); vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>); zöld levelibéka (<i>Hyla arborea</i>); nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>); nagy hörcsincér (<i>Cerambyx cerdo</i>); valamint a területen előforduló közösségi jelentőségű halfajok) felmérése, a fajok elterjedési- és állományadatainak pontosítása.
10	Biotikai adatgyűjtés a Nyugat-Dráva (HUDD10002) különleges madárvédelmi terület Natura 2000 céldokumentumának elkészítéséhez	Selyem József	Nyugat-Dráva (HUDD10002) különleges madárvédelmi terület	DDNPI saját keret	2 700 (az összeg a céldokumentum elkészítését is magában foglalja)	A felmérések eredményeként elkészült a Nyugat-Dráva (HUDD10002) különleges madárvédelmi terület adathiányos jelölő fajaninak (haris (<i>Crex crex</i>); vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>); nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>); kis kócsag (<i>Egretta garzetta</i>); törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>); bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>); cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>); lappantyú (<i>Caprimulgus europaeus</i>); kis kárókatona (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>); kis vízcicsibe (<i>Porzana parva</i>); guvat (<i>Rallus aquaticus</i>) felmérése, a fajok elterjedési- és állományadatainak pontosítása.
11	Ócsárd-Hegyszentmártoni völgyek (HUDD20010) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület élőhelytérképezése a Natura 2000 céldokumentum elkészítéséhez	Márkus András	Ócsárd-Hegyszentmártoni völgyek (HUDD20010) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	DDNPI saját keret	500 (az összeg a céldokumentum elkészítését is magában foglalja)	A felmérések eredményeként elkészült az Ócsárd-Hegyszentmártoni völgyek (HUDD20010) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület élőhelytérképe (ÁNÉR élőhelytípus, Natura 2000 élőhelytípus, Németh-Seregélyes féle természetesség, inváziós fertőzöttség, élőhelyfolt jellemzése, jellemző / fontos fajok listája), és a közösségi jelentőségű élőhelyek állapotváltozásainak értékelése..
12	Paksi tarka sáfrányos (HUDD20071) különleges természetmegőrzési terület élőhelytérképezése, és a közösségi jelentőségű és védett növényfajok felmérése a Natura 2000 céldokumentum elkészítéséhez	Horváth András	Paksi tarka sáfrányos (HUDD20071) különleges természetmegőrzési terület	DDNPI saját keret	350 (az összeg a céldokumentum elkészítését is magában foglalja)	A felmérések eredményeként elkészült a Paksi tarka sáfrányos (HUDD20071) különleges természetmegőrzési terület élőhelytérképe (ÁNÉR élőhelytípus, Natura 2000 élőhelytípus, Németh-Seregélyes féle természetesség, inváziós fertőzöttség, élőhelyfolt jellemzése, jellemző / fontos fajok listája), a közösségi jelentőségű

						élőhelyek állapotváltozásainak értékelése, a védett és közösségi jelentőségű növényfajok elterjedési és állományadatainak pontosítása.
13	Biotikai adatgyűjtés és élőhelyterképezés a Paksi ürgemező (HUDD20069) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen a Natura 2000 céldokumentum elkészítéséhez	Horváth András Kováts László	Paksi ürgemező (HUDD20069) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	DDNPI saját keret	960 (az összeg a céldokumentum elkészítését is magában foglalja)	A felmérések eredményeként elkészült a Paksi ürgemező (HUDD20069) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület élőhelyterképe (ÁNER élőhelytípus, Natura 2000 élőhelytípus, Németh-Seregélyes féle természetesség, inváziós fertőzöttség, élőhelyfolt jellemzése, jellemző / fontos fajok listája), a közösségi jelentőségű élőhelyek állapotváltozásainak értékelése, a védett és közösségi jelentőségű növényfajok elterjedési és állományadatainak pontosítása, valamint a közösségi jelentőségű lepke- és bogárfajok felmérése, elterjedési- és állományadatainak pontosítása.
14	Közösségi jelentőségű lepkefajok vizsgálata a Szenesi-legelő (HUDD20050) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen a Natura 2000 céldokumentum elkészítéséhez	Kováts László	Szenesi-legelő (HUDD20050) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	DDNPI saját keret	910 (az összeg a céldokumentum elkészítését is magában foglalja)	A felmérések eredményeként elkészült a Szenesi-legelő (HUDD20050) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület közösségi jelentőségű lepkefajainak vizsgálata, elterjedési és állományadatainak pontosítása.
15	Közösségi jelentőségű bogár- és epkefajok vizsgálata a Tengelici homokvidék (HUDD20040) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen a Natura 2000 céldokumentum elkészítéséhez	Kováts László	Tengelici homokvidék (HUDD20040) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	DDNPI saját keret	1 290 (az összeg a céldokumentum elkészítését is magában foglalja)	A felmérések eredményeként elkészült a Tengelici homokvidék (HUDD20040) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület közösségi jelentőségű bogár- és lepkefajainak vizsgálata, elterjedési és állományadatainak pontosítása.

4.2. Monitorozás

2022-ben is folytatódott részben a Természeti értékek védelme keretből, részben az igazgatóság saját költségvetésének terhére a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer és az igazgatóság regionális monitorozó programjai keretében egyes közösségi jelentőségű és/vagy védett állat- és növényfajok és közösségek monitorozása.

Növényfajok monitorozása

No.	Monitorozó projekt tárgya	Kutató	Monitorozás helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (ezer ft)	Kutatás főbb eredményei
1.	Védett növényfajok felmérése	DDNPI munkatársai, Molnár Dániel	DDNPI működési területe (lásd. alább a részletes táblázatban)	Természeti értékek védelme keret	743	Lásd. az alábbi táblázatban

Vizsgált taxon		Mintavételi helyek megnevezése	Eredmények
Ajuga laxmanni	Szennes infű	Szecsárd, Bátaszék, Máriakéménd: Törökvár, Geresdlak, Kisszékely, Pálfa, Gyűrűsi völgyek, Dunakömlőd, Pécsvárad	Ismert állományok felmérése történt meg Tolna és Baranya megyében, valamint újonnan felfedezett állományok felmérése Tolna megyében. Az ismert állományokban a virágzó tövek számának csökkenése volt jellemző, ennek okai nem egyértelműek.
Aldrovanda vesiculosa	Aldrovanda	Böhönye, Baláta-tó (Szent)	Böhönyén továbbra sem találtuk a fajt és 2022-re a Baláta tó is teljesen kiszáradt, így a pár éve még ismét tízezres nagyságrendűre duzzadt populáció eltűnt.
Caldesia parnassifolia	Szíveslevelű hídör	Baláta-tó (Szent), Görgeteg	A növény egyik korábbi előfordulási helyén sem jelent meg évek óta, valószínűleg kipusztult.
Cirsium brachycephalum	Kisfészku aszat	Harc, Szedres, Medina, Tolna	A Pécsi síkon a felmérés időpontjában lekaszálták a területet, így a számlálás meghiúsult. Tolnában 3 ismert és egy új előfordulási hely adatainak rögzítése történt meg.
Colchicum hungaricum	Magyar kikerics	Villányi-hg. (Nagyharsány: Szársomlyó).	Minden eddiginél nagyobb mintaelemszámú felmérést végeztünk, melynek eredményeként a teljes állományt 1 027 111 virágzó töre becsültük.
Crocus heuffelianus	Kárpáti sáfrány	Belső-Somogy (Kaszó: Baláta-tó) Szársomlyó	A Baláta tónál a virágzó tövek száma ingadozó, 2022-ben ismét nagyon alacsony volt a felmérés időpontjában (ez nem feltétlenül jelenti a populáció kedvezőtlen állapotát, természetes fluktuáció vagy a virágzás elhúzódása is okozhatja. A Szársomlyón 2022-ben nem láttuk virágozni a töveket.

Crocus vittatus	Halvány sáfrány	Belső-Somogy (Csoknyavisonta)	A korábban tévesen Kárpáti sáfrányként monitorozott populáció kisebb-nagyobb ingadozások mellett stabil (~25 000 tő).
Digitalis ferruginea	Rozsdás gyűszűvirág	Nagynyárád, (Nagyharsány: Szársomlyó), Villány: Templom-hegy., Borjád, Töttös, Liptód, Máriakéménd, Majs, Kölked	<p>Szársomlyó (Nagyharsány): Utoljára 2007-ben találtunk egy 20 tőből álló állományt, azóta nem virágzott. Bár valószínűleg az élőhelyen lassan nő a fászszerű fajok borítása, nem valószínű, hogy ez okozza a populáció csökkenését. Elképzelhető, hogy tölevélrózsák még találhatóak a területen, de ugyanitt sárga gyűszűvirág is nő, ezek elkülönítése nehéz.</p> <p>Villányi templom-hegy: A tőszámban nem történt jelentősebb változás, de a tövek vegetatív állapotban vannak (valószínűleg a cserjésedés következtében növekvő árnyékolás vagy a szárazodás miatt). A populáció veszélyeztetett a kis areája miatt. A cserjék borítása egyre nő az élőhelyfoltban, de ez a veszélyeztető tényező könnyen elhárítható.</p> <p>Borjád: Az állomány nagyobb része egy tarvágás helyén feljövő újulatban található. Itt az erdő felnövésével érezhetően szorul vissza a virágzó tövek száma a 2010-es felméréshez képest. A nyiladékokban található állományok mérete szintén csökkent 2010 óta. 24 tő</p> <p>Töttös: Töttösi-erdő: A foltok nem minden esetben egyeznek a korábbi felmérések lelőhelyeivel, egyes állományok eltűntek, máshol újakat találtunk. Ennek oka az élőhely folyamatos átalakulása az erdőművelés miatt. Irtásokon, nyiladékokban, újulatokban megjelenik a faj, a felnövő erdőállományból, vagy becserjésedő területekről eltűnik. 2020-2022-ben 132 tövet számoltunk, ami a faj populációinak fokozatos csökkenését jelenti 2010 óta, amikor még több, mint kétszer ennyi tövet találtunk, bár a terület méretéből adódóan a teljes állományt nem tudtuk megszámolni, valószínűleg egyik évben sem.</p> <p>A Digitalis ferruginea másodlagosan kialakult, degradált élőhelyeken is megjelenik. Ezek az élőhelyek azonban nem állandóak, a tarvágások helyén az újulat felnövése és a lombkoronaszint záródása miatt nem marad meg hosszútávon. A nyiladékokban, utak mentén és gyepekben a cserjésedés jelenthet problémát, ami szintén a faj eltűnését okozhatja ezeken az élőhelyeken. A Töttösi-erdő mérete és a faj terjedésének kiszámíthatatlansága miatt javasoljuk a jövőben B-módszerrel vizsgálni.</p>
Eleocharis carniolica	Sűrű csetkása	Darány, Nagyberek	Már a megelőző felmérés idején, 2019-ben is aszályosabb volt az időjárás, így a csetkása a 2016-os élőhelyek némelyikén eltűnt, viszont a Nagy-Berekben, korábban vízállásos területen nagy számban megtaláltuk. 2022-ben a Nagy-Berek ismét nem telt fel vízzel, a száradó felszínen beindult a szukcesszió, gyomosodás, a csetkása innen is eltűnt, így a közeli halastavak iszapfelszínén sikerült csak megtalálni néhány tövet.
Lindernia procumbens	Heverő iszapfű	Darány, Nagyberek	A faj megtalálása annak nehéz észrevehetősége és a potenciális élőhelyek nagy száma miatt megfelelően csapadékos években is nehézkes, a 2022 aszályos évben új állományok megjelenésére és megtalálására kisebb volt az esély, de ennek ellenére a Barcsi-borókásból

			pár egyed, a Dráva alsó szakaszán pedig 2 százas nagyságrendű állománya került elő.
Marsilea quadrifolia	Mételyfű	Belső-Somogy, Dráva-mente	<p>2022-ben a csak átmeneti vízborítással rendelkező élőhelyei szárazak voltak, így azokon nem jelent meg a faj és nem találtuk meg a nagypartosi populációt sem. A Karapancsai erdei tavakban található állomány a legstabilabb, itt minden eddigénél több tövet számoltunk (1 340) és terjedt is.</p> <p>Kölked (Nagypartos): Utoljára 2007-ben láttunk itt mételyfüvet.</p> <p>Nagycsány: 2010-ben nagy tömegben volt található, 2012-ben a terület teljesen száraz volt, beszántották, a faj azóta sem került elő.</p> <p>Siklósnagyfalu: nem jelent meg a faj, valószínűleg túlzottan kiszáradt az élőhely</p> <p>Hercegszántó: a tóban kevés víz volt, így a terület teljes átkutatása sem volt lehetséges, a mételyfű innen sem került elő.</p> <p>A hercegszántói populáció esetén van leginkább esély az állomány fennmaradására, de a faj a többi élőhelyén erősen veszélyeztetett, főként a szárazodás miatt.</p>
Serratula lycopifolia	Fénylő zsoltina	Mecsek: Kis-Tubes	A korábbi felmérések alkalmával fellelt kis élőhelyfoltokban a legutóbbi felméréshez hasonló egyedszámot tapasztaltunk (43 virágzó tő). A populáció kis kiterjedése és a turisztikailag frekvenciált előfordulási hely miatt enyhén veszélyeztetett.
Paeonia officinalis ssp. banatica	Bánáti bazsarózsa	Hosszúhetény	Az állandó mintanegyzetben történt meg a faj monitorozása, a korábbi felmérésekhez képest újabb jelentős foltot is találtunk, másutt kis mértékben változott a folthatár, a számlált egyedszám a nagyszámú felmérőnek köszönhetően magasabb értéknek adódott, különösen a nehezebben észrevehető vegetatív hajtások tekintetében (7930 tő, 2337 virágzó).
Pulsatilla grandis	Leánykökörccsin	Mecsek (Pécs: Tubes)	A legutóbbi felmérés óta az élőhelyek nem mutatnak jelentős változást, de minden felmért helyszínen a virágzó tövek számának csökkenését tapasztaltuk, ennek okai nem ismertek, lehet, hogy a száraz kora tavaszi időjárás volt az oka. 2022-ben 3 lokalitást mértünk fel (Tékes: 791, Váralja: 79, Havihegy: 20).
Vincetoxicum pannonicum	Magyar méreggyilok	Kelet-Mecsek (Hosszúhetény)	A magyar méreggyilok állománya hosszú távon stabilnak tűnik, 2022-ben minden eddigénél több tövet számoltunk (234).
Galanthus nivalis	Kikeleti hóvirág	DDNPI működési területe	130 pontban 182 861 tő hóvirág adat rögzítése történt meg. Az igazgatóság valamennyi tájegységében történt felmérés

Lycopodium spp.	Korpafüvek	Darányi-borókás, Inke, Somogytarnóca, Boronka	Mindegyik előfordulás igen kis kiterjedésű, a somogytarnócai 10 m ² , a boronkai ennek kisebb, mint fele, a Darányi-borókásban és Inkén található egy nagyságrenddel kisebb kiterjedésű. Az állományokat az erdészeti tevékenység (főként a fakitermelés), az élőhelyek szárazodása és a természetes szukcessziós folyamatok, valamint a vaddisznók túrása veszélyeztethetik.
Ruscus aculeatus	Szúrós csodabogyó	DDNPI működési terület	Több, mint 100 kisebb-nagyobb állományt mértünk fel minden érintett tájegységben.

Gombák monitorozása

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (ezer ft)	Kutatás főbb eredményei
1.	Nagygomba közösség felmérése	Pál-Fám Ferenc	Kőszegi-forrás ER	Természeti értékek védelme keret	350	A munka célja elsősorban trendmonitorozás és a magterület-kezelt-ültetett erdőállomány-hármas fungájának az összehasonlítása, de cél volt a védett és veszélyeztetett fajok dokumentálása is. A mintavétel az előbbi erdőállományokban zajlott, 3 állományban állományszintű fajösszetétel, illetve 3, egyenként 500 m ² -es kvadrátban termőtestszám-felmérés készült. A módszer a vonatkozó protokoll által meghatározott, az időpontok: 06.12, 07.02, 09.24, 10.05 és 10.26 voltak. Felmérésre került a nagygomba fajösszetétel állományonként, a faj- és termőtestszám kvadrátonként, a veszélyeztetett fajok száma ugyanilyen bontásban, valamint a védett fajok. Összesen 90 nagygombafaj 5153 termőteste került dokumentálásra, melyek közül 34 volt veszélyeztetett, 3 pedig védett. Az éves fajszám tekintetében a kezelt állomány- magterület- ültetvény csökkenő fajszámsorrend figyelhető meg mind az állományokban, mind a kvadrátokban. A termőtestszámok tekintetében viszont magterület- kezelt állomány- ültetvény a sorrend. A funkcionális megoszlás csökkenő xilofág szaprotróf és növekvő talajlakó szaprotróf arányt mutatott a magterülettől az ültetvény felé. A természetvédelmi szempontból legfontosabb nekrotróf parazita szám és arány a magterületen kiemelkedő volt, mind állomány-, mind pedig kvadrát szinten. Az egy IUCN 1-es és a négy 2-es kategóriás faj mind a magterületen termett. Két védett faj, a <i>Ganoderma pfeifferi</i> és a <i>Hypsizygos ulmarius</i> is a magterületen termett, a harmadik védett faj a <i>Volvariella bombycina</i> a magterület mellett az ültetvényben is. A mért paraméterek értékei a 2021-es és a 2020-as évek értékei közé esnek, ez az év átlagosnak minősül.

Állatfajok monitorozása

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (ezer Ft)	Kutatás főbb eredményei
2.	NBmR szerinti kétéltű- és hüllőfelmérés Bédán	Baranya Természeti Értékeiért Alapítvány (Bank László)	A Béda-Karapancsai Tájegység területéből a bédai rész.	Természeti értékek védelme keret	300	A kétéltű és hüllőfajok felmérése a monitoring területen 2022-ben is megtörtént. Célja, a kilenc évvel ezelőtt megkezdett adatrögzítések folytatása, új módszerek kipróbálása, valamint további fajok és mikroterületek bevonása a vizsgálatba. A helyszíne a Béda-Karapancsa Tájegység területéből a Bédai rész, ami egy 2500 hektáros erdőtömb, a hozzá tartozó holtágakkal, gyepekkel, kisvizekkel. A konkrét felmérések ezen belül 37 helyszínen történtek, 59 alkalommal. A mintavételi módszerek az egyes fajcsoportoktól függően több módon történtek. Elsősorban vizuális megfigyelések alapján, valamint akusztikus módszerrel. Az idei évben először megpróbálkoztunk az éjszakai lámpás felmérésekkel is. A felmért fajok az alábbiak voltak: Rana dalmatina, Emys orbicularis, Triturus dobrogicus, Hyla arborea, Pelophylax komplex. A felmérések számszerűsített eredményeit a táblázatok részletesen tartalmazzák. Összességében elmondható, hogy a 2022-es év a monitoring tevékenységek megkezdése óta az egyik legsikertelenebb év volt. Ennek fő oka a rendkívül csapadékhiányos tavaszi és nyári időszak volt. Ebből adódóan nem jöttek létre a kisvizes szaporodó helyek, és a Rana dalmatina, valamint a Triturus dobrogicus éves szaporulata elmaradt, vagy a néhány még létező kisvíz kiszáradása következtében teljes egészében megsemmisült. Ez már a második ilyen év volt egymás után, ami ezen fajok állományára rendkívül kedvezőtlen hatást gyakorolt. Hasonló képpen a Dunai árhullámok elmaradása is katasztrófális hatást gyakorolt a hullámtérre. Az évek óta tartó leszárzódás, az elöntések hiánya miatt nem jöttek létre Bombina bombina szaporodó helyek. A vizsgált fajok, fajcsoportok mennyisége az idén bővült. (Hyla arborea, Pelophylax komplex) Ezek esetében akusztikus felmérés történt, amit el lehetett végezni. Mivel ez volt az első év, ezért összehasonlításra még nincs lehetőség. Invazív, vagy tájidegen faj az idén nem került elő a területről, de néhány évente vannak előfordulások, elsősorban teknősök közül. A

						terroristák felelőtlen szabadon engedései miatt ez a jövőben sem zárható ki.
3.	Fali gyík monitoring	Fiatal Ökológusok Természetvédelmi Egyesülete (Schäffer Dávid)	Szársomlyó, Mecsek	Természeti értékek védelme keret	150	A fali gyík (<i>Podarcis muralis</i> Laurenti, 1768) 2022. év vizsgálati periódusában, 2022. év május hónappal kezdődően a vonatkozó protokoll előírásai szerint lefolytatott mintavételezésének adatainak feldolgozása történt meg. A 2022-es év két mutató kivételével minden összevetésben alacsonyabb egyedszám és egyedsűrűség adatokat hozott, mint a megelőző év, amikor már ugyanezt regisztráltuk, azaz a bázis is alacsony volt. A szársomlyói populáció fluktuáló változása összességében az évek távlatában nézve - az egyedszámokat és a fluktuáció mértékét nézve is - csökkenő. 2022-ben a Szársomlyón élő faligyík populáció egyedsűrűsége (a transzekt által lefedett mintegy 500 m ² területű sávra vonatkozóan): 252 egyed/ha = 0,025 egyed / m ² (=átlagosan ~40 m ² -enként 1-1 egyed). A Szársomlyón felvett populációs mutatók csökkenő trendje vélhetőleg a cserjésedés, az extrém forró időszakok, és az emiatt olykor hangsúlyos gyepevegetáció pusztulás majd gyomosodás következménye, legalább is a mintaterületen. A mintegy 110 hektáros területen a fali gyík azonban olyan, nagy kiterjedésű, kis veszélyeztettségű, magas természetességű, optimális élőhelykomplexumon van jelen, hogy a mért csökkenést populációs szintre nem lehet kiterjeszteni, annak – önmagában - természetvédelmi jelentőséget nem indokolt tulajdonítani. A változás trendje mindazonáltal felhívja az élőhelyi minőség fokozatos megváltozását jelzi, ami a fokozottan védett területen élő védendő természeti értékek további sorsa szempontjából figyelmet érdemel.
4.	A kaszpi haragossikló (<i>Dolicophis caspius</i>) monitorozása a Villányi-hegységben	Fiatal Ökológusok Természetvédelmi Egyesülete (Schäffer Dávid)	Szársomlyó	DDNPI saját költségvetése	300	A haragos sikló (<i>Dolicophis caspius</i> Gmelin 1789) 2022-es év vizsgálati periódusában, 2022. év május hónappal kezdődően a vonatkozó protokoll előírásai szerint lefolytatott mintavételezésének adatainak feldolgozása történt meg. A mintavételezések helyszíne: Szársomlyó (Nagyharsány): Szoborparkban és a hegy déli oldalán. A mintaterületen 2022-ben 12 észlelés került rögzítésre, ebből 8 a Nagyharsányi Szoborpark felhagyott bányaudvara környékén kijelölt mintaterületen, 4 a hegyoldal déli gyepejében. A szársomlyói haragossikló populáció az évek távlatában nézve fluktuáló trendet mutat. A szoborpark területén lényegesen nagyobb denzitású a faj előfordulása, mint a hegy déli oldalán. A 2022-es évben a korábbi eredményekhez viszonyítva az átlagosnál alacsonyabb volt a

						megfigyelések száma. A cserjésedés (virágos kőris, molyhos tölgy) jelentette szukcessziós folyamatok, és az invazív fajokkal (bálványfa, akác) történő erdősülés figyelmet érdemel, mert a haragos sikló a nyíltabb élőhelyeket preferálja. 2020-ban került megnyitásra a Kikerics panorámasétány, ami némiképp megnövelte a turisztikai forgalmat (és a zavarást) a Szoborparkban, ami a haragos sikló leginkább preferált élőhelye a hegyen. Az állományban illetve annak észlelhetőségében jelen vizsgálati évben csökkenést tapasztaltunk, de ez közvetlenül nem tulajdonítható a látogatóforgalomnak.
5.	A kaszpi haragossikló Duna menti állományainak felmérése	Halpern Bálint	Duna-mente	DDNPI saját költségvetése	1 000	<p>2022-ben folytattuk a Duna mentén található haragossikló élőhelyek monitorozását, az év folyamán legalább egyszer valamennyi korábban megismert élőhelyre ellátogattunk. A mintavételezéseket az MME Kétéltű- és Hüllővédelmi Szakosztályának Haragossikló-védelmi Programja számára megkért engedélyben megadott módon végeztük. Mivel a cél minél több megfigyelés begyűjtése, a kígyók által használt élőhelyek kiterjedésének felmérése volt, a mintavételezéseket nem standardizáltuk, meghatározott transzekteket nem követtünk. Lejegyeztük a megfigyelés időpontját és a helyszín GPS koordinátáit. A talált vedléseket begyűjtöttük és genetikai vizsgálatok céljából a Természettudományi Múzeumba továbbítottuk.</p> <p>Nyolcszor jártunk a paksi területen (az élőhely nagysága 36,47 ha), a téglagyár feletti löszfal tetején idén négy élő haragossiklót láttunk, valamint három vedlést gyűjtöttünk be. Pakson az első sikló 2022. március 29-án került szem elé, az utolsó vedléseket pedig szeptember 24-én találtuk. 2022-ben a 6-os út mellett nem találtunk elgázolt példányt. A Herptérképre történő lakossági feltöltés révén egy, a téglagyárhoz közeli ingatlanról kaptunk adatot a haragossiklók rendszeres, tavasztól nyár végéig tartó kerti jelenlétével kapcsolatban. Dunakömlődön (az élőhely nagysága 22,33 ha) és Dunaföldváron (az élőhely nagysága 18,78 ha) 2022-ben egy-egy alkalommal jártunk, haragossiklót nem észleltünk. Kisapostagon (az élőhely nagysága 32,24 ha) július 17-én gyűjtöttünk be egy vedlést, élő állatot nem láttunk. Később egy közösségi médiában nagy port kavart siklóharapásos eset kapcsán két lakossági bejelentést kaptunk a községből, mindegyik új észlelés többszáz méterre esik a korábban megismert kisapostagi előfordulási helyektől. A lakosság tájékoztatása céljából interjút adtunk a fajról a Kisapostagi Krónikának, az írott anyag később a Dunaujvárosi Hírlapban is</p>

						<p>megjelent. Dunaszekcsőn egy terepbejárás alkalmával két vedlést találtunk, élő siklót nem láttunk.</p> <p>A 2022-es évben saját terepbejárásaink során a korábban már megismert természetközeli élőhelyeken voltak észleléseink, a paksi és a kisapostagi területekről kapott lakossági bejelentések lakott területekről érkeztek. Idén elgázolt vagy agyonvert példányt nem találtunk. A korábbi évekhez viszonyítva a legtöbb élőhelyen lényeges változást nem tapasztalunk. Pakson a téglagyári löszfal északi részén található haragossikló-telelőhely közelében továbbra aggasztó az akácsarjak terjedése, mely hosszabb távon az ott található napozóhelyek létét veszélyezteti. A löszpart felső részén természetvédelmi szempontból indokolt volna az akác visszaszorítása.</p>
6.	A keresztes vipera (<i>Vipera berus</i>) állományainak felmérése Somogy megyében	Halpern Bálint	Kaszó	DDNPI saját költségvetése	850	<p>A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága (DDNPI) működési területén előfordul a fokozottan védett keresztes vipera (<i>Vipera berus</i>), melynek állományai Boronka-melléki Tájvédelmi Körzetben és Kaszó környékén található meg. A faj országos monitorozási rendszerének kialakítása és az előfordulási adatok egységes adatbázisba rendezése céljából a Természet Szolgálatában Alapítvány (TSZA) és a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Kétéltű- és Hüllővédelmi Szakosztálya (MME KHVSZ) szakmai együttműködésbe kezdett. Az Agrárminisztérium Természetmegőrzési Főosztályával egyeztetett program keretében az illetékes Nemzeti Park Igazgatóságokkal együttműködő felek minden fellelhető adatforrást felkutatnak a keresztes viperák előfordulásával kapcsolatban, feldolgozva az elérhető irodalmi adatokat, illetve a fajt kutatók személyes észlelési adatait begyűjtve, valamint az Országos Kétéltű- és Hüllőtérképezés Program adatbázisában szereplő adatokat is kigyűjtik. Ezen túlmenően, terepi bejárásokkal próbálják felkutatni a még fellelhető állományokat, monitorozandó az állományok nagyságát és változásait, valamint az élőhelyek állapotát, és a faj előfordulását negatívan befolyásoló tényezőket.</p> <p>Az irodalmi adatok feldolgozása révén 29 Somogy megyei helyszínt sikerült azonosítani, ahol keresztes viperákat észleltek. A Magyar Természettudományi Múzeum Herpetológiai gyűjteményében 30 térségből származó keresztes viperát találtunk. A korábban ezeken a helyszíneken dolgozó kutatóktól további 43 észlelési adatot sikerült begyűjteni. Az Országos Kétéltű- és Hüllőtérképezés Program</p>

						honlapjára 28 keresztes vipera adat érkezett be a térségből, így a pontszerűen meghatározható adatokkal együtt összesen 99 észlelési adatot tartalmaz az adatbázis a térségből. A 2021/2022-es tél és tavasz ismét rendkívül aszályos volt, ami nem kedvezett a keresztes viperák tavaszi észlelésének. Aggasztó méreteket ölt a vaddisznó kártétele a Tuskósi-réteken, ahol megjelent a borz is, ami magyarázhatja, hogy idén nem észleltünk viperákat ezen a területen. Bükkpusztán összesen 3 egyedét észleltünk, akik közül 1 példány úton elütött volt.
7.	Ritka és telepesen fészkelő madarak felmérése	Gáborik Ákos, Kövesi Sándor, Dombi Imre, Felső Barnabás, Gregorits János, Kovács Attila, Mórocz Attila, Omacht Zoltán, Schmidt Tamás, Sztellik Endre, Horváth Zoltán, Csór Sándor, Kozma-Bognár Tamás, Merkei Gábor, Hódossy Attila, Mezei Ervin, Wágner László, Zöldvári Ákos, Kulcsár Péter, Bodó János, Dudás György, Völgyi Sándor, Nyemcsok Tamás, Glacz Róbert, Daróczi Zsolt, Gubacsi Mihály, Kováts László, Nagy Tibor, Pintér András, Schurk László, Szendi József		DDNPI saját költségvetése	240	<p>A 2022. évi „Ritka és telepesen fészkelő madárfajok monitoringja” című program keretében viszonylag sok fajról gyűjtöttünk adatot. Ezek egy része a kollégák mindennapi munkája során ritkán kerül szem elé, természetvédelmi jelentőségük és a pontos fellelésükre fordítandó erőforrások aránya miatt pedig az állományadataik kevésbé megbízhatóak. Más fajok esetén azok fontossága és/vagy ritkasága, esetleg könnyű megfigyelése miatt nagy pontosságú adatokkal rendelkezünk. Így a program keretében összegyűjtött adatok pontossága nem egységes. Ezek alapján az igazgatóság működési területére az alábbi tendenciák fedezhetőek fel:</p> <p>A ragadozómadarak állománya általánosságban stabil-csökkenő, az országosan is jelentős rétisas-állomány tovább erősödött. A fekete gólya állomány az előző évihez képest enyhén csökkent. A Dél-Dunántúlon ritka kerecsen- és vándorsólyom újabb költőhelyeken jelent meg, a vörös kányák ismert költései némileg csökkentek, azonban a telelő állomány továbbra is jelentős számban van jelen a vidéken.</p> <p>A telepesen költő fajok esetében az egyetlen korábban ismert kárókatona kolónián idén sem volt lakott. A kis kárókatona száma enyhén nőtt. A kanalasgémek két telepről eltűntek, és egy újabb helyen jelentek meg biztatóan magas egyedszámmal. A gyakoribb gázlómadár fajok (nagy kócsag, szürke gém, kis kócsag, vörös gém) telepeinek méretei esetében folytatódott a csökkenés, azonban a pásztorgémek újabb helyen jelentek meg, igaz, egyelőre csak „mutatóba”. A költés segítésére kihelyezett mesterséges ponton cseréjének köszönhetően a kuszvágó csérek költőállománya jelentősen megnőtt. Hasonlóan szép növekedést mutat a fattyúszerkő költések száma is.</p> <p>A vetési varjú állomány enyhén tovább erősödött, a csókák száma a természetes ingadozáson belüli növekedést mutat, a telepek száma</p>

						lényegében azonos, így az átlagos telepnagyság némileg emelkedett. A belterületi telepek továbbra is folyamatos konfliktust okoznak, az eltávolítási igények évről-évre szaporodnak, érzésünk szerint a madarakkal szemben a társadalom toleranciája egyre gyengébb.
8.	CES (Constant Effort Site) madárgyűrűző és monitoring	DDNPI munkatársai, Kováts László, Mórocz Attila, GáborikÁkos	Dél-Mezőföld TK, Dávodi Földvári-tó TK	NPI saját forrás		A nemzetközi protokollnak megfelelő módon munkatársaink két helyszínen, a Dávodi Földvári-tó TT és a Dél-Mezőföld TK területén CES (Constant Effort Site) madárgyűrűző és monitoring tevékenységet végeztek. A dávodi Földvári tónál 30 faj 739 egyede került a hálóba, ebből 521 egyedet gyűrűzték és 218 egyedet fogtak vissza, a fogások több mint fele a nádiposztáták (<i>Acrocephalus</i> spp.) közül került, ki rajtuk kívül még a barátposztáták (<i>Sylvia atricapilla</i>) kerültek meg nagyobb számban. A nagydorogi helyszínen 26 faj 166 egyedét fogták meg ebből 25 faj 140 egyedére került gyűrű és mindössze 26 egyedet fogtak vissza, ez a korábbi évekkel összevetve gyenge szezonnak számít., legnagyobb egyedszámban a barátposztáta (<i>Sylvia atricapilla</i>), vörösbegy (<i>Erithacus rubecula</i>) és a széncinege (<i>Parus major</i>) került kézre.
9.	Vízimadár szinkron számlálás	DDNPI munkatársai, GáborikÁkos	Duna és Dráva folyók	NPI saját forrás		A Duna és Dráva folyókon a nemzetközi vízimadár szinkronszámlálásokban az Igazgatóság munkatársai aktívan közreműködtek. A szinkronszámlálások a 2022-es esztendőben 9 alkalommal történtek, ezek során a Dunán 39 madárfaj 28409 egyedét számolták meg kollégáink, a tőkés réce (<i>Anas platyrhynchos</i> –21830) után legnagyobb egyedszámban továbbra is fűtyülő récéket (<i>Anas penelope</i> –1908) és nagy kárókatonákat (<i>Phalacrocorax carbo</i> –1460), utóbbiakat azonban az előző évhez képest jelentősen alacsonyabb számban. Jelentős számban feigyeltünk meg csörgőrécéket (1024 pld) is. A Dráva folyón végzett felmérések 2020-es eredményei és tapasztalatai is tovább erősítik azt a tényt, hogy átfőmálódik az általunk vizsgált szakasz vonuló- és teelő madárközössége. Eltűnnek és/vagy minimális mennyiségben jelennek meg a tipikus és korábban nagy számban megfigyelt téli fajok (pl. kerceréce, kontyos réce, bukó-fajok, stb.). A mindössze 18 megfigyelt faj 8893 megfigyelt egyede között, a Drávan is a tőkés réce (<i>Anas platyrhynchos</i>) adta a legnagyobb tömeget 6780 példánnyal, rajtuk kívül a kárókatonák (<i>Phalacrocorax carbo</i> –888), csörgő récék (<i>Anas crecca</i> –633) és a fűtyülő récék (<i>Anas penelope</i> –395) jelentek meg nagyobb számban.
10.	partifecske	DDNPI	Duna és Dráva	NPI saját	108	A partifecske állományfelmérése évente egy alkalommal történik, a június-július

	állományfelmérés	munkatársai GáborikÁkos	folyók	forrás, Természeti értékek védelme keret		hónapban végzett bejárás, partfal-felmérés és ürepszámlálás módszerével. A felmérések során az általánosan elfogadott 60%-os arányt használják kollégáink, azaz a fészeküregek darabszámának 60%-át tekintjük a költőpárok számának. 2022-ben 23 telepen 6310 üreget számoltunk, s ez alapján a költőpárok száma: 3786 pár.. A dunai állomány azonos módszertannal 2022-ben 4 telepen 612 költőüreget számlált, ami 367 lakott üreget jelent.
11.	Vadmacska monitorozás Gemencen	DDNPI munkatársai, Kováts Attila	Gemenc	Természeti értékek védelme keret	636 (a 13. sorral azonos keret)	<p>Vadmacska felmérés 2022-es évben 39 napban valósult meg. Ennek során 4 esetben láttunk személyes észrevétellel egy-egy egyed, egy esetben gépjármű általi gázolás során, az 55-ös főúton Pörböly és Baja között.</p> <p>Sajnálatosan az élve befogások száma ebben az évben is, az előző évhez hasonlóan 0 volt. A csapdázást nehezítette a kora tavaszi vadászati tevékenység (Vaddisznó hajtások), az aszályos nyár.</p> <p>A vadkamerás fotócsapda egy esetben észlelt egy példányt, ami azt mutatja, hogy az előző évek kutatásai alapján bizonyítottan egyre kevesebb egyed él Gemencben.</p> <p>A 2022-es év nehézségei a monitoring tevékenységben is jelentkeztek. Az üzemanyag drasztikus áremelkedése miatt az őszi-téli kutatást szüneteltetni kellett.</p>
12.	Ürgepopulációk felmérése	DDNPI munkatársai, Molnár Dániel	Pogány, Németkér (Hard), Kaposújlak, Paks, Madocsa, Iregszemcse	Természeti értékek védelme keret	755	<p>6 állandó kvadrátban /Pogány, Németkér (Hard), Kaposújlak, Paks, Madocsa, Iregszemcse/ valamint Pogány, Paks és Madocsa élőhelyeken 1-1 további mozgó kvadrátban történt meg az ürgepopulációk felmérése az NBmR szerint meghatározott lyukszámlálásos módszerrel.</p> <p>A Pogányi repülőtéren található a legerősebb Dél-Dunántúli ürgepopuláció. Az ürgék számára kielégítő mértékű kaszálás már második éve biztosított a területen, aminek hatása elsősorban az állandó kvadrátot érinti és ez a tovább növekedett lyukszámon is érződik.</p> <p>Kaposújlakon az elmúlt évekhez tendenciájának megfelelően tovább csökkenő lyuksűrűséget tapasztaltunk, mindössze egy lyukat találtunk a becslőutakon és azokon kívül is rendkívül kis számú lyuk lelhető fel, kritikusan alacsony sűrűségben.</p> <p>Madocsán 2020-ban biztatóan alakult az ürgék helyzete, mivel a legelő egy központi részén a korábban talált ürgelyukak száma jelentősen megnövekedett és az ürgék által lakott terület mérete is nagy mértékben expandált. A kedvező tendencia nem folytatódott</p>

						<p>2021-ben, a lakott ürgelyukak száma visszaszorult a 2019-ben tapasztaltnál hasonló számra és területre, ami 2022-ben sem növekedett.</p> <p>Pakson az állandó négyzetben a lyuksűrűség kis mértékben, a mozgó négyzetben számottevően csökkent az előző évhez képest.</p> <p>A Hardi legelőn is tovább csökkent az ürgesűrűség 2022-ben és az év későbbi részében még kevesebb ürgelyukat találtunk a kvadrátban. Kérdéses, hogy esetleg a szomszédos marhalegelőre történő áttelepülésről lehet –e szó, ahol viszonylag jelentős sűrűségben találtunk ürgelyukat 2018-ban. A magántulajdonban lévő marhalegelő 2022-ben sem volt felmérhető.</p> <p>Az Iregszemcse község határban található dombokon 2020 tavaszán felfedezett új ürgepopuláció esetében is a lyukszám csökkenését detektálhattuk, bár az ürgesűrűség még így is nagyobb, mint a pogányit kivéve bármelyik Dél-dunántúli élőhelyen</p>
13.	Hódállomány felmérése az Alsó-Dunavölgyben	Bajai Ifjúsági és Természetvédelmi Egyesület (Kalocsa Béla)	Alsó-Dunavölgy	DDNPI saját költségvetése	250	<p>A 2022-es esztendőben végzett terepi felmérések alapján a vizsgált területen 134 hódmegetelepdedést detektáltunk (itt a lakott hódkotörék is megvan), továbbá jelenleg 7 potenciális helyet tartunk nyilván, ahol a hódok ugyan jelen vannak, de a (lakott) kotörék egyelőre nem ismert. A 2021-es felméréshez képest 9 új helyen találtunk lakott kotöréket és egyéb, a hódok tartós megetelepdedését szolgáló nyomjeleket. Az év során tapasztalt aszályos, vízhiányos állapot több helyszínen is helyváltoztatásra készítette a hódokat, élőhelyük egyes esetekben erősen leszűkült.</p>
14.	Pele-monitorozás	DDNPI munkatársai, Molnár Dániel	Mecsek, Béda	DDNPI saját költségvetése	155	<p>Az NBmR szerinti 2022. évi őszi felmérések megtörténtek a Béda-Karapancsa (75 odú) és a Mecsek (52 odú) területén kijelölt három mintavételi helyen. Mindegyik mintahelyen jelentős mértékű a pelék odúhasználata, az odúkat az életnyomok alapján elsősorban táplálkozás céljából keresik fel a pelék, vagy táplálékraktárként hasznosítják, de a korábbi években tapasztaltnál hasonlóan jelentős volt a pelefészkek aránya is. A mecseki mintaterületen jellemzőbbek az erdei egerek (<i>Apodemus sylvaticus</i>/<i>A. flavicollis</i>) életnyomai az odúkból. 2022-ben ismét több bédai odúban is találtunk pelét</p>
15.	Vadmacska monitorozás Gemencen	DDNPI munkatársai, Kovács Attila	Gemenc	DDNPI saját költségvetése	158	<p>Vadmacska felmérés 2022-es évben 39 napban valósult meg. Ennek során 4 esetben láttunk személyes észrevétellel egy-egy egyedet, egy esetben gépjármű általi gázolás során, az 55-ös főúton Pörboly és Baja között.</p>

						<p>Az élve befogások száma ebben az évben is, az előző évhez hasonlóan 0 volt. A csapdázást nehezítette a kora tavaszi vadászati tevékenység (Vaddisznó hajtások), az aszályos nyár.</p> <p>A vadkamerás fotócsapda egy esetben észlelt egy példányt, ami azt mutatja, hogy az előző évek kutatásai alapján bizonyítottan egyre kevesebb egyed él Gemencben.</p> <p>A 2019-es évtől kiindulva elmondható, hogy a 2022-es év végére valamelyest meghatározható a gemenci területen élő vadmacska populáció nagysága. Egy-egy példány terület használata meghatározható ugyan, de még azt mindig nem tudjuk pontosan, hogy ivari megoszlásban ez hogyan néz ki, illetve ezzel együtt az egyes területek között milyen mértékű az egyedek vándorlása. Ha egy territóriumnál átlagosan 2 egyeddel számolunk (beleszámítva, hogy a hímek vándorolnak, és a nőstény egyedek utódot nevelnek) a jelenlegi feltérképezett élőhelyek szerint kb. 25-30 vadmacska élhet Gemencen.</p>
16.	Göte-monitorozás	DDNPI munkatársai (Kulcsár Péter, Molnár Dániel, Wágner László)	Kelet-Mecsek (Szászvári-tó), Szaporca	DDNPI saját költségvetése	60	<p>2022-ben is igen aszályos volt a kora-tavaszi időjárás, ezért Szaporcán a kijelölt mintavételi helyen nem volt lehetséges a csapdázás az alacsony vízállás miatt. A közelben lévő Sárga-vízen történt csapdázás április folyamán, azonban ez nem járt eredménnyel.</p> <p>Az aszály a Kelet-Mecsekben kijelölt mintavételi területeket is nagyban érintette, az eredeti Kerek-tóban egyáltalán nem volt víz, míg az előző évben is használt alternatív mintavételi helyen a vízfelület a vízfelület jelentősen - a tavasz kezdetén harmadára, majd egy havazást követően felére – csökkent, emiatt és a márciusi hideg miatt itt is csak áprilisban kezdtük meg a csapdázást. Az április közepén történt 2 mintavétel során mindössze 1-1 pettyes gótét fogtunk, ami szokatlanul kevés, ennek okát nem tudjuk. A május elején véget ért csapdázási periódus 5 napja alatt összesen 68 pettyes gótét fogtunk, ebből 19 volt nőstény.</p>
17.	Kétéltű-mentés és monitorozás Sikondán	DDNPI munkatársai (Bodó János)	Sikondai horgásztavak	DDNPI saját költségvetése	220	<p>Az igazgatóság munkatársai által koordinált, önkéntesek bevonásával zajló kétéltű-mentés szaporodási időszakban a főút mentén 2022 március végén és április elején zajlott, összesen 533 egyed mentése történt meg.</p> <p>Előzmények: A sikondai békementés során évről évre azt tapasztaltuk, hogy a mentett békák száma drasztikus mértékben lecsökkent. Míg voltak évek, amikor egy szezonban 3-4 ezer barna</p>

					<p>varangyot (Bufo bufo) vittünk át az út túloldalára, addig 2020-ra ez a szám 150-re csökkent. Az okok nem ismertek, de valószínűleg több tényező együttes hatása okozhatta az állomány nagyság csökkenését. Az elmúlt években megjelent és elterjedt hazánkban egy a kétéltűek közt terjedő fertőző gombás betegség, ami végzetes is lehet a békákra nézve. Másrészt egyre inkább jellemző hogy egy-egy téli végi-korlatvaszi felmelegedés után visszatérő kemény hidegben a téli vermükből utolsó energiájukat felhasználó békák nem tudják újból jól beásni magukat és így elgyengülnek, elpusztulnak. A fejlődő ebihalaknak a rovarirtás - főként szúnyogirtás - miatti kevesebb táplálék szintén okozhatja az állományfogyást.</p> <p>A lecsökkent egyedszám miatt nem tartottuk indokoltnak a hálók kihelyezését 2021-ben és 2022-ben sem, így kézzel történt az állatok áthordása az úton. Bár a módszertani változtatás miatt minden biztonnal kisebb százalékban sikerült befogni az egyedeket, a teljes fogásszám jelentősen meghaladta az előző évit és az elütött egyedek száma sem lett magasabb.</p>
--	--	--	--	--	---

Állatközösségek monitorozása

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (ezer ft)	Kutatás főbb eredményei
18.	DDNPI területén bagolyköpetek gyűjtése	Oeconomus Bt. (Horváth Győző)	Drávamenti-síkság, Mecsek és Tolna-Baranyai-dombvidék	Természeti értékek védelme keret	650	<p>A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága területén a 2022-es köpetgyűjtési időszak adatai alapján két középtáj (Drávamenti-síkság, Mecsek és Tolna-Baranyai-dombvidék) területén 22 kisémlős taxon előfordulását értékeltük. A 29 mintavételi lokalitás (település) összesen 44 mintájából feldolgozott 941 köpet és törmelékes anyag alapján 2262 kisémlős egyed határoztunk meg. Egyéb zsákmányból összesen 9 madár példányt mutattunk ki. A 2022-es mintavétel összesen 20 különböző 10×10 km-es UTM négyzetet érintett. Az UTM négyzetekre eső mintaszámok esetében a legtöbb (15) UTM négyzetben egy minta került begyűjtésre, továbbá 4 UTM négyzetben volt kettő, míg 1 UTM négyzet esetén volt három különböző településen gyűjtés.</p> <p>Faunisztikai szempontból fontos eredmény a 6 védett cickányfaj, a védett mogyorós pele előfordulása, valamint a védett csalityjáró pocok és a törpeegér 2022-es előfordulási adatainak kimutatása. A jégkorszaki reliktum csalityjáró pocok vonatkozásában minden évben kapott új adatok jelentős mértékben hozzájárultak</p>

						<p>a faj Baranya megyében és a Dráva mentén eddig feltérképezett előfordulási területének pontosításához. A 2022-es adatok alapján e védett faj nagyon alacsony gyakorisági értékkel fordult elő. A védett cickányok vonatkozásában kiemeljük, hogy az utóbbi években a cickányok közül a kisebb termetű keleti cickány (<i>Crocidura suaveolens</i>) összesített egyedszáma volt a legmagasabb.</p> <p>A 2022-es év a vizsgált DDNP területére vonatkozóan a gyöngybagoly állomány változását tekintve még inkább kiugróan negatív évnak tekinthető, mivel a költőpárok száma drasztikusan visszaesett és ebben az évben egyáltalán nem volt jellemző a másodköltés. A Drávamenti-síkság területén a pocokfélék abundanciája elérte a 45%-ot, míg az egérfélék relatív aránya is meghaladta a 40%-ot. A 2020-as garadációhoz képest ebben a tájegységben a mezei pocok relatív aránya 20%-kal csökkent, míg az egérfélék gyakorisága a mezei pocok állomány összeomlására több mint 20%-kal növekedett a baglyok táplálék-összetételében. A cickányfélékre ebben az évben alacsony gyakoriság volt jellemző, de a 2020-as értékhez képest a zsákmánykategória aránya is növekedett a mezei pocok gradáció (2020) vs. összeomlás (2022) viszonyában. A 2022-es kistáj léptékű adatok alátámasztják, hogy több esetben az 50% alatti abundancia értékkel megjelenő mezei pocok után nagyobb relatív gyakorisággal, a dominancia sorrend második fajaként jelent meg az erdei gerek taxoncsoport, ami arra utalt, hogy a vizsgált régióban a gyöngybaglyok számára ez a prédakategória a legfontosabb alternatív zsákmány.</p>
19.	Denevérközösségek felmérése NBmR	Görföl Tamás	Gyöngy, Komló, Mózsgó, Sellye, Váralja, Nagyharsány, Gemenc	Természeti értékek védelme keret	750	<p>A program négy fő komponensből áll: épületlakó felmérés, hosszúsárnyú denevér monitoring, nászbarlangok monitoringja és akusztikus felmérések kijelölt mintavételi pontokon. A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer keretében végzett épületlakó felmérés során az összes érintett (13 db) dél-dunántúli épületet felkerestük, de idén sem tudtunk minden esetben feljutni a padlásokra. Gyöngybagoly felbukkanása miatt Dél-Dunántúl legjelentősebb közönséges/hegyesorrú denevér kolóniája 2021-ben elköltözött a Komló-Mecsekjános templomból és 2022-ben sem jöttek vissza. Ez rendkívül aggasztó, mert az utóbbi években ide települt át a dél-dunántúli állomány jelentős része. A gyöngy református templomban 120, míg a gyöngy evangélikus templomban 30 közönséges/hegyesorrú denevér volt, fiatalokkal együtt. A váraljai templomban nem sikerült a közönséges/hegyesorrú denevéreket leszámlálni, mert a süvegben nagyon elhúzódtak, de jelen voltak mindkét templomban. A váraljai református templom padlásán mintegy 250 közönséges késeidenevér tanyázott. A 2020-ban Mózsgón felbukkant közönséges/hegyesorrú denevér kolónia 2021-ben ismét hiányzott, de 2022-ben az oltárkép mögött volt egy kisebb csoport. A nászbarlangok monitorozása során a 2022-es évben a Mánfai-kőlyuknál viszonylag sok denevér volt jelen (majdnem abszolút rekord és több érdekes</p>

						<p>eredmény is született. Nagyfülű denevérből rekord fogás volt, tavi denevérből pedig átlagos példányszámot fogtunk. Faunisztikai érdekesség a durvavitorlájú törpedenevér első itteni előfordulása. Kiemelkedő eredmény, hogy idén újra rekord számban került kézre a hosszúsárnyú denevér is. E fajnak ez az egyetlen stabil előfordulási helye a Mecsekben, mióta át lett alakítva a rácsozat szinte minden évben kézre kerül. A Büdöskúti-zsomboly környezetében levágták az erdőt. A kiemelt jelentőségű denevér nász- és szálláshely esetében ez fennakadásokat okozhat a násztevékenységben, állatok pusztulásával is járhat, illetve a mikroklimatikus viszonyok megváltozása miatt a telelésre is negatívan hathat. A befogott példányszám szerencsére nem volt alacsony, bár a magas egyedszámoktól elmaradt.</p> <p>A szársomlyói hosszúsárnyú denevér állomány stabilnak mondható, erős ingadozásokkal. A 2022-es évben a nyári kolónia az előző évinél is alacsonyabb számú volt (115 pld.). Valószínűleg a szülőkolónia inkább a közeli horvát bányában kölykezett az idén (is). Az őszi időszakban a gyülekező kolónia ismét népes volt (1558 pld.), így valószínűleg nincs ok az aggodalomra.</p> <p>A dunai ártereken (Gemenc és Béda-Karapancsa, összesen hat helyszín) július közepén végzett akusztikus felmérés jó eredményeket hozott. Kiemelkedő mozgás volt az Ócsény 34B és az Ócsény 40A erdőrésznél is. Az Ócsény 34B erdőrésznél több faj (közönséges késeidenevér/szöröskarú koraidenevér fajpár, rőt koraidenevér és a szoprán törpedenevér) aktivitása is magas volt, de ugyanígy az Ócsény 40A erdőrésznél is viszonylag magas volt a szoprán törpedenevér aktivitás. Rekord aktivitást figyeltünk meg a Slam-hídnál is, hiszen ilyen nagy számban még nem észleltük a közönséges késeidenevér/szöröskarú koraidenevér fajpárt és a Myotis sp. néven jelölt denevéreket, melyek valószínűleg nagyrészt vízi denevérek voltak.</p>
20.	Denevérközösségek felmérése NPI	DDNPI munkatársai, Dombi Imre	DDNPI működési területe	DDNPI saját költségvetése	550	<p>A 2022-es évben a denevérek felmérések és monitoringok jelentős részét detektorokkal végeztük. Az összes detektor éjszaka 296. A felméréseket és a határozást Dombi Imre természetvédelmi őr végezte. Az adatok feldolgozása még folyamatban van.</p> <p>A védett és Natura 2000 területeken végzett faunisztikai felmérések folytatásán túl 2022-ben egy új felmérés elindítását tűztük ki célul. A turisztikailag hasznosított, de denevérvédelmi szempontból is jelentős Abaligeti-barlang telelő denevérállományának folyamatos kontrollja mellett elkezdtük a téli aktivitás vizsgálati metodikájának kidolgozását. A több éves program több kérdésre is választ keres, így a hosszúsárnyú denevér (<i>Miniopterus schreibersii</i>) esetleges újbóli jelenlétének igazolása a késő őszi – tavaszi időszakban, valamint a téli turisztikai hasznosítás denevérállományra vonatkozó hatását is vizsgálhatjuk.</p>

						<p>Hasonló vizsgálatot kezdtünk el a Mánfai Kőlyuk-barlangban is. Itt az elsődleges célunk a hosszúsárnyú denevér időszakos megjelenésének dokumentálása, az őszi-téli-tavaszi mozgások kimutatása a rendszeres telelő állomány felmérése mellett.</p> <p>A vizsgálat január 17-én indult és április 23-ig gyűjtöttünk adatokat. A vizsgálatot november 20-tól a tavaszi tapasztalatok alapján folytattuk a fent említett két barlangban. Barlangonként 1-1 Pettersson D500x detektor van telepítve a barlangok belső terében, melyek programozott módon minden éjjel gyűjtik a felébredő és repülő denevérek ultrahangját.</p> <p>Dunai tavidenevér őszi aktivitás vizsgálat: A beadott TransConBat Interreg pályázat előmunkájaként elkezdtük Gemencben az őszi aktivitás vizsgálatot 2 helyszínen. Állandó helyszínen folyamatos hanggyűjtés keretében október 5-től kezdődően egészen november 15-ig figyeltük a denevérek aktivitását a telelést közvetlenül megelőző időszakban. Az összes ártéren előforduló faj érdekes lehet ilyen szempontból, mégis elsődlegesen a tavi denevérré koncentrálnak. A mintavételi pontok is ennek megfelelően lettek kiválasztva, így van egy dunai helyszín, az 1495,5 fkm-nél, illetve Bajánál a Vén-Duna alsó torkolat közelében.</p> <p>Faunisztikai felmérések: A barlangos felmérésen túl a „klasszikus” detektoros adatgyűjtést is folytattuk a nyári időszakban Somogy megyében és a Dunai tájegységben 28 lokalitásban. Az itt gyűjtött előfordulási adatok a kezelési tervek, Natura 2000 fenntartási tervek és céldokumentumok alapozó adatai, emellett a napi erdészeti egyeztetések, élőhelykezelési elvek kidolgozása során is hasznosulnak.</p>
21.	Dráva életközösségeinek felmérése	Horváth Győző, Szivák Ildikó, Purger Jenő, Sallai Zoltán, DDNPI munkatársai	Dráva mente	DDNPI saját költségvetése	2 560	<p>- Kisemlős populációk felmérése a Lankóczi erdőben</p> <p>A Dráva menti területek biodiverzitásának monitorozása 2016-ban indult azzal a céllal, hogy megismerjük az erdő szerkezetének és összetételének hatását a kisemlősök populációs szintű folyamataira, illetve a vizsgált élőhely foltokban jellemző fajkompozíció, illetve faj-gyakorisági viszonyok változására. A Lankóci-erdőben 2022-ben az előző években is vizsgált tíz erdőterületen folytattuk a kisemlősök elevenfogó csapdázását. Vizsgáltuk, hogy a mintaterületek alapján elkülönített különböző minőségű habitatokban milyen fajkompozíció jellemzi a kisemlős közösséget, miben különbözik a fajok fogási aránya, valamint értékeltük a gyakoribb fajok és taxoncsoportok területek közötti különbségét, továbbá vizsgáltuk a kimutatott fajok együtt-előfordulási mintázatát is.</p> <p>A 2022-es mintavételezés eredményeit tekintve 14 kisemlősfajt detektáltunk, amely hasonló volt az elmúlt években kimutatott fajszámhoz. A legalacsonyabb fajgazdagság az üde erdő és a száraz erdő élőhelytípusba sorolható mintaterületeken volt. Ezek a területeken a három leggyakoribb rágcsősfajon (pirók és sárganyakú erdeiégér, vöröshátú erdei pocok) kívül csak 2-2 alacsonyabb</p>

					<p>abundanciájú kisémlőst mutattunk ki. Az elmúlt évekhez hasonlóan a fiatal telepítésként jellemezhető mintaterületeken mutattuk ki a legmagasabb fajgazdagságot, de a harmadik lombborítás nélküli élőhely típusba sorolt zombékos területen is magas értéket kaptunk. Kimutattuk az élőhelyeken a védett csalitjáró pocok és a szintén védett törpeegér jelenlétét is. A fajkészlet szempontjából továbbá kiemeljük a földipocok és a mezőgazdasági kártevő mezei pocok megjelenését is, továbbá 4 cickányfaj jelenlétét is bizonyítottuk.</p> <p>A fajgazdagság becslése alapján a három élőhely típus (lombkorona borítás nélküli élőhely, üde erdő és száraz erdő) közül a lombborítás nélküli területeken kimutatott magasabb fajszám különült el a másik két területtől, míg a szárazabb erdőállományok mutatták a legalacsonyabb kisémlős fajszámot, bár az üde, illetve a száraz erdőállományok között nem volt jelentős különbség. A száraz, tölgy dominanciájú erdőterületeken a sárganyakú erdeieger jelent meg legnagyobb tömegességgel, mellyel szemben az üde erdőt a vöröshátú erdeipocok dominanciája jellemezte. A lombborítás nélküli élőhely típus leggyakoribb kisémlőse a pirók erdeieger volt. A kisémlősök közös előfordulásának elemzésében csak a keleti cickány és a csalitjáró pocok, illetve a keleti cickány – törpeegér fajpár között állapítottunk meg pozitív asszociáltságot.</p> <p>Az elmúlt néhány év eredményei megmutatták, hogy a Lankóci-erdő kisémlős közössége igen fajgazdag, az utóbbi 6 év során hat cickányfajt, az egérfélék 6 és a pocokfélék 4 fajt is kimutattuk. A 6 éves összesítés alapján a pirók erdeieger egyedszáma folyamatosan nőtt és tavaly meghaladta a vöröshátú erdeipocok abundanciáját is, bár az idei évben a leggyakoribb kisémlős ismét az erdeipocok volt. A korábbi mintavételi években az erdei cickány volt a legmagasabb gyakoriságú cickányfaj, de az utóbbi két évben gyakorisága nagymértékben csökkent. Ezzel szemben a mezei cickányt szinte minden területen kimutattuk, az idei évben a legmagasabb gyakoriságú cickányfaj volt, melyet a 2022-ben tapasztalt szárazabb időjárás pozitívan befolyásolt. Eredményeink alapján érdemes a hosszabb távú monitorozást nagyobb térléptékben is folytatni, amivel lehetőségünk nyílik a kisémlős közösségek összetételének éves változását hosszú távon vizsgálni.</p> <p>- Tegzes populációk felmérése</p> <p>A munka fő célkitűzése a Dráva-monitoring keretében a Dráva legértékesebb tegzes fajának, a hazánkban fokozottan védett <i>Platyphylax frauenfeldi</i> populációjának és az érintett fajjal egy időben rajzó tegzes közösség felmérése volt az élő Dráva mentén kijelölt mintavételi területeken (Vízvárnál és Örtiloson).</p> <p>A vizsgálataink kapcsán fontos megemlíteni, hogy az elmúlt évtizedben az idegenhonos jelzőrák (<i>Pacifastacus leniusculus</i>) fokozatos terjedése figyelhető</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>meg a Mura és Dráva folyókban és azok hazai vízgyűjtőjén. Újonnan birtokba vett élőhelyein nagy egyedsűrűséget ér el és általában kiszorítja a többi tízlábú rák fajt. Korábbi vizsgálatokból ismert, hogy a jelzórák jelentős negatív hatással van a szitakötők és tegzesek fajsámára és abundanciájára.</p> <p>2022-ben az élő Dráva vizsgálatánál elsődleges szempont volt, hogy a mintavételi területről korábban stabil <i>Platyphylax frauenfeldi</i> populációt írtak le, mely faj rajzasi maximuma november elején várható. E kritériumnak a Dráva Somogy megyei szakaszán található örtilosi és vízvári mintavételi helyek feleltek meg. Október végén további további helyszíneket vontam be a vizsgálatba. A Dráva vízgyűjtőn olyan mintavételi helyeket kerestem, ahol korábban gyűjtötték a <i>Platyphylax frauenfeldi</i> fajt, ugyanakkor a jelzórák adatok csak szórványosan vagy egyáltalán nem ismertek. Ennek a feltételnek a Szentgyörgyvölgyi-patak magyarszombatfai szakasza, és a Kerka kerkaszentkirályi szakasza felelt meg. A gyűjtött egyedeket elöltük, tartósítottuk terepen, a faji szintű azonosítás laboratóriumban történt.</p> <p>Az október eleji örtilosi mintából összesen 7 faj 31 egyede, míg a vízvári mintából 4 faj 39 egyede került elő. A korábbi évekhez hasonlóan 2022-ben is megfigyelhető, hogy a tipikus őszi fajok (pl. <i>Anabolia furcata</i>, <i>Halesus tessalatus</i>, <i>Potamophylax rotundipennis</i>) mellett, főként nyári rajzású fajok egyedeit is előkerültek (pl. <i>Agapetus laniger</i>). Vízváron négy, korábban a területről már előkerült fajt gyűjtöttünk, ezek közül az <i>Anabolia furcata</i> tömeges megjelenését detektáltuk. Ugyanígy az Örtiloson gyűjtött fajok is az őszi időszakra és a területre tipikusak. Ugyanakkor Örtiloson a 2021-es évhez hasonlóan ismét, de már nagyobb egyedszámban (10 egyed) került elő a főként hegy-és dombvidéki a <i>Limnephilus decipiens</i> faj. A kapott eredményekből arra következtethetünk, hogy lámpázással az őszi mintavételezés alkalmával feltehetően csak a nagy populációval rendelkező fajokat tudjuk évről-évre begyűjteni. Míg a ritka előfordulású és alacsony lokális abundanciájú fajok az egymást követő években kis valószínűséggel, akár több éves kimaradások után kerülnek elő újra.</p> <p>Habár a drávai két mintavételi helyszínt további két helyszínnel kibővítettük, a <i>Platyphylax frauenfeldi</i> fajt nem sikerült detektálnunk 2022-ben. A többéves terepi tapasztalataim alapján úgy látom, hogy egy feltehetően nagyon alacsony lokális abundanciájú faj lámpázással vagy fénycsapdázással történő gyűjtése nagyon kis valószínűséggel ad pozitív eredményt. Ugyanakkor a faj hazai előfordulásának igazolása kiemelt jelentőségű hazai és nemzetközi szinten is, hiszen a faj utolsó populációi nagy valószínűséggel a Dráva és a Mura nyugat-magyarországi vízgyűjtőjén élnek. Így a következő években érdemes lenne a faj lárvájának detektálását célzó, nagy intenzitású gyűjtőmunkát végezni, amelybe a faj nyugat-</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>magyarországi potenciális elterjedési területéről számos helyszínt be lehetne vonni. A területen található kisebb vízfolyásokból könnyebben gyűjthető a lárvá, mint a Dráva folyóból, illetve irodalmi adatokból úgy tudjuk, hogy a jelzőrák sem jelent még meg a vízgyűjtő felsőbb szakaszain. Ha sikerülne a faj lárvát begyűjteni, akkor az abból kinyerhető DNS szekvencia alapján a későbbiekben van arra esély, hogy a <i>Platyphylax frauenfeldi</i> fajra a Dráva folyó esetében egy környezeti DNS alapú monitoringot dolgozzunk ki.</p> <p>- Mocsári teknős felmérés</p> <p>A monitorozás célja az volt, hogy előfordulási adatokat gyűjtsünk a Dráva mente vizes élőhelyeinek mocsári teknős állományáról, tojásrakó helyeiről, hogy az adatok birtokában képesek legyünk felismerni a lokális állományokra ható veszélyforrásokat.</p> <p>A felmérésekre 2022. április eleje és szeptember eleje között került sor, minden kiemelt helyszínen, így Bélavárnál 5, Vízvárnál 4, Heresznyénél 2, Bolhónál 2, Babócsánál 2, a Barcsi borókásban 4 és Szaporcai Ó-Dráva holtág-rendszerénél 3 alkalommal, mindenütt legalább kettő állandó mintavételi helyen dolgoztunk. A vizuális megkeresés mellett (jelenlét/hiány, egyedszámok), a korábbi évekből ismert tojásrakó-helyek (Drávacsehi, Barcsi borókás) felmérése is megtörtént.</p> <p>A terepmunka során összesen 44 élő (többnyire napozó teknős), egy elpusztult példány, valamint egy kifosztott fészekalj adatait rögzítettük. Az előző évekhez hasonlóan a 2022-es év is aszályos volt és további vizes élőhelyek száradtak ki, ami miatt a teknősöket már a párosodási időszakban elhagyhatták több ismert élőhelyüket, amit a megfigyelések kis száma is alátámaszt. Ami meglepő, hogy a mélyebb felhagyott kavicsbánya tavaknál is (a Bélavári Csíkos tavak kivételével) csökkent a megfigyelt egyedek száma, amire még nincs elfogadható magyarázatunk. Babócsánál, Bélavárnál a kavicsbánya tavak a korábbi években jó teknős élőhelyeknek bizonyultak, de 2022-ben a regisztrált teknősök száma ezeken a mintavételi helyeken is kisebb volt, mint az előző években. Egy nem várt eredmény is született a Barcsi borókás tavainál végzett munka során. Az Aranyospusztai-tavakat elválasztó gáton 2022. június 9-én sikerült egy 16 évvel korábban jelölt nőstény mocsári teknőst fognunk, mindössze 75 méterrel távolabb a jelölés helyszínétől. A teknős a jelölése idején már 10 éves lehetett, így ez a példány az ismételt befogás idején már legalább 26 éves volt (ilyen adatról nem tudunk, hogy Magyarországon természetes körülmények között ilyen sokáig élt volna egy mocsári teknős). Ez a lelet jó példa a fajra jellemző helyhűségre és rámutat az élőhelyek megőrzésének fontosságára. Továbbá fontos megjegyezni, hogy a Kisinci-tóból előkerült az első vörösfülű ékszerteknős, melynek előfordulása eddig nem volt jellemző a Dráva menti térségre. A monitorozás során</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>adatokhoz jutunk azokról a tényezőkről, melyek a faj egyes lokális állományainak alakulását befolyásolják, fennmaradásukat veszélyeztetik, de ezek az információk segíthetnek abban is, hogy megfelelő lépéseket tegyünk a Dráva mentén élő mocsári teknős populáció fenntartása és megőrzése érdekében.</p> <p>- Halak felmérése</p> <p>2022-ben két eltérő időszakban halfaunisztikai célú monitorozást végeztünk több drávai mellékágon és a Cún-Szaporcai-Holt-Drávában. A faunisztikai adatok gyűjtését egy akkumulátoros üzemű, pulzáló egyenáramot előállító halászgéppel végeztük, ami semmilyen maradandó sérülést nem okozott a kifogott halakban, azok rövid időn belül magukhoz tértek és elúsztak. A kifogott halakat a meghatározást követően szabadon engedték, begyűjtésre nem került sor. A halászatokat vízben gázolva és csónakból végeztük. A gyűjtési helyeket GPS segítségével mértük be, a kapott EOY-koordinátákat egy asztali térinformatikai szoftverrel dolgoztuk fel. A faunisztikai adatok feldolgozását adatbázis-kezelő programmal végeztük. A fajonkénti egyedszámok, valamint a geokoordináták rögzítésére digitális diktafont használtunk.</p> <p>Összesen 4 terepnapon, 7 mintatérsgben, Barcs és Drávapalkonya között 6 mellékágon és egy holtmedren halásztunk, melynek során összesen 3.444 halegyedet fogtunk, melyek 38 fajt képviseltek.</p> <p>Az összesen kimutatott 38 faunaelemből 11 faj élvezi a hazai természetvédelem oltalmát – Vladykov-ingola (<i>Eudontomyzon vladykovi</i>), leánykancér (<i>Rutilus virgo</i>), nyúldomolykó (<i>Leuciscus leuciscus</i>), kurta baing (<i>Leucaspis delineatus</i>), szivárványos ökle (<i>Rhodeus amarus</i>), dunai küllő (<i>Gobio obtusirostris</i>), halványfoltú küllő (<i>Romanogobio vladykovi</i>), vágócsík (<i>Cobitis elongatoides</i>), bolgár csík (<i>Sabanejewia bulgarica</i>), lápi póc (<i>Umbra krameri</i>), széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>) – két faj a Vladykov-ingola (<i>Eudontomyzon vladykovi</i>) és a lápi póc (<i>Umbra krameri</i>) fokozottan védett. Ugyancsak kiemelendő, hogy a kimutatott fajok közül 6 faj az európai jelentőségű Élőhelyvédelmi Irányelv függelékében is megtalálható – Vladykov-ingola (<i>Eudontomyzon vladykovi</i>), leánykancér (<i>Rutilus virgo</i>), balin (<i>Leuciscus aspius</i>), márna (<i>Barbus barbus</i>), halványfoltú küllő (<i>Romanogobio vladykovi</i>), szivárványos ökle (<i>Rhodeus amarus</i>), vágócsík (<i>Cobitis elongatoides</i>), bolgár csík (<i>Sabanejewia bulgarica</i>), lápi póc (<i>Umbra krameri</i>), széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>).</p> <p>Összességében kijelenthetjük, hogy a mellékágakban több természetvédelmi oltalom alatt álló és közösségi jelentőségű halfaj találja meg optimális életfeltételeit. Egyes fajok csak táplálkozás céljából keresik fel a mellékágakat, de néhány védett faj, mint pl. a szivárványos ökle és a vágócsík nagyszámú elkerült ivadéka azt jelzi, hogy a mellékágakban a szaporodási feltételek is biztosítottak</p>
--	--	--	--	--	--

						<p>több drávai halfaj számára, ezért a mellékágaknak az ivadékbölcsőként betöltött szerepe egyáltalán nem elhanyagolható!</p> <p>- Madarak felmérése</p> <p>A Dráva-menti partifecske fészektelepek részletes odúfelmérését végeztük el, kis csér csak a horvát oldalon költött.</p>
--	--	--	--	--	--	--

Növénytársulások monitorozása

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (ezer ft)	Kutatás főbb eredményei
22.	Növénytársulások felmérése	Lájer Konrád	<p>Bolhás (Barcs): Csikós-rét Baláta-tó ER Ropoly ER Kőszegi-forrás ER Dávodi-erdő ER Bükkhát ER</p>	Természeti értékek védelme keret	720	<p>Elvégeztük a Spirodelo-Aldrovandetum helyén kialakult állomány, valamint az Festuco dominii-Corynephorum, Helleboro dumetorum-Carpinetum, Querco robori-Carpinetum társulásoknak a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer protokollja szerinti felmérését.</p> <p><i>Festuco dominii-Corynephorum</i> Helyszín: Bolhás: Csikós-rét Mintavétel időpontja: 2022. 05.01.</p> <p>A felmérések kezdete óta a fajszám kissé csökkent. A visszaszorult fajok többsége zavarástűrő és gyomfaj, ami zavaráscsökkenésre utalhat, de a jelenség, különösen az egyéves fajok esetén, átmeneti jellegű is lehet. Hasonlóan értékelhető a <i>Myosotis ramosissima</i> elmaradása, mely természetes pionír faj. A fásszárú magoncok a környező erdők, illetve cserjésedő nedvesebb gyepek felől telepedhettek be, a természetes szukcesszió irányát jeleznék, de amennyiben jelenlegi klimatikus és ökológiai viszonyok tartósan bizonyulnak, megmaradásuk erősen kérdéses. A társulás természeténél fogva a fajkészletben jelentős az egyéves fajok részaránya, melyek populációmérete ingadozó. Fennmaradásukat elősegíti a vad (taposás) zavaró hatása, mely két foltban jelentős. Veszélyezteteti az agresszív tájidegen inváziós fajok terjedése.</p> <p>Védett fajok:</p>

					<p><i>Teesdalia nudicaulis</i>: 31 mintanegyzetben szerepel, a populáció az egyedszám-ingadozások ellenére stabilnak mondható.</p> <p>Kezelési javaslat: Továbbra is gyepeként javasolt fenntartani. Vadgazdálkodási létesítmény elhelyezése kerülendő.</p> <p style="text-align: center;"><i>Helleboro dumetorum-Carpinetum</i> Helyszín: Bőszénfa: Farkaslaki-erdő Mintavétel időpontja: 2022. 06. 11.</p> <p>A felmérések kezdete óta megfigyelt fajok száma csökkent. Az eltérések részben a szokásánál hűvösebb tavasznak is tulajdoníthatók. A többi újonnan kimutatott lágyszárú zavarástűrő, illetve tájidegen faj. A többi faj populációmérete ingadozó, ezekben egyértelmű tendenciát nem lehet megállapítani.</p> <p>Veszélyeztető tényezőként aszárság, a vadjárás, esetleg tarvágás nevezhető meg.</p> <p>Védett fajok:</p> <p><i>Aconitum vulparia</i>: 7 mintakörben szerepel, a kis populációméret eddig kevésbé változó.</p> <p><i>Daphne mezereum</i>: 1 mintakörben szerepel, a nagyon kis egyedszám sűrűség eddig látszott változni.</p> <p><i>Helleborus dumetorum</i>: 35 mintakörben szerepel, állománya stabilnak mondható. Természetvédelmi területként javasolt fenntartani. Tarvágást mellőzni kellene.</p> <p><i>Helleboro dumetorum-Carpinetum</i> (valójában inkább <i>Asperulo taurinae-Carpinetum</i>) Helyszín: Kőszegi-forrás ER Mintavétel időpontja: 2022. 06. 17.</p> <p>A felmérések kezdete óta megfigyelt fajok száma nőtt. A többi faj populációmérete ingadozó, ezekben egyértelmű tendenciát nem lehet megállapítani.</p> <p>Veszélyeztető tényezőként a szárság, a vadjárás, illetve a tájidegen fajok állományainak jelenléte nevezhető meg.</p> <p>Védett fajok:</p> <p><i>Cephalanthera damasonium</i>: 2 mintakörben szerepel, korábban nem mutatkozott a mintaterületen. A közeli erdőkben (pl. a felvételezett bükkösökben) korábban is megvolt.</p> <p><i>Cephalanthera longifolia</i>: 9 mintakörben szerepel, állomány nagysága növekedett (de ez a faj nem mutatkozik minden évben).</p> <p><i>Primula vulgaris</i>: 1 mintakörben szerepel, korábban is csak egy-két egyed szerepelt</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>a mintaterületen. <i>Hepatica nobilis</i>: 14 mintakörben szerepel, állománya növekedett. <i>Tamus communis</i>: 4 mintakörben szerepel, állománya növekedett (az egyik mintaterületen új).</p> <p><i>Quercus robor-Carpinetum</i> Helyszín: Bükkhát ER Mintavétel időpontja: 2022.04.13., 2022. 06. 14. A felmérések kezdete óta megfigyelt fajszám növekedett. A megjelent fajok jelentős része zavarástűrő vagy gyom, ezek vadjárást (az egyik mintaterületen borzvárak is vannak) és záródás-csökkenést jelezhetnek. A többi összhangban lehet a természetes szukcesszióval. A többi faj populációmérete ingadozó, ezekben egyértelmű tendenciát nem lehet megállapítani. Veszélyeztető tényezőként a vadjárás nevezhető meg, illetve esetleg az, hogy az egyik mintaterület közelében korábban tarvágást végeztek. Védett fajok: <i>Cephalanthera longifolia</i>: 1 mintakörben szerepel, a nagyon kis egyedszám eddig nem változott. <i>Galanthus nivalis</i> 77 mintakörben szerepel, állománya növekedett. <i>Ruscus aculeatus</i>: 9 mintakörben szerepel, állománya kis egyedszám mellett eddig stabilnak mondható. <i>Tamus communis</i>: 1 mintakörben szerepel, korábban nem mutatkozott. Továbbra is erdőrezervátumként javasolom fenntartani.</p> <p><i>Quercus robor-Carpinetum</i> Helyszín: Dávodi ER Mintavétel időpontja: 2022.04.05., 2022. 06. 12. A felmérések kezdete óta megfigyelt fajszám növekedett. A megjelent fajok jelentős része zavarástűrő vagy gyom, talán a vadjárás miatt. A többi összhangban lehet a természetes szukcesszióval. A többi faj populációmérete közel állandó vagy ingadozó, utóbbi esetben egyértelmű tendenciát nem lehet megállapítani. Veszélyeztető tényezőként a vadjárás nevezhető meg, illetve esetleg az, hogy két mintaterület közelében tájidegen faj állományai találhatóak. Védett fajok: <i>Cyclamen purpurascens</i>: 16 mintakörben szerepel, állománya némi ingadozást követően csökkent.</p>
--	--	--	--	--	--

						<p><i>Dryopteris carthusiana</i>: 1 mintakörben szerepel, a korábban is kicsi egyedszám csökkent.</p> <p><i>Galanthus nivalis</i>: 70 mintakörben szerepel. Állománya stabilnak mondható.</p> <p><i>Ruscus aculeatus</i>: 5 mintakörben szerepel, állománya kis egyedszám mellett eddig stabilnak mondható.</p> <p><i>Tamus communis</i>: 1 mintakörben szerepel, a korábban is kicsi egyedszám csökkent.</p> <p>Továbbra is erdőrezervátumként javasolt fenntartani.</p> <p><i>Spirodelo-Aldrovandetum</i> Helyszín: Baláta tó ER Mintavétel időpontja: 2021. 08.01.</p> <p>A társulás a szárazság miatt nem tudott kialakulni. Az eredeti állapothoz képest eltűntek a lebegő hínár fajai. Az új fajok egy része a vízszint-ingadozásokhoz jobban alkalmazkodó, illetve gyomnövény. A változások feltehetően nagyrészt átmenetiek, a tartósabb vízállás helyreállításával visszafordulnak.</p> <p>A vízborítás hiány miatt a korábban megfigyelt védett fajok sem jelentek meg.</p> <p>A társulás állományát veszélyezteti a kiszáradás és az özönfajok terjedése..</p>
--	--	--	--	--	--	---

Közösségi jelentőségű élőhelytípusok monitorozása:

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (ezer ft)	Kutatás főbb eredményei
23.	Natura 2000 élőhelytípusok extenzív monitorozása	Bauer Norbert	Szaporca Tolna Baláta-tó	DDNPI saját költségvetése	480	A Natura 2000 élőhelytípusok extenzív monitorozása során a Natura 2000 jelölő élőhelyek állapotának és annak változásának detektálása volt a cél. A felvételezések elkészítése az Agrárminisztérium által kiadott protokoll szerint, a kiadott excel mintavételi lapok kitöltésével, az elvárt fotódokumentációval kiegészítve történt, a DDNPI által megadott helyszíneken és élőhelytípusokra, 12 mintavételi ponton, 5 erdős, 5 gyeves és 2 vizes mintavételi ponton.

Élőhelyterképezés

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt	Monitorozás forrása	Forrás nagysága	Kutatás főbb eredményei
-----	-----------------------------	--------	----------------------	---------------------	-----------------	-------------------------

			helyszíne		(ezer ft)	
24.	NBmR 5x5 km-es mintanegyzet felmérése	Acrida Bt. (Kenyeres Zoltán)	Tamási	DDNPI saját költségvetése	700	<p>A feladat megvalósítása során a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében elkészítettük az O-038 (Pári-Tamási) számon kijelölt mintanegyzet élőhelytérképét a NBmR Irányító Központ által kiadott módszertani leírás alapján az ott meghatározott mellékletekkel együtt, valamint a mintanegyzetben felmérettük az inváziós fajok állományait (bálványfa, selyemkóró, gyalogakác, aranyvessző fajok).</p> <p>Cél: a mintanegyzet újrafelmérése, a változások detektálása</p> <p>Módszer: a mintaterület térképezésének elvégzése az Agrárminisztérium által kiadott protokoll szerint a kijelölt O-038 Pári-Tamási mintakvadrátban</p> <p>A mintaterület jellemzői: A térképezett kvadrát a Koppány és Kapos közti dombháton terül el. Fő vonulatai észak-déli lefutásúak, a kvadrát nagy része erdővel borított, a környező mezőgazdasági kultúrtájban szigetként megmaradt erdőse. Erdei hosszú ideje gazdálkodás alatt állók, nagyobb része az igten intenzívterhelést eredményező híres gyulaji dámos kert része.</p> <p>Természetvédelmi szempontok: Miközben az erdőterületek célja a faanyagtermelés, az intenzív vadtartás ezt erősen akadályozza. Az erdők erős használtsága következtében az erdőállományok természetessége csökkent, az érzékeny és/vagy védett fajok száma és bmenyisége alacsony. Az erdősegektől főképp délre húzódó sztyepprétek szintén csökkent természetességük, erős cserjésedés alatt.</p> <p>Ezeken túl a kultúrterületek és tájidegen faültetvények felől inváziós nyomás jelentkező, elsősorban az akác van terjedőben, de gyakori bálványfa és aranyvessző jelenléte, a nyílt területeken az utóbbi időkből a selyemkóró foglal egyre nagyobb területet</p>

2022-ben ismert ritka, fokozottan védett madár revírek:

Faj	Észlelt költőpár száma
barna kánya	64 pár
békászó sas	5 pár
darázsölyv	43 pár
fekete gólya	99 pár
kerecsensólyom	6 pár
réti fülesbagoly	2 pár

rétisas	188 pár
vándorsólyom	6 pár
vörös kánya	12 pár

2022-ben felmért fészektelepeink:

bakcsó	8 telepen 165-170 pár
csóka	8 telepen 330 pár
fattyúszerkő	2 telepen 50-52 pár
gólyatöcs	2 telepen 4-8 pár
kanalásgém	2 telepen 17 pár
kárókatona	a korábbi telepen ~60 pár volt, de áprilisban elhagyták
kis kárókatona	4 telepen 40 pár
kis kócsag	7 telepen 90-100 pár
küszvágó csér	1 telepen 11 pár
nagy kócsag	11 telepen 165 pár
pásztorgém	2 telepen 3 pár
szürke gém	21 telepen 670 pár
üstökös gém	2 telepen 15 pár
vetési varjú	52 telepen 3715-3740 fészek
vörös gém	8 telepen 82-83 pár

2022-ben is folytattuk a közép feszültségű vezetékek rendszeres, monitoring jellegű vizsgálatát a vezetékek okozta madárpusztulások volumenének pontosabb megbecslése céljából. A begyűjtött adatokat folyamatosan szövegesen és térinformatikai állományként is átadtuk az illetékes Kormányhivataloknak, valamint az áramszolgáltatóknak, egyúttal jelezve a legsürgősebb beavatkozást igénylő szakaszokat is. A munkát abban a reményben folytatjuk, hogy feltárhatjuk a további kockázatos szakaszokat, valamint javíthatjuk a vezetékek jelentette valós kockázatok becslésének pontosságát is.

A 2022 év során a középvezettségű oszlopok monitorozás során fellelt tetemek faji megoszlása:

	Faj	Egyedszám
barna kánya	<i>Milvus migrans</i>	1
dolmányos varjú	<i>Corvus cornix</i>	8
egerészölyv	<i>Buteo buteo</i>	35
erdei szalonka	<i>Scolopax rusticola</i>	1
fehér gólya	<i>Ciconia ciconia</i>	16
holló	<i>Corvus corax</i>	1
macskabagoly	<i>Strix aluco</i>	1
nagy kócsag	<i>Egretta alba</i>	1
nyuszt	<i>Martes martes</i>	1
rétisas	<i>Haliaeetus albicilla</i>	2
seregély	<i>Sturnus vulgaris</i>	3
szarka	<i>Pica pica</i>	2
vörös vércse	<i>Falco tinnunculus</i>	9

4.3. TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok modulonként

2022-ben is folytatódott a biotikai adatok gyűjtése, ellenőrzése, rendszerezése és előkészítése, valamint az OKIR-ba illeszthető formátumú adatbázisok előállítása. 2018-tól az igazgatóság biotikai adatainak tárolásához és gyűjtéséhez új adatbáziskezelő rendszert kezdett használni, a más nemzeti park igazgatóságoknál már bevált Openbiomaps szoftvert, melyből a minisztérium illetékes munkatársa közvetlenül tudja kinyerni az adatokat az OKIR (TIR) részére. Az adatbázis jelenleg 1676 faj 224 651, a TIR-be történő betöltéshez előkészített - illetve részben már betöltött - rekordját tartalmazza, az adatok feltöltése és az adatbázis bővülése folyamatos.

4.4. Jelentési kötelezettség (EU, nemzetközi egyezmény, nemzetközi szervezet)

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer és a Natura 2000 monitoring keretében beérkezett kutatási jelentések ellenőrzése és értékelése megtörtént, a Természetvédelmi állapotfelmérési keretből elvégzett kutatások jelentéseit és az összefoglaló szakmai és pénzügyi beszámolót Igazgatóságunk a 2022 január 30-i határidőre megküldte az Agrárminisztérium illetékes szakmai főosztálya részére.

5. Természetvédelmi kezelési tevékenység

5.1.A) Természetvédelmi kezelési tervek

No.	A védett vagy védelemre tervezett terület neve	A tervezési terület nagysága (ha)	Megalapozó dokumentáció	Részletes természetvédelmi kezelési terv	kezelési terv (jogszámban megjelenő rész)
1	Baláta-tó Természetvédelmi Terület	447,5	elkészült	elkészült	19/2008. (VIII. 22.) KvVM rendelet
2	Csokonyavisontai fás legelő természetvédelmi terület	433	elkészült	elkészült	20/2008. (VIII. 22.) KvVM rendelet
3	Bükkhát Természetvédelmi Terület	452,2	elkészült	elkészült	11/2007. (III. 30.) KvVM rendelet
9	Bölcskei-nőszirmos természetvédelmi terület	111,16	elkészült	elkészült	15/2007. (III. 30.) KvVM rendelet
10	Csombárdi-rét Természetvédelmi Terület	53,4	elkészült	elkészült	26/2007. (VIII. 9.) KvVM rendelet
11	Babócsai Basa-kert Természetvédelmi Terület	12,6	elkészült	elkészült	34/2007. (X. 18.) KvVM rendelet
12	Kapszeg-tó Természetvédelmi Terület	156,2	elkészült	elkészült	28/2006. (V. 22.) KvVM rendelet
13	Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzet	10 316,10	elkészült	elkészült	4/2009. (IV. 10.) KvVM rendelet
14	Dunaszentgyörgyi-láperdő	332	elkészült	elkészült	6/2012. (II. 21.) VM rendelet
15	Községi alappont földtani alapszelvény természeti emlék	0,5330	elkészült	-	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
16	Mórágypark kőfejtő földtani alapszelvény természeti emlék	0,5091	elkészült	-	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
17	Aranyos-völgy-Dél földtani alapszelvény természeti emlék	0,6266	elkészült	-	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
18	Aranyos-völgy-Észak földtani alapszelvény természeti emlék	0,3628	elkészült	-	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
19	Meszes-völgyi földtani alapszelvény természeti emlék	0,4060	elkészült	-	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
20	Studer-völgyi földtani alapszelvény természeti emlék	0,0909	elkészült	-	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
21	Paks löszfal földtani alapszelvény természeti emlék	2,0222	elkészült	-	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet
22	Csarnóta Cser-hegy és kőfejtő földtani alapszelvény természeti emlék	7,2817	elkészült	-	55/2015. (IX. 18.) FM rendelet

5.1.B) Natura 2000 fenntartási tervek és céldokumentumok (elmúlt évben készült vagy felülvizsgált)

A DDNPI működési területén található valamennyi kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület és különleges természetmegőrzési terület (SAC) rendelkezik elfogadott Natura 2000 fenntartási tervvel .

	Natura 2000 terület megnevezése	Natura 2000 terület kódja	fenntartási terv készülsége	Forrás	fenntartási terv jóváhagyásának dátuma
1	Jánosházi-erdő és Égett-berek	HUDD20014	jóváhagyott terv	2006/18/176.02.01 számú Átmeneti Támogatás projekt	2009
2	Aparhanti sztyepp	HUDD20024	jóváhagyott terv	EMVA Darányi Ignác Terv	2014
3	Szakadati löszgyepek	HUDD20022	jóváhagyott terv	EMVA Darányi Ignác Terv	2014
4	Paksi tarka sáfrányos	HUDD20071	jóváhagyott terv	EMVA Darányi Ignác Terv	2014
5	Ócsárd-Hegszentmártoni völgyek	HUDD20010	jóváhagyott terv	EMVA Darányi Ignác Terv	2014
6	Dunaszentgyörgyi-láperdő	HUDD20072	jóváhagyott terv	EMVA Darányi Ignác Terv	2014
7	Paksi ürgemező	HUDD20069	jóváhagyott terv	EMVA Darányi Ignác Terv	2014
8	Koppány-menti rétek	HUDD20028	jóváhagyott terv	EMVA Darányi Ignác Terv	2014
9	Tengeliczi rétek	HUDD20070	jóváhagyott terv	EMVA Darányi Ignác Terv	2014
10	Pécsi-sík	HUDD20066	jóváhagyott terv	EMVA Darányi Ignác Terv	2014
11	Szedresi Ős-Sárvíz	HUDD20073	jóváhagyott terv	EMVA Darányi Ignác Terv	2014
12	Ormánsági vizes élőhelyek és gyepek	HUDD20052	jóváhagyott terv	EMVA Darányi Ignác Terv	2014
13	Tolnai Duna	HUDD20023	jóváhagyott terv	EMVA Darányi Ignác Terv	2014
14	Közép-mezőföldi löszvölgyek	HUDD20020	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme keret	2018
15	Töttösi-erdő	HUDD20065	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme keret	2018
16	Kisszékelyi-dombság	HUDD20029	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme keret	2018
17	Villánykövesdi Fekete-hegy	HUDD20003	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme keret	2019
18	Zákány-örtiloszi dombok	HUDD20055	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme keret	2019
19	Székelyszabari erdő	HUDD20067	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme keret	2019
20	Pati-erdő	HUDD20018	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme keret	2019
21	Mernyei-erdő	HUDD20019	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme keret keret	2019

22	Szenes-legelő	HUDD20050	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme keret	2019
23	Nyugat-Dráva	HUDD20054	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2020
24	Törökkoppányi erdők	HUDD20046	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2020
25	Gyékényesi erdők	HUDD20068	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
26	Szentai erdő	HUDD20063	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
27	Nyugat-Dráva-sík	HUDD20062	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
28	Rinyaszentkirályi-erdő	HUDD20060	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
29	Közép-Dráva	HUDD20056	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
30	Csokonyavisontai fás legelő	HUDD20053	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
31	Darányi borókás	HUDD20051	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
32	Béda-Karapanca	HUDD20045	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
33	Boronka-melléke	HUDD20044	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
34	Tengelic homokvidék	HUDD20040	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
35	Dékány-hegy	HUDD20039	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
36	Nagyhajmási dombok	HUDD20033	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
37	Gemenc	HUDD20032	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
38	Mecsek	HUDD20030	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
39	Lengyel-hőgyészi erdők	HUDD20026	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
40	Mocsoládi-erdő	HUDD20017	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
41	Észak-Zselici erdőségek	HUDD20016	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
42	Kisbajomi erdők	HUDD20015	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
43	Geresdi-dombvidék	HUDD20012	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
44	Szekszárdi-dombvidék	HUDD20011	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
45	Ormánsági erdők	HUDD20008	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
46	Szársomlyó	HUDD20006	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
47	Dél-Zselic	HUDD20004	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
48	Tenkes	HUDD20001	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021
49	Kelet-Dráva	HUDD20007	jóváhagyott terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2021

2022-ben 8 db (összesen 123 697 hektár) különleges madárvédelmi terület Natura 2000 fenntartási tervének egyeztetésére került sor. Ezek közül 4 terület fenntartási tervei kapták meg a természetvédelemért felelős helyettes államtitkár jóváhagyását a tárgyévben.. 4 terület esetében (Mecsek, Gemenc. Béda-Karapancsa, Kísszéki-dombság) a kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területre és a vele átfedő madárvédelmi területre közös fenntartási terv készült.

	Natura 2000 terület megnevezése	Natura 2000 terület kódja	fenntartási terv készütsége	Forrás	fenntartási terv jóváhagyásának dátuma
50	Nyugat-Dráva	HUDD10002	egyeztetésre alkalmas terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2022
51	Gemenc	HUDD10003	egyeztetésre alkalmas terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	-
52	Béda-Karapancsa	HUDD10004	egyeztetésre alkalmas terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	-
53	Kísszéki-dombság	HUDD10005	egyeztetésre alkalmas terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	-
54	Pacsmagi-tavak	HUDD10006	egyeztetésre alkalmas terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2022
55	Mecsek	HUDD10007	egyeztetésre alkalmas terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	-
56	Belső-Somogy	HUDD10008	egyeztetésre alkalmas terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2022
57	Zselic	HUDD10013	egyeztetésre alkalmas terv	Természeti értékek védelme szakmai keret	2022

2022-ben 29 db Natura 2000 terület céldokumentuma készült el.

	Natura 2000 terület megnevezése	Natura 2000 terület kódja	Forrás
1	Béda-Karapancsa	HUDD10004	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
2	Belső-Somogy	HUDD10008	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
3	Dékány-hegy	HUDD20039	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
4	Dél-Zselic	HUDD20004	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
5	Észak-Zselici erdőségek	HUDD20016	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés

6	Gemenc	HUDD10003	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
7	Gemenc	HUDD20032	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
8	Geresdi-dombvidék	HUDD20012	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
9	Gyékényesi erdők	HUDD20068	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
10	Jánosházi-erdő és Égett-berek	HUDD20014	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
11	Kelet-Dráva	HUDD20007	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
12	Kisbajomi erdők	HUDD20015	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
13	Kisszékelyi-dombság	HUDD10005	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
14	Kisszékelyi-dombság	HUDD20029	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
15	Lengyel-hőgyészi erdők	HUDD20026	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
16	Mocsoládi-erdő	HUDD20017	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
17	Nagyhajmási dombok	HUDD20033	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
18	Nyugat-Dráva	HUDD10002	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
19	Ócsárd-Hegyszentmártoni völgyek	HUDD20010	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
20	Ormánsági erdők	HUDD20008	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
21	Pacsmagi-tavak	HUDD10006	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
22	Paksi tarka sáfrányos	HUDD20071	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
23	Rinyaszentkirályi-erdő	HUDD20060	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
24	Székelyszabari erdő	HUDD20067	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
25	Szekszárdi-dombvidék	HUDD20011	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
26	Szenesi-legelő	HUDD20050	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
27	Törökkoppányi erdők	HUDD20046	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
28	Zselic	HUDD10013	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés
29	Aparhanti sztyepp	HUDD20024	VfKF/18-1/2022. számú megbízási szerződés

A korábban elkészült céldokumentumok közül 8 db felülvizsgálata történt meg:

HUDD20055 Zákány-Örtilosi dombok

HUDD20003 Villánykövesdi Fekete-hegy

HUDD20065 Töttösi erdő
HUDD20001 Tenkes
HUDD20006 Szársomlyó
HUDD20066 Pécsi-sík
HUDD20054 Nyugat-Dráva
HUDD20030 Mecsek

5.2. Élőhely-fenntartás, kezelés (élőhelyek és területegységek szerinti bontásban)

5.2.1. Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

Az Igazgatóság Duna menti területeinek ökológiai állapota mind hosszú-, mind rövidtávon erősen függ a Duna vízjárásától. Az tapasztalható, hogy az árhullámok természetes ciklikussága most már 10 éve elmarad, azok kiszámíthatatlanok, a tavalyi évben nem is jöttek létre, nem került előtérésre a hullámtér abban az időszakban, mikor az élővilágnak nagy szüksége lenne rá (pl. tavaszi zöldár elmaradása). A Duna vízjárási adatai és a főmeder bevágódását jellemző adatok is azt mutatják, hogy a hullámtéri vízrendszerek egyre korlátozottabban jutnak vegetációs és most már azon kívüli időszakban is az ökológiai vízpótlást biztosító vízmennyiséghez.

A Duna vízjárásával összefüggő adatok, megfigyelések és tendenciák

A Duna medersüllyedése, a vízhozam csökkenése miatt a vízállások minimuma, átlaga és maximuma is csökkenő tendenciát mutat. (1. ábra).

- minimum:
 - o az eddigi mérések harmadik legkisebbje (54 cm)
 - o csökkenése 1876 óta 1,5 méter
- átlag:
 - o a valaha mért legkisebb átlag (221 cm)
 - o csökkenése 1876 óta közelíti a 2 métert
- maximum:
 - o a valaha mért legkisebb maximum (488 cm)
 - o csökkenése 1876 óta 1 méteren belül maradt

A kis-, közép- és nagyvízi tartományok arányának kedvezőtlen irányú eltolódása tovább folytatódik. (2. ábra)

- kisvízi tartomány (450 cm alatt)
 - o 2022.évben 362 nap volt ebben a tartományban a Duna
 - o 1876-1900 között 35%, 2000-2022 között 82% ez a tartomány

- középvízi tartomány (451-750 cm)
 - o 2022.évben 3 nap volt ebben a tartományban a Duna
 - o 1876-1900 között 60%, 2000-2022 között 17% ez a tartomány
- nagyvízi tartomány (751 cm fölött)
 - o 0 nap volt ebben a tartományban a Duna
 - o 1876-1900 között 5%, 2000-2022 között 1% ez a tartomány

Hullámtér:

Duna mederfenék szintje a Dunai TE területén trendszerűen süllyed (bevágódás változatlanul folytatódik, még a kisvizek ellenére is), a vízrendszer többi eleme emelkedik (relatív szintje magasodik)

A Béda-Karapancsai fokrendszer feltöltése 0 nap, a Gemenci fokrendszer feltöltése egész évben 28 nap valósult meg. A teljes hullámtér elöntése 2013 óta nem történt meg. A hullámtéri vízrendszerek teljes elöntése 2019-ben történt meg utoljára, de rövid időre (9 nap).

Talajvíz:

A Béda-Karapancsai területén a talajvíz szint süllyedés megállt és enyhe növekedést mutat. Hogy ez trendben is jelentkeznek, vagy csak rövid idejű átmeneti javulás, ez még nem világos. A Gemenci területén a talajvíz szint süllyedése folytatódik

Mentett oldal

- Ferenc-csatornára kapcsolódó vízrendszerek:
 - o Monostori-Fás-Duna: zsilip tönkrement, minimális vízszinten üzemelt
 - o Baracska-Duna:
 - zsilip működtetve, minimálisnál nagyobb, optimálisnál kisebb vízszinten sikerült az éves víztartás
 - év végén az optimális szinthez viszonyítva 440.000 m³ víz hiányzott
 - o Földvári-tó:
 - sikeres tavaszi feltöltés mellett nyár végére kritikusan alacsony lett a vízszint
 - januárban 75 cm-ről indulva, február 22-ére elértük a maximumot (91 cm), szeptember 12-én elérte a minimumot (-8 cm); az évet 6 cm-rel zártuk.
 - év végén az optimális szinthez viszonyítva 900.000 m³ víz hiányzott

- Karapancsai-erdei-tavak: a KEHOP projekt sikerének és a Ferenc-csatorna vízállásának is köszönhetően, minimális szint fölött, optimális alatt sikerült a víztartás-vízpótlás biztosítása (kivéve: Közös-víz, mely gyakorlatilag kiszáradt)
- Dunára kapcsolódó vízrendszerek:
 - Belső-Béda:
 - minimális fölött, de optimális alatt maradt a vízszint; töltés: 4 nap (június, október)
 - 204 cm-ről indulva, január 13-án elértük a maximumot (209 cm), szeptember 15-én elérte a minimumot (130 cm); az évet 143 cm-rel zártuk.
 - év végén az optimális szinthez 960.000 m³ víz hiányzott
 - Boki-Duna:
 - minimális fölött, de optimális alatt maradt a vízszint; vízzel való feltöltés (utánpótlás) 0 nap
 - 107 cm-ről indulva, február 12-én elértük a maximumot (115 cm), november 29-én elérte a minimumot (3 cm); az évet 12 cm-rel zártuk.
 - év végén az optimális szinthez 550.000 m³ víz hiányzott
- Egyikhez sem kapcsolódó vízrendszerek:
 - Riha-tó:
 - csapadékvízből és belvízkormányzásból sikerült némi tavaszi „indítóvizet” szerezni, augusztus végére gyakorlatilag kiszáradt
 - 26 cm-ről indulva, áprilisra elértük a maximumot (39 cm), augusztus 14-én elérte a minimumot (-26 cm) (ennél kisebb volt a víz, de a mércén eddig lehet mérni) és így maradt december 8-ig; az évet -18 cm-rel zártuk.
 - év végén az optimális szinthez 1.500.000 m³ víz hiányzott
 - Homorúdi-erdőtömb: a fokrendszer egész évben szárazon maradt, csak lehulló csapadékból gyűlt időszakosan a mélyebb területe részekén felszíni víz

Víztest	Vízállás (cm) 2022.év					Hiányzó víz (m ³)	Párolgás cm
	01.01.	max.	min.	12.31.	optim.		
Boki-Duna	107	115	3	12	155	550.000	112

Baracskai-Duna					70	440.000	
Belső-Béda	204	209	130	143	235	960.000	66*
Földvári-tó	75	91	-8	6	100	900.000	85
Riha-tó	26	39	-26	-18	80	1.500.000	65**

*volt vízpótlás

**elfogyott a vízmérce alól a víz

A vízjárás adatok és a mederfenék szint adatok is azt mutatják, hogy a hullámtéri vízrendszerek egyre nehezebben jutnak a szükséges vízmennyiséghez. A mentett oldali rendszerek ellátása rendkívül esetlegessé vált, főleg az árvíz-belvíz helyzettől függ.

Hiányzó vízmennyiségek mentett oldali nagyvizekben az optimális állapothoz képest 2022.december 31-én

- Boki-Duna: 300.000 m³
- Belső-Béda: 400.000 (500.000) m³
- Riha-tó: 1.500.000 m³

Dráva vízszintje tartósan alacsony volt. A folyó jelentősebb vízgyűjtő területén (Ausztriában) harmadával kevesebb hó hullott, így zöldár és nagyvíz gyakorlatilag nem volt, a későbbi aszályos nyár következtében jelentős vízhiány alakult ki. A mellékágakat egyszer sem öntötte el a folyó. A Dráva medrében az alacsony vízállásnak köszönhetően a zátonyok nagyobb részen kerültek szárazra, ez a szukcessziót szemmel láthatóan gyorsította. Másrészt viszont például a védett heverő iszapfű (*Lindernia procumbens*) számára kedvező feltételek alakultak ki, így több lokalitásban sikerült megtalálni a fajt, amelyet korábban teljesen kiszorítani látszott idegenhonos rokonfaja a rövidkocsányú iszapfű (*Lindernia dubia*)

A Dráva mentén, a tavasz folyamán volt egy jelentősebb esőzés, aztán a nyár rendkívül aszályossá vált. Így a tavaszi időszakban a lápok nagy része szárazon maradt, a hóolvadás hiányában, a késő tavaszi vizek pedig már gyorsan elpárologtak. A kisebb tavak és vízfolyások pedig minimális vízzel tudtak indulni a nyárnak. Mindezek következtében a Rigóci-halastavaink az 1-estő kivételével teljesen kiszáradtak, a Rigóc-patak gyakorlatilag nem szállított vizet. A Darányi Nagyberék a nyárvégére kiszáradt. A kisebb patakok pedig július elejétől egészen szeptember végéig szárazon maradtak. A homokterületeken a talajvíz csökkenése további mélységekbe ért, mely az előző évi csapadékhiányt is figyelembe véve,

több méterrel csökkent. A legelőkön használt itató kutak már tavasszal kiszáradtak. Ezen folyamatok kedvezőtlenül hatottak a vízhez kötődő fajokra és azok fogyasztóira is. Természetesen a kisebb, sekélyebb láptavak, mint például a Bolhás község határában lévő Mogyorósi-ér, még messzebb kerültek attól, hogy összegyűlhessen bennük némi felszíni víz. A zákányi és örtilosi Dráva-szakaszon a vízállás az egész évet tekintve jóval elmaradt a megszokottól. Az egyetlen örtilosi holtág (Kiscukázó-tó), amely a folyótól mintegy 500 méterre húzódik, mára alig rendelkezik nyílt vízfelszínnel. Az Örtilos – Szentmihály-hegyen található védett völgyek alján már a tél végi, kora tavaszi időszakban sincs felszíni vízfolyás, ami pedig 10-15 évvel ezelőtt még rendszeresnek volt mondható. A Gyékényes-Berzence-Csurgó községek határában húzódó védett erdőkben hasonló volt a helyzet a 2022-es év folyamán. A Rigóc-patak már májusra kiszáradt, a Dombó-csatorna, amely a térség meghatározó vízfolyása, a gyékényesi és csurgói szakaszán kb. 4 hónapon keresztül száraz volt. Az Ormánság területein is jelentős volt a csapadékhiány, mely következtében a Cún-Szaporcai holtágrendszer Sárga-víz és Lanka nevű része teljesen kiszáradt. Szilhátban, Hobogyban és Kisinciben csak a legmélyebb részeken maradt víz. A Fekete-vízben csak a Csertői-tározó leeresztésekor emelkedett olyan mértékben a vízszint, hogy a cúni duzzasztón keresztül vizet tudunk juttatni a holtágrendszerbe. Mivel a Majláthpusztai-tározóval egy időben történt a feltöltés, ezért ez a mennyiség még a Szilhátat és a Sárgavizet sem töltötte fel. December elejére megtelt a Majláthpusztai-tározó ezután sikerült a holtágrendszert feltölteni.

Mecsek Tájegység területén 2022. év tavaszi-nyári időszakában rendkívülinek nevezhető aszályt, valamint az ahhoz kapcsolódó jelenségeket tapasztaltunk. A kialakult állapot természetesen nem kizárólag a tárgy év nevezett időszakához köthető. Az elmúlt közel tíz év időjárása, elsősorban a kevés és kedvezőtlen eloszlásban érkező csapadék hatásának összessége okozta az extrém jelenségeket. A legszembevetőbb változások közül a kisvízfolyások felső szakaszainak kiszáradása, a források elapadása kiemelendő. Az erdőállományok egyes határtermőhelyeken található fafajai, különösen a bükk sínylették meg a szárazságot, valamint a magas hőmérsékletet. Már a nyári időszak végén a lomb elvesztése, héjaszás, vagy teljes faegyedek kiszáradása jellemezte a bükköket, bükkösöket az erős besugárzásnak kitett helyeken. Munkatársaink más honos fafajok, így a kocsánytalan tölgy és a cser tölgy esetében is figyeltek meg hasonló változásokat, elsősorban a délies kitettségű élőhelyeken.

A pannon löszgyepeken (Dunaföldvár, Bölcse, Pálfa) egyre jelentősebb a bálványfa terjedése.

A pannon homoki gyepeken (Cece, Paks, Németkér, Bikács) jelentős a bálványfa, a fehér akác, a nyugati ostorfa, a selyemkóró terjedése. A 2022-es évben a gyepterületeket - a klimatikus változások mellett - jelentősen befolyásoló, területcsökkenéssel járó szukcessziós folyamatok (cserjésedés, visszaerdősülés) folytatódtak, a védett területeken egyes esetekben egyedi eljárásban engedélyeztetve ezek ellensúlyozására beavatkozások történtek. Az évet extrém száraz, csapadékhiányos időszakok jellemezték, aminek a vizes élőhelyekre gyakorolt hatása legjelentősebb, a lápterületek vízvesztése ismét szembeötlő volt az év során. A fokozottan védett és unikális értékekkel bíró Baláta-tó az év során teljesen kiszáradt, így a több évig tartó, 2015-ben véget ért utolsó kiszáradás után ismét szárazra került medrének nagy része. Sajnálatos módon az év utolsó szakaszában lehullott, relatív nagy mennyiségű csapadék sem tudta visszatölteni a tavat, a lehullott csapadék teljes egészében elszivárgott. Korábban hasonló kiszáradások ilyen gyakran nem követték egymást, ezért ez egy igen fenyegető tendenciaként értelmezhető. Emellett a kisebb lápfoltok száradása is tagadhatatlan, ezek esetében a kiszáradás gyorsan lezajlik, ami nem csupán az élőhelyek közvetlen leromlását okozza, de megnehezíti az ex lege védettség hatósági megalapozását. Utóbbira jó példa a Pécsi-síkon elterülő láp esetében indított tulajdonosi per, melyben a láp minősítést tagadja a felperes. Szerencsére az év végén lehullott jelentős mennyiségű csapadék ezt a lápterületet decemberre ismét vízzel látta el.

A Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet és a Zselici Tájvédelmi Körzet területén a magas aranyvessző, a selyemkóró és a bálványfa térhódítása egyre jelentősebb.

A nyári aszály miatt a talajvízszint tovább csökkent, viszont az átlagosnál több téli csapadék részben pótolta a hiányzó talajvizet, újratöltötte a felszíni vizeket.

5.2.2. Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése

Rezéti-Duna: a mellékág medrében felverődött nagy mennyiségű zöld juhar mechanikai irtása, rendszeres kisebb volumenű beavatkozások során. Ugyanitt a nagyméretű mederbe dőlt fák eltávolítására is rendszeresen sor került annak érdekében, hogy az áramlás továbbra is biztosított legyen, és ne induljon meg a gyors hordaléklerakódás, mederfeltöltődés a torlaszok környezetében. Az egyre nagyobb létszámú hód populáció „tevékenysége” itt céljaink ellenébe hat.

Veránka-sziget: a sziget belsejében, nyári gáttal védett területen kialakított mesterséges vizes élőhely vízpótlásának biztosítását korábban meg tudtuk oldani zsilipkezeléssel, azonban 2022-ben nem alakult ki olyan dunai vízállás mely elérte volna a zsilip küszöbét.

Bédai összefüggő gyepterületek évi kétszeri kezelése megtörtént. Hajszálnyi javulás látható a gyepek állapotában fajösszetétel vonatkozásában.

Mikrogyepek közül a kezelteken jelentős javulás állt be az invazív fajok mennyiségi csökkenésében és az általános állapotban.

Vízkezelés, halgazdálkodás: Belső-Bédán inváziós fajok kezelése kapcsán 1,5 t törpeharcsa, 33 kg ezüstkárász, 63 db amerikai cifrarák, 2 kg naphal került ki a vízből.

Bédai mikroszilipek zárása, víz visszatartás (időszakos táplálkozó és ivóhely biztosítása)

- Pánavina: 365 napot üzemelt, 25-93 cm közti víztartással
- Forgó-fok: 56 napot érintkezett a Dunával, 1-225 cm között
- Ivató: 30 napot érintkezett a Dunával, 1-159 cm között
- Nagy-Csukás: 33 napot érintkezett a Dunával, 1-169 cm között

Barcs határában található Rigóci tavainknál, a tavaszi csapadékhiány miatt idén sem tudtuk a teljes tórendszert feltölteni. Sajnos, a nyári esőzések sem segítettek a vízutánpótlást megoldani, így az 1, 2, 3, 4, és 5-ös tavon sikerült vizet fognunk. Ennek következtében jelentősebb vízimadár és főként vidra állomány jelent meg itt. Az aszály következtében nyár végére szinte az összes tó kiszáradt.

- A darányi Nagyberék láptó sem töltődött fel teljesen ez évben a tavasz folyamán, így a nyár végére teljesen kiszáradt. A barcsi borókás területén folytatódott a homoki gyepek rehabilitációja, kezelése. Az idei évben, a saját dolgozók és a közmunka program segítségével, nagyobb intenzitással tudtuk a legelőtisztításokat elvégezni. A saját dolgozókkal és a közmunkásokkal folytatott tevékenységeink során főként akác, erdeifenyő és kései meggy egyedeket vágunk ki a legeltetett homoki gyepeinkről. 2022-ben újabb 2 hektárnyi területet szabadítottunk fel a kései meggy fertőzés alól. Több, már korábban letisztított területet vontunk legeltetés alá, ezeket a gyepeket a darányi rackanyáj időnkénti átterelésével tudjuk legeltetni. 2022-ban 29 hektár korábban megnyitott gyepterületet tisztítottunk meg kézi erővel, mivel itt a gépi munkavégzés nem megoldható. A korábban megkezdett „lőtéri” borókás 7 ha-os részén az idei évben folytattuk az alkörmös kaszálását és kapálását, továbbá a kései meggy sarjak leverése is a még fennmaradó állományok esetében.

- Darány község határában megkezdtük egy, nagyjából félhektáros terület bálványfától történő felszabadítását, többszöri visszatéréssel.

- Az Igazgatóság vagyonezelésében lévő gyepterületek kezelése a legeltetési és kaszálási tevékenységünkön keresztül valósul meg. Erre jó példa a saját állatállománnyal történő legeltetés, illetve a saját állatállomány takarmányozásához szükséges széna előállítás, mely

több élőhely típust is érint. A Dráva Somogy megyei szakaszát érintő mocsárrét és üde rét típusú élőhelyeinek magyar szürke marhával történő legeltetése, továbbá e gyepterületek kaszálásokkal történő fenntartása meghatározó jelentőségű ezen élőhelyek növény- és állatközösségeinek megőrzése szempontjából. Az Igazgatóság kezelésében lévő területek/élőhelyek természeti értékeinek megőrzése szempontjából is nagyon fontos a legeltetések és a kaszálások tervezése, összehangolása és kivitelezése. A csapadékviszonyok és a foltszerű elterjedésű természeti értékek miatt akár jelentős kiterjedésű gyepfoltok is kaszálatlanul maradhatnak, s ez bár jelenthet hozamkiesést is, ugyanakkor e zavartalan gyepfoltok számos növény- és állatfaj számára kiváló életteret biztosítanak. A drávaszentesi állattartó telep fejlesztésének köszönhetően megfelelő gépparkkal rendelkezünk, így az őszi tisztítókaszálások során, főként az aranyvesszővel és selyemkóróval fertőzött területeken, a többszöri kezelés megtörtént. 2022-ben még időben érkezett a tavaszi csapadék, mely következtében az idei évben kissé emelkedett a betakarított szénabálák száma (300 lett több).

- A nemzeti park Darányi Borókás területén a savanyú homoki gyep élőhelyek rackajuhokkal történő legeltetése szintén tipikus élőhely-fenntartási, kezelési tevékenység. A homoki gyepfoltokon a legeltetés a gyomosodást, illetve az inváziós fajok térhódítását megállítja, emellett segíti megőrizni e nyílt homoki élőhelyek természeti értékeinek megőrzését, fennmaradását. Főként az év második felében saját dolgozókkal folytattuk az erősen becserjésedett egykori legelőterületek újbóli megnyitását az inváziós fásszárúak és lágyszárúak (kési meggy, erdei fenyő és alkörmös) mechanikus irtásával. A Rigóci tavaknál folyamatos vízkormányzás szükséges a 8 tóegységnél, továbbá rendszeresen elvégeztük a tavak műtárgyainak és töltéseinek gondozását, fenntartását, állagmegőrzését; a tavak fontos fészkelőhelyei pl. a cigányrécének, kis vízicsibének, törpegémnek, emellett jelentős táplálkozóhelyek (pl. rétisas, fekete gólya, kis és nagy kócsag, stb...). A tórendszerrel szoros kapcsolatban áll a darányi Nagyberék, melynek vízkormányzását, zsilipkezelését is elláttuk.

- A Csokonyavisontai fás legelő TT legelő gyepterületein a tisztítókaszálások megtörténtek a gyep állapota jobb helyzetbe került. Egy beerdősülés miatt zárványfoltba került gyepterületen tovább folytattuk a 2020-ban megkezdett inváziós fajok irtását, melynek eredményeként sikerült eltávolítanunk a gyalogakácot és japán keserűfűvet. A munkákat saját embereinkkel végeztük mintegy 1 hektáros területen.

- Szaporca határában lévő vetett gyepjeinket kaszálással és legeltetéssel hasznosítottuk, majd tisztító kaszálásokkal végeztük a területen lévő invazív lágyszárúak visszaszorítását.

- Gyékényes, Csurgó, Barcs és Komlós határában lévő gyepterületeinken a kaszálások során, az ismert védett növényfajok, főként a szibériai nőszirm és kockásliliom állományait kikaróztuk, megjelöltük a termésérés és a faj további terjedésének segítése érdekében.

- A zákányi és őrtilosi ártéren található kisebb gyepek évi egyszeri, esetleg kétszeri kaszálása megoldott volt a 2022. évben is. A Zákány 076/2 helyrajzi számú gyepterületén folytatódott a cserjésedő szegélyek tisztítása és a kaszálást még akadályozó tuskókat is sikerült eltávolítani. Ugyanezeket a munkálatokat folytattuk (szintén saját erőből, vállalkozó megbízása nélkül) az őrtilos 0447/3 helyrajzi számú erdő tisztásán. A Gyékényes 0178/14 helyrajzi számú, fokozottan védett gyepterületén selyemkóró visszaszorítását végeztük mechanikus úton. A Csurgó 0374/17 helyrajzi számú erdő kaszált tisztásán folytattuk a helyenként előforduló betontörmelék összeszedését, elszállítását valamint eltávolítottuk a felverődő kökényes foltot a gyepterület közepén. Csurgó, Berzence, Somogyudvarhely és Bélavár határában szintén több kisebb gyepterületen szerveztük a kaszálási munkálatokat, beleértve a bűvósávok kijelölését, a cserjésedő foltok visszaszorítását. Bolháson a 039/2 helyrajzi számú savanyú homoki gyepterületen a kaszálás szervezése mellett folytattuk a selyemkóró, valamint a gyepterület déli részén az előretörő fásszárúak visszaszorítását.

- Elvégeztük a Dombó-csatorna befolyó árkaiban és a hozzá közel húzódó Gyékényes 0178/2 helyrajzi számú árkon létesült 6 db vízvisszatartó műtárgy éves karbantartási feladatait, ami évi háromszori kaszálást, zsilipdeszkák behelyezését jelenti. A Csurgó 0367 helyrajzi számú erdőből kifolyó árkon létesült műtárgy a 2021. év végén történt javítása után már jól működik, a víz nem tudja már elmosni a partot, veszélyeztetve ezzel a műtárgy létét.

- A berzencei védett gyepeken található 4 db vízvisszatartó műtárgy környezetének kaszálására három alkalommal került sor, emellett folyamatosan végezzük a vízállások havi rendszerességű megfigyelését.

- A bélavári Kerék-hegy bükkösében folytattuk a „befutó” akácsarjak leverését illetve a bükkös környezetében található akácok gyűrűzését (kéreghántás).

A Mecsek Tájegység területén található a Dél-Dunántúl legjelentősebb ürge populációja. A kaszálással fenntartott élőhelyen (Pécs-Pogány repülőtér és környezete) 2022-ben már a korábbi egyeztetéseknek és a természetvédelmi kezelői elvárásoknak megfelelő gyakorisággal és időszakban történtek a kaszálások. A jó gyakorlat, valamint a kedvező élőhelyi feltételek fenntartása érdekében a rendszeres ellenőrzések, szükség szerint az eseti beavatkozások elrendelése kiemelten fontos a fajmegőrzés miatt.

2022-ben is jelentős forrásokat igényeltek a Tájegység erdőszerkezet-átalakításokkal érintett erdőterületei. A Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzetben található ilyen jellegű erdőstílusok egy

része már tíz év feletti, befejezett állományokat takar. Ennek ellenére még rendszeresen, évente egy-kettő alkalommal igényelnek erdőművelési feladatokat a stabil erdőszerkezet kialakítása érdekében. A fiatalabb erdőszerkezet-átalakítások, amelyek a fentiekhez hasonlóan akácokat váltottak, még komolyabb figyelmet és forrásokat igényelnek. A csemeték pótlása, az erdősítések ápolása (évente kettő, indokolt esetben három alkalommal), valamint a vadkizárás (villanypásztorok, erdővédelmi kerítések) folyamatos biztosítása elengedhetetlen.

A Hosszúhetény és Pécsvárad községhatárokból húzódó Nagy-mező, Arany-hegy Természetvédelmi Területen, a korábbi évek beavatkozásainak, elsősorban helyreállítási tevékenységeknek a fenntartó kezeléseit végeztük 2022-ben. A gyepterületek természetvédelmi kezelését gépi munkavégzéssel, elsősorban kaszálással tartjuk fenn. Bizonyos területrészekben a gépi kaszálás, esetleg szárzúzás nem, vagy csak részben kivitelezhető. Ezekben a köves, száraz-, melegkedvelő erdőtársulásokkal szegélyezett „foltokban” végeztünk kézi cserjeirtást, tisztító kaszálást saját munkaerővel.

A Szársomlyó Természetvédelmi Terület délkeleti részén a szoborpark (művésztelep), valamint a művelt szőlőültetvények között található, mintegy 0,5 hektáros kiterjedésben, természetvédelmi kezelési tevékenység keretében, gyepterület helyreállítási tevékenységeket végeztünk.

A beavatkozás célja, hogy a korábbi évtizedekben nyílt gyepterületek felett záródott cserjéseket „felnyitása”, az intenzíven terjedő akác, valamint az itt szálanként megjelenő bálványfa visszaszorítása az érintett területről. Elvárható eredmény, hogy kedvezőbb feltételeket biztosítsunk az élőhelyen előforduló, jellemzően hagymás védett növényfajoknak. Tekintettel a terület adottságaira (lejtés, érzékeny felszín), kizárólag kézi munkavégzés mellett, a cserje és a fa méretet el nem érő (10 cm alatti tőátmérő) faegyedek törlésével, motoros láncfűrészrel és tisztítófűrészrel történt. Hasonló tényezők miatt döntöttünk a levágott zöld anyag teljes mennyiségének elszállításáról is.

2022. évben is jelentős volt a magántulajdonban lévő, a NATURA 2000 hálózat részét képező – jellemzően – gyepterületek helyreállításának igénye. A folyamat katalizátorai, egyfelől a támogatások, másfelől az állattartási szándék - elsősorban a húsmarha - érzékelhető erősödése. A több éves kapcsolattartás a gazdálkodókkal a szabályos eljárásmenet irányába csatornáztatta a terület-helyreállítási igények döntő többségét. Igazgatóságunk munkatársai már az engedélyeztetési eljárásokat megelőzően egyeztetnek az egyes területek érintő természetvédelmi szempontokról a gazdálkodókkal. Ennek eredménye, hogy a helyreállítások során érvényesíteni tudjuk a természetvédelmi érdekeket:

A helyreállításokat követően legeltetéssel, illetve kaszálással hasznosított, cserjésekkel, kisebb bokorcsoportokkal mozaikolt változatos élőhelyek kerülnek kialakításra. A cserjések, illetve bokorcsoportok, vagy sávok olyan területrészeken is visszahagyhatóak, ahol egyébként a művelés (kaszálás, legeltetés) nem megoldható, nehézkes. Fontos, hogy ne különálló cserjék hálózata, hanem - akár nagyobb térközökkel – legalább 10-50 m²-es csoportok maradjanak fent a területen. A nagyobb méretű, esetleg kiodvasodott honos faegyedek, gyümölcsfa egyedek is kíméletet érdemelnek.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság vagyon-, illetve természetvédelmi kezelésében található a Pécsvárad 010 hrsz-ú, korábban katonai lőtérként hasznosított, de honvédelmi célra feleslegessé nyilvánított 138 hektáros Natura 2000 területet. Az emberi beavatkozás során átalakított, erdőkből és cserjésedő gyepterületekből álló természeti terület magán hordozva a korábbi honvédelmi infrastruktúra nyomait (romos, használaton kívüli épületek és számtalan kisebb-nagyobb beton műtárgy). Az Igazgatóság a lőtér területének természetvédelmi helyreállítását tervezi pályázati forrásból. A projekt beavatkozási területe olyan gyepek és ezek természetesen cserjésedő mozaikjai, amelyek számos védett illetve fokozottan védett növény- és állatfajnak nyújtanak élőhelyet. A tervezett projekt természetvédelmi célja: a jól definiálható, értékes gyepterületek, valamint ezek cserjésedő változatainak helyreállítása és fenntartása. A romos, használhatatlan épületek bontása, illetve a keletkező hulladék elszállítása. A korábban honvédelmi céllal telepített, jellemzően beton műtárgyak kiemelése és a talajfelszín helyreállítása.

A homok- (Németkér, Paks, Nagydorog) és a löszgyepek (Dunaföldvár, Bölcse) fenntartása a bálványfa, a keskenylevelű ezüstfa, a selyemkóró visszaszorításával.

A Boronka – melléki Tájvédelmi Körzet területén, Nagybajom községhatárban folytatódott a korábban megkezdett legelők kezelése. A cserje irtások után megjelenő sarjak és adventív fajok (akác, magas aranyvessző) visszaszorítása érdekében kézi kaszálást és sarj leverést végzünk, valamint a területet cikta nyájjal legeltetjük.

5.3. Élőhely-rehabilitáció

Boronka-patak

A 2018-ban indult HU-18-485-55 azonosító számú, „Water for pasture, ponds for storks” című projekt 2022-ben az utolsó évéhez ért. A DDVIZIG részéről a tervekhez való hozzájárulás feltétele a meder vagyonkezelői jogának átvétele volt. Ez a folyamat 2022 augusztusában zárult, ezután tudtunk tovább haladni. A munkák megkezdése előtt be kellett szerezni az anyaggyerő

helyekre a termőföld ideiglenes más célú hasznosítására vonatkozó engedélyt. Az engedélyt októberben kaptuk meg. Ezután kezdhettük meg a kivitelezést, melynek során egy 1100 méteres patak szakaszt 24 helyen földtöltésekkel zártunk el, így visszatereltük a vizet a régi, kanyargó mederbe, ami több mint 1600 méter. A beavatkozás hatására a téli csapadék okozta árvizek a területen szétterülnek és a víz a talajba szivárog. A kanyargó, sekély meder kevesebb vizet és lassabban vezet el a területről, mint az egyenes, kimélyült, szabályozott meder. A beavatkozással mintegy 30 hektár gyepterület vízháztartása javult.

A műszaki átadás novemberben megtörtént, a projekt 2023 januárban fejeződik be.

5.4. Fajmegőrzési tevékenységek

5.4.1. A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

A Mecsek területén barna varangy, eredi béka, valamint zöld varangy fajok száma a szaporodási időszakban megfogott (mentett) egyedszámok alapján a 2022. évben az előző évhez képest pozitív irányú változást tapasztaltunk, de a korábbi évek több ezres mentett egyedszámaitól továbbra is messze elmaradt az észlelt tömeg.

Molnárfecske és füsti fecske fajok állományainak további csökkenése is megfigyelhető volt egyes élőhelyeiken. A továbbra is előforduló fészek-leverések mellett a vegyszeres rovarirtás tovább rontja a fajok hazai állományainak helyzetét.

A költési időszak száraz meleg időjárásának köszönhetően a fehér gólyák költési sikere a tavalyinál jobban alakult.

5.4.2. Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése

Állatfajok melyeknek fajvédelmi terve van

Anker-araszoló (*Erannis ankeraria*):

A fajnak az illetékességi területünkön két ismert előfordulása van, mindkét helyszín védett és Natura 2000 hálózatba tartozik. Az élőhely kezelése a faj igényeivel összhangban történik. A fajról célzott kutatással igyekszünk további adatokat gyűjteni, az első megtalálás óta ezek a próbálkozások még nem jártak sikerrel.

Atracél cincér (*Pilemia tigrina*):

Törekszünk az ismert kék atracél élőhelyek megtartására azokon a helyeken is ahol a cincér előfordulását eddig nem sikerült kimutatni. Mivel ezen területek jellemzően magánkézben lévő, többnyire nem védett területek, kiemelt hangsúlyt fektetünk a gazdálkodókkal való

párbeszédre a megfelelő élőhelykezelés elérése (be- illetve visszacserjésedés megakadályozása) érdekében.

Barát- és cigányréce (*Aythya nyroca* és *A. ferina*)

A kormoránriasztással és - gyérítéssel kapcsolatos megkeresések során a szem előtt tartjuk a fajvédelmi terv előírásai, az ólomsörét használatának tiltását, illetőleg az ismert fészkelőhelyek időbeni és térbeli védelmét kérjük a kormányhivataloktól. A kaszálások esetében szintén kiemelt figyelmet élveznek ezek a szempontok.

Díszes tarkalepke (*Euphyryas maturna*):

2021 során is jelentős energiát fordítottunk a faj lehetséges előfordulásainak kutatására (részben a fenntartási terveket megalapozó felmérések keretében), ennek köszönhetően az év során továbbra is nagy számban sikerült kimutatni a fajt. Az ismert és potenciális élőhelyeken egyaránt nagy hangsúlyt fektetünk a faj számára alkalmas szegélyek megőrzésére, a területtulajdonosok és gazdálkodók tájékoztatására.

Fehér gólya (*Ciconia ciconia*):

A faj esetében az áramszolgáltatókkal sok éve jól bejáratott együttműködés keretében folyamatosan történnek az újonnan épült fészkek magasztásai, valamint az elhasználódott fészkekmagasítók cseréi a kisfeszültségű oszlopokon költő gólyák fészkeinek biztonságosabbá tétele érdekében. A vizes élőhelyek helyreállításának is egyik fő haszonélvezője a faj, amit az Igazgatóság területén több helyszínen folyamatosan végzünk. Emellett sérült madarakat is sikerült több ízben fogságban felnevelni és sikeren szabadon engedni mind Drávaszentesen az Igazgatóság madárpatriáló állomásán, mind a Misina Természet és Állatvédő Egyesülettel együttműködésben Pécsen.

Haragos sikló (*Coluber caspius*)

A faj legnagyobb ismert állománya, a Villányi-hegységben saját vagyongazdálkodásban lévő, védett és Natura2000 területen él. Az élőhely becserjésedése ellen folyamatosan küzdünk, így 2022 során is történt erre irányuló beavatkozás.

Villányi télibagoly (*Polymixis rufocincta*)

A faj egyetlen ismert hazai élőhelyén 2022-ben is vizsgáltuk, a mintavételi pontokon 1094 egyed sikeresen kimutatni. A terület védett és a Natura 2000 hálózat része, az Igazgatóság

vagyonekezelésében van, a kezelés során a lepkefaj igényeit szem előtt tartva az inváziós bálványfa irtása és a cserjésedés visszaszorítása folyamatosan folyik.

Növényfajok melyeknek fajvédelmi terve van

Aldrovanda (*Aldrovanda vesiculosa*)

Az Aldrovanda a Baláta-tó fent már jelzett kiszáradása miatt jelenleg nem található meg az Igazgatóság működési területén.

A böhöneyei erősen átalakult élőhelyen továbbra sem sikerült megtalálni a fajt.

Bánáti bazsarózsa (*Paeonia banatica*)

A bánáti bazsarózsa fajvédelmi tervéhez kapcsolódva bár a terület legeltetése megszűnt, továbbra is rendszeres szászúzással és tisztító kaszálásokkal tartja rendben igazgatóságunk a Nagy-Mező-Aranyhegy területét, amely a faj egyik kiemelkedő élőhelye igen erős populációval.

Az erdészeti munkálatok tervezése, engedélyeztetésének hatósági eljárása során az érintett erdőrészekben Igazgatóságunk folyamatosan érvényesíti a természetvédelmi szempontokat.

A fokozódó turizmus bár magát a fajt nem veszélyezteti, de a termőhelyekre egyre nagyobb terhelést jelent

Tátorján (*Crambe tataria*)

A korábban jelentős pályázati források felhasználásával kezelt, cserjésektől megtisztított, illetve puffer gyepterületek kialakításával védett Gyűrűsi-völgyek területén – csakúgy, mint az Igazgatóság vagyonekezelésében lévő további élőhelyeken – az állományok folyamatos nyomonkövetése, monitorozása zajlik, szükség esetén kisebb kezelési beavatkozásokat is teszünk. A 2020-as évben konkrét területkezelési beavatkozás nem történt.

Magyar méreggyilok (*Vincetoxicum pannonicum*)

A magyar méreggyilok állománya a Szársomlyón a folyamatos állománymonitorozás adatai alapján stabil. A faj mesterséges szaporítását és potenciális termőhelyekre történő kiültetését célzó pályázat zajlik, Igazgatóságunktól független műhelyben a begyűjtött magokból történő szaporítás zajlott az évben, melyet követően a megerősödött tövek a közeljövőben kerülnek kiültetésre..

Fajvédelmi tervvel nem rendelkező, jelentős növényfaj:

Királyharaszt (*Osmunda regalis*)

Jelentős eredmény a hazánkban csak a Darányi-borókásban megtalálható királyharaszt (*Osmunda regalis*) újabb állománya stabilnak mutatkozik Csokonyavisontán, így a faj állományának helyzete egyértelműen jobbnak mondható a megelőző évekhez képest. A 2021-es évi felmérések alapján állománya emelkedést mutat.

Rozsdás gyűszűvirág (*Digitalis ferruginea*)

Miszla községhatárban jelentős, újonnan felfedezett állomány került elő (több ezer példány). A faj több hektáros - számos földrészletre kiterjedő - területen, változó denzitású foltokban fordul elő. A hatósággal és tulajdonossal közös bejárásom sikerült megnyugtatóan kezelni a helyzetet, a növényt hátrányosan érintő gazdálkodói tevékenység vagy tulajdonosi szándék nem fenyeget.

Egyéb fajvédelmi tevékenységek:

Működési területünkön a gazdálkodói vagyongazdálkodással érintett erdőkben a védett és fokozottan védett madárfajok (elsősorban rétisas, fekete gólya, barna kánya, darázsölyv és telepese fészkelő gémfélék) fészkelő helyének védelme érdekében a tervek és munkák rendszeres kontrollálása folyamatos volt.

A fokozottan védett kúszvágó csér fészkelésének segítésére, Bélavár határában, több éve létesített ponton az évek során annyira elhasználódott, hogy szükségessé vált a cseréje. Ezt pályázati forrásból sikerült 2021-ben megoldani, így a 2022-es évben már 11 pár költött rajta.

Folyami rák (*Astacus astacus*)

A 2022. évben is folytatott felmérések során, vélhetően a vízfolyások drasztikus vízhozam csökkenése miatt, mindössze 2 helyről sikerült kimutatni a faj jelenlétét. Inváziós faj nem került elő.

Pettyes göte (*Lissotriton vulgaris*)

A korábbi évekhez hasonlóan 2022-ben is monitoroztuk a faj mecseki állományait.

5.4.3. Védett fajokkal kapcsolatos illegális cselekmények észlelése

2022. június 5-én a Szársomlyón ismét tüzeset történt, amely a védett és fokozottan védett fajoknak élőhelyet adó déli oldalt érintette, nagyrészt átfedésben a 2019-es tüzeset területével, annak keleti részén, bár sokkal kisebb kiterjedésben (körülbelül 7 ha-on). A tüzeset a korábbitól eltérően nem bizonyult emberi eredetűnek, a gerinc közelében keletkezett tüzet nagy

valószínűséggel villámcsapás okozta. A vegetációs időszakban később tartott ellenőrzések nem mutattak ki a növényfajok tekintetében jelentős állományváltozást.

Fokozottan védett madarak esetében az alábbi elhullásokat tapasztaltuk:

1pld rétisas	2022.01.09. Bátmonostor	brodifakum, DDT mérgezés
1 pld rétisas	2022.03.10. Kölked	brodifakum, DDE mérgezés
1pld rétisas	2022.03.20. Bába	Karbofurán mérgezés
2 pld egerészölyv	2022.05.20. Madocsa	Karbofurán mérgezés

5.4.4. Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei

2021-ben az Igazgatóság területén a hód (*Castor fiber*) egyedszáma az észlelések alapján tovább nőtt, négy befogással, riasztással kapcsolatos megkeresés is érkezett a fajjal kapcsolatban (ebből egy területileg nem releváns). A komoly méretű, olykor gátakba, töltésekbe vájt várak építése mellett, rágással okozhatnak károkat, kisebb vízfolyások, csatornák esetében a gátak építése is vezethet vízgazdálkodási problémákhoz. Igazgatóságunk minden esetet gyorsan megvizsgál és igyekszik a panaszosok álláspontjához konstruktívan hozzáállni. A jogszabályi környezet változása várhatóan segíti majd a lakossággal és a gazdálkodókkal való konfliktusok hatékony kezelését

Ezen kívül a működési területen lévő halgazdálkodók felől általánosak a teelő kormoránok károkozás miatt beérkező riasztási és gyérítési kérelmek. Ezen kérelmek véleményezése során a védett és fokozottan védett fajok költő-, táplálkozó- és gyülekezőhelyeinek védelme mellett a gazdasági károk megelőzése érdekében együttműködünk a gazdálkodókkal és a hatósággal.

A vidra okozta károk mértéke úgy tűnik a gazdálkodók által elviselhető/nem észlelt tartományban marad, ezzel kapcsolatban 2022-ben nem érkezett megkeresés.

Az állomány erősödésével egyre több településen teremt konfliktushelyzetet a vetési varjak költési-fiókanevelési időszaka a lakott területeken belül (Barcs, Berzence, Csurgó, Dombóvár, Kaposvár, Marcali, Nagyatád, Nagybajom, Pécs, Szentlőrinc, Szigetvár, Tamási), valamint eseti jelleg külterületi telepek esetében is. Az önkormányzatok természetvédelmi engedély birtokában, a költési időszakot megelőzően - egyeztetve a területükön illetékes természetvédelmi kezelő munkatársával - elvégzik a fészkek, fészkekezdemények eltávolítását. Ugyanakkor azt tapasztaljuk, hogy egyre nagyobb a nyomás a faj jelenlétének teljes megszüntetésére. Bár a Hatóság, az Igazgatósággal egyeztetve az engedélyeket évről-évre csak a közegészségügyi okokból indokolt helyszíneken adja meg, minden évben visszatérő igény a

korábban elutasított helyszínek engedélyezése parkoló autók védelmében, vagy éppen a költési időben tapasztalható hanghatások miatt.

Gyakoriak az épületlakó denevérfajok, a nagy pele és a nyest épületekben okozott kisebb-nagyobb kártételei. Minden bejelentéssel foglalkozunk, rendszerint a megfelelő tájékoztatás és ismeretek átadása elégséges a konfliktus feloldásához. Esetenként a csapdázás, befogás és az áthelyezés lesz a megoldás. Hasonló nagyságrendben érkeznek bejelentések, rendszerint a lakótérbe tévedt, vagy menedéket kereső erdei siklók esetében is. Annak ellenére, hogy a faj kárt nem okoz, komoly ellenérzést vált ki az emberekből. Ha megkerül, befogjuk az állatokat és minden esetben tájékoztatást adunk a fajról.

Az Igazgatósághoz befutó megkeresések általában nem tartalmaznak konkrét kárösszegeket, tételes kárleltárt, leginkább a jelenségre és annak megszüntetésére koncentrálnak, a kisebb ügyekben jellemzően ügyirat sem keletkezik, a napi munka során személyes, vagy telefonos kapcsolat útján sikerül ezeket megoldani. A károkatona gyérítési engedélyek is általában kármegelőzési céllal érkeznek.

A panasszal érintett faj	A panaszban szereplő kártétellel érintett termény, állatfajta stb.	A panasz szerinti kártétel dátuma (amennyire meghatározható, legalább hónapra)	Termény esetén a kártétellel érintett terület nagysága (ha)	Állatállományban okozott kártétel esetén a károsított példányok száma	A panaszban szereplő kártétel panasz szerinti mértéke (Ft)
0	-	-	—	-	-

A panasszal kapcsolatos intézkedések	Volt-e helyszín-bejárás (I/N)	az NPI véleménye szerint a panasz szerinti kártétel (Ft) hány %-a valós	A tulajdonos által megtett megelőző intézkedés és ennek megfelelése az NPI szerint
Az ügyfél számára felajánlottuk a természetvédelmi őrszolgálat szakmai segítségét a megfelelő védekezési mód megtalálásában, valamint tájékoztattuk a tevékenység engedélyezésének menetéről.	-	-	-

5.5. Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek

Beavatkozások fajonként:

Ailanthus altissima

5 helyszínen, összesen 9,3 ha-on történt bálványfa-irtás, üde lombdős élőhelyeken (Natura 2000 élőhelykód: 91F0), valamint egyéb erdőkben és fás, illetve fátlan élőhelyeken (Natura 2000 élőhelykód: 6510) mechanikai (szárzúzás, kaszálás, Törzs gyűrűzés, sarj leverés) módszerekkel kiirtás és elszigetelés céljából. A területek nagy részén sikerült az állományok csökkentését elérni, 2 helyen stabil maradt az állomány (1,8 ha-on).

Ameiurus melas

39 alkalommal történt törpeharcsa csapdázás állományszabályozás céljából a DDNPI Dunai tájegységének Béda-Karapancsai részén, 16 ha területű víztéren, B1a, U9 élőhelyeken ((Natura 2000 élőhelykód: 3150). Az állomány stabil.

Amorpha fruticosa

A DDNPI Drávai tájegységében mechanikai irtás (szárzúzás) történt fás élőhelyen (Natura 2000 élőhelykód: 6510) szabályozás céljából, mellyel az állomány csökkenését sikerült elérni.

Asclepias syriaca

28 élőhelyen, közel 50 ha-on történt meg a selyemkóró mechanikai módszerekkel (szárzúzás, kaszálás, kapálás, kihúzás) és egy helyütt kémiai módszerrel (permetezés) történő visszaszorítása kiirtás, elszigetelés és szabályozás céljából. A kezelés nedves gyepet és magaskórosokat, zárt szárazgyepet, valamint egyéb fátlan és fás élőhelyeket érintett (Natura 2000 élőhelykód: 6210, 6260, 6440, 6510). Az állományok nagyobb része stabil, 7 helyen, összesen 7,3 ha-on sikerült csökkenést elérni.

Lepomis gibbosus

4 alkalommal történt sikeres naphal csapdázás (törpeharcsa-csapdázással párhuzamosan) állományszabályozás céljából a DDNPI Dunai tájegységének Béda-Karapancsai részén, 16 ha területű víztéren, B1a, U9 élőhelyeken ((Natura 2000 élőhelykód: 3150). Az állomány stabil.

Orconectes limosus

24 alkalommal történt cifrarák csapdázás (törpeharcsa- és naphal-csapdázással párhuzamosan) állományszabályozás céljából a DDNPI Dunai tájegységének Béda-Karapancsai részén, 16 ha területű víztéren, B1a, U9 élőhelyeken ((Natura 2000 élőhelykód: 3150). Az állomány stabil.

Solidago gigantea

Szabályozás céljából mechanikai irtást (szárzúzás) végeztünk 2, 4,8 ha összterületű fátlan és fás élőhelyeken (Natura 2000 élőhelykód: 6510), aminek köszönhetően az inváziós faj állományainak csökkenését sikerült elérni.

Fajnév (tudományos)	Fajnév (magyar)	elterjedés	módszer	tevékenység leírása
<i>Ailanthus altissima</i>	Bálványfa	az egész működési területen szórványosan előfordul, helyenként tömeges	mechanikai	5 helyszínen, összesen 9,3 ha-on történt bálványfa-irtás, üde lombérfős élőhelyeken (Natura 2000 élőhelykód: 91F0), valamint egyéb erdőkben és fás, illetve fátlan élőhelyeken (Natura 2000 élőhelykód: 6510) mechanikai (szárzúzás, kaszálás, Törzs gyűrés, sarj leverés) módszerekkel kiirtás és elszigetelés céljából. A területek nagy részén sikerült az állományok csökkentését elérni, 2 helyen stabil maradt az állomány (1,8 ha-on).
<i>Ameiurus melas</i>	fekete törpeharcsa	alkalmas állóvízes élőhelyeken a teljes működési területen előfordulhat, gyakran tömegesen	mechanikai	39 alkalommal történt törpeharcsa csapdázás állományszabályozás céljából a DDNPI Dunai tájegységének Béda-Karapancsai részén, 16 ha felületű víztéren, B1a, U9 élőhelyeken ((Natura 2000 élőhelykód: 3150). Az állomány stabil.
<i>Amorpha fruticosa</i>	gyalogakác	az egész működési területen szórványosan előfordul alkalmas élőhelyeken tömegesen	mechanikai	A DDNPI Drávai tájegységében mechanikai irtás (szárzúzás) történt fás élőhelyen (Natura 2000 élőhelykód: 6510) szabályozás céljából, mellyel az állomány csökkenését sikerült elérni.
<i>Asclepias syriaca</i>	Selyemkóró	az egész működési területen szórványosan előfordul, helyenként tömegesen	mechanikai/kémiai	28 élőhelyen, közel 50 ha-on történt meg a selyemkóró mechanikai módszerekkel (szárzúzás, kaszálás, kapálás, kihúzás) és egy helyütt kémiai módszerrel (permetezés) történő visszaszorítása kiirtás, elszigetelés és szabályozás céljából. A kezelés nedves gyepeket és magaskórosokat, zárt szárazgyepeket, valamint egyéb fátlan és fás élőhelyeket érintett (Natura 2000 élőhelykód: 6210, 6260, 6440, 6510). Az állományok nagyobb része stabil, 7 helyen, összesen 7,3 ha-on sikerült csökkentést elérni.
<i>Lepomis gibbosus</i>	Naphal	alkalmas állóvízes élőhelyeken a teljes működési	mechanikai	4 alkalommal történt sikeres naphal csapdázás (törpeharcsa-csapdázással párhuzamosan)

		területen előfordulhat, helyenként tömegesen		állományszabályozás céljából a DDNPI Dunai tájegységének Béda-Karapancsai részén, 16 ha területű vízteren, B1a, U9 élőhelyeken ((Natura 2000 élőhelykód: 3150). Az állomány stabil.
Orconectes limosus	Cifrarák	alkalmas állóvízes élőhelyeken a teljes működési területen előfordulhat, helyenként tömegesen	mechanikai	24 alkalommal történt cifrarák csapdázás (törpeharcsa- és naphal-csapdázással párhuzamosan) állományszabályozás céljából a DDNPI Dunai tájegységének Béda-Karapancsai részén, 16 ha területű vízteren, B1a, U9 élőhelyeken ((Natura 2000 élőhelykód: 3150). Az állomány stabil.
Solidago gigantea	magas aranyvessző	az egész működési területen gyakori kisebb-nagyobb gyepekben egyaránt	mechanikai irtás	Szabályozás céljából mechanikai irtást (szárzúzás) végeztünk 2, 4,8 ha összterületű fátlan és fás élőhelyeken (Natura 2000 élőhelykód: 6510), aminek köszönhetően az inváziós faj állományainak csökkenését sikerült elérni.

5.6. Természetvédelmi mentőtevékenység

A Természetvédelmi Őrszolgálat tagjai leggyakrabban vagy személyesen telefonon, vagy az őrszolgálat-vezetőtől kapnak értesítést sérült állatról. Az állatok elhelyezése azok állapotától függ. Amikor néhány napos ápolást igényel, akkor a természetvédelmi őr vagy otthon ápolja, vagy elviszi az igazgatóság által fent tartott drávaszentesi repatriáló telepre. Állatorvosi kezelést igénylő állatokat a Misina Állatmenhelyre szállítjuk, néhány fajt pedig a Pécsi Állatkertben. 2022-ben rendkívüli esemény során lefoglalt, engedély nélkül tartott 20 db bütykös hattyút a Szegedi Állatkertbe szállítottunk. A mentett állatok egy része nem igényel semmilyen kezelést, ezeket természetes élőhelyükre kihelyezzük, mint pl. siklók, denevérek. Ezeknél az állatcsoportoknál gyakori, hogy az állatot csak látták az emberek a lakóhelyükön, de a tájékozatlanságból fakadó félelem miatt kihívják a természetvédelmi őrt. Legtöbb esetben már nincs is ott az állat. Ilyenkor tájékoztatjuk a kiértesítő személyt. A mentett állatokat, aszerint, hogy milyen okból volt szükséges a mentés, 3 fő csoportra oszthatjuk. Az első azoknak a csoportja, amelyiknek nem igényelnek kezelést, megfogásuk után elengedhetőek. Ilyenek a lakótelepeken begyűjtött denevérkolóniák, a kertbe tévedt sikló, stb. A második csoport, amelyiket valamilyen sérülés ért, vagy mérgezésen esett át és kezelést igényelnek. Ezek egy része nem éli túl a gondos ápolás ellenére sem a sérülést. Ilyenek az autóval, üveggel ütköző madarak, elütött emlősök, mérget evett madarak. A harmadik csoportba azok a fiókák, kölykök tartoznak, amelyek a fészekből esett ki, vagy találták őket. Az ide tartozó állatokat

megpróbáljuk felnevelni, és elengedni. 2022-ben összesen 189 alkalommal riasztották a természetvédelmi őrszolgálatot védett állathoz. Leggyakoribb mentett fajok: egerészöly (34), bütykös hattyú (26), fehér gólya (25), molnárfecske (19) macskabagoly (15), vörös vércse (14), rétisas (11), füstifecske (10), erdei fülesbagoly (6), barátcinege (6), kuvik (6), karvaly (3), fekete gólya (3), gyurgyalag (3), vetési varjú (3), valamint denevérekhez történt riasztás 12 alkalommal.

	madár	ebből fokozottan védett madár	emlős	ebből fokozottan védett emlős	egyéb gerinces
mentett	32 faj	8	4 faj, 18 egyed	1	3 faj 12 egyed

Az Igazgatóság saját, illetve a mentőhelyeire illetve a Misina Természet és Állatvédő Egyesülettel partnerségben működtetett mentőhelyre bekerült állatok 2022-ben:

6. Saját vagyongazdálkodású területeken folyó tevékenység

Saját vagyongazdálkodású területek

Művelési ág	Tárgyévben vásárolt (ha)	Tárgyévben kikerült (ha)	Összkiterjedés (ha)	Saját használatban		Haszonbérbe adva	
				Ha	%	Ha	%
Szántó	0	0	1202,1206	236,8472	19,70	965,2734	80,30
Rét	0	0	2687,8997	1741,8956	64,80	946,0041	35,20
Legelő	0	0	3587,9708	2203,7733	61,42	1384,1975	38,58
Kert	0	0	0,4376	0,4376	100	0	0
Szőlő	0	0	0,4788	0,4788	100	0	0
Gyümölcsö	0	0	3,6514	3,6514	100	0	0
Nádas	0	0	362,4751	362,4751	100	0	0
Halastó	0	0	148,0001	145,1615	98,08	2,8386	1,92
Erdő	0	0	9634,8565	9634,8565	100	0	0
Fásított	0	0	114,9602	114,9602	100	0	0
Kivett	0	0	1418,3907	1416,9075	99,90	1,4832	0,1
Összesen	0	0	19161,2415	15861,4447	85,81	3299,7968	14,19

6.1. Területvásárlások, kisajátítások adatai (védeltségi szint helyreállítás, elővásárlási jog, pályázatok)

A védett területek védeltségi szintjének helyreállításáról szóló 1995. évi XCIII. törvényben szereplő rendelkezések végrehajtása érdekében - a Magyar Állam javára - történő földvásárlásra a 2022. évben Igazgatóságunk működési területén nem került sor, mivel a 2022. évi központi költségvetéséről szóló törvény nem rendelkezett, e célra felhasználható, forrás biztosításáról.

A 2021. évben az NFK-hoz benyújtott kérelmünkben szereplő, alább részletezett ingatlanok tekintetében, a vagyongazdálkodói szerződésünk további kiegészítésre 2022. évben nem került sor.

Bátmonostor 0154/7 hrsz-ú 3,1665 ha kiterjedésű, 17,68 AK értékű, legelő és erdő művelési ágú, a Duna-Dráva Nemzeti Park részeként védett földrészlet 1/1 (57/1769 + 931/1769 + 712/1769 + 69/1769) tulajdoni hányadára és a

Gyékényes 0160/5 hrsz-ú, 1,3733 ha kiterjedésű, 9,61 AK értékű, legelő művelési ágú, a Duna-Dráva Nemzeti Park részeként védett földrészlet 1/1 tulajdoni hányadára és a

Berzence 0280/5 hrsz-ú, 0,6184 ha kiterjedésű, 1,05 AK értékű, erdő művelési ágú, a Duna-Dráva Nemzeti Park részeként védett földrészlet, 1/1 (6/12 + 2/12 + 2/12 + 2/12) tulajdoni hányadra és a

Csokonyavisonta 0473/4 hrsz-ú, 50,1822 ha kiterjedésű, 113,17 AK értékű, erdő, legelő művelési ágú a Duna-Dráva Nemzeti Park részeként védett földrészlet 86/45412 (17/45412 + 17/45412 + 52/45412) tulajdoni hányadára és az

Örtilos 0337/20 hrsz-ú, 1,8991 ha kiterjedésű, 2,66 AK értékű, erdő művelési ágú, a Duna-Dráva Nemzeti Park részeként védett földrészlet 1/1 tulajdoni hányadára és a

Szentborbás 041/1 hrsz-ú, 16,4160 ha kiterjedésű, 51,56 AK értékű, erdő, fásított terület művelési ágú, a Duna-Dráva Nemzeti Park részeként védett földrészlet 626/36864 (258/36864 + 216/36864 + 76/36864 + 76/36864) tulajdoni hányadára valamint a

Porrogszentkirály 080/6 hrsz-ú, 5,0001 ha kiterjedésű, 33,00 AK értékű, legelő művelési ágú, a Duna-Dráva Nemzeti Park részeként védett földrészlet 1/1 tulajdoni hányadára vonatkozóan kértük.

A pályázati eljárás keretein belüli haszonbérbe adási lehetőség hiányában Igazgatóságunk a földterületek szakszerű és a kultúrállapotot fenntartó gazdálkodás érdekében az előző ávhez hasonlóan „Termőfölddel kapcsolatos hasznosítási kötelezettség teljesítésére irányuló megbízási szerződéseket” kötött, jellemezően a földterületeket korábban is bérlő gazdálkodókkal. Emellett olyan területek is érintettek lettek megbízási szerződéssel, melyek korábban Igazgatóságunk saját használatában álltak. Néhány esetben teljesen új, eddig nem hasznosított területek vonatkozásában is kötöttünk megbízási szerződést, valamint korábban haszonbérlet útján hasznosított, de időközben megszűnt és/vagy felmondott szerződések keretében bérbe adott területek is átsorolódtak a megbízási szerződések közé. Ugyanakkor a 2021. évben megbízási szerződéssel bérbe adott, de 5 ha területméretet el nem érő szerződések esetében ismét visszatértünk a hirdetményes úton közzétett hagyományos haszonbérleti szerződésekhez. A megbízási szerződések művelési ágankénti megoszlását az alábbi táblázat tartalmazza:

szántó	rét/legelő	kert	szőlő	gyümölcsös	nádas	halastó	fás.t/erdő	kivett	összesen
16,9048	527,9608	-	-	-	-	-	-	-	544,8656

6.2. Génmegőrzés

6.2.1. Génmegőrzési tevékenység ismertetése állatok esetében

Faj	Fajta	Egyedszám (db)	Tárgyévi állomány-növekedés (db)	Tárgyévi állomány-csökkenés (db)
Szarvasmarha	Magyar szürke szarvasmarha	60	11	1
Juh	Cikta	347	98	72
Ló	Shagya-arab	3	2	0
Szamár	Magyar parlagi szamár	5	1	0
Kutya	Pumi	0	0	1
Kutya	Mudi	1	0	0

SZÜRKEMARHA

A drávaszentesi tehénállományban évről évre növekszik a pedigres állatok száma. Minden továbbtartásra meghagyott üszőborjú származását megvizsgáljuk. A 77 tehénből 25 db „A”, 6 db „B” törzskönyves. A tárgyévben 61 db borjú született. Ebből 21 üszőborjút és 6 tinót hagyunk továbbtartásra, 1 borjú elhullott, a többit vágóra értékesítettük. Az év során 3 tehén elhullott, 3 tehenet selejteztünk, valamint sérülés miatt a 2 tenyészbikából az egyiket szintén selejtezni kellett. 7 tinó és 1 üsző feldolgozás céljából vágásra került.

CIKTA

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság génmegőrzési célból a cikta fajtában tart fenn nukleusz állományt. A fajtát 2020 év óta már nem csak Nagydorogon, hanem Nagybjomban is tartjuk. Az anyalétszám Nagydorogon 128 db, míg Nagybjomban 73 db. Az anyák 72%-a a fajta „A” törzskönyvében, míg 18%-a a fajta „B” törzskönyvében van nyilvántartva. Az anyák 10%-a az „E” kategóriában a törzskönyvben nincs nyilvántartva. A cikta anyaállományunkban fiatalítást végeztünk. A 11 év feletti anyákból 54 db eladtunk. 14 db anya, 3 tenyészkos elhullott. Ennek pótlására, valamint az anyaállomány fiatalítására 47 db jerketoklyót állítottunk be az őszi háremeztetéskor, valamint a tárgyévi 267 szaporulatból 107 db jerkebarányt hagyunk továbbtartásra. A 9 db tenyészkoshoz vásároltunk még 1 tenyészkost a Juhszövetség cikta kosnevelő telepéről. Az állomány kis része (8 db anya, 1 db kos) az Ős-Dráva Látogatóközpont állatbemutató telepén található. Ezen anyák nem vesznek részt a génmegőrzésben, csak a bemutatásban.

SHAGYA-ARAB

A lovak a szaporcai bemutató telepünkön találhatóak. Az állomány 2 kancából, 2 kancacsikóból és 1 méncsikóból áll. A tárgyévben 2 csikó született.

PUMI

A pumi fajta fenntartásához a tárgyévre tervezett szuka kölyök beszerzése elmaradt. Jelenleg törzskönyvvel rendelkező pumi fajtájú kutya nincs állományunkban. A törzskönyvvel nem rendelkező kutyák száma: 2 db kan, 2 db szuka, 1 ivartalanított. Továbbá az igazgatóság rendelkezik 1 db törzskönyves mudi kannal, amely a Királytelki kennelből származik.

6.2.2. Egyéb állatállomány, kezelésük

Faj	Fajta	Egyedszám (db)	Tárgyévi állomány-növekedés (db)	Tárgyévi állomány-csökkenés (db)
Szarvasmarha	Magyar szürke szarvasmarha	90	61	41
Juh	Cikta	92	267	150
Juh	Racka	279	153	131
Ló	Hucul	1	0	0
Szamár	Magyar parlagi szamár	4	0	0
Kecske	Parlagi	7	4	5
Sertés	Mangalica	14	10	14
Kutya	Pumi	4	0	0
Kutya	Keverék	1	0	0
Gyöngytyúk	Magyar parlagi gyöngytyúk	0	0	3
Tyúk	Sárga magyar	20	13	3
Tyúk	Fehér magyar	12	4	6
Tyúk	Fogolyszínű magyar	8	3	10
Tyúk	Kendermagos magyar	3	1	9
Tyúk	Fekete erdélyi kopasznyakú	9	1	2
Tyúk	Fehér erdélyi kopasznyakú	9	0	6
Tyúk	Kendermagos erdélyi kopasznyakú	2	0	9

FEKETE RACKAJUH

A 137 db anyából és 30 db jerkéből álló nyáj Drávaszentesen telel. Áprilistól októberig Darányban az ősbörökásban legelnek. 4 anyaelhullás volt az év folyamán, valamint 25 db anyát selejteztünk. A szaporulat 137 db volt, amelyből 36 jerkebárányt hagytunk beállításra. Szaporcán bemutatás és pásztorkutya gyakorlatozás végett 21 ürü található.

FEHÉR RACKAJUH

A szaporcai fehér racka állományunk 18 db anya, 7 db jerke és 1 db tenyészkos. 2022-ben 16 db bárány született, amelyekből 4 db-ot értékesítettünk, 2 db jerkét és 10 db kos bárányt továbbtartásra hagytunk. Itt van még 13 db fehér ürü amelyek (a feketékkel együtt) a bemutatást és a terelőkutyák gyakorlatozását szolgálják.

TAKARMÁNY

Saját termelésű takarmány:

A réti szénából összesen 5441 körbála keletkezett. Betárolásra került Drávaszentesen 2995 bála, Nagydorogon 505 bála, Nagybajomban 336 bála, Szaporcán 310 bála. A kölkedi nagyréten termelődött 1295 bála nagy része (700 db) betárolásra került, a többi értékesítve lett. A betárolt széna mennyisége fedezi az állatállomány szükségét, vásárlásra nem szorultunk.

Vásárolt takarmányok mennyisége a következő:

Báránytáp 2460 kg, nyalósó 2160 kg, szemes kukorica 53000 kg, árpa 16000 kg, zab 6410 kg, tritikálé 15000 kg, búza 4000 kg, szója 180 kg, sertés koncentrátum 340 kg, sertés premix 34 kg, malactáp 160 kg, csibe indító 10 kg, csibe nevelő 200 kg, tojótáp 60 kg, nyúltáp (csikóknak) 311 kg, kutyatáp 640 kg.

TÁMOGATÁSOK

A 2022 évben a következő állatállománnyal kapcsolatos támogatásokat igényeltünk:

anyatehén támogatás 110 egyedre,

anyajuh támogatás 550 egyedre,

őshonos támogatás 24 db

szürkemarhára és 295 ciktára,

tenyészkos támogatás 2 egyedre.

6.2.3. Génmegőrzési tevékenység ismertetése növények esetében

Nem releváns.

6.3. Saját vagyonkezelésben lévő erdőterületek kezelése

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésben lévő, az üzemtervezett erdőkre az útmutató szerint összegzett információkat, továbbá az erdőterületek kezelésével kapcsolatos adatokat és számokat az alábbi fejezet, továbbá az e fejezethez csatolt táblázatok tartalmazzák.

Erdőterületi adatok

Az Igazgatóságunk vagyonkezelésében lévő, üzemtervezett erdők kiterjedése a 2022.12.31-i állapot szerint 9104,7 ha volt. Az összkiterjedés gyakorlatilag folyamatosan változik, elsősorban azért, mert földhivatali eljárások - területrendezések, megosztások – lefolytatásával folyamatosan végezzük korábban rendezetlen erdőterületek esetében az erdőgazdálkodói bejelentkezést, bejegyeztetést. Az összefoglaló táblázat terv és tény oszlopaiban tapasztalható

különbségek abból is adódnak, hogy 2022-ben a Nemzeti Földügyi Központ rendelkezésünkre bocsátotta a védett és/vagy Natura 2000 területen álló, erdőtervezett erdőterületek Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott adatait, amelyek segítségével pontosítottuk saját nyilvántartásunkat is. Erdőterületeink Baranya, Somogy és Tolna vármegyében, illetve kisebb részben Bács-Kiskun és Fejér vármegyében találhatók, rendkívül mozaikos elterjedésben. A legnagyobb, többé-kevésbé egybefüggő erdőtömbök Dél-Somogyban, a Drávai Tájegység, továbbá Észak-Somogyban a Somogy-Tolna Tájegység területén, illetve sorrendben a Somogy-Tolna TE tolnai területein, a Mecsek TE, és a Dunai TE területén találhatók.

Igazgatósági vagyonkezelésben lévő erdőterületek ¹	Terület (ha)	Erdőrészek száma	Erdőtervezési körzetek száma
Fokozottan védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület)	0,82	1	1
Fokozottan védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő	3201,3	814	15
Országos jelentőségű védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület és nem fokozottan védett)	154,28	61	9
Országos jelentőségű védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő (nem fokozottan védett)	5099,7	1625	18
Országos jelentőségű védett/fokozottan védett természeti területen kívüli, de Natura 2000 területen lévő erdő	352,9	124	11
Egyéb erdőterületek	295,7	136	7
Összesen²	9104,7	2761	

¹ OEA alapján, ahol releváns.

² Átfedések kiküszöbölésével, tehát az eredmény legyen azonos az igazgatóság összes saját kezelésű erdőterületével.

Faállománytípusok, élőhelytípusok

Erdőtörvény 7.§ szerinti a, b, c természetességi kategóriájú erdőrészetek		
Faállomány-típus (OEA ³)	Faállomány-típus területe (ha)	Előforduló élőhelytípusok felsorolása (Á-NÉR kód és Natura 2000 kód)
Bükkösök	178,37	K5, LY1, LY2, LY3, P1, P8 – 9130, 9150, 9180, 91K0
Gyertyános tölgyesek	364,61	K1a, K2, K7b, P1, P8, RC – 91G0, 91F0, 91L0
Tölgyesek	730,41	L1a, L2a, L4a, L4b, L5, M1, LY4, P1, P3, P8, RC – 91F0, 91M0
Cseresek	178,69	L2a, L2b, P1, P8, RC – 91M0
Molyhos tölgyesek	32,83	L1, M1, LY4, P1 – 91H0
Hazai egyéb kemény lombosok	468,7	J2, J6, LY1, LY2, P1, P3, P8, RC – 9180, 91E0, 91F0
Hazai nyárasok	548,67	J4, M5, P1, P3, P8, RB, RC – 91E0, 91N0
Víztűrő egyéb lágylomb	2353,74	J2, J4, J5, P1, P3, P8, RB – 91E0
Hazai egyéb lágylomb	142,39	LY1, LY2, P1, P8, RB – 9180
Erdei fenyves - ahol tájhonos	0	-
<i>Felújítási kötelezettség alatt álló terület</i>	184,69	n.a..

Erdőtörvény 7.§ szerinti d, e, f természetességi kategóriájú erdőrészetek		
Faállomány-típus (OEA)	Faállomány-típus területe (ha)	Előforduló élőhelytípusok felsorolása (Á-NÉR kód és Natura 2000 kód)
Hazai lombos	587,1	P1, P3, P8, RB, RC – nr
Akácok	1057,65	P8, RDb, S1, S6 – nr
Idegenhonos kemény lombosok	214,99	P8, RDb, S3, S6 – nr
Nemes nyárasok és nemes füzesek	351,61	P3, P8, RDb, S2 – nr
Erdei-, fekete- és egyéb fenyvesek	648,06	P8, RDa, S4, S5 – nr
<i>Felújítási kötelezettség alatt álló terület</i>	109,48	n.a.

Üzem mód szerinti területi arányok természetesség szerint 2 táblázatra osztva:

Erdőtörvény 7.§ szerinti a, b, c természetességi kategóriájú erdőrészetek		
Üzem mód	terület (hektár)	
Vágásos üzem mód	Tarvágás	221,31
	Fokozatos felújítívágás	82,85
	Szálalóvágás	135,4
Vágásos üzem mód összesen	3386,43	
Átmeneti üzem mód	486,02	
Örökerdő üzem mód	93,07	
Faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód	896,53	

³ Az OEA-ban még a korábbi (részletesebb) kategóriákkal szereplő faállomány-típus megnevezéseket kérjük konvertálni, ha ez nem megoldható, akkor új sorok is nyithatóak.

Erdőtörvény 7.§ szerinti d, e, f természetességi kategóriájú erdőrészek		
Üzem mód		terület (hektár)
Vágásos üzem mód	Tarvágás	464,5
	Fokozatos felújítóvágás	51,9
	Szálalóvágás	2,99
Vágásos üzem mód összesen		2653,61
Átmeneti üzem mód		19,81
Örökerdő üzem mód		-
Faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód		116,5

Koncepció, alapelvek, célok

A DDNPI erdőgazdálkodási és erdőkezelési tevékenységét alapvetően meghatározza a vagyonkezelésében lévő erdővagyon minősége, állapota. Gyakorlatilag az erdőállományok döntő többsége egykor szövetkezeti tulajdonban/használatban volt, ami köztudottan nem a legoptimálisabb tulajdonosi és kezelési formát jelentette. Ezek az erdők gyakran „túlhasznosítottak” voltak és a szakmaiság kevésbé volt jellemző, mint az állami tulajdonban lévő erdők esetében. Nem ritka, hogy nem a termőhelynek megfelelő állomány található adott területeken, továbbá viszonylag magas a tájidegen, nem őshonos fafajú erdők aránya is. A nem termőhelynek megfelelő fafajú állományok, továbbá a rossz erdőszerkezet (pl. egy fafajú és egykorú állományok) számos, gyakran egészségügyi problémát keletkeztetnek, s nagyon sokszor ezek adják az éves erdőkezelési feladatok döntő többségét.

Az idegenhonos fafajok állományait lehetőségeinkhez képest igyekszünk kiváltani termőhelynek megfelelő, őshonos fafajú állományokkal, az éves véghasználataink többsége ilyen állományok véghasználatát jelenti. Ugyanakkor ez a problémakör számos kérdést vet fel: pl. a Tolna vármegyei területeken található, rendkívül gyenge termőhelyeken álló, rossz egészségi állapotú, gyakran pusztuló akácok őshonos fafajú állományra történő lecserélése vagy kivitelezhetetlen (mert nincs olyan fafaj, mely azon a termőhelyen megélne), vagy csak rendkívül költséges és drasztikus megoldásokkal (pl. teljes talajelőkészítést követően) lehetséges. Véleményünk szerint ilyen esetekben a több lépcsőben történő, fokozatos szerkezetátalakítás lehet egy lehetséges megoldás.

A nemes nyár állományaink átalakítása újabb mérföldköhöz érkezett. Tolna vármegyében – ahol pl. Németkér község határban a közelmúltban lettünk erdőgazdálkodók -, több tíz hektár, már beteg, pusztuló, a vágásérettségi korát rég meghaladott nemesnyár állomány vár átalakításra, sajnos, jelentősen leromlott – talajvizét vesztett – termőhelyen. Általánosságban elmondhatjuk, hogy az utóbbi években csak a széldöntések során kiritkult állományokat

alakítottuk át, azonban Tolna vármegyében a 40 éves, vagy még idősebb nemes nyarak állékonysága és ezen erdők egészségi állapota miatt az átalakítások intenzitását növelni kell.

Fenyő állományaink átalakítása tovább folytatódik. A barcsi üzemtervezési körzet előírásai alapján a következő években jelentősebb mértékű átalakításokra kerülhet sor. Ennek egyik alappillére az, hogy az Igazgatóság rendelkezzen megfelelő pénzügyi tartalékokkal, mivel a kiritkult fenyő állományok letermelése után a felújítás sokszorosába kerül, mint a keletkezett árbevétel. A másik lehetőség, s ezzel 2022-ben is éltünk, hogy a leggyengébb, nem erdő termőhelyeken álló erdeifenyvesek letermelését követően a területek gyep művelési ágba kerülnek, és legeltetéssel hasznosítjuk azokat. E folyamathoz szükséges, hogy szabad rendelkezésű erdőrészeink legyenek az adott községhatárban, illetve szomszédos községhatárban, melyek a kivonás során csereterületként hasznosíthatóak. A fenyő állományok átalakítása az elmúlt évtizedekben folyamatos, ezért erről rendelkezünk talán a legtöbb tapasztalattal, s talán ez jelenti a kisebb kihívást is az előzőekhez képest.

A következő években egyre komolyabb problémát fog jelenteni az elöregedett éger állományaink átalakítása. Sajnos, általános probléma a termőhelyek vízháztartásának nagymértékű változása, szinte mindig a kedvezőtlen irányba. Emiatt a lehetséges felújítások technológiai közül próbáljuk megtalálni a természetvédelmi szempontból legmegfelelőbbet.

Az igazgatóságunk által kezelt erdőterületeken igen komoly mennyiségű előhasználattal rendelkezünk, ezért ezek aránya (TKGY és NFGY) a legmagasabb a fakitermelések között. Az előhasználatokat a természetvédelmi szempontú erdőkezelés egyik meghatározó elemének tekintjük, hiszen ezek segítségével a természetvédelmi szempontból fontos, változatos fafajú és korszerkezetű állományok kialakulását elő lehet segíteni.

A biotikus károsítások és az abiotikus károk miatt sajnos növekszik az egészségügyi termeléseink volumene is. Mivel jellemzően nem túl kedvező termőhelyi adottságokkal rendelkeznek az erdeink (különösképpen az idegenhonos főfafajú kultúrerdeink), ezért ezek véghasználata, majd felújítása komoly fejtörést okoz. Előbbi okok is közrejátszanak abban, hogy a véghasználatok mértéke az erdőtervi lehetőségekhez képest nagyon alacsony, az előző évekhez képest is kis mértékben csökkent. Mindezek hatására az erdeink átlagos kora folyamatosan növekszik.

Erdőállapotra vonatkozó kutatási és monitorozási tevékenység

Két kutatási területen végzünk felméréseket. Az egyik kutatási projektünkben az erdőben található álló- és fekvő holtfa mennyiségének meghatározását végeztük el különböző kezelési módú erdőkben.

1. Természetvédelmi rendeltetésű, faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú, nemzeti parki vagyonkezelésben álló erdőben alapállapot-felvételt készítettünk mintaterületeken.
2. Természetvédelmi rendeltetésű, vágásos üzemmódú, nemzeti parki vagyonkezelésben lévő erdőrészletben egy egyenlőtlen erélyű növedékfokozó gyérítést megelőzően, majd azt követően is felmértük a holtfa mennyiségét és eloszlását. A gyérítés kijelölésekor kerültük a holtfák jelölését és az azt követő ágfagyűjtéskor a munkákat végzőknek felhívtuk a figyelmét a földön fekvő, nem frissen kitermelt faanyag visszahagyására.
3. Természetvédelmi rendeltetésű, vágásos üzemmódú, állami erdészeti részvénytársaság által kezelt erdőrészletben alapállapot-felvételt végeztünk.

A 3 kiválasztott erdőrészlet egymáshoz közel esik, ezért klimatikus viszonyaik megegyeznek, faállományaik jellemzői hasonlóak, csupán az alkalmazott erdőgazdálkodási tevékenységek különböznek bennük. A felvétel során rögzítettük az adott holtfa koordinátáját GPS-szel, az átmérőjét, a fafaját és a típusát (fekvő vagy álló).

Másik projektünkben a kocsánytalan tölgyesek természetes felújulásának folyamatát vizsgáljuk a Mecseknádasd 91D erdőrészletben. Az erdőrészletben 2008-ban végzett növedékfokozó gyérítést az erdőrészlet 0,6 hektáros részterületén bontóvágás jelleggel hajtottuk végre, majd a területet vadkárelhárító kerítéssel vettük körbe. A kerített területen figyeljük a megjelenő újulat minőségét és mennyiségét, valamint a vegetációjellemzők alakulását. Emberi beavatkozás (pl. ápolás) az utolsó fahasználat óta nem történt a területen, kontrollként a kerítésen kívüli részek szolgálnak. E projektet 2022-ben nagyobb léptékben vittük tovább, a következők szerint. A Mecseknádasd 91 D, E, F erdőrészletekben egy egybefüggő 5,5 hektáros területen szálalóvágást végeztünk, majd 1040 fm-es nyomvonalon kerítést építettünk. Ezen erdőrészletek vágásos üzemmódúak, de a szálalóvágás lehetőséget biztosít a hosszútávú felújítási időszak alkalmazására (jelen esetben 50 évvel van tervezve), A terület vadgazdálkodójával a kerítés fenntartására 2037-ig tudunk megállapodást kötni. Terveink szerint így 5,5 ha-os területen tudjuk nyomon követni - a vad kizárásával – a természetes felújulási folyamatokat.

Mag- és csemetetermelés, beszerzés

Igazgatóságunk nem állít elő szaporítóanyagot, jelenleg nem foglalkozik mag- és csemetetermeléssel. Az erdősítések csemetével való ellátása egyre nagyobb nehézséget okoz. A jó minőségű helyi termésű magokból előállított szaporítóanyag ritka és költséges. 2022-ben 14 termelőtől vásároltunk 302 700 db. csemetét. Sajnos egyre kevesebb a termelő és romlik a csemeték minősége. Véleményünk szerint lényeges előrelépés e téren a közeljövőben nem várható. A 2022-es év sarokszámai és adatai a következők:

Erdősítésben felhasznált csemete összesen: 302 700 db

Védett és Natura 2000-es erdőterületeken kizárólag őshonos fafajú csemetéket ültetünk. 2022-ben 19 fafajjal dolgoztunk, ezek felhasznált mennyiség szerint csökkenő sorrendje a következő: KST, VSZ, GY, SZNY, KT, MSZ, RNY, HNY, NYÍ, MÉ, CS, KH, MAK, CS, AL, MOT, EH.

Fahasználat

A 2022. évi fahasználati munkák jellemző számai az alábbiak:

Fahasználat, értékesítés, erdőfeltárás:

<i>Kitermelt fatérfogat:</i>	12 123 m ³
<i>Fahasználattal érintett terület használati módokként:</i>	
Véghasználat tarvágás	15,8 ha
Véghasználat felújítóvágás (redukált)	11,88 ha
Növedékfokozó gyérités	67,0 ha
Törzskiválasztó gyérités	110,7 ha
Tisztítás	46,6 ha
Egészségügyi és egyéb termelés	251,5 ha

2022-ben nettó 12 123 m³-nyi faanyag kitermelésére került sor, a fentebb bemutatott területi kiterjedésekben, illetve fahasználati módokként. Látható, hogy a fahasználattal érintett területek összes kiterjedése 503,48 ha, azaz az összes üzemtervezett erdő mindössze 5,52 %-án folyt valamilyen jellegű fahasználat. Ez a természetvédelmi célú erdőkezelési szemlélettel messzemenően összhangban van, továbbá elmondható, hogy az éves hozam töredékét sem hasznosítjuk, a területek zavarása minimálisra szorított.

A véghasználatokkal kapcsolatban szeretnénk kiemelni azt is, hogy az e) és f) természetességi kategóriákba tartozó állományok esetében a véghasználati kort elért állományoknak csak nagyon kis százaléka esetében tudjuk megkezdeni a fafajcserés szerkezetátalakítást, ugyanis ez

rendkívül költséges, s gyakran olyan módszereket kívánna, melyek természetvédelmi megítélése ellentmondásos. Jelenlegi ismereteink szerint a kezelésünkben lévő akácok véghasználatát követő fafajcserés szerkezetátalakítás (hazai, őshonos fafajú állománytípusra váltás) a termőhelyi viszonyok miatt teljes talajelőkészítés, illetve vegyszerezés alkalmazása mellett oldható meg eredményesen.

A természetvédelmi szempontból drasztikus beavatkozásnak tekinthető véghasználatokkal kapcsolatban összességében elmondható, hogy 2022-ben az igazgatóságunk által vagyongekezelte, 9104,7 ha-nyi üzemtervezett erdőterületen összesen 27,68 ha-on (azaz a terület 0,3 %-án) hajtottunk végre véghasználatot, s ezeket is elsősorban a már említett kényszerek, gyakorlatilag egészségügyi okok és pusztulások indokolták.

Erdőfelújítás, erdőművelési munkák; erdőfelújítási kötelezettség, erdősítési hátralék, bírság

A 2022. évi erdőfelújítási és erdőművelési munkák fontosabb sarokszámai az alábbiak:

Erdőművelés:

Első kivitelű erdőfelújítás:	25,27 ha
Erdőtelepítés:	0 ha
Teljes talajelőkészítés:	2,5 ha
Részleges talajelőkészítés:	23,31 ha
Pótlás:	33,43 ha
Befejezetlen ápolás (halmozott ter.):	437,67 ha
Befejezett erdősítés:	37,58 ha
Befejezett erdősítés ápolása:	19,0 ha

Fenti adatokat tanulmányozva látható, hogy 2022-ben az erdőfelújítási és erdőnevelési munkák döntő többségét adó befejezetlen ápolást – halmozott területtel számolva – 437,67 ha-on végeztünk. Az éves erdőművelési feladatokban ez a legnagyobb nagyságrend, s itt gyakorlatilag a folyamatosan futó, kötelezettség alá vont erdőfelújítások és erdőtelepítések évi 1-3 alkalommal történő ápolási munkáiról van szó. Az ápolások száma termőhelyenként, illetve az adott régió csapadékviszonyai és az ezt leképező vegetáció tükrében változik, évi 1-3 között. 2022-ben 37,58 ha erdőfelújításunkat és/vagy erdőtelepítésünket vette át, fejezte be az erdészeti hatóság. Előbbi szám részben illeszkedik azon koncepcióba, kezelési elképzelésünkbe, hogy az egyrészt örökölt, másrészt keletkeztetett kötelezettség alá vont területméret lehetőség szerint folyamatosan csökkenjen. Sajnos az a stratégia, hogy ezen területek listáját, illetve összterületét

folyamatosan és jelentős mértékben csökkentjük, nem működik, többek között a már említett kényszerű véghasználatok és az ezzel járó új, felújításra váró területek kialakulása miatt.

Mivel a teljes működési területünkön olyan nagyvad létszám jellemző, mely a felújítások sikerét jelentősen befolyásolhatja, itt említjük meg, hogy ma már az esetek több, mint 80 %-ában vadkárrelhárító kerítéssel védjük a felújításainkat. Ezzel kapcsolatban meg kell jegyeznünk, hogy az újonnan keletkező felújítási területeket szinte minden esetben kényszerűségből kerítjük, mert e nélkül nem garantálható az eredményesség, csak egy hosszú éveken át tartó folyamatos költség kiáramlás. A napjainkban tapasztalható növekvő anyag- és munkadíjak miatt rendkívül megnövekedtek a kerítésépítés költségei, s bár a vadászatra jogosult ebből kell, hogy vállaljon, hosszabb távon ez egyre több konfliktust fog keletkeztetni. A megoldás egyértelműen a nagyvad állomány jelentős apasztása lenne, olyan szintre, mely nem indokolná sem erdővédelmi, sem mezőgazdasági kerítések építését.

A 2022-es évben továbbra is nehézséget jelent a szakember hiány, mely különösen az erdőművelés terén megfigyelhető, több éves tendencia. A kézi ápolásra képes/alkalmas vállalkozók és brigádok száma évről-évre csökken, a minőségi munkát végzőkre pedig ez hatványozottan igaz. A 2022-es évben bevezetett új adójogszabályok – pl. KATA-s adózás jelentős mértékű kivezetése – szintén nem kedvezett ennek a folyamatnak. A hiánnyal egyenesen arányosan növekednek a bérek is, a korábbi évek mérsékelt áremelése után jelentősen megugrottak az erdőművelések (és fakitermelések) költségei.

A kötelezettség alá vont területek kiterjedése 2022.12.31-i állapot szerint mindösszesen 294,17 ha volt. Ez az a), b) és c) természetességi kategóriájú erdőrészeket tekintve 184,69 ha / 119 db. erdőrészlet, vagy részterület; a d), e) és f) természetességi kategóriájú erdőrészeket tekintve 109,48 ha / 57 db. erdőrészlet, vagy részterület.

Előbbi számok alapján úgy tűnik, mintha a természetvédelmi szempontból kedvezőbb természetességi kategóriájú erdeinket relatíve jobban hasznosítanánk, de ez nem valós, a következő okok miatt:

- a 184,69 ha-nyi kötelezettség alá vont terület között számos régi, sok éven át húzódó felújítás is szerepel, melyeket esetenként még korábbi erdőgazdálkodók kezdtek meg;
- a több helyen említett és egyre nagyobb méreteket öltő kőrispusztulás állományai pont ezekbe a természetességi kategóriákba sorolhatók; de. ugyanez igaz a megváltozott vízviszonyok miatt rendkívül rossz egészségi állapotba kerülő homogén égeresekre is.

2022-ben erdővédelmi bírság kiszabására igazgatóságunk tekintetében nem került sor.

Erdővédelmi tevékenység

Egyre növekvő anyagi terhet jelent számunkra teljes területünkön a nagyvad létszáma miatti kerítésépítési kényszer. Gyakorlatilag már minden erdősítést kerítéssel kell védeni, ezek nélkül sikeres felújítás a térségünkben nem végezhető. A területek vadeltartó képességénél lényegesen magasabb nagyvadállomány a felújításokban végzett rágásával, vagy akár túrásával folyamatosan visszaveti az ültetett csemete és/vagy az újulat fejlődését, s ez előbb-utóbb szankciót von maga után az erdészeti hatóság részéről. Ezt elkerülendő kell keríteni, illetve rendszeresen pótolni az erdősítést. A vagyonkezelésünkben lévő erdőterületeken 2022.12.31-i állapot szerint 151 db erdőrészletet/részterületet védünk kerítéssel, mindösszesen 250,56 ha-t. A 151 db erdővédelmi kerítés összhosszúsága 85,2 km. Ez a szám véleményünk szerint (is) nagyon magas, de amíg a hazánkban folyó vadgazdálkodás ilyen nagyvad létszámot produkál, tart fenn, gyakorlatilag minden erdőgazdálkodó kényszerhelyzetben van. Hiszen kerítés nélkül nincs sikeres felújítás, nincs befejezett erdősítés, hanem csak szankciók és folyamatos költség kiáramlás – és természetesen folyamatosan leromló élőhely, termőhely. A kerítések karbantartása ilyen nagyságrendben természetesen jelentős többletterhet jelent az erdőgazdálkodás költségvetésében.

A már érintett abiotikus károsítások mellett a biotikus károsítók egyre nagyobb arányú fellépése is megfigyelhető. A Belső-Somogyi területeinken a cserebogár pajor okoz jelentős károkat az erdősítésekben, a magyar kőrist tartalmazó állományainkban a nemrég megjelent kőrispusztulás üti fel egyre több helyen a fejét. A tölgy csipkésposloska károsításának hatásait egyelőre megbecsülni nem tudjuk, de a tölgyeseink nagyon magas aránya fertőzött már ezzel az új invazív károsítóval.

Igazgatóságunk szakemberei a negyedévente esedékes kárbejelentő lapokon kötelezettségeiknek megfelelően rendszeresen jelentik a különböző káreseményeket, problémákat.

A vegyszerezést eddig is viszonylag szűk körűen alkalmazta Igazgatóságunk, a jövőben ez jelentős mértékben nem fog változni. 2022-ből is két felhasználási területet kell kiemelnünk: egyrészt védett és Natura 2000-es területeken esetenkénti, kontrollált kontakt kijuttatással inváziós fásszárúak visszaszorítása történt, másrészt a kezelésünkben lévő, nem védett és nem Natura 2000-es erdőterületeken lágyszárú konkurrencia és/vagy inváziós fajok visszaszorítása. A legtöbb vegyszernek nincs erdészeti felhasználási engedélye, csak egyedi engedéllyel használhatóak, amik a kezelések árát megsokszorozzák és csak egy szűk vállalkozói kör kiváltságává teszi.

Károsodott területek

Az igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő állományaink esetében különösen a Dráva-menti térségben folyamatosan jelentkező probléma a kőrís-állományok pusztulása. A kőrispusztulás helyenként állományokat, állományrészeket érint, melynek során a pusztulást okozó parazita teljesen egészséges állományokat is megtámad, s gyakorlatilag a faegyedek pusztulását okozza. Azzal évente egy-két alkalommal rendszeresen jelentkező nagyon komoly szélviharak következtében akár több hektáros területen találunk kidőlt, összedőlt állományrészeket. Ezen állományok véghasználatát elkerülhetetlen és gyakorlatilag egy folyamatosan újraképződő problémakörrel szembesülünk. Az éves összesítésben látható, hogy viszonylag magas az egyéb termelések (ET), illetve az egyéb kemény lombos fafajok aránya, ez jelentős részben a kőristermeléseknek köszönhető.

Erdőtervezésben való részvétel

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság működési területén 2022-ben számos erdőtervezési körzetben folytak erdőtervezési munkálatok. Vannak körzetek, melyekben befejeződtek a tervezési munkálatok és lezárult a tervezési folyamat, más körzetekben viszont ősszel indultak meg a munkák, melyek így áthúzódnak a 2023-as évre is. Előbbieknek megfelelően különböző mélységű erdőtervezési munkákkal volt érintve 2022-ben a Sásdi, a Nagydorogi, Tamási és a Kaszói, Zamárdi erdőtervezési körzet. A tervezési eljárások során igazgatóságunk minden esetben adott át biotikai adatokat a területileg illetékes erdészeti hatóságok és a természetvédelmi hatóságok számára, így rendszeres volt a védett természeti értékek tervezési körzeteket érintő adatainak átadása, valamint a kezelést illető egyeztetések is megtörténtek. Igazgatóságunk mindenütt részt vett a jogszabályok által előírt egyeztetési folyamatban, erdőtervezési szintű tárgyalásokon. Megadtuk az általunk ismert védett és fokozottan védett természeti értékek adatait, a Natura 2000 jelölő élőhelyek minősülő erdőtervezési körzetek listáját, és előzetesen véleményeztük az erdőtervezési javaslatokat. Komolyabb vita alakult ki időnként a körzet legnagyobb erdőgazdálkodói, illetve az illetékes természetvédelmi hatóság és a természetvédelmi kezelő között. Az egyik legjelentősebb problémakör az akácok kérdésköre volt, hiszen a jogszabályi előírások nem engedik meg, hogy védett természeti területen a nem klasszikus erdő termőhelyen tenyésztett akácok véghasználatát követően a célállomány újra akác legyen, viszont ezek helyett őshonos fafajt találni a szélsőséges termőhelyekre nem egyszerű.

2022-ben kezdődött meg a Gemenci és a Bajai erdőtervezési körzet tervezése is, mely két körzet a Duna-menti védett területek nagyobb részét magában foglalja. Mindkét tervezési körzet

védett területeinek messze legnagyobb erdőgazdálkodója a Gemenc Zrt, mely gazdálkodóval Igazgatóságunk az év során erdőrészlet szintű előzetes egyeztetést folytatott, majd közös javaslatot adott át az erdőtervezőknek. Amennyiben ez elfogadásra kerül, úgy elmondható, hogy a védett ártéri területeken nagy lépést tesz az erdőgazdálkodó az erdők örökérvényű történő fenntartásának irányába. Ez az arra alkalmas területeken konkrét üzemmód váltás jelent, de számos esetben csak ennek előkészítését olyan célirányos, részben kísérleti jellegű beavatkozásokkal, amelyek eredményeképp az örökérvényű történő fenntartás lehetővé válik.

A következő tervezési szezonra felkészülve elkezdtük adatbázisba összegyűjteni az érintett erdőtervezési körzetek védett és közösségi jelentőségű fajainak adatait.

Eszköz és infrastruktúra ellátottság

Természetvédelmi célú erdőkezeléssel és erdővagyon kezeléssel igazgatóságunkon számos kolléga foglalkozik, munkaköri leírásának megfelelően rész-, vagy teljes munkaidőben. Közülük erdőmérnöki végzettsége 4 főnek, középfokú erdész végzettsége 6 főnek van. Jogosult erdészeti szakszemélyzetnek 7 fő minősül.

Kollégáink rendelkeznek a megfelelő eszközökkel, azaz gépjárművekkel, informatikai és térinformatikai eszközökkel, erdészeti mérőműszerekkel, erdészeti kisgépekkel, stb.

Faanyag értékesítés

Az erdőgazdálkodási és vagyonkezelési tevékenységünket nehezíti, hogy a faanyagpiac nagyon hektikusan változik, akár szezonálisan is jelentősek a mozgások, változások, ez nehezen tervezhetővé teszi a tervezett értékesítéseket. Folyamatosan változik egyes faanyag választékok értéke, illetve akár típusa is. A korábbi évekhez képest jelentősen visszaesett, vagy akár el is tűnt néhány fafaj-választék (pl. rostfa, papírfa), mások aránya meg folyamatosan emelkedik (pl. apríték). Előbbi választékok számunkra azért lényegesek, mert ezek a gazdálkodásunkat nagymértékben meghatározó előhasználatokból származnak. Természetesen az sem járható út, ha az egyébként jelenleg éppen komoly piacot jelentő aprítéktermelés felé mozdulnánk, engednénk ennek nagyobb teret, hiszen nem lehet cél az erdőterületek „kitakarítása”, a holtfának szánt faanyag drasztikus csökkentése. A 2022-ben értékesített 12 123 m³-nyi faanyagból lábon értékesítettünk 10 100,5 m³-t, továbbá a faanyag egy, jellemzően kevésbé értékes hányadát lakossági gyűjtéssel értékesítettük. Ez a 3 megyényi területen 2022,5 m³-nyi volt, s többnyire olyan nevelővágások lettek kiváltva gyűjtéssel, melyek jelentős költséget jelentettek volna. A gyűjtés során a lakosság végfelhasználóként jut a faanyaghoz, számukra is

kedvező piaci áron, így ezen értékesítés esetében a szolgáltatás szociális jellege is említést érdemel.

NP Igazgatóság neve:	DUNA-DRÁVA NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG		2022 tervek	2022 tény	2023 tervek
Erdőterület (ha)	Saját vagyongazdálkodásban lévő saját gazdálkodású terület		8 825,0	9 101,4	9 164,6
	Vagyongazdálkodásban nem lévő saját gazdálkodású terület				
	Egyéb Fásításban történt fakitermelés		1,0		
összesen			8 826,0	9 101,4	9 164,6
Fokozottan védett és Natura 2000 erdőterület	(ha)		3 207,9	3 201,3	
Védett, Natura 2000 erdőterület	(ha)		5 027,3	5 099,7	
Nem védett, Natura 2000 erdőterület	(ha)		301,0	352,9	
Fokozottan védett vagy védett, nem Natura erdőterület	(ha)			155,1	
Védettségi oltalom alatt nem áll	(ha)		288,8	292,4	
Szerkezetátalakítás	összesen (ha)		0,8	0,8	0,0
	kemény lomb alátelepítéssel (ha)		0,8	0,8	
	kemény lomb alátelepítéssel csemete (db)		Elegyetlen kocsányos-tölgyes állomány alátelepítése tatárjuhar, rezgőnyár, vadkörte, vadalma, csíkos kecskerágó csemetékkel		
	egyéb lomb alátelepítéssel (ha)				
	egyéb lomb alátelepítéssel csemete (db)				
Inváziós fás fajok irtása	összesen (ha)		3,0	5,6	5,0
	mechanikusan (ha)		Akác, zöld juhar, amerikai kőris		2
	vegyszeres kezeléssel ha		Bálványfa		1

					748,13	541,18	564
Talajelőkészítés összesen (ha)	részleges				34,4	23,31	20
	teljes				0	2,5	
Erdőfelújítás (ha)	Első kivétel	természetes mageredetű	bükkös	0	0		
			gyertyános KST	0	0		
			Kttölgyes	1,74	0		
			cseres	0	0		
			hazai nyáras	0	0		
			kst	0	0		
				0	0		
		természetes sarjeredetű	A-HNY	3,12	4,16		
			A-EKL	6	3,25		
				2,18	0		
				0	0		
				0	0		
		mesterséges	Mézgás égeres	1	0		
			gyertyános KST	0	1,97		
			elegyes nyíres	1,5	0		
			KST	8,5	6,46		
			hazai nyáras	7,4	4,58		
			ekl	14,3	4,85		
Pótlás				37,23	33,43	30	
Erdőtelepítés (ha)	Első kivétel		bükkös	0	0		
			gyertyános KST	0	0		7
			Kttölgyes	0	0		
			cseres	0	0		
			hazai nyáras	0	0		

		Kst	0	0	
		elegyes juharos	0	0	
	Pótlás		0	0	
Befejezetlen ápolás összesen (halmozott ter.) (ha)	Erdőfelújítás	Kézi	457,7	308,09	350
		Gépi	102,83	124,57	150
		Vegyszeres	9,68	0	
	Erdőtelepítés	Kézi	12	5,01	
		Gépi	11,26	0	
		Vegyszeres	0	0	
Befejezett ápolás (halmozott ter.) (ha)	Erdőfelújítás		22,29	6,5	7
	Erdőtelepítés		15	12,5	
<i>Fahasználati területek</i>			<i>389,1</i>	<i>508,3</i>	<i>445,0</i>
Összes fahasználati terület (ha)	Tisztítás	Célállomány	63,8	46,6	50,0
		Bükkös	0	0	
		Gyertyános tölgyes	5,43	0	
		Kocsánytalan tölgyes	0	0	
		Kocsányos tölgyes	24,13	26,05	
		Cseres	2,52	0	
		Akácos	10,55	7,07	
		Egyéb kemény lombos	3,53	3,96	
		Nemes nyáras	0	0	
		Hazai nyáras	3,59	2,15	
		Egyéb lágy lombos	4	4,99	
		Fenyves	3,85	0,26	
		Mézgás égeres	6,23	2,16	
			0		

Törzskiválasztó gyérítés	Célállomány	154,1	110,7	100,0
	Bükkös	0	0	
	Gyertyános tölgyes	20	6,03	
	Kocsánytalan tölgyes	0	0	
	Kocsányos tölgyes	51	40,87	
	Cseres	0	2,02	
	Akácos	21,22	20,55	
	Egyéb kemény lombos	5,33	2,32	
	Nemes nyáras	0	0	
	Hazai nyáras	3,5	0	
	Egyéb lágy lombos	0	0	
	Fenyves	0	0	
	Mézgás égeres	53	38,92	
		0		
Növedékfokozó gyérítés	Célállomány	78,9	67,0	70,0
	Bükkös	0	0	
	Gyertyános tölgyes	0	1,81	
	Kocsánytalan tölgyes	0	0	
	Kocsányos tölgyes	16	13,15	
	Cseres	0	0	
	Akácos	5	0,67	
	Egyéb kemény lombos	6,53	18,05	
	Nemes nyáras	9,7	0	
	Hazai nyáras	21,19	0	
	Egyéb lágy lombos	0	0	
	Fenyves	0	0	
	Mézgás égeres	20,5	33,36	
		0		

Egészségügyi és egyéb termelés	Célállomány	27,9	251,5	200,0
	Bükkös	0	2,99	
	Gyertyános tölgyes	0	0	
	Kocsánytalan tölgyes	0	0	
	Kocsányos tölgyes	0	28,17	
	Cseres	0	19,07	
	Akácos	0	7,1	
	Egyéb kemény lombos	18,52	46,46	
	Nemes nyáras	0	0	
	Hazai nyáras	0	5,35	
	Egyéb lágy lombos	9,4	81,08	
	Fenyves	0	61,24	
		0		
		0		
Véghasználat tarvágás	Célállomány	24,0	15,1	15,0
	Bükkös	0	0	
	Gyertyános tölgyes	0	0	
	Kocsánytalan tölgyes	0	0	
	Kocsányos tölgyes	0	0	
	Cseres	0	0	
	Akácos	9,8	7,4	
	Egyéb kemény lombos	5,5	3,62	
	Nemes nyáras	3,7	1,54	
	Hazai nyáras	0	0	
	Egyéb lágy lombos	0	0	
	Fenyves	0	0	
	Mézgás égeres	5	2,5	
		0		

Véghasználat felújítógáz (redukált)	Célállomány	7,1	11,9	10,0
	Bükkös		0	
	Gyertyános tölgyes		0	
	Kocsánytalan tölgyes		0	
	Kocsányos tölgyes		0	
	Cseres		0	
	Akácos			
	Egyéb kemény lombos		2,6	
	Nemes nyáras		0	
	Hazai nyáras		0	
	Egyéb lágy lombos		0	
	Fenyves	7,1	9,28	
Szálalás	Célállomány	31,5	5,5	0,0
	Bükkös	0	0	
	Gyertyános tölgyes	0	0	
	Kocsánytalan tölgyes	0	3,76	
	Kocsányos tölgyes	0	1,74	
	Cseres	0	0	
	Akácos	0	0	
	Egyéb kemény lombos	0	0	
	Nemes nyáras	0	0	
	Hazai nyáras	0	0	
	Egyéb lágy lombos	31,5	0	
	Fenyves	0	0	
		0		
Átalakító üzemmód	Célállomány	1,7	0,0	0,0

Bükkös		0	
Gyertyános tölgyes		0	
Kocsánytalan tölgyes	1,74	0	
Kocsányos tölgyes		0	
Cseres		0	
Akác		0	
Egyéb kemény lombos		0	
Nemes nyáras		0	
Hazai nyáras		0	
Egyéb lágy lombos		0	
Fenyves		0	

<i>Fahasználatok során kitermelt fatérfogat m³</i>		<i>14 307,0</i>	<i>12 122,7</i>	<i>14 000,0</i>	
Összes fahasználati fatérfogat(m3)	Tisztítás	Fafaj	498,0	555,5	
		Bükk	0	0	
		KST	150	398,5	
		KTT	0	0	
		Gyertyán	25	0	
		Cser	15	2	
		Akác	16	52	
		Egyéb kemény lomb	95	14	
		Nemes nyár	0	0	
		Hazai nyár	40	0	
		Egyéb lágy lomb	35	83	
		Fenyő	61	0	
		Mézgás égeres	61	6	
			0	0	
	Törzskiválasztó gyérítés	Fafaj	3 305,0	2 560,2	

	Bükk	0	0	
	KST	1210	1275,8	
	KTT	0	0	
	Gyertyán	10	69	
	Cser	50	52	
	Akác	340	194	
	Egyéb kemény lomb	515	23	
	Nemes nyár	0	0	
	Hazai nyár	100	1,41	
	Egyéb lágy lomb	20	81,6	
	Fenyő	10	166	
	Mézgás éger	1050	697,43	
		0	0	
Növedékfokozó gyérítés	Fafaj	2 510,0	2 229,9	
	Bükk	0	3	
	KST	520	474,06	
	KTT	0	0	
	Gyertyán	40	105	
	Cser	10	1	
	Akác	180	527,98	
	Egyéb kemény lomb	5	320,97	
	Nemes nyár	400	26	
	Hazai nyár	615	1	
	Egyéb lágy lomb	25	11	
	Fenyő	15	6	
	Mézgás éger	700	753,89	
		0	0	
Egészségügyi és egyéb termelés	Fafaj	910,0	2 584,7	

	Bükk	0	29	
	KST	0	37,24	
	KTT	0	0	
	Gyertyán	0	31,5	
	Cser	0	4+5	
	Akác	30	133	
	Egyéb kemény lomb	600	960,72	
	Nemes nyár	0	0	
	Hazai nyár	0	2	
	Egyéb lágy lomb	15	1291,94	
	Fenyő	15	45	
	Mézgás éger	250	54,32	
		0	0	
Véghasználat tarvágás	Fafaj	4 435,0	2 264,2	
	Bükk	0	0	
	KST	0	0	
	KTT	0	0	
	Gyertyán	0	0	
	Cser	0	0	
	Akác	1050	627	
	Egyéb kemény lomb	1300	1507,19	
	Nemes nyár	760	41	
	Hazai nyár	50	0	
	Egyéb lágy lomb	50	0	
	Fenyő	25	3	
	Mézgás éger	1200	86	
		0	0	
Véghasználat felújítóvágás (redukált)	Fafaj	850,0	1 174,8	0,0
	Bükk		0	

	KST		0	
	KTT		0	
	Gyertyán		0	
	Cser		0	
	Akác		0	
	Egyéb kemény lomb		98,9	
	Nemes nyár		0	
	Hazai nyár		0	
	Egyéb lágy lomb		0	
	Fenyő	850	1075,88	
Szállalás	Fafaj	1 285,0	753,4	0,0
	Bükk	0	74	
	KST	0	86	
	KTT	0	330	
	Gyertyán	25	13,5	
	Cser	50	89,28	
	Akác	60	0	
	Egyéb kemény lomb	150	155,51	
	Nemes nyár	0	0	
	Hazai nyár	0	0	
	Egyéb lágy lomb	1000	5,1	
	Fenyő	0	0	
Átalakító üzemmód	Fafaj	514,0	0,0	0,0
	Bükk	65	0	
	KST	80	0	
	KTT	330	0	

		Gyertyán	9	0		
		Cser	5	0		
		Akác	0	0		
		Egyéb kemény lomb	0	0		
		Nemes nyár	0	0		
		Hazai nyár	0	0		
		Egyéb lágy lomb	0	0		
		Fenyő	25	0		
<i>Választék</i>			<i>1 245,0</i>	<i>12 122,6</i>	<i>14 000,0</i>	
Összes választék (m3)	Lemezipari rönk	fafaj	0,0	0,0	0,0	
		Tölgy		0		
		Bükk		0		
		Cser		0		
		Akác		0		
		Egyéb kemény lombos		0		
		Nemes nyár		0		
		Hazai nyár		0		
		Egyéb lágy lombos		0		
		Fenyő		0		
		Fűrészipari alapanyag	fafaj	0,0	2 230,7	0,0
			Tölgy		293	
			Bükk		0	
			Cser		0	
			Akác		113,74	
		Egyéb kemény lombos		887,05		
		Nemes nyár		26		
		Hazai nyár		0		

	Egyéb lágy lombos		399,19	
	Fenyő		511,75	
Egyéb iparifa	fafaj	0,0	548,1	0,0
	Tölgy		0	
	Bükk		0	
	Cser		0	
	Akác		45	
	Egyéb kemény lombos		0	
	Nemes nyár		0	
	Hazai nyár		1	
	Egyéb lágy lombos		8	
	Fenyő		494,13	
Papírfa	fafaj	0,0	0,0	0,0
	Tölgy		0	
	Bükk		0	
	Cser		0	
	Akác		0	
	Egyéb kemény lombos		0	
	Nemes nyár		0	
	Hazai nyár		0	
	Egyéb lágy lombos		0	
	Fenyő		0	
Rostfa, forgácsfa	fafaj	0,0	60,0	0,0
	Tölgy		0	
	Bükk		0	
	Cser		0	
	Akác		0	
	Egyéb kemény lombos		0	
	Nemes nyár		0	
	Hazai nyár		0	

	Egyéb lágylombos		0	
	Fenyő		60	
Apríték és apríték alapanyag	fafaj	0,0	926,2	0,0
	Tölgy		60	
	Bükk		21	
	Cser		1	
	Akác		152	
	Egyéb kemény lombos		551,15	
	Nemes nyár		41	
	Hazai nyár		0	
	Egyéb lágylombos		90	
	Fenyő		10	
Tűzifa	fafaj	1 245,0	8 357,6	0,0
	Tölgy		2452	
	Bükk		85	
	Cser		152,24	
	Akác	750	1124,24	
	Egyéb kemény lombos	180	1658,09	
	Nemes nyár		4	
	Hazai nyár		2,41	
	Egyéb lágylombos	315	2662,65	
	Fenyő		217	
		11240,0	10318,1	11000,0
	Tölgy	1900,0	2805,0	
	Bükk	70,0	106,0	
	Cser	225,0	153,2	
	Akác	1450,0	1517,0	
	Egyéb kemény lombos	2250,0	3102,3	
	Nemes nyár	400,0	71,0	

	Hazai nyár	650,0	3,4	
	Egyéb lágy lombos	3500,0	1267,3	
	Fenyő	795,0	1292,9	
	Mézgás éger	450,0		

6.4. Vadászterületeken folyó vadállomány szabályozás

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság a 2017.03.01-el kezdődő újabb vadászati üzemtervi időszakra (2017.03.01-2037.02.28.) a 14-356060-405 kódszámú vadászterületen lett vadászatra jogosult. A 2023. évi állapot szerint a vadászterület több, mint 60%-án Igazgatóságunk a vagyonkezelő, illetve a vadászterület több, mint 80%-án a Magyar Állam a tulajdonos, több vagyonkezelő révén.

A különleges rendeltetésű vadászterület nettó kiterjedése 1035 ha, kialakítását elsősorban a vizes élőhelyek védelme, a vizes élőhelyekhez kötődő védett növény- és állatfajok állományainak megóvása, továbbá a természeti értékeket előtérbe helyező gyepgazdálkodásra és állattartásra épülő területhasznosítás indokolta.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, mint vadászatra jogosult 2022/2023. évi (2022. március 01-től 2023. február 28-ig terjedő időszakra vonatkozó) vadgazdálkodási tervét az alábbi tervszámokkal hagyta jóvá a Somogy Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály Földművelésügyi Osztálya, mint az I. fokú vadászati hatóság:

gímszarvas	40 pd. (fiatal bika 6, középkorú bika 3, idős bika 1, tehén 18, borjú 12)
őz	16 pd. (fiatal bak 3, középkorú bak 3, idős bak 1, suta 5, gida 4)
továbbá	15 pd. róka, 14 pd. aranyakál és 4 pd. borz, dolmányos varjú, szarka, szajkó pedig 2 pd.

Továbbá, az ASP (afrikai sertéspestis) kapcsán a vaddisznóra megállapított diagnosztikai kilövés - melyet területünkre a Somogy Megyei Kormányhivatal Nagyatádi Járási Hivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztály állapított meg - a következők szerint került elrendelésre:

vaddisznó	54 pd. (kan 2 pd, koca 8 pd, süldő 33 pd. malac 11 pd.)
-----------	---

Igazgatóságunk 2022. december 31-ig időarányosan jól teljesítette a tervszámokat, kivételt képez a diagnosztikai célú vaddisznó kilövés, melyet ebben az évben már nem tudtuk teljesíteni, mivel a területünkön és a környező vadgazdálkodóknál is erősen lecsökkent a faj állománya. Így az előírt mennyiség kb. 40 % -át tudtuk terítékre hozni. Az ehhez kapcsolódó virológiai vizsgálathoz szükséges mintaszámokat majdnem teljes mértékben teljesítettük, hiszen minden elejtett vaddisznóból vettünk mintát. A vaddisznó állomány erőteljes lecsökkenése, mérsékelte

az általuk okozott károkat, terveink szerint még tovább szeretnénk apasztani az állomány nagyságát. A területünkön az elmúlt években egyre több gímszarvas jelent meg, a későbbiekben ennek a vadnak jelentős mértékű károkozásával is számolni kell, a védett értékekben, a mezőgazdaságban és az erdőgazdálkodásban is. Ezért a gímszarvas kilövési tervszámainkat is igyekszünk lassan emelni, pedig már így is kiemelkedő hasznosítást végezzük ebben a vadgazdálkodási tájegységben. A vadászterületen csak a nagyvad vadászat, illetve természetesen az indokolt mértékű dúvad vadászat a jellemző. Vízivadra, egyéb apróvadra és erdei szalonkára nem vadászunk, ezek kíméletet élveznek.

A területen a vadgazdálkodási feladatokat egy fő hivatásos vadász látja el. A jogszabályokban előírt felszerelést, anyagi eszközöket és terepjáró gépkocsit az Igazgatóság biztosítja. Trófeás vadat csak bérvadászok ejthetnek el, tarvadat, valamint selejttrófeás vadat bérvadászok és/vagy a hivatásos vadász + az 1 fős „szakszemélyzet”.

6.5. Halgazdálkodási vízterületek

Az országosan védett, illetve Natura 2000 jogszabály hatálya alá tartozó Taplói Holt-Duna (víztérkód 17-029-1-3) természetvédelmi terület egyrészt a Mözs 0345/f hrsz.-ú 15,3802 ha területű ingatlanon található, mely a Magyar Állam tulajdonában, és a DDNP Igazgatóság vagyongazdálkodásában van, másrészt a Bogyiszló 059 hrsz.-ú 16,4338 ha területű ingatlanon helyezkedik el, mely Tolna Város Önkormányzata tulajdonában van. A Tolna Vármegyei halgazdálkodási hatóság figyelemmel a 2022. évben bekövetkezett aszályos időjárás hatásaira, saját hatáskörében augusztus hónapban úgy módosította a Taplói Holt-Duna halgazdálkodási tervét, hogy korlátozás és kikötés nélkül elhagyható volt a 2022. évre előírt haltelepítési kötelezettség.

6.5.1. Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek

A **Gemenci ártér** különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületbe tartozó (víztérkód 03-006-1-1) Igazgatóságunk által vagyongazdálkodott területek (Nyéki Holt-Duna, Rezáti-Duna, Keleti Holt-Sió) a halgazdálkodási tervben hasznosításukat tekintve, kivétel nélkül halgazdálkodási kíméleti területként szerepelnek. Igazgatóságunk ezeken bevételt eredményező tevékenységet nem végez.

A **Belső-Béda Holt-Dunán** (víztérkód 02-017-1-1) horgászati és ökológiai célú szelektív halászati tevékenység végezhető. A 2022. évben 130 fő felnőtt, 6 fő ifi váltott éves területi

engedélyt, illetve 266 db napi jegyet értékesítettünk, melyből befolyó bevételt Igazgatóságunk maradéktalanul a halgazdálkodási tervben foglalt haltelepítési kötelezettségének finanszírozására fordított. Ennek keretében 30 q kizárólag nyurga, pikkelyes tájfajta ponty telepítésére került sor május, szeptember és október hónapokban. A Baranya Vármegyei halgazdálkodási hatóság a vízterület vonatkozásában ugyancsak módosította a halgazdálkodási tervet a haltelepítés vonatkozásában, de erre csak október hónapban került sor, az AM által a halgazdálkodási hatóság részére küldött „aszálytájékoztatót” követően. Igazgatóságunk rendszerint tárgyév első-második negyedében dönt a halbeszerzésről, és piackutatást követően egész évre vonatkozó szerződést köt a halveszállításról, mert az előírt halfajta limitálja azoknak a tógazdaságoknak a körét, melyek szóban jöhetnek a beszerzési eljárás során, hiszen azok jellemzően tükörpontyot állítanak elő. Igazgatóságunk olyan gazdálkodási szerkezettel és termelési filozófiával (megfelelő számú és méretű tó), minőségi hal előállításra képes, az év minden napján szállítható mennyiséggel rendelkező tógazdaságokkal épített ki kapcsolatot, amelyek képesek a fent felsorolt feltételeknek megfelelni.

2022.évben 04.16-12.31 közötti időszakban ökológiai célú halászat során kifogott fajok és mennyiségük:

Tájidegen halfajok (elszállítva):

fekete törpeharcsa (*Ameiurus melas*) 1030 kg
amerikai cifrarák (*Orconectes limosus*) 7,36 kg
ezüstkárász (*Carassius gibelio*) 71 kg
naphal (*Lepomis gibbosus*) 4 kg

Óshonos halfajok (visszaengedve):

compó (*Tinca tinca*) 0 kg
csuka (*Esox lucius*) 1 kg
dévérkeszeg (*Abramis brama*) 0 kg
harcsa (*Silurus glanis*) 41,5 kg
ponty (*Cyprinus carpio*) 0 kg
sügér (*Perca fluviatilis*) 1 kg
süllő (*Sander lucioperca*) 0 kg
széles kárász (*Carassius carassius*) 0 kg
vörösszárnyú keszeg (*Scardinius erythrophthalmus*) 0 kg
bodorka (*Rutilus rutilus*) 0,5 kg
angolna (*Anguilla anguilla*) 0 kg

A víztest vízpótlását a Külső-Bédai szivornyán keresztül beemelt vízzel lehet pótolni, illetve a vízgyűjtőjéről (Vizslak, Gerechát) két csatornán befolyó vízzel pótlódhat, ha érkezik onnan víz. 2022.év elején a maximális vízállás 209 cm volt a vízmércén mérve, de ez is elmarad a tavasznyári időszakban optimálisnak tekinthető 230-250 cm tartománytól. Szeptember 15-re a vízállás 130 centiméterre süllyedt, az évet 143 cm vízállással zártuk. A DDVIZIG által üzemeltetett Külső-Bédai szivornyán keresztül kétszer nyílt lehetőség (2*2 nap) a vízpótlásra (dunai vízállás limitáló tényező), ezalatt összesen kb. 250.000 m³ víz került pótlásra, másodsorra októberben, ekkor a vízállás 166 cm-re emelkedett, mely elmarad a téli üzemvízszinttől is. Kölked Község Polgármestere kezdeményezett egy minden érdekelt összefogó (DDVIZIG, DDNPI, Gemenc Zrt, Pest J. Horgászegyesület, Horgászegyesületek Baranya Megyei Szövetsége) ideiglenes szivattyús vízpótlást, melyhez a DDVIZIG tudott volna eszközt és humánforrást biztosítani, valamint önköltségszámítást is végeztek a szükséges források meghatározásához., de ez a kezdeményezés meghiúsult.

A **Riha-tó** (víztérkód: 02-018-2-1) esetében a különleges rendeltetéshez igazodó halgazdálkodási hasznosítás elsődleges célja, hogy a környezeti állapot javítása mellett a természeti értékek, az élőhely megőrzéséhez járuljon hozzá. Ezen a vízterületen horgászengedély nem kerül kiadásra, Igazgatóságunk bevételt eredményező tevékenységet nem végez. Igazgatóságunk 2022-ben is folyamatosan nyomon követte a Riha-tó állapotváltozásait. Csapadékból és belvízkormányzásból sikerült némi tavaszi „indítóvizet” szerezni, augusztus végére az I. és II. tó gyakorlatilag kiszáradt. 2022.év elején 26 cm-ről indulva, áprilisra elértük a maximumot (39 cm), augusztus 14-én elérte a minimumot (-26 cm) (ennél kisebb volt a víz, de a mércén eddig lehet mérni) és így maradt december 8-ig; az évet -18 cm-rel zártuk. Az év végén az optimális szinthez, víztérfogathoz képest kb. 1.500.000 m³ víz hiányzott a tóból.

A 2021.évben végzett mesterséges, dunai vízkivételes vízpótlás eredményének kiértékelése, a tapasztalatok összegzése arra mutatott rá, hogy üzemszerűen a vízpótlás nem hoz eredményt, az erre fordított - egyébként rendelkezésre tartamosan nem álló – források felhasználása nem vezet a várt eredményre, ezért ebben az irányban Igazgatóságunk nem próbálkozott. A dunai vízkivételi művet üzemeltető ADUVIZIG-től Igazgatóságunk kért és kapott tájékoztatást az esetleges mesterséges vízpótlás költségeiről, de azok alapján számított költségek (legalább 35-40 millió Ft), a várható eredmények alapján irreálisak és nem állnak rendelkezésre.

6.5.2. Védett természeti területen található halastavak

A halastó besorolású vízterületek – Pellérdi tavak, Mezőcsokonya-Csombárd, dávodi Földvári -tó ökológiai funkciójukat töltötték be, haltermelés nem folyt bennük.

A második éve tartó aszályos időszak miatt a Mezőcsokonya-csombárdi tavon és a gyótai halastavakon december elejéig folyamatosan üzemi vízszint alatti vízmennyiséget tudtunk tartani. Az alacsony vízszintek ellenére, vélhetően az alacsonyabb halsűrűség miatt, halpusztulást a legmelegebb időszakokban sem tapasztaltunk. A novemberben megérkezett esők hatására tavaink mindenhol üzemi vízszintre töltődtek.

A tavaszi időszakban dobvarsákkal törpeharcsa gyérítést végeztünk a csombárdi tavon, illetve a gyótai II-es és III-as számú tavakon.

A dávodi Földvári-tó vízállását alapvetően a Duna vízállás-vízhozama határozza meg a Ferencsatornán és az ahhoz csatlakozó Dekasa-csatornán keresztül. A 2020-ban megvalósított KEHOP projekt eredményeként a hosszú távú fenntartás és a természetvédelmi kezelési céloknak megfelelő üzemeltetés biztosítottnak látszik, de a Duna vízállása 2022-ben rendkívül kedvezőtlenül alakult. Bár 2022. első negyedévében (február) sikerült optimális vízszintre feltölteni a tavat (vízmércén 91 cm) , de ettől kezdve az időszakos vízpótlási lehetőségek és a lehulló csapadék ellenére, melyek csak a párolgási veszteséget ellensúlyozták részlegesen, egészen október 28.-ig a folyamatos vízvesztés volt tapasztalható, mely ekkorra oda vezetett, hogy a vízmércén mért vízszint -9 centiméterig süllyedt. Az év végére minimális emelkedés volt tapasztalható, de az optimálishoz képest kb. 900.000 m³ víz hiányzott a tóból. Kis mértékű halpusztulás augusztus és szeptember hónapokban volt tapasztalható.

7. Tájvédelem

7.1. Egyedi tájértékek

Településnév	Felmérés éve	Tájértékek száma
Abaliget	2003	19
Apátvarasd	2000	2
Bakonya	2004	8
Bátaapáti	2003	11
Bátaszék	2003	6
Belecska		13
Boda	2004	9
Bodolyabér	2003	11
Bogdása		21
Cikó	2004	16
Cserkút	2004	13
Diósberény	2001	13
Drávafok		35
Drávaiványi	2000	15
Drávakeresztúr	2000	14
Erdősmecske	2003	11
Feked	2003	6
Felsőszentmárton	2000	19
Geresdlak	2003	4
Grábóc	2004	17
Gyönk		16
Hirics	2001	29
Hosszúhetény	2000	55
Kakasd	2004	20
Kalaznó	2010	34
Kemse	2001	37
Keszőhidegkút		14
Kovácsszénája	2003	11
Kővágószőlős	2004	31
Kővágótöttös	2004	9
Lúzsok	2001	21
Magyaregregy	2000	16
Magyarhertelend	2003	27
Magyarszék	2003	15
Mánfa	2003	27
Markóc	2000	11
Máza	2000	11
Mecseknádasd	2000	2
Mőcsény	2004	9
Óbánya	2000	14
Ófalu	2003	22
Orfű	2003	21
Pécsvárad	2000	1
Piskó	2001	27
Szakadát	2001	14

Szálka	2004	12
Szászvár	2000	19
Szentborbás	1999	12
Téseny	2000	21
Tótújfalu	1999	11
Udvari	2010	32
Váralja	2000	15
Varsád	2010	36
Vejtí	2001	38
Vékény	2000	13
Véménd	2003	4
Zaláta	1997	15
Zengővárkony	2000	27
Babócsa	2010	41
Baranyahídvég	2010	7
Bóly	2010	111
Ibafa	2010	31
Kistapolca	2010	15
Kozármisleny	2010	78
Kölked	2010	39
Liptód	2010	68
Magyarmecske	2010	28
Nagycsány	2010	23
Nagyharsány	2010	80
Nagynyárad	2010	81
Nagypall	2010	34
Pellérd	2010	35
Péterhida	2010	18
Simontornya	2010	37
Szalánta	2010	35
Szalatnak	2010	33
Szentegát	2010	17
Túrony	2010	25
Újpetre	2010	45
Máriakéménd	2012	26
Monyoród	2012	19
Palotabozsok	2012	41
Lovászhetény	2012	17
Somberek	2012	30
Csarnóta	2013	14
Görcsöny	2013	19
Kistótfalu	2013	13
Siklós (Máriagyűd)	2013	20
Alsómocsolád	2015	33
Csikóstöttös	2015	20
Dombóvár	2015	40
Kisvaszar	2015	25
Gyód	2016	17
Keszű	2016	16
Kökény	2016	15
Szederkény	2016	20

Botykapeterd	2017	31
Nagypeterd	2017	27
Szentlőrinc	2017	48
Szigetvár	2017	84
Görcsönydoboka	2018	14
Himesháza	2018	23
Székelyszabar	2018	16
Rózsafa	2018	14
Erdősmárok	2019	15
Szűr	2019	16
Maráza	2019	18
Husztót	2019	16
Csertő	2020	10
Dencsháza	2020	13
Töttös	2020	24
Versend	2020	9
Almamellék	2021	22
Alsónyék	2021	26
Feked	2021	28
Vajszló	2021	15

2022-ben egyedi tájérték felmérés a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság működési területén a nemzeti park igazgatóság megbízásából nem történt.

Az egyedi tájérték adatbázisának aktualizálása, javítása az Agrárminisztérium Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztályával egyeztetett módon 2022. év elején történt meg Igazgatóságunknál.

7.2. Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben

Az elmúlt év folyamán a településrendezési eszközök és településrendezési tervek, valamint a településképi arculati kézikönyvek és településképi rendeletek adatszolgáltatási és véleményezési munkái mellett igazgatóságunkhoz pár megkeresés érkezett a településfejlesztési koncepciók és integrált településfejlesztési stratégia készítése kapcsán adatszolgáltatásra, egyeztetésre és véleményezésre természet- és tájvédelem szakterületre vonatkozóan.

2022. évben településfejlesztési koncepció kapcsán 5 db ügyirat, integrált településfejlesztési stratégia készítése kapcsán 1 db ügyirat érkezett az Igazgatóságra.

7.3. Település- és területrendezési tervek, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet véleményezése, közreműködés az elkészítésben, adatszolgáltatás

2022. év folyamán is folyamatosan vettünk részt településrendezési eszközök elkészítésének, felülvizsgálatának vagy módosításának véleményezési eljárásában. Elsősorban a Natura 2000 területekre, a Nemzeti Ökológiai Hálózatra, a védett természeti területekre és értékekre, valamint a tájképvédelmi övezetre vonatkozó adatszolgáltatást végeztünk, illetve ezen területek területhasználati módjaival kapcsolatban folytattunk egyeztetéseket. A legtöbb esetben természetvédelmi vagy tájvédelmi jellegű probléma nem merül fel a tervekkel kapcsolatban, mivel a tervmódosítások jelentős hányada csak belterületi ingatlanokat, vagy külterületi gazdasági hasznosítás alatt álló nem védett területeket érint. Tapasztalataink szerint a véleményezési eljárások során Igazgatóságunk javaslatait a tervezők elfogadják, az elfogadott terveket, az ezekre vonatkozó önkormányzati rendeleteket azok kihirdetése után az önkormányzatok megküldik.

A legtöbb módosítás a térségi kerékpárutak települések közigazgatási területét érintő nyomvonalának településrendezési tervi megalapozásához kapcsolódik, melyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások.

A digitális egyeztetési felületet, mind az önkormányzatok, mind a nemzeti park igazgatóság még tanulja. Számos esetben érkezik megkeresés az önkormányzatoktól közvetlenül (ügyfélkapun keresztül), a digitális egyeztetési felület mellőzésével az E-TÉR informatikai hiányosságaira hivatkozva.

2022. évben területrendezési eszközök és településrendezési tervek készítése és módosítása kapcsán 192 db ügyirat érkezett az Igazgatóságra.

A településképi arculati kézikönyvekkel és településképi rendeletekkel kapcsolatos feladatok:

települések száma összesen: 604 db	kimenő ügyiratok száma 2017-ben	kimenő ügyiratok száma 2018-ban	kimenő ügyiratok száma 2019-ban	kimenő ügyiratok száma 2020-ban	kimenő ügyiratok száma 2021-ban	kimenő ügyiratok száma 2022-ban
adatszolgáltatások a településképi arculati kézikönyvek és településképi rendeletek készítéséhez	537	54	4	3	2	0
településképi arculati kézikönyvek véleményezése	53	501	11	9	3	1
településképi rendeletek véleményezése	56	465	41	14	2	6
beérkezett végleges településképi arculati kézikönyv letöltése	0*	0*	0*	0*	0*	0*
beérkezett végleges településképi	0*	0*	0*	0*	0*	0*

rendelet letöltése						
összesen 2017 év végéig	646					
összesen 2018 év végéig		1020				
összesen 2019 év végéig			56			
összesen 2020 év végéig				26		
összesen 2021 év végéig					7	7

*az online felületen használja a nemzeti park igazgatóság

7.4. Tájképvédelmi övezetek módosítása

2022. évben az Igazgatóság működési területén a tájképvédelmi övezet módosítására nem került sor.

7.5. Tájvédelmi jelentőségű beavatkozások

2022. évben tájvédelmi jelentőségű beavatkozást az Igazgatóság nem végzett.

8. Projektek

Projekt címe	Támogatási szerződés hatályba lépése (dátum)	Fizikai befejezés (dátum)	Forrás megnevezése	Célok, tevékenységek	Megcélzott védett természeti terület/ Natura 2000 terület megnevezése	Célterület ⁴ kiterjedése (ha)	Kapcsolódó bemutatási elem	Projekt költségvetése (Ft)	Támogatás összege (Ft)	Projekt 2022. évi teljesítése ⁵
Az új Kikerics panoráma sétány létrehozása, és a Dél-Dunántúl természetvédelmi bemutatási infrastruktúrájának bővítése, modernizálása (KEHOP-4.1.0-15-2016-00033)	2016.10.19.	2022.01.31.	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program – 4. prioritás	Bemutatás, Natura 2000 tájékoztatás	Kelet-Mecsek, Nyugat-Mecsek, Drávai TE, Gemenc, Béda-Karapancsa, Dél-Mezőföld	n.a.	Tájékoztató táblák, kilátók, madárlesek, padok-asztalok, kiadványok, rendezvények.	384 968 015	384 968 015	13 258 899
Dunaszekcsői Telelő Duna élőhelyrehabilitációs célú kotrása Felső-zátonyi mellékág mederelzáró kövezés	2016.12.01.	2022.03.01.	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program – 4. prioritás	A Telelő Duna és a Felső-zátonyi mellékág részleges kotrása. Műtárgyak korrekciója. Monitoring eszközök beszerzése, Natura 2000 Fenntartási terv	Béda-Karapancsa, Gemenc	453,10 ha	NR	352 384 397	352 384 397	2 284 026

⁴ Amennyiben adott projekt esetében a célterület a teljes működési terület, elegendő ezt feltüntetni a táblázatban, az egyes védett, ill. Natura 2000 területek felsorolását kérjük mellőzni. A célterülettel kapcsolatos információk megadása különösen fontos azon projektek esetén, amelyek hatásai a természetvédelmi helyzet javulásához közvetlenül hozzájárulnak és hatásai jól lehatárolható célterületekhez köthetők (pl. élőhely-rekonstrukciós fejlesztések, kezelési infrastruktúra fejlesztése, monitorozás).

⁵ Kérjük a pénzügyi teljesítés mellett a projektek szakmai előrehaladását is leírni néhány mondatban, vagy ebben az oszlopban, vagy a táblázat előtt/után külön összefoglalóban.

természetvédelmi célú korrekciója (KEHOP-4.1.0-15-2016-00065)				elkészítése.						
A természetvédelmi őrszolgálat komplex fejlesztése (projekt-előkészítés)	2021.07.29.	2023.06.30.	Környezeti és Energiahatékony Operatív Program – 4. prioritás	A projekt célja az őrszolgálati munka további fejlesztése, a munkavégzés hatékonyságának növelése. A Szennán létesítendő új őrszolgálati központ és a Kölkeden lévő őrszolgálati iroda funkcióbővítéséhez kapcsolódóan elkészülnek az engedélyes és kiviteli tervek, valamint az engedélyezési eljárások lezajlanak. A tervezett fejlesztés társadalmasításra kerül. A megvalósítás érdekében építési közbeszerzési eljárás kerül lebonyolításra és elkészül a KEHOP_Plus projektkezelés részletes projektkezelési koncepció a szükséges tanulmányokkal.	NR	NR	NR	20 000 000	20 000 000	9 060 037
Duna-menti bemutatási infrastruktúra-fejlesztések (projekt-	2021.09.13.	2023.06.30.	Környezeti és Energiahatékony Operatív Program – 4.	Az előkészítési projektből elkészültek a Kölkeden megvalósítandó új Fehér Gólya Múzeum	NR	NR	NR	35 000 000	35 000 000	26 928 396

előkészítés) (KEHOP-4.1.0-15-2021-00092)			prioritás	tervei (építési és kiállítás) és a megvalósításra irányuló projektdokumentáció						
A Mura-Dráva-Duna határon átnyúló bioszféra rezervátum fejlesztése és védelme („Riverside”, HUHR/1901/2.2.1/0122)	Főszerző és partnerségi szerződés és esetében : 2020.08.24. Hazai társfinanszírozási támogatási szerződés és esetében : 2021.03.18.	2022.12.31.	Interreg V–A Magyarország–Horvátország Együttműködési Program 2014-2020	A határon átnyúló Mura-Dráva-Duna bioszféra rezervátum jobb megismertetése, a Kisinci-tó nevű Dráva holtág élőhely védelmi kotrása, Natura 2000 fajok felmérése, vízitúra táborhelyek felújítása, becserjésedett területek helyreállítása, a horvát partnerekkel közös könyv és online turisztikai térkép megjelentetése, más ágazatok (vízügy, erdészet) számára is felhasználható magyar-horvát természetvédelmi stratégia kialakítása, az Ős-Dráva program célterületének tájhasználat változási lehetőségeinek felmérése, nyílt nap szervezése.	Duna-Dráva Nemzeti Park/ Nyugat-Dráva HUDD20054; Közép-Dráva HUDD20056; Kelet-Dráva HUDD20007, Béda-Karapanca HUDD20045;	NR	Információs – oktatási célú tábla Szentborbáson	(78 m Ft) 195 405,16 € (DDNPI teljes költségvetése)	(78 m Ft) 195 405,16 €	(16m Ft) 39 819,79 €
Hidden landscapes – new wildlife and culture	2021.02.17.	2023.04.30.	INTERREG V-A 2014-2020 HUHR 2.1.2	A horvát-magyar határ két oldalán található, természetismereti és környezeti nevelési	Ny-Mecsek TE (Pintérkert), Tettye Oktatási	NR	Felújított oktatási központ és vendégház, új	(175 m Ft) 483 182 €	(175 m Ft) 483 182 €	151 100 296

destinations in HUHR cross-border area HUHR/1901-2.1.2/0061				tevékenységet folytató, a határmenti védett területek megőrzésével és bemutatásával foglalkozó szervezetek együttműködésében – az oktatási- ismeretterjesztési infrastruktúra további fejlesztése.	Központ		Mecsek kiállítószoba, ajándéktárgyak, kiadványok, rendezvények.			
Bölcs vízgazdálkodás a Dráva mentén a folyami és ártéri élőhelyek megőrzése érdekében	2018.06.20.	2023.06.30	LIFE	Természetbarát vízgazdálkodást lehetővé tévő infrastruktúra kialakítása a Dráva folyón, illetve a Dombó-csatorna környezetében. Ennek megfelelően a pályázat vízhez köthető élőhelyek (91E0, 3260, 6440) fenntartását, illetve revitalizációját célozza meg.	Lankóci-erdő, Dráva főág, egy drávai mellékág	NR	A Dráva-Kapu múzeumának felújítása	252 350 € (DDNPI teljes költségvetése)	180 065 €	9 098 492
A pannon gyepek és a kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával – LIFE IP GRASSLAND-	2018.12.19.	2026.12.31.	LIFE+	A projekt célja a füves élőhelyek és az ezekhez kötődő fajok természetvédelmi helyzetének javítása és hosszú távú megőrzése. Ennek érdekében az alábbi tevékenységek megvalósítása tervezett: Kölkeden 80-100 szürke	Kölkedi Nagy- rét, Mezőföld löszgyepei, Berzencei-rétek, Szársomlyó hegy déli lankái	NR	NR	DDNPI költségvetése : 1 440 078€	LIFE támogatás: 864 047 €	88 417 710

HU (LIFE17 IPE/HU/000018)				<p>szarvasmarha befogadására alkalmas téli szállás, karám építése, a gyepgazdálkodáshoz szükséges eszközök (traktor és különféle adapterek) beszerzése; a mezőföld löszgyepei megőrzése érdekében cserjék visszaszorítása, véderdősáv telepítése, a Berzencei-rétek védelme érdekében vízkormányzási munkák megvalósítása; inváziós fajok elleni fellépés, ennek keretében Szársomlyó hegy déli lankáin bálványfirtás vegyszeres kezeléssel. A beavatkozások hatásainak nyomon követése érdekében alapállapot-felvételezések, felmérések készülnek.</p>						
Dunai természetes szigetek ökológiai állapotának javítása („LIFE WILDisland” LIFE20	Főszerződség esetében : 2021.10.18. Partners	2027.08.31.	LIFE 2014-2020 Program	<p>A LIFE WILDisland projekt célja, hogy megőrizze a természetes Duna-szigeteket, mint a folyódinamika kiemelt élőhelyeit. A DDNPI tervezett</p>	Gemenc HUDD20032; Béda-Karapancsa HUDD20045;	NR	NR	(837 mFt) 2 094 525 € (DDNPI teljes költségvetése)	(544 mFt) 1 361 441 €	(44 mFt) 110 167,52 €

NAT/AT/000063)	égi szerződés esetében : 2021.11.29.			<p>akciói között szerepel a Korpádi –kanyarulat mellékág-rekonstrukciója és sarkantyúk visszabontása, valamint a Debrinazátonyon történő őshonos fajokkal történő erdőtelepítés, erdőszerkezet-átalakítás és az inváziós fajok (pl. zöldjuhar, amerikai kőris, gyalogakác) elleni védekezés.</p>						
----------------	--------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

9. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenység **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

9.1. Az Igazgatóság ügyiratforgalma

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság 2015-ben vezette be a Poszeidon (EKEIDR) Irat és Dokumentumkezelő rendszert, mely a közfeladatot ellátó szerveknél alkalmazható iratkezelési szoftverekkel szemben támasztott követelményekről szóló 3/2018. (II. 21.) BM rendeletben előírtaknak megfelel.

Az e-Papír szolgáltatáson keresztül elektronikusan intézhetőek az alábbi ügyek:

1. Kaszálás bejelentése Natura 2000 gyepterületen és /vagy MTÉT célprogramban
2. Közérdekű adatigénylés
3. Panasz, közérdekű bejelentés
4. Elővásárlási jog gyakorlásáról nyilatkozat kérése
5. Egyéb

Az Igazgatóság jelenleg nem biztosít elektronikus űrlapkitöltési lehetőséget, mivel az azonos ügy típushoz beérkező ügyek mennyisége nem indokolja a bevezetését.

Az Igazgatóság back-office feladatai alapvetően nem automatizálhatóak, mivel azok elsősorban szakmai mérlegelést igényelnek. Az elektronikus formában történő ügyintézés az ügyfelek alapvetően elektronikus levelezés útján kezdeményezik, és még az ilyen formában történő megkeresések száma sem indokolja a fejlesztést.

A hagyományosan papír alapon intézett ügyek összesített hozzávetőleges aránya 20 %.

Az iratok 80 %-a elektronikusan érkezik, hivatali kapun és e-mail-en. A hivatali kapun érkező iratoknak elenyésző része érkezik E-Papír-on.

9.1.1. szakvéleményadás/adatközlés/jogsegély a hatóságok számára

	Tolna	Somogy MKH	Baranya MKH	BácsKMKH	Pest MKH
Erdészeti hatóság	42	70	71	17	2
Földügyi hatóság	6	7	14	2	1
Természetvédelmi környezetvédelmi					
Élőhelyek általános védelme	4	3	24	5	2
Botanika	1	1	2	3	1
Földtani értékek, bányák, barlangok	1	4	4	-	-
Hidrológia	10	7	20	2	2
Kutatás	5	2	7	1	7
Tájvédelem	6	1	16	-	2
Zoológia	17	24	41	2	4

Vadvédelem, vadgazdálkodás horgászat,halászat	2	14	9	4	-
Védett madár fészkekről adatszolgáltatás + Gemenc Zrt részére 12db	28	14	32	5	-
Földhivatalok	5	5	6	3	-
MVH- MÁK	69				
Innovációs és Technológiai Minisztérium	34				
Rendőrség	13				
MNV Zrt.	7				
NFK	19				
Önkormányzatok	383				
Településrendezési tervek	9				
Kezelési tervek	3				
Védett területeket, értékek					
Vízügyi Igazgatóságok					
Dél-dunántúli	30				
Közép-dunántúli	-				
Alsó-Duna-Völgyi	12				

A hatósági megkeresések az igazgatóság elektronikus iktatási rendszerén keresztül jutnak el a vezető munkatársakhoz, akik azokat ügyintézőkre szignálják ki, a válaszok elektronikus aláírás után kerülnek kiadmányozásra.

A megkeresések jellemzően a kormányhivataloktól, azon belül is a Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztályoktól érkeznek, az ügy típusától és feladat sürgősségétől függően 8-30 nap határidővel. Az eljárás során igazgatóságunk természetvédelmi kezelő szerepkörben nyilatkozik, tájékoztatja a kormányhivatalt a területen előforduló védett természeti értékekről, azok számáról és állapotáról valamint szükség esetén javaslatot tesz a kiadandó határozatban előírandó természetvédelmi korlátozásokra, védelmi intézkedésekre. A hatóság az elkészült határozatot is megküldi igazgatóságunknak, ebben általában szerepelnek a természetvédelmi kezelői véleményben megfogalmazott előírások is. Egyes esetekben a hatóság területi bejárást, egyeztetést, ellenőrzést is összehív, ezekre az igazgatóságunk központilag, hivatalos úton kerül meghívásra. A területi bejárásról a hatóság jegyzőkönyvet készít, amiben rögzíti az igazgatóság véleményét is.

Adatközlés vagy előzetes vélemény kérése ügyében nem hatósági ügyfelek (magánszemélyek, beruházók) is megkeresik az igazgatóságot. Ezekben az esetekben a védett természeti értékek előfordulásáról, területi védelem fennállításáról szoktunk adatot szolgáltatni azzal a kitételrel, hogy az igazgatósággal történt egyeztetés a szükséges hatósági engedélyek beszerzése alól nem mentesít.

9.1.2. Nem saját vagyonkezelésben lévő védett és Natura 2000 erdőterületek

NPI működési területén fekvő erdőterületek ⁶	Terület (ha)	Erdőrészetek száma	Erdőtervezési körzetek száma
Fokozottan védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület)	4,74	6	3
Fokozottan védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő	12758,16	4096	20
Országos jelentőségű védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület és nem fokozottan védett)	2656,89	1007	27
Országos jelentőségű védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő (nem fokozottan védett)	57997,1	18851	26
Országos jelentőségű védett/fokozottan védett természeti területen kívüli, de Natura 2000 területen lévő erdő	84591,3	25033	33
Összesen⁷	158008,19	48993	

9.1.3. jelentési feladatok a Minisztérium számára

Agrárminisztérium	115
Természetvédelemért felelős Helyettes Államtitkárság	adatszolgáltatás 18 tájékoztatás 2
Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály	tájékoztatás 1 adatszolgáltatás 24 véleményezés 3 jelentés 2
Természetmegőrzési Főosztály	tájékoztatás 1 adatszolgáltatás 2 véleményezés 3
Személyügyi és Igazgatási Főosztály	adatszolgáltatás 26
Földvagyongazdálkodási Főosztály	állásfoglalás 16
Költségvetési Főosztály	adatszolgáltatás 15
Ellenőrzési Főosztály	tájékoztatás 1 adatszolgáltatás 1
Környezetvédelemért Felelős HÁT	szakmai állásfoglalás 1
Erdőkért Felelős HÁT	adatszolgáltatás 2

⁶ OEA alapján, ahol releváns.

⁷ Esetleges területi átfedések kiküszöbölésére figyelve.

9.1.4. ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés

Földtulajdonosi közösségek	9
Ügyvédi irodák	84
Szerződő felek	339
Pályázatok	783
Idegenforgalom	87
Kaszálási bejelentő	310

Az Igazgatóság összes iktatott iratforgalom 2022. évben: 11777

9.2. Szabálysértés

A védett területekkel kapcsolatos kötelezések, korlátozások megsértése miatt a természetvédelmi őrszolgálat jogosult helyszíni intézkedésre.

Helyszíni bírság kiszabására fokozottan védett területen engedély nélküli belépés illetve védett területen horgászat tényállások miatt került sor, mindösszesen 240.000.- Ft bírság összeggel.

A természetvédelmi szabálysértési tényállásokba ütköző magatartások tekintetében a közigazgatási hatásköri elsőbbség - Szabs.tv.2.§ (4) – eredményeként lecsökken a természetvédelmi őrszolgálat részéről lefolytatott szabálysértési eljárások száma ezzel párhuzamosan növekedett a közigazgatási eljárásban elbírált esetek száma.

9.3. Természetvédelmi bírság

A védett területekkel kapcsolatos korlátozások megsértése, kötelezések mulasztása miatt lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a DDNPI kezelésében lévő területeket érintően 2022. évben 4.450.000.- Ft természetvédelmi, erdő- illetve halvédelmi bírság kiszabásáról továbbított határozatot az eljáró illetékes hatóság.

Jellemző ügytípusok:

- védett területen engedély nélküli horgászat
- védett területen engedély nélkül végzett fahasználat
- védett terület engedély nélkül átalakítása
- védett területen engedély nélküli legeltetés
- védett területen engedély nélkül közlekedés

A Baranya Megyei Kormányhivatal, mint természetvédelmi hatóság két esetben továbbított figyelmeztetés intézkedést tartalmazó határozatot az Igazgatóság számára: jogosulatlan horgászat és engedély nélküli tereprendezés eredeti állapot helyreállítására kötelezés mellett.

9.4. Büntető ügyek

Védett állat mérgezés miatti pusztulásáról egy esetben szerzett tudomást az Igazgatóság: 2021. évben Ócsény 120H erdőrészletben fellelt mérgezett rétisas ö ügyében indult nyomozás a rendőrség megszüntette, mivel a nyomozás során olyan személyi és tárgyi bizonyítékokat felkutatni, melyek alapján az elkövető kiléte megállapítást nyerne, nem sikerült. Eljárás alá vonható illetve kártérítésre kötelezhető személy felkutatása nem járt eredménnyel.

9.5. Polgári perek

Polgári peres eljárás nem érintette 2022. évben az Igazgatóságot. Fizetési meghagyás kibocsátását két esetben kezdeményeztük a MOKK elektronikus rendszerben.

9.6. Egyéb jogi ügyek

Közigazgatási perben - a természetvédelmi hatóság művelési ág változtatására vonatkozó kérelmet elutasító döntésével szembeni jogorvoslat - az Igazgatóság beavatkozóként támogatta az alperes hatóság pernyertességét.

Végrehajtási eljárás keretében munkabérből letiltásra két esetben került sor.

Munkajogi kérdéseket érintve igazgatói utasítás / körlevél készült a takarékosági és igazgatási szünet elrendelése kapcsán:

a szomszédos országban fennálló fegyveres konfliktus, illetve humanitárius katasztrófa magyarországi következményeinek elhárításáról szóló 2022. évi VI. törvénnyel kihirdetett veszélyhelyzetre valamint a központi költségvetési szervek földgáz-beszerzésével összefüggő további kötelezettségvállalásairól szóló 1438/2022. (IX. 9.) Korm. határozat szerinti megtakarítási előírásra figyelemmel, az egyes intézmények veszélyhelyzeti működéséről szóló 353/2022. (IX. 19.) Korm. rendelet 2. § (1) szerinti 18 Celsius-fokot meg nem haladó léghőmérséklet biztosítása érdekében intézkedési terv készült.

A 369/2022. (IX.29.) Kormányrendelet igazgatási szünetet rendelt el a Kit. 2§ (1) bekezdésében foglalt kormányzati igazgatási szervekre nézve a 2022.12.22. és 2023.01.06. közötti időszakban.

Az irodai, adminisztratív feladatok ellátása szünetelt, ugyanakkor az állattartással, vagyonőrzéssel összefüggő feladatok természete ezt nem tette lehetővé.

10. Természetvédelmi Őrszolgálat **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

10.1. Alapadatok

10.1.1. Személyi feltételek

2022-ben a tájegységek számában, területében nem történt változást. A 4 tájegység 4-10 örkerületre van felosztva. A természetvédelmi örök száma két fővel csökkent 2022-ben. Egy fő a Dunai tájegységből januárban COVID oltás fel nem vétele miatt, egy fő szeptemberben a Somogy-Tolnai tájegységből létszámleépítés miatt hagyta el a természetvédelmi őrszolgálatot. A természetvédelmi őrszolgálat felépítése a Szolgálati Szabályzatban előírt hierarchiát követi: 1 fő őrszolgálat-vezető, 1 fő őrszolgálat-vezető helyettes, 3 fő tájegységvezető, 7 fő területfelügyelő és 18 fő örkerület-vezető. A létszám 2022-ben 32-ről 30 főre csökkent.

Tájegységek 2022-ben:

Tájegység	Tájegység területe /ha/	Védett területek	Natura 2000-es területek	Őrkerületek száma/ Őrszolgálat létszáma
Dunai	160.450	Duna-Dráva Nemzeti Park – Gemenc. Béda -Karapancsa, Dávodi Földvári-tó TT, Dunaszekcsői löszfal TT, Mohácsi Történelmi Emlékhely TT	7 db 5221 ha	9 örkerület/ 1 fő őrszolgálatvezető-helyettes 4 fő területfelügyelő 3 fő örkerület-vezető
Drávai	311.451	Duna-Dráva Nemzeti Park - Dráva, Baláta-tó TT Szentegáti-erdő TT Rinyaszentkirályi-erdő TT, Csokonyavisontai fáslegelő TT, Babócsai Basakert TT	14 db 29.818 ha	8 örkerület/ 1 fő tájegységvezető 2 fő területfelügyelő 5 fő örkerület-vezető
Somogy-Tolnai	598.921	Boronka-melléki TK, Zselici TK, Csombárdi-rét TT Dél-Mezőföld TK, Szakadátilegelő TT, Pacsmagi-tavak TT, Bölcskei nőszirmos-kaszáló TT, Kapszeg-tó TT Dunaszentgyörgyi láperdő TT	22 db 56.142 ha	10 örkerület/ 1 fő tájegységvezető 1 fő területfelügyelő 7 fő örkerület-vezető
Mecsek	250 282	Kelet-Mecsek TK, Nyugat-Mecsek TK, Nagymező-Aranyhegy TT, Villányi Templomhegy TT, Szársomlyó TT, Fekete-hegy TT,	10 db, 24 658 ha	4 örkerület/ 1 fő tájegységvezető 3 fő örkerület-vezető

A Természetvédelmi Őrszolgálat tagjainak iskolai végzettsége

	Középfokú végzettségű	Felsőfokú végzettségű	Összesen
Létszám	3	27	30

	Átlagosan	Minimum	Maximum
Az egy főre eső illetékességi terület (ha)	43.449	3 000	70 000
Az egy főre eső védett természeti terület (ha)	3 333	2 000	5 500

Az őrszolgálat szükséges létszámát a feladat mennyisége szabja meg. A természetvédelmi őrszolgálat jelenlegi létszámából hiányzik két fő, két őrkerületben nincs természetvédelmi őr, a tájegység másik területéről kell megoldani a feladatellátást. Főleg tavasztól ősziig terjedő időszakban a természetvédelmi kezelés mellett jelentős mennyiségű munkát jelent a vagyonkezelési, valamint egyes őrkerületekben a turisztikai feladatok ellátása. Egy tájegységen belül átcsoportosítással részben megoldható a helyettesítés a szabadságolások alatt, vagy az ügyeletek ellátása, de az üres őrkerületek felügyelete jelenleg csak kismértékben oldható meg. Külön feladat a Hulladékradaron bejelentett illegális hulladéklerakók felszámolása, a hulladék elszállítása a kijelölt hulladékudvarokra, valamint a sérült, védett fajok begyűjtése, ellátása.

10.1.2. Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák

A korábbi, őrszolgálati KEHOP fejlesztésnek köszönhetően az őrszolgálat eszköz és gépjármű ellátottsága jó, 2022-ben nem volt olyan feladat, amit eszközhiány miatt nem tudtunk volna elvégezni. 7 darab pick up (Ford Ranger és Toyota Hilux), valamint 10 db terepjáró (Suzuki Jimny, és Vitara) az őrszolgálat gépkocsi állománya. További 9 főnél még régi autók vannak szolgálatban, ezeknek a gépkocsik az átlagéletkora több, mint 15 év. A régi autók futásteljesítménye jellemzően meghaladja a 250.000 Km-t. Egy 21 éves Suzuki Jimny feladatellátásra már alkalmatlan volt, eladásra került. További öt fő még magántulajdonban lévő gépkocsit használ munkájának elvégzéséhez. A gépjármű állomány további fejlesztését tervezzük a KEHOP pályázat az őrszolgálatra vonatkozó mobilitás fejezetében. 4 db terepmotor segíti még az őrszolgálat terepi közlekedését.

Vízijármű ellátottságunk jó, 5 db hajó, valamint faladikok, gumicsónakok és kenuk segítik a munkát.

Szintén a korábbi eszközfejlesztés keretében az őrszolgálat tagjai el vannak látva laptopokkal, az irodákban asztali számítógépekkel, valamint egyéb monitoring eszközökkel, távcsövek, spektívek, vadkamerák, hőkamera, halradar, drónok segítik a munkánkat. A régebbi eszközök lecserélését is tervezzük a közeljövőben.

Őrszolgálati irodával valamennyi tájegységben rendelkezünk. Mecsekben Pécsen a központi épületben, és Nagyharsányban, a Dráva mentén Szaporcán, és Drávaszentesen, a Dunánál Kölkeden, a Somogy-Tolnai tájegységben Homokpusztán és Nagydorogon tudnak irodai körülmények között dolgozni az őrök. Összességében elmondható, hogy az elmúlt évek őrszolgálati fejlesztése biztosítja a zavartalan munkavégzést, illetve a következő pályázati lehetőségekkel további fejlesztést tervezünk.

2022-ben egyenruházati, valamint lábbeli (bakancs, cipők, gumicsizma beszerzése, elsősorban pénzügyi okok miatt nem történt 2023-ban tervezzük új egyenruhával felszerelni a természetvédelmi őröket.

10.1.3. Polgári természetőrök

2022-ban polgári természetőr nem vizsgázott. A regisztrált polgári természetőrök igazolványának meghosszabbítását csak az aktív tagoknál végeztük el. Jelenleg 31 fő, aki aktív, akik rendszeresen részt vesznek a programokon. Mind vizsgázott, igazolvánnyal és jelvénnel rendelkezik. Az igazolvány és a jelvénnel együtt max. 3 évre szól.

Somogy megyében 5, Baranya megyében 1, Tolna megyében 25 fő vesz részt programjainkon, segítik a természetvédelmi őrök munkáját.

Általában elmondható, hogy az aktív polgári természetőrök két csoportra oszthatók.

- Aki valamelyik természetvédelmi őr barátjaként, ismerőseként jelentkezik, esetleg hozza magával saját ismerősét. Már a korábbi ismeretség alapján egyébként is eljön segíteni, de mivel van ez a lehetőség, levizsgáljuk és polgári természetőr lesz. Aktívak, segítőkészek, lehet rájuk számítani. Ilyen működik Somogyban, Dráva mellett.

- Önállóan működő csoportok: Általában valamilyen természetvédelmi egyesület tagjai, akik egyben polgári természetőrök is szeretnének lenni. Sokszor egy vezető irányításával szerveződik a csoport, illetve végzik a munkájukat. Nagyon sokszor nem is egy védett terület közelsége /lehet, hogy nincs is ilyen/ motiválja őket, hanem a saját településükért tenni akarás. Lelkesek, szervezettek, aktívak, és fontos, hogy önállóak. Csak ritkán fordulnak a nemzeti parkhoz igazgatósághoz segítségért. A tapasztalat azt mutatja, hogy egy lelkes, aktív helyi csoportvezetőnek a csoport működése szempontjából jelentős szerepe van. Ilyen a

dunaföldvári, és a szedresi csoport. 2022-ban is segítséget nyújtottak a Mohácsi Nemzeti Emlékhelyre vezető lovas zárandoklat megszervezésében, valamint személgyűjtési programokban.

10.2. Feladatellátás

10.2.1. Hatósági feladatellátás

Általánosan elmondható, hogy valamennyi tájegységben fokozott figyelmet szentelünk a védett természeti értékek őrzésére, gazdálkodói tevékenység, fokozottan védett madárfajok fészek-védőzónáinak, a túrázók, halászati-horgászati cselekmény, régészeti lelőhelyek ellenőrzésére. A rendészeti feladatellátásra szánt idő az egyéb feladatok mellett csökkent, de ennek ellenére az intézkedések száma nem mutat csökkenést, állandónak tekinthető. Tájegységenként eltérő a hatósági munkavégzés, ahol kevesebb saját vagyon van, ott több, ahol jelentősebb a vagyon, ott kevesebb.

10.2.2. Együttműködés más hatóságokkal

2022-ben, a tájegységi havi jelentések alapján 35 alkalommal volt közös szolgálat társhatóságokkal. A korábbi évekhez képest lényegesen kevesebb volt a rendőrséggel közös ellenőrzések száma, az együttműködés elsősorban a kormányhivatalok szakmai osztályaival közös terepbejárásokra, előzetes terepi egyeztetésekre, illetve a határozatok visszaellenőrzésére koncentrált. 2022-ben is segítettük a határrendészeti feladatot ellátó szervek munkáját a déli országhatárral érintkező nemzeti parki területeken jelentkező illegális migrációval kapcsolatban.

2022-ban az éves kötelező lögyakorlatot a Mecsekerdő Zrt. lőterén hajtottuk végre.

Megkeresésre a Kormányhivatalok KÖTEFo-k határozataik területi szintű előkészítésében, valamint azok visszaellenőrzésére vettünk részt.

Együttműködésünk kiterjed a Kormányhivatalok erdészeti, régészeti, vadászati és halászati szakterületeire, melynek során határozataik területi szintű előkészítésében segítettünk, illetve halászati, vadászati ellenőrzésekben közreműködtünk. Közös területi ellenőrzéseket végeztünk a pécsi Janus Pannonius Múzeum, és a szekszárdi Wossinszky Mór Múzeum régészeivel.

A 2014–2020-as programozási időszakra vonatkozó Vidékfejlesztési Program agrár-környezetgazdálkodási intézkedésének, valamint a Natura 2000 gyepterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések intézkedésének végrehajtásában, továbbá a Kölcsönös Megfeleltetés rendszerének alkalmazásából származó hazai kötelezettségek érvényesítésében való

közreműködésről szóló DSZ/19-2022. számú megállapodás keretén belül Igazgatóságunk munkatársai ötven esetben vettek részt szakértőként, általános helyszíni ellenőrzésen.

Az elvégzett ellenőrzések közül harmincnégy esetben a Baranya-Megyei Kormányhivatal Helyszíni Ellenőrzési Osztályával, hat esetben Tolna Megyei Kormányhivatal Helyszíni Ellenőrzési Osztályával, tíz esetben pedig a Somogy Megyei Kormányhivatal Helyszíni Ellenőrzési Osztályával működünk együtt. Az elvégzett feladatok közül nyolc esetben Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetéssel érintett területre, kettő esetben JFGK keretében vállalt gazdálkodási követelmény betartására, harmincnégy esetben pedig vegyesen Natura 2000 területre és JFGK-val érintett területre, valamint két esetben AKG Kifizetésre irányult az ellenőrzés.

10.2.3. Nem hatósági feladatok ellátása

Természetvédelmi Őrszolgálat a hatósági őrzési, ellenőrzési tevékenységek mellett valamennyi, a tájegységeket érintő egyéb feladatban is részt vesz.

Oktatás, idegenforgalom: 2022-ben a természetvédelmi örök szakvezetésekkel, illetve szakmai előadásokkal segítették az igazgatóság oktatási központjainak működését, valamint közreműködtek szakmai anyagok összeállításában, turisztikai létesítmények és a meglévő tanösvények karbantartásában, felújításában, ökoturisztikai rendezvények lebonyolításában.

Vagyonkezelési feladatok: Az igazgatóság saját vagyonkezelésű területeinek kezelését, illetve az ott folyó munkák irányítását, felügyeletét a tájegységvezető irányítása mellett a természetvédelmi örök végzik. Szervezik és ellenőrzik a négy nagy és a kettő ideiglenes állattartó telepen folyó munkákat, valamint irányítják és ellenőrzik az erdészeti, rét-legelőgazdálkodási és halastavi feladatokat.

Természetvédelmi kezelés: Folyamatos az élővilág-védelmi, élőhely-rekonstrukciós pályázatokból eredő tevékenységekben a Természetvédelmi Őrszolgálat közreműködése.

Monitoring: Természetvédelmi Őrszolgálat minden évben folyamatosan végzi a védett és fokozottan védett fajok állományfelmérését, kiemelt figyelemmel a réti sas, fekete gólya, kerecsensólyom, hód állományra.

Pályázatok koordinálása: az Őrszolgálat egyik fontos feladata a tájegységeket érintő pályázatok területi szintű szervezése, koordinálása.

11. Költségvetés és vagyon

11.1. Kiadások

Az Igazgatóság 2022. évi kiadásai összességében 1 746 millió Ft-ot tettek ki, amelynek 23%-át Igazgatóságunk pályázataihoz kapcsolódó kiadások képezik. Az elmúlt években ez az arány 50%-ot meghaladó volt, azonban 2021.évben a fejlesztési célú pályázatok –főként KEHOP pályázatok- nagy része megvalósult és lezárult, e forrásokhoz kapcsolódó kiadások ezért mutatnak csökkenő arányt. A működési kiadások a kötelezően ellátandó alapfeladatok elvégzéséhez minimálisan szükséges működési-, fenntartási- kezelési feladatok kiadásaira lettek fordítva.

Kiadások		Eredeti előirányzat (e Ft)	Teljesítés (e Ft)
Működési kiadások	Személyi juttatás	605 386	728 688
	Járulék	96 942	104 093
	Dologi	336 815	583 576
	Egyéb működési célú kiadások	0	10 461
Felhalmozási kiadások	Beruházások	24 870	255 429
	Felújítás	0	1 559
	Egyéb felhalmozási kiadás	0	24 216
Finanszírozási kiadások		0	38 083
Kiadások összesen		1 064 013	1 746 105

A 2022. évi átlagos statisztikai létszám ez előző évvel megegyező 141 fő volt. Egész évben lehetőségünk volt közfoglalkoztatottak foglalkoztatására. Igazgatóságunk a korábbi évekhez hasonlóan továbbra is nagymértékben támaszkodik a közfoglalkoztatási programra, ugyanis a vagyonkezelési feladatok ellátása, (erdészet, területkezelés, állattartás) ökoturisztikai létesítmények működtetése a létszámkeret-, illetve anyagi erőforrások szűkös volta miatt elképzelhetetlen volt a közfoglalkoztatottak munkavégzése nélkül.

A személyi juttatások és járulékok kiadásai 123 m Ft-tal haladják meg az eredeti előirányzatot, amely arra utal, hogy jelenlegi költségvetésünk eredeti előirányzatai alultervezettek. Az eredeti előirányzat nem fedezi teljes mértékben az illetményeket, azoknak csak 90%-ára elegendő forrás áll rendelkezésre. Továbbá a kormányzati igazgatásról szóló törvénnyel bevezetésre került kötelezően biztosítandó juttatásokra, mint az iskolakezdési-, gyermeknevelési és családalapítási támogatás egyáltalán nem nyújt fedezetet, hasonlóképpen a bankszámla

költségtérítésre sem. A cafetéria-juttatásnak is csak 50%-ára elegendő a költségvetésbe betervezett előirányzat.

Az alultervezettséget /alulfinanszírozottságot a pályázati források felhasználásával igyekeztünk kiküszöbölni. Pályázati forrásból került elszámolásra a pályázatban résztvevő munkatársak (projektmenedzsment, szakmai megvalósító és Natura fenntartási tervek készítésében résztvevők) bér és járulékköltsége. Nem központi álláshely igénylésével történt a foglalkoztatás, hanem az állományban lévő munkatársaink látták el a menedzsment feladatokat meglévő munkakörükön túl. A KEHOP pályázataink túlnyomó része lezárult már előző évben 2022-ben két Interreg, három LIFE és két előkészítő KEHO pályázatunkra támaszkodhattunk. A 2021-27-es költségvetési ciklus pályázatai 2022. év végéig nem kerültek kiírásra, jelenlegi ismereteink szerint ezekre a 2023.évben sem számíthatunk év vége előtt, így egyre inkább szűkülni látszanak azok a lehetőségek, melyekkel a személyi juttatás hiánya pótolható

A közel 584 millió forint összegű dologi kiadások közt 25%-os részaránnyal a pályázati forrásokból megvalósított feladatok kiadásai szerepelnek, a pályázati összegektől megszürt teljesítési adat 446 millió Ft-ot tesz ki.

A dologi kiadások pályázati finanszírozástól megszürt teljesítési összegének legnagyobb részét az erdőgazdálkodási tevékenység, a bemutatóhelyek, látogatóközpontok működtetése, gyepek szántók művelési költségei tették ki.

Az Igazgatóság gazdálkodásában sajátos területet jelent az **erdőgazdálkodás/erdészet**, amely évek óta a költségvetésben meghatározott intézményi bevételi szinttel járul hozzá működési bevételeinkhez, mely együtt jár egy magas költségvonzatú, hosszútávon jelentkező újratervezési és ápolási kötelezettséggel. 2022.évben az erdőgazdálkodás és erdőkezelés körében erdőfelújítást, részleges talajelőkészítést, pótlásokat, befejezett ápolásokat, befejezett erdősítés ápolást végeztünk. E tevékenységek 2022.évben a dologi előirányzatunk pályázati összegektől megszürt részének 32 %-át tették ki. Az intézményi működési bevételhez nagymértékben hozzájáruló szerkezetátalakítások következtében jelentősen megemelkedett a folyamatos erdősítéseink területe, ezek ápolására, illetve a pótlásokra egyre több forrást kell biztosítanunk. A felújítandó területek nagysága csak lassú ütemben csökken, így a teljes költség jelenleg egyelőre tovább növekszik. A 2022.évi erdőművelést tekintve elmondható, hogy a szélsőséges időjárás nagyban befolyásolja –az elkövetkezendő években is befolyásolni fogja-

erdeink fejlődését, észrevehetően egyre nagyobb pótlási kényszert von maga után, mely szükségszerűen a költségek növekedését eredményezi. Évek óta problémát jelent, hogy egyre szűkül az erdőművelő vállalkozók köre, a vállalkozói díjak folyamatosan és jelentősen emelkednek a gazdaságban tapasztalható folyamatos munkaerőhiány és infláció okán. Ehhez az idei évi drasztikus üzemanyagár emelkedés és rezszi költségek emelkedése további növekedéssel járult hozzá.

Az évente befejezett és átadott erdőfelújításokkal csökkentjük a kötelezettség alá vont területek kiterjedését. Sajnos, az a stratégia, miszerint egy meghatározott nagyságrendben fejezzünk be és adjunk át erdőfelújításokat, folyamatosan csökkentve ezzel a kötelezettség alá vont területek nagyságát, nem tud működni. A véghasználatok során egyrészt idegenhonos fafajok állományait igyekszünk kiváltani termőhelynek megfelelő, őshonos fafajú állományokkal. Az elmúlt években azonban új elemként jelent meg és arányaiban folyamatosan növekszik a kőris-állományok letermelése. A kőrispusztulás helyenként állományokat, állományrészeket érint, a pusztulást okozó parazita teljesen egészséges állományokat is megtámad, s gyakorlatilag a faegyedek pusztulását okozza. Ezen állományok véghasználata elkerülhetetlen és gyakorlatilag egy folyamatosan újraképződő problémakörrel szembesülünk azáltal, hogy a bevétel növekedésével egyidejűleg a felújítási kötelezettségekből fakadó kiadások növekedésével kell számolnunk.

Az Igazgatóság teljes működési területére vonatkozóan elmondható, hogy olyan nagyvad létszám jellemző, mely az erdőfelújítások sikerét jelentősen befolyásolhatja, ezért a véghasználatokat követően az esetek mintegy 75%-ában vadkárelhárító kerítéssel kell védeni a felújításainkat. A vadkárelhárító kerítések költségei megjelennek a szakmai anyagok és szakmai szolgáltatások között, mivel egyre nagyobb arányban saját rezszi beruházként – igazgatóság által megtermelt oszlopok és megvásárolt anyag hozzáadásával, az építési tevékenységre bevont vállalkozóval- valósítjuk ezeket meg. Ezt a megoldást a költségcsökkentés jegyében vezettük be, mivel az utóbbi években a vadkárelhárító kerítések vállalkozó által történő komplett (anyagköltséget is magába foglaló) kivitelezése meglehetősen megdrágult. A megépült kerítések karbantartása is többletterhet jelent. A többletkiadások fedezetének biztosítása elengedhetetlen, mert a vadvédelmi kerítések nélkül az erdőfelújítások sikeressége nem biztosítható. Költségeink csökkentése érdekében a vadászatra jogosult társaságok esetében korábbi években bevezetett gyakorlatot folytattuk, miszerint igyekszünk

bevonni a működési területünkön jelenlévő vadgazdálkodókat a vadkárelhárítási feladatokhoz való hozzájárulásba.

Az erdőgazdálkodás kiadásai 7%-os növekedést mutattak 2022. évben. A növekedés mértéke messze elmarad a korábbi években megszokottaktól, ami egyrészt az év során jelentkező aszály következménye, mely az ápolási munkák jelentős csökkenését eredményezte, továbbá az év során bevezetett takarékos, költségcsökkentett üzemmód.

A bemutatóhelyek, látogatóközpontok működtetése 2022.évben a dologi kiadások 20,4%-át tették ki. A bemutatóhelyek többségét Igazgatóságunk maga üzemelteti. Ezeken a helyeken a munkaerő megtartása elsődleges cél volt, feladatkörök módosításával mindenhol fenn kívántuk tartani a jogviszonyokat, így ezeken a területen költségcsökkenést nem tudtunk végrehajtani. Azon bemutatóhelyeken, ahol a működtetést vállalkozóval tudjuk csak megoldani, ott sem tudunk hosszú távon jelentős költségcsökkentést elérni, hiszen a vállalkozók növekvő közterheik egy részét áthárítják ránk. 2022.évben a minimálbér emelése, az üzemanyag árak elszabadulása, a közüzemi díjak drasztikus emelkedése, a nagymértékű infláció szinte kivétel nélkül éreztette hatását, az üzemeltetésben résztvevő partnereink jelentős része jelezte áremelési szándékát.

A bemutatói tevékenység kiadásai 2021. évről 2022. évre 34%-kal nőttek. A díjbevételek emelkedéséből adódó forgalomarányos vállalkozói díjtételek emelkedtek, illetve a fejlesztések miatt az üzemeltetési költségek is nőttek. A rezsiköltségek drasztikus emelkedésének hatása erőteljesen érezhető e területen is.

Az Igazgatóság vagyonkezelésében és saját hasznosításban lévő **gyep- és szántó területein a művelési-, kezelési munkák** kiadásai (11%), illetve az **állattartás** kiadásai (8%) szintén magas részarányt képviselnek. 2022-ben a közfoglalkoztatási program egész évben lehetőséget biztosított állatgondozók foglalkoztatására, mellyel biztosított volt az állattartó telepek hatékony és zavartalan üzemeltetése.

Az irányító szervtől az előző évhez képest jóval kisebb, minimális 8,5 millió Ft összegű támogatásban részesültünk "Természeti értékek védelme" fejezeti kezelésű előirányzat keretéből **természetvédelmi állapot-felmérési** feladatok ellátására. Míg a korábbi években e

keret az összes dologi kiadások közel 19%-át jelentette, 2022.évben ez alig érte el az 1%-ot, ez az előző évhez képest 28%-os csökkenést jelent.

A dologi kiadások mintegy 6%-át tette ki a Natura 2000 területek céldokumentumainak elkészítése, melynek finanszírozása a VP-20.1-16-2016-0001 projektből történt az Agrárminisztériummal kötött megbízási szerződés alapján.

Az egyéb működési célú kiadások illetve az egyéb felhalmozási kiadások között fizetett nemzetközi tagdíjaink, illetőleg Interreg és KEHOP projektjeink uniós hozzájárulásának megelőlegezése miatti visszafizetési kötelezettség teljesítése szerepel, mely az összkiadás 2%-át tette ki.

Az összes kiadás mintegy 15%-át tették ki a beruházási kiadások 255 429 eFt összegben. Ez mintegy 97%-ban a pályázati forrásokból, vagy a pályázati forrásokat mintegy önerőként kiegészítő „Természetvédelmi pályázatok támogatása” vagy monitoring tevékenységhez kapcsolódó „Természeti értékek védelme” fejezeti kezelésű előirányzatból megvalósuló fejlesztések képezik. Projektekhez nem kapcsolódó, saját bevételből, illetve költségvetési támogatásból megvalósuló beruházások a felhalmozási kiadások mindössze 3%-át teszik ki.

A felújítások közel 1,6 m Ft-ot tesznek ki, mely az összkiadás 0,09%-át jelenti mindössze. 2022.évben a Tettye tér 8. szám alatti Oktató Központ részleges nyílászáró felújítását végeztük el.

11.2. Bevételek

Az Igazgatóság költségvetési bevételei 1 859 millió Ft-ot tettek ki a 2022. évben, amelynek 29 %-át 539 millió forinttal az intézményi működési bevételek adják.

A működési bevételek az előző évhez viszonyítva mintegy 21 %-os növekedést mutatnak.

Az intézményi saját bevételeken belül a bemutatóhelyek és az ökoturizmus, környezeti nevelés bevétele 23%-ot képvisel, amely az előző évhez viszonyítva összességében 7,5%-os növekedést mutat. A növekedés pályázatból megvalósult fejlesztéseknek köszönhető, amelyek a szolgáltatások színvonalát, a bemutatási infrastruktúra minőségét nagymértékben javították, továbbá a belépőjegyek díjainak emeléséből.

A látogatószám 2022-ben nőtt, 147.831 fő volt a regisztrált szám. Ez az előző évhez képest 13%-os növekedést jelent.

Ez az előző évhez képest 13%-os növekedést jelent. 2021. év folyamán a koronavírus-járvány elleni védekezés részeként a bemutatóhelyeink az év első négy hónapjában zárva tartottak. 2022. évben ilyen jelentős korlátozás nem volt. Ugyanakkor az ide év sem volt zavartalan. Bemutatóhelyeink java része a rezsi költségek csökkentése/megtakarítása érdekében bevezetett decemberi igazgatási szünet idején zárva tartottak. Mivel a turisztikai idény májustól-szeptemberig tart, az év ezen időszakában folyik be a legnagyobb hányada a bevételnek. Így az igazgatási szünet nem eredményezett jelentős bevételkiesést, és a közüzemi díjakat tekintve még megtakarítással is járt.

Az ökoturisztikai bevételeken belül a legnagyobb mértékű bevételcsökkenés a természetvédelmi oktatás területén mutatkozott. Ennek egyik oka, hogy Interreg pályázatunkból a Tettye téren található Oktató Központ felújítását végeztük el, melynek következtében 1 évig az oktatási tevékenység ott szünetelt. Az ökoturisztikai munkatársak a központi épületbe lettek elhelyezve. A kivitelezés 2022. októberében befejeződött, ezt követően azonban a rezsitakarékosság jegyében az épületbe nem történt meg a visszaköltözés annak érdekében, hogy gázfogyasztásunk alacsony maradjon.

Bemutatóhelyeink kivétel nélkül növelték bevételeiket. Az Abaligeti-barlang 40%-os, a szomszédságában található 2019-ben felújított Denevérmúzeum 32%-os bevétel növekedést ért el. A Mohácsi Nemzeti Emlékhely 18%-os, a Tettyei mésztufa barlang 56%-os növekedést ért el, hogy csak a legnagyobbakat említsük.

Az ökoturisztikai bevételek közül 47%-os növekedést értek el a szálláshelyek bevételei. A Kolokán Szálló 35%-os, az Abaligeti vendégház 66%-os növekedést produkált, míg a szentborbási kezelőépület megduplázta bevételeit. A bevétel növekedés egyértelműen helyenként a szállásdíjak emeléséből, máshol viszont a vendégéjszakák növekedéséből adódott.

A saját bevételeken belül a második legnagyobb tételt 24%-os részarányal a bérleti díjak képezik, amelyek közül legjelentősebb volument a védett természeti területek bérleti díjai képviselik. A haszonbérleti díjbevétel közel 7%-kal emelkedett a tavalyi szinthez képest, amely

egyrészt a díjak inflációt követő emelésével, másrészt korábbi évekre vonatkozóan kiszámlázott késedelmesen befizetett, vagy éppen jogi útra terelt, megtérült követeléseivel magyarázható.

A működési bevételeken belül 21%-ot képvisel az erdőgazdálkodáshoz köthető bevétel, mely legnagyobb részt lábonálló fa értékesítéséből származó bevétel, amely az előző évhez képest 20%-os emelkedést mutat.

A véghasználatok során egyrészt idegenhonos fafajok állományait igyekszünk kiváltani termőhelynek megfelelő, őshonos fafajú állományokkal. A véghasználatok esetében „kötelező” elemként jelent meg és arányaiban folyamatosan növekszik a kőris-állományok letermelése. A kőrispusztulás helyenként állományokat, állományrészeket érint, a pusztulást okozó parazita teljesen egészséges állományokat is megtámad, s gyakorlatilag a faegyedek pusztulását okozza. Ezen állományok véghasználata elkerülhetetlen és gyakorlatilag egy folyamatosan újraképződő problémakörrel szembesülünk.

A vagyonkezelés helyzetét korábbi években a faanyagpiac hektikus változása nehezítette. 2022. évben a közüzemi díja drasztikus növekedéséből fajadóan a faanyag ára meredeken emelkedett. A lábon értékesítés mellett egyre nagyobb igény volt a lakossági gyűjtésre, így e téren nőtt az értékesítések száma. A gyűjtés során a lakosság végfelhasználóként jut a faanyaghoz, számukra is kedvező piaci áron, így ezen értékesítés esetében a szolgáltatás szociális jellege is említést érdemel.

Az állattartásból származó bevételek 2%-ot képviselnek, az előző évhez képest 28%-os csökkenést mutattak. Itt visszaesésről nem beszélhetünk, mivel a csökkenést egy nagyszámú értékesítésünk bevételeinek következő évre történő áthúzódása okozta.

A korábbi évekhez hasonlóan 2022.évben is több olyan bevétel jelentkezett, amelyek egyszeri jellegűek, a következő költségvetési évben tervezni nem lehet. Ilyen bevétel volt többek között illetékességi területünkön belül a Vidékfejlesztési Program 2021-2027-es időszakában a Natura 2000 hálózat működtetésével összefüggő feladatok stratégiai előkészítése a Natura 2000 területek terület-specifikus céljainak kidolgozása feladat megvalósításához kapcsolódó céldokumentumok elkészítésére befolyt bevétel 42 150 eFt, a biztosítótól beérkezett kártérítés 3.589 e Ft értékben, pályázatokhoz kapcsolódó késedelmi kötbér és árfolyam-nyereség 13.480 e Ft összegben, illetve a pályázatok nettó finanszírozásából adódó ÁFA visszatérülés 6.974 eFt értékben.

Államháztartáson belülről származó működési- és felhalmozási célú támogatások a költségvetési bevételek 10%-át tették ki. Ezen belül a legnagyobb részarányt eddig minden évben a pályázatok jelentették, ami 2022-re megváltozott. Futó projektjeink záró szakaszba érkeztek, új projektekre pályázati kiírások 2023.év vége felé várhatóak. .

Az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alapból (EMOGA) finanszírozott egységes területalapú támogatás, zöldítés, valamint az ahhoz kapcsolódó kiegészítő nemzeti támogatások 114.811.445Ft-ot tettek ki a 2022.-ben, mely 11%-kal alacsonyabb összeg, mint ami 2021.évben érkezett. A támogatási összegből 1.276.832 Ft a 2021. évi egységes területalapú támogatás, valamint 66.174.901 Ft a 2022.évi egységes területalapú támogatás összege, amelyet eddigi évek gyakorlatának megfelelően, a következő évi területkezelési kiadásokra fordított Igazgatóságunk. A következő évre költségvetési maradványként csak 51.745 eFt-ot tudunk átvinni.

Az extenzifikációs szarvasmarha támogatásban utoljára 2020.évben részesültünk, ezt követően évben ilyen jogcímen nem érkezett támogatás.

A működési- és felhalmozási célú átvett pénzeszközök javarészt Interreg és LIFE pályázataink közösségi hozzájárulását takarják. Kisebbségi támogatást kaptunk a Danubeparks nemzetközi szervezettől és a MOL Nyrt.-től.

Az összes bevételt tekintve 17 %-os részarányt képviselt a maradvány felhasználás. A 2020. évi előirányzat-maradvány mintegy 68%-a XIX. Uniós fejlesztések fejezetei kezelésű előirányzatból KEHOP pályázatok támogatási előlegéhez, és Interreg pályázatok bevételéhez, megelőlegezéseikhez kapcsolódik (211.551 eFt), illetve 32%-a a bérmelegítés és a területalapú támogatás előlegéhez (100.654 eFt) kapcsolódik.

2022. évi költségvetési támogatásunk eredeti előirányzatához képest a teljesítés 35%-kal magasabb, amely az évközben meghatározott feladatok ellátására átcsoportosított pótelőirányzatoknak köszönhető. 2022. évben ezek a következők voltak:

- NPTF/17/2022."A pannon gyepék és kapcsolódó élőhelyek hosszútávú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával" című LIFE IP pályázat megvalósításának támogatása
- TMF/125/2022.Természetvédelmi állapot-felmérési feladatok ellátására támogatás átcsoportosításaTMF/442/2021. támogató okirat alapján XII/20/01/00 "Természeti

értékek védelme" fejezeti kezelésű előirányzataból Natura 2000 céldokumentumok készítésére átcsoportosított támogatása

- NPTF/16/2022."A Dunai természetes szigetek ökológiai állapotának javítása - WILDIsland" című pályázat megvalósításának támogatása NPTF/87/2021. támogatói okirat alapján a XII/20/01/00 "Természeti értékek védelme" fejezeti kezelésű előirányzataból „A Pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával" című IP LIFE pályázat megvalósítási feladatok ellátása” átcsoportosított támogatás
- NPTF/779/2022.,,Mohácsi Nemzeti Emlékhellyel kapcsolatos 2022. évben a megkezdett feltárások folytatása, azok tudományos eredményeinek dokumentálása” című feladat megvalósításának támogatása

Jelenlegi költségvetésünk eredeti előirányzatai nem fedezik teljes mértékben az illetményeket, azok megközelítőleg 90%-át fedik csak le, az kötelező juttatások közül a családtámogatásra és a bankszámla költségterítésre egyáltalán nem nyújt fedezetet, továbbá a cafetéria juttatásnak is csak 50%-ára elegendő. Ezenkívül a közmunkaprogram megszűnésével, majd a kis létszámmal elindított program miatt több olyan feladat is maradt, amelyek ellátását vállalkozók bevonásával oldottunk meg, ily módon a dologi kiadások növekedését generálták.

Mindent összevetve a következő évek zavartalan feladatellátását és a likviditásunkat nagyobb mértékű költségvetési támogatás bevonásával látjuk csak biztosítottnak.

Bevételek		Eredeti előirányzat (e Ft)	Teljesítés (e Ft)
	Intézményi működési bevételek		539 398
	Működési célú pénzeszköz-átvétel	0	3 202
	Működési célú támogatások államháztartáson belülről		180 318
	Felhalmozási bevételek	1 000	3 075
	Felhalmozási célú pénzeszköz-átvétel		60 395
	Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről		8 842
Bevétel összesen:			795 230
Költségvetési támogatás	Működési		692 806
	Felhalmozási		59 722
Támogatás összesen:			752 528

Maradvány felhasználás:	312 205
Összes bevétel	1 859 963

Hiba! A könyvjelző nem létezik.

11.3.1. Befektetett eszközök

Vagyonunk a 2021. évihez képest bruttó értékben közel 2%,-kal emelkedett. A növekedés főként a pályázati forrásokból, valamint az a projektek maradéktalan megvalósításához nyújtott természetvédelmi pályázatok támogatása jogcímű fejezeti kezelésű előirányzatokból megvalósuló fejlesztéseknek köszönhető. Az EU-s pályázatok lezárultával a vagyonnövekedés szemmel láthatóan megtorpant. 2023. őszére várjuk az új pályázati kiírások megjelenését.

Megnevezés		Bruttó érték	Érték-csökkenés	Nettó érték
Vagyoni értékű jogok		33 082	31 702	1 380
Szellemi termékek		115 359	115 032	327
Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	Földterület	2 427 688	515	2 427 173
	Telek	49 218	0	49 218
	Épület	2 457 117	441 662	2 015 455
	Építmény	5 236 861	1 073 987	4 162 874
	Erdő	76 908	0	76 908
	Halastó	25 402	17 234	8 168
	Vagyoni értékű jog	8 073	2 711	5 362
	Gépek, berendezések, felszerelések	Informatikai	70 155	65 598
	Egyéb	676 160	566 378	109 782
	Járművek	450 186	364 361	85 825
Tenyészállatok		40 732	20 856	19 876
Beruházások, felújítások		152 960	0	152 960
Összesen		11 819 901	2 700 036	9 119 865

A folyamatban lévő pályázataink esetében sikeresen lezárultak a közbeszerzési eljárások, megkötésre kerültek a kivitelezési szerződések, így elkezdődhetnek az építési munkák, eszközbeszerzések, melyek nagyobb része aktiválásra is kerülhetett, másik részük a vagyommérlegben a beruházások, felújítások állományát növelte. 2021-ban a megvalósítás szakaszában lévő projektekből az alábbiakat kell megemlítenünk:

- KEHOP – „Dunaszekcsői/Telelő/Duna élőhelyrehabilitációs célú kotrása Felső-zátonyi mellékág mederelzáró kövezés természetvédelmi célú korrekciója” projekt keretében kisebb eszközbeszerzések valósultak meg. A Dunaszekcső-Báta tursita útvonalon kihelyezésre kerültek

rönkpadok és asztalok 965.000 Ft értékben. A műtárgyak megközelítésének biztosítása, túraútvonal nyomvonalának karbantartása céljából motorfűrészes, szegélynyíróbeszerzését valósítottuk meg 534.670 Ft értékben.

- Interreg – „Hidden Landscapes - new wildlife and culture destinations in HU-HR cross-border area” projekt keretében megvalósult a Pintér-kerti vendégház felújítása és a központunk szomszédságában lévő Oktató Központ felújítása összesen 114.735.637 Ft értékben. A pintér-kerti vendégház aljában megvalósult a Mecsek kiállítás 13.106.400 Ft értékben. Információs és tájékoztató táblák kihelyezése, bútorbeszerzések, háztartási eszközök beszerzése, egyéb irodai eszközök (lamináló, iratmegsemmisítő) került beszerzésre 3.304.414 Ft összegben. Környezeti nevelési eszközökre, interaktív bemutatási és oktatási eszközökre 3.659.023 Ft-ot költöttünk. A Pintér-kertbe tervezett sétány és üvegház előkészítési munkái 309.276 Ft értékben növelték a beruházások értékét
- EURONATUR projektünkben a Nagybajom, Boronka patak élőhelyrehabilitációhoz kapcsolódó kivitelezési munkái műszaki ellenőrzéssel valósultak meg 3.391.200 Ft értékben.
- KEHOP- Duna-menti bemutatási infrastruktúra-fejlesztések (projekt-előkészítés) KEHOP-4.1.0-15-2021-00092 projekt keretében az új kölkedi Fehér Gólya Múzeum előkészítése, építési engedélyezési tervdokumentációjának, és teljeskörű kiviteli tervdokumentációjának elkészítése 18.796.000 Ft értékben, a kiállítás koncepciójának és a kiállítás terveinek elkészítése 6.350.000 Ft értékben valósult meg. Roll up-ot és molinót szereztünk be 66.063 Ft értékben.
- Duna-menti bemutatási infrastruktúra-fejlesztések (projekt-előkészítés) KEHOP-4.1.0-15-2021-00092 projektből a meglévő kölkedi természetvédelmi őrszolgálati központ fejlesztésének előkészítése, építési engedélyezési tervdokumentációjának, és teljeskörű kiviteli tervdokumentációjának elkészítése 2.413.000 Ft értékben, az új szennai természetvédelmi őrszolgálati központ előkészítése, építési engedélyezési tervdokumentációjának, és teljeskörű kiviteli tervdokumentációjának elkészítése 6.629.400 Ft értékben valósult meg.
- LIFE - "Pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával" LIFE GRASSLAND-HU projekt kapcsán a kölkedi állattartó farm - közbeszerzési tanácsadása és kölkedi állattartó farm kivitelezéséhez kapcsolódó beruházások (közüzemi bekötések, műszaki ellenőri tevékenység) valósult meg 1.599.692 Ft értékben. Kölkedi állattartó farm szalás takarmánytárolójának kivitelezése 11.402.223 Ft, Kölkedi állattartó farm téli beállójának kivitelezése 53.947.396 Ft értékben valósult meg. A kivitelezések műszaki átadás átvételére

2023.februárjában kerül majd sor. Eszközbeszerzés keretében 3 db redmi telefon és 6 db roll-up beszerzése valósult meg 567.046 Ft összegben.

- LIFE - "Wise water management for the conservation of riverine and floodplain habitats along the Drava River" LIFE WiseDrava projekt kapcsán kisebb összegű eszközbeszerzés (Stihl kasza, oktatási célú fajták, létra) valósult meg 1.181.473 Ft értékben.
- Danube WildIsland Habitat Corridor LIFE20 NAT/AT/000063 projekt keretében kísérleti erdőterületet védő kerítés átjárólétrájának kialakítása, villanypásztor rendszerének beszerzése valósult meg 4.261.866 Ft értékben. Erdészeti tevékenységhez használatos Stihl eszközök beszerzése 2.400.300 Ft értékben történt. 2 db notebook szoftverekkel történő beszerzésére is lehetőségünk volt 1.224.294 Ft értékben.
- XII/20/01/00 A „Környezet- és természetvédelmi feladatok” fejezeti kezelésű előirányzat „Természeti értékek védelme” szakmai keretéből természetvédelmi állapot-felmérési feladatok ellátása érdekében monitoring tevékenységet szolgáló eszközök rákcsapdák beszerzése történt 66.700 Ft összegben.
- Szentborbás külterület 041/1 hrsz erdő fásított művelési ágú földterület megvásárlására 42.250 Ft-ot költöttünk. Erdővédelmi kerítések 2.914.020 Ft értékben Barcs-Somogytarnóca, és Nagykónyi területeken valósultak meg. A tenyészállat (tenyészkos, magyar parlagi tenyészbak kecske, szamáracsődör) beszerzés 465.500 Ft értékben történt. Üzemeltetéshez kapcsolódó informatikai, állattartással összefüggő, bemutatási tevékenységet szolgáló és egyéb eszközök beszerzése 1.095.942 Ft értékben történt.

Hiba! A könyvjelző nem létezik.

Igazgatóságunk forgóeszköz állománya 110.702 e Ft-ot tett ki 2022.12.31-én.

A készleteken belül a legnagyobb arányt a Nagydorogi- Nagybjajomi-, Szaporcai- és Drávaszentesi állattartó telep növendékállatainak (szürkemarha, mangalica, racka, cikta juh) állománya adja 56,1 m Ft értékben. A készletek között a második legnagyobb hányadot a vásárolt készletek 36 m Ft tették ki, azon belül is a legjelentősebb tételt az állatállomány élelmezésére vásárolt tápok és takarmányok teszik ki, 11,1 m Ft értékben. A második legnagyobb hányadot az erdészeti anyagok alkották, melyek közül a bontott vadvédelmi kerítések anyagai 1,7 m Ft értékben, míg a vásárolt új anyagok 10 m Ft értékben jelent meg. A készletek között vannak nyilvántartva a bemutatóhelyeken értékesítésre váró kiadványok és

ajándéktárgyak, melyek év végi állománya 9 m Ft. A készletek között mintegy 4,2 m Ft értékben LIFE pályázat keretében megvalósuló fejlesztéshez kapcsolódó anyagok értéke szerepel még (fűmag, kerítésoszlop, vadháló)

A késztermékek értékét szinte teljes mértékben a nyilvántartott, az állatállomány takarmányozására szolgáló szénabála 18,6 m Ft-os értéke jelentette.

Megnevezés	állományi érték (e Ft)
Vásárolt készletek	36 072
Befejezetlen termelés, félkész termékek, késztermékek	18 561
Növendék-, hízó és egyéb állatok	56 069
Értékpapírok	0
Nemzeti vagyona tartozó forgóeszközök	110 702

11.4. Épületek **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

Az épület típusa	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Iroda	5	0
Bemutatóhelyek épületei	11	0
Állattartó épület	10	0
Egyéb állattartó építmény	29	0

2022. évben új épület aktiválására nem került sor.

Hiba! A könyvjelző nem létezik.

Az eszköz megnevezése	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Mezőgazdasági munkagép	86	0
Kezelési tevékenység kiegészítői	225	9
Terepjáró	19	0
Személygépjármű	24	0
Motorkerékpár	7	0
Kerékpár	109	0
Vízjármű	90	0
Videokamera	20	0

Digitális fényképezőgép	42	0
Környezeti nevelési eszközök,	35	11
Roll-up-ok, molinók	38	8
Terepi mobiltelefonok	88	3
Spektív	21	0
Kézi távcső	87	0
Számítógép, notebook	144	5
Mezőgazdasági munkagép	86	0

Az eszközállományunk bővülése messze elmarad a korábbi években megszokottól, ami annak köszönhető, hogy KEHOP pályázataink java része már lezárult. 2022-ben LIFE és Interreg pályázatainkból sikerült eszközbeszerzést megvalósítanunk, valamint kisebb volumenben az intézményi költségvetésből.

KEHOP – „Dunaszekcsői/Telelő/Duna élőhelyrehabilitációs célú kotrása Felső-zátonyi mellékág mederelzáró kövezés természetvédelmi célú korrekciója” projekt keretében kisebb eszközbeszerzések valósultak meg. A Dunaszekcső-Báta tursita útvonalon kihelyezésre kerültek rönkpadok és asztalok 965.000 Ft értékben. A műtárgyak megközelítésének biztosítása, túraútvonal nyomvonalának karbantartása céljából motorfűrész, szegélynyíróbeszerzését valósítottuk meg 534.670 Ft értékben.

Interreg – „Hidden Landscapes - new wildlife and culture destinations in HU-HR cross-border area” projekt keretében a Pintér-kerti vendégház aljában megvalósult a Mecsek kiállítás 13.106.400 Ft értékben. Információs és tájékoztató táblák kihelyezése, bútorbeszerzések, háztartási eszközök beszerzése, egyéb irodai eszközök (lamináló, iratmegsemmisítő) került beszerzésre 3.304.414 Ft összegben. Környezeti nevelési eszközökre, interaktív bemutatási és oktatási eszközökre 3.659.023 Ft-ot költöttünk.

KEHOP- Duna-menti bemutatási infrastruktúra-fejlesztések (projekt-előkészítés) KEHOP-4.1.0-15-2021-00092 projekt keretében az új kölkedi Fehér Gólya Múzeum kiállítás koncepciójának és a kiállítás terveinek elkészítése 6.350.000 Ft értékben valósult meg. Roll up-ot és molinót szereztünk be 66.063 Ft értékben.

LIFE - "Pannon gyepék és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával" LIFE GRASSLAND-HU projekt kapcsán eszközbeszerzés keretében 3 db redmi telefon és 6 db roll-up beszerzése valósult meg 567.046 Ft összegben.

LIFE - "Wise water management for the conservation of riverine and floodplain habitats along the Drava River" LIFE WiseDrava projekt kapcsán kisebb összegű eszközbeszerzés (Stihl kasza, oktatási célú fajták, létra) valósult meg 1.181.473 Ft értékben.

Danube WildIsland Habitat Corridor LIFE20 NAT/AT/000063 projekt keretében kísérleti erdőterületet védő kerítés átjárólétrájának kialakítása, villanypásztor rendszerének beszerzése valósult meg 4.261.866 Ft értékben. Erdészeti tevékenységhez használatos Stihl eszközök beszerzése 2.400.300 Ft értékben történt. 2 db notebook szoftverekkel történő beszerzésére is lehetőségünk volt 1.224.294 Ft értékben.

XII/20/01/00 A „Környezet- és természetvédelmi feladatok” fejezeti kezelésű előirányzat „Természeti értékek védelme” szakmai keretéből természetvédelmi állapot-felmérési feladatok ellátása érdekében monitoring tevékenységet szolgáló eszközök rákcsapdák beszerzése történt 66.700 Ft összegben.

A tenyészállat (tenyészkos, magyar parlagi tenyészbak kecske, szamárcsödör) beszerzés 465.500 Ft értékben történt. Üzemeltetéshez kapcsolódó informatikai (router, wifi adapter), állattartással összefüggő (szivattyú), bemutatási tevékenységet szolgáló és egyéb eszközök beszerzése 1.095.942 Ft értékben történt.

12. Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

12.1. Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra

12.1.1. Látogató-, és oktatóközpontok **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

Tettye Oktatási Központ - Pécs

Dráva Kapu Bemutatóközpont – Barcs-Drávaszentés

Ős-Dráva Látogatóközpont – Szaporca

Látogatóközpont	Tematikus bemutatóhely	(Idegenforgalmi haszn.) barlang	Arborétum	Tájház	Szálláshely
Ős-Dráva Látogatóközpont	Fehér Gólya Múzeum	Abaliget-barlang	Pintérkert Arborétum		Kolokán Szálló (Szaporca)
Tettye Oktatási Központ	Nagyharsányi Szoborpark és Kikerics panoráma sétány	Tettyei Mésztufa-barlang			Apartment és vendégszoba a Dráva Kapu Bemutatóközpontban (Barcs-Drávaszentés)
Dráva Kapu Bemutatóközpont	Mohácsi Nemzeti Emlékhely	Mészégetőforrások barlangja			Denevér Vendégház (Abaliget)
	Denevérmúzeum				Szentborbási Vendégház

12.1.2. **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság a működési területén összesen 12 db tájékoztató táblával felszerelt és 11 db e-tanösvényt, valamint 1 db interaktív tanösvényt kezel.

2022-ben egy táblás tanösvény – a táblák rossz állapota miatt megszüntetésre került.

	Név	Helyszín	Jelleg1 (táblás/e-tanösvény/interaktív)	Hosszúság (km)
1.	Báránfyoki tanösvény	Szekeşzárd-Báránfyok	táblás	2,1
2.	Nyéki-Holt-Duna tanösvény	Pörböly	táblás	2,2
3.	Nagypartosi tanösvény	Kölked	táblás	2,5
4.	Órtilos Dráva-ártér tanösvény	Órtilos	táblás	1
5.	Drávaszentési Üde rétek tanösvény	Barcs-Drávaszentés	táblás	42
6.	Barcsi Borókás tanösvény	Darány	táblás	5
7.	Kenderáztató tanösvény	Drávaszabolcs	táblás	6
8.	Ős-Dráva tanösvény	Szaporca	táblás, mp3, okostelefon alk.	3
9.	A Dráva élővilága tanösvény	Szaporca	táblás, mp3, okostelefon alk.	14
10.	Vár-völgyi Geológiai tanösvény	Magyaregregy	táblás	3

11.	Vén Fák ösvénye	Bélavár	táblás	2
12.	Homokpuszta tanösvény	Nagybajom	táblás	1,5
13.	Hagyományos gazdálkodás tanösvény	Szaporca	Interaktív, mp3, okostelefon alk., vezető füzet	0,8
14.	Ammonitesz tanösvény	Villány	e-tanösvény	2
15.	Denevér tanösvény	Abaliget	e-tanösvény	3/5/8
16.	Fekete harkály tanösvény	Kaposvár-Töröcske	e-tanösvény	4
17.	Kismély-völgyi Pro Silva tanösvény	Pécs	e-tanösvény	2
18.	Kővirózsa tanösvény	Kővágószőlős	e-tanösvény	8
19.	Óbányai Pro Silva tanösvény	Óbánya	e-tanösvény	2
20.	Cikta tanösvény	Nagydorog	e-tanösvény	5
21.	Eltűnt puszták nyomában tanösvény	Mesztegyő-Kakpuszta	e-tanösvény	9
22.	Ürge tanösvény	Paks	e-tanösvény	4
23.	Tőzike tanösvény	Mesztegyő-Kakpuszta	e-tanösvény	6
24.	Brinyó tanösvény	Dunaszentgyörgy	e-tanösvény	3

¹Jelleg:

táblás: hagyományos, információs táblákkal felszerelt tanösvény

e-tanösvény: a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság honlapjáról (www.ddnp.hu) letölthető vezetőfüzet segítségével végigjárható tanösvény, 1 db hagyományos indítótáblával

interaktív: kézzel fogható eszközökkel, játékokkal (méhkasok, kosárfonó eszközök, állatfeldolgozás eszközei, stb.) felszerelt tanösvény, vezetőfüzettel vagy mp3 hanganyaggal vagy okostelefon alkalmazással járható végig.

12.1.3.Egyéb bemutatóhelyek

Pintér-kert Arborétum - Pécs

Tettyei Mésztufa-barlang - Pécs

Abaligeti-barlang

Denevérmúzeum - Abaliget

Mészégető-források barlangja - Orfű

Mohácsi Nemzeti Emlékhely

Fehér Gólya Múzeum – Kölked

Nagyharsányi Szoborpark

12.1.4. Természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínek

Természetiskola minősített oktatóhely címet kapott a Szaporcán található Ós-Dráva Látogatóközpont. A több hónapos előkészítő munka során az alsó, valamint felső tagozatosok

részére összeállított, „A Dráva élővilága”, a „Gyógyító füveink”, valamint a „Hulladékgazdálkodás” elnevezésű programok kapták meg a minősítést. 2022 júniusában, a Magyar Nemzeti Parkok Hete Nyitórendezvényén vette át igazgatóságunk az újonnan odaítélt minősítő okleveleket.

12.1.5. Szálláshelyek

Szállások összefoglalása: férőhely, állapot, vendégéjszaka

Szálláshely megnevezése	Férőhelyek száma	Állapot	Vendégéjszaka
Pintér-kert	3 +1 pótágy	turistaház jellegű, rossz	0
Abaliget	2 + 5 ágyas szobák	összkomfortos	568
Drávaszentes	6 + pótágy	összkomfortos	210
Szentborbás	15	összkomfortos	548
Vízvár	4+6 ágyas szobák	összkomfortos	518
Kolokán Szálló	50 (4 és 6 ágyas szobák)	összkomfortos	2399
Összesen			4243

Megjegyzés: A Pintér-kert Arborétum területén található turistaház jellegű szálláshely felújítás alatt állt 2022-ben, így ott nem fogadtunk vendéget.

12.1.6. Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények

Az INTERREG HUHR/1901/2.1.2/0061 „Hidden landscapes” projekt keretén belül megújult a Tettye Oktatási Központ oktatóterme, valamint a Pintér-kert Arborétum vendégház épületében elkészült egy kisebb, a Mecsek természeti és kultúrtörténeti értékeit bemutató kiállítás.

12.2. Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

12.2.1. Szakvezetéses túrák, speciális túrák

Dátum:	Program megnevezése
2022. január 15.	Várjuk hulladékmentesen a gólyákat
2022. január 22.	Túra a Dráva medrében
02.jan	Vizes élőhelyek világnapja
2022. február 5.	Túra a Dráva medrében (túljelentkezés miatt kiegészítő túra)
2022. február 26.	Halvány sáfrány túra Csokonyavisontán
2022.03.05	Barlangi földrajz óra Abaligeten (barlangok hónapja)
2022.03.10	Beporzók napja
2022.03.11	Fotós túra az Abaligeti-barlangban (barlangok hónapja)
2022.03.12	Barangolás a Denevér tanösvényen (barlangok hónapja)
2022.03.12	Madarat tojásáról?!
2022.03.19	"Kinn lel-e kikelet?"-túra
2022.03.20	Barlangi földrajzóra az Abaligeti-barlangban (Bg-ok hónapja)
2022.03.21	Újrahasznosítás világnapja

2022.03.25	Fény és zene a tavaszi napéjegyenlőség idején
2022.03.26	Barangolás a Denevér tanösvényen (Bg-ok hónapja)
2022.04.15	Láttál-e valaha... racka bárányt a majorban?
2022.04.06	Gyógynövények réten és legelőn
2022.04.23	Órtilos védett vadvirágai
2022.04.23	Föld Napja a Tettyén
2022.04.23	hosszúhetény legszebb vadvirágai
2022.04.23	tavaszi kenutúra külső-Bédán
2022.04.24	Szent György napi kihajtás
2022.04.27	óvodás séták a Pintér-kert Arborétumban
2022.04.29	Fény és zene a Pintér-kertben
2022.04.30	Szentegáti erdő túra
2022.04.30	zergevirág körséta a Vörös-hegyen
2022.04.30	éjszakai túra a fénylő sötétben
2022.04.30	tavaszi kenutúra Vén-Dunán
2022.05.04	Kalandozások a Havi-hegyen
2022.05.11	madarak és fák napja
2022.05.12	madarak és fák napja
2022.05.14	cikta túra
2022.05.14	emlékhelyek napja
2022.05.21	éjszakai kalandtúra a gemencben
2022.05.21	hajnali madárles a Pacsmagi-tavakon
2022.05.25	gyógyító növények a kertben
2022.05.28	gyereknapi a gólyák világában
2022.05.28	művészet a természetben
2022.05.28	májusfa kitáncolás az Ős-Dráva Látogatóközpontban
2022.06.07	Ingyenes látogatás a Pintér.kert Arborétumban (MNHP)
2022.06.06	MNPH- Balatonfüred
2022.06.08	Ingyenes szakvezetési túra a Szársomlyóra (MNPH)
2022.06.08	A Tettye kincsei (MNPH)
2022.06.09	Ingyenes szakvezetési túra a Szársomlyóra (MNPH)
2022.06.10	Ingyenes szakvezetési túra a Szársomlyóra (MNPH)
2022.06.11	Az éjszaka lámpásai-szentjánosbogár túra
2022.06.12	gólyák nyomában Béda-karapancsán (MNPH)
2022.06.15	óvodás séták a Pintér-kert Arborétumban
június 20-24.	nyárkezdő napközis tábor az Ős-Dráva Látogatóközpontban
2022.06.25	hódító hód kenutúra
2022.06.25	a nyári éjszaka titokzatos hangjai a barcsi borókásban
2022.06.27	túra a barlangok napja alkalmából
2022.07.02	Duna nap
2022.07.02	gólyák nyomában béda-karapancsán
2022.07.02	szemtől szemben a denevérekkel
2022.07.02	Bőkői drótszamar túra
2022.07.09	gólyák nyomában Béda-Karapancsán
2022.07.09	Magyar pásztorkutyák terelőversenye+BÖKÖZ
2022.07.13	óvodás séták a Pintér-kert Arborétumban
2022.07.16	gólyák nyomában Béda-Karapancsán
2022.07.16	hódító hód kenutúra
2022.07.23	gólyák nyomában Béda-Karapancsán
2022.07.30	gólyák nyomában Béda-Karapancsán
	Ördögkatlan Szoborparkban

2022.08.06	gólyák nyomában Béda-Karapancsán
2022.08.10	óvodás séták a Pintér-kert Arborétumban
2022.08.13	gólyák nyomában Béda-Karapancsán
2022.08.13	Tettye kincsei
2022.08.20	gólyák nyomában Béda-Karapancsán
2022.08.27	gólyák nyomában Béda-Karapancsán
2022.08.27	denevérest Abaligetén
2022.08.29	megemlékezés a mohácsi csata 496. évfordulóján
2022.09.10	nyárvégi hangulat- kenutúra
2022.09.03	szarvasbögés Béda-Karapancsán
2022.09.10	családi nap a Mohácsi Nemzeti Emlékhelyen
2022.09.14	Kalandozás a Havi-hegyen
2022.09.18	Idegenvezetés a Szoborparkban a kulturális örökség napján
2022.09.23	Fény és zene az őszi napéjegyenlőség idején
2022.09.24	szarvasbögés az üde réteken
2022.10.01	idősek világnapja a Pintér.kert arborétumban
2022.10.04	állatok világnapja a majorban
2022.10.05	állatok világnapja a Pintér-kert arborétumban
2022.10.08	csak egy séta az őszi hangulatát mutató gemenci erdőben
2022.10.08	őszi kenutúra Külső-Bédán
2022.10.10	komposztálás napja
2022.11.09	gyógyító növények(ősz)
2022.11.12	márton napi libales a boki-dunánál
2022.11.12	terített asztal az iszapban-madarász séta a csertői-tónál
2022.12.07	madarak védelme a ház körül: téli madáretetés
2022.12.10	az állatok viselkedése télen

12.2.2. Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvények

Előző táblázatban

12.2.3. Természetiskolai minősítésre felterjesztett programszolgáltatás

Igazgatóságunk a 2022-es évben nem terjesztett fel új helyszínt Természetiskola minősítésre.

12.2.4. Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

2022-ben folytatódott az Aktív Magyarországért Felelős Kormánybiztosi Iroda, valamint az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ által 2020-ben elindított E-Kerékpár Program, melynek keretében elektromos ráségítésű kerékpárokat biztosít a hazai nemzeti parkok számára. A projekt keretében a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság olyan turisztikai programcsomagokat hirdetett meg, melyek egy- vagy többnapos e-kerékpáros túrákra épülnek.

Egyéb állandó szolgáltatások:

- szakvezetések
- kajak- és kenubérlés 3 helyszínen
- kerékpárbérlés 2 helyszínen
- sporteszközök, főzőeszközök bérlése az Ős-Dráva Látogatóközpontban
- mp3 bérlés, okostelefon alkalmazás letöltés az Ős-Dráva Látogatóközpontban
- kártyaelfogadások: OTP SZÉP kártya, Hungary Card, Irány Pécs! kártya, NOE kártya
- természetfotózás
- terelési lehetőség biztosítása terelő kutyák részére az Ős-Dráva Látogatóközpontban

Egyéb programok, termékek:

Napközis tábor az Ős-Dráva Látogatóközpontban

Óvodás séták a Pintér-kertben

Vizes élőhelyek világnapján játékos foglalkozás gyerekeknek

Fenntarthatósági témahéthez való aktív kapcsolódás

Környezetvédelmi Világnap

Madarak és Fák Napja a Pintér-kert Arborétumban és az Ős-Dráva Látogatóközpontban

Méhek Napja

Beporzók napjához való kapcsolódás az Ős-Dráva Látogatóközpontban

Igazgatóságunk 2022-ben részt vett a Pécs Nyitva kampányban, melynek keretében a Tettyei Mésztufa-barlangot és a Pintér-kert Arborétumot együttesen kedvezményes belépőjeggyel tekinthette meg a nagyközönség.

Környezeti nevelés

Környezeti nevelőink az előző évekhez hasonlóan a 2022-es évben is nagyrészt szabad téren tartottak környezeti nevelési órákat, foglalkozásokat, témanapokat. Június hónapban napközis tábort is szerveztünk az Ős-Dráva Látogatóközpontban. Az év során természetismereti versenyek zsűrizésében, megszervezésében, illetve lebonyolításában is részt vettünk. A foglalkozások és oktatási programok az Ős-Dráva Látogatóközpontban, a Pintér-kert Arborétumban, Abaligetén, a Fehér Gólya Múzeumban, illetve a Dráva Kapu Bemutatóközpontban valósultak meg.

2022-ben a Csorba Győző Könyvtár felkérésére egy újabb együttműködési megállapodást követően tematikus előadást tartottunk Vásárosdombón.

Ismeretterjesztő előadás megnevezése
Gyógyító füveink
A Mecsek különleges geológiai képződményei

2022-ben pályázati forrásból pécsi és Pécs környéki általános iskolákban tartottunk a Mecseket és a Pintér-kert természeti értékeit bemutató ismeretterjesztő előadásokat.

Természetismereti előadás megnevezése
A Mecsek állatvilága
A Mecsek növényvilága
A Mecsek természeti képződményei
A Pintér-kert

Szintén pályázati forrásból új, saját fejlesztésű a Mecsek élővilágát bemutató természetismereti foglalkoztató füzetek is készültek.

2022-ben az előre betervezett természetismereti versenyek közül a Fekete István nyomában elnevezésű természetismereti, életrajzi, terepi akadályversenyt tudtuk megrendezni.

2022-ben a következő modulok bemutatását vittük véghez:

Tettye Oktatási Központ (Pécs):

Természetismereti foglalkozás megnevezése
Vizes élőhelyek világnapja
Gyógyító füveink program
Madarak vándorúton program
Vizek világa program
Mecsek élővilága és a Pintér-kert Arborétum bemutatása
Természetvédelem a mindennapokban program
Állatok világnapja
Pintér-kert Arborétum bemutatás
Kalandozások a Havi-hegyen

Ős-Dráva Látogatóközpont (Szaporca):

Természetismereti foglalkozás megnevezése
Madarászprogram az Ős-Dráva Látogatóközpontban

Gyógynövény bemutató az Ős-Dráva Látogatóközpontban
Őshonos magyar háziállataink és az Ős-Dráva Látogatóközpont bemutatása
Kis természetjáró program

Abaligeti-barlang:

Természetismereti foglalkozás megnevezése
Denevértanösvény túra

Fehér Gólya Múzeum (Kölked):

Természetismereti foglalkozás megnevezése
Fehér gólya program
Gólyaszámlálás Kölkeden
Béda-Karapancsa élővilága
Kamilla és Koszta kalandjai

Dráva-Kapu Bemutóközpont (Barcs-Drávaszentés):

Természetismereti foglalkozás megnevezése
Természetvédelem Magyarországon
A Duna-Dráva Nemzeti Park
Védett növények és állatok a Dráva mentén
Fajvédelmi programok

Pályázati felhívások:

Mohács500 rajzpályázat

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság gyermekrajz pályázatot hirdetett az Emlékhelyek Napja és a mohácsi csata 500. évfordulójára történő felkészülés alkalmából három témakörben: Mohács történelme, Mohács és környékének természeti értékei, valamint Mohács néprajza. A díjátadót az Emlékhelyek Napján május 14-én tartottuk.

Poszméh felmérés

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságon zajló Poszméh Monitoring Programhoz kapcsolódóan nyereményjátékkal egybekötött akciót hirdetünk meg, amelyben minden természetkedvelő, természetjáró ember részt vehet, poszméhekről készült képek beküldésével. Az akció 2022. júniustól október 31-ig tartott.

Kiállítások:

Mura-Dráva Duna Bioszféra Rezervátum installáció

Az ötoldalú Mura-Dráva Duna UNESCO Bioszféra rezervátum értékeit bemutató installáció került felállításra Szaporcán az Ős-Dráva Látogató központba 2022. júliusában. A folyamatos dia- és videóvetítést tartalmazó bemutatót 2022 végéig láthatta a nagyközönség.

Gyepék titkai II.

„A Gyepék titkai II” című vándorkiállítás az Ős-Dráva Látogatóközpontban volt megtekinthető 2022 augusztus-szeptember folyamán. A több mint 1000 pályaműből szakmai zsűri választotta ki a vándorkiállítást alkotó 30 legjobb képet.

FORTEPAN – Szoborpark

A Nagyharsányi Szoborparkot ábrázoló archív felvételekből időszakos fotókiállítás volt megtekinthető a szoborpark fogadóépületében 2022. augusztus elejétől december végéig. Az 1960-as és 1970-es években készült képeket a FORTEPAN archívumából válogattuk.

Mohács rollup-sorozat

A Mohácsi Nemzeti Emlékhelyen folyó régészeti, antropológiai kutatások eredményeit szöveges leírások és képek segítségével bemutató hatrészes rollup-sorozat készült el 2022. novemberében. Az extra méretű, 120 cm széles, 2 m magas rollupok a Mohácsi Nemzeti Emlékhelyen kerültek bemutatásra először, majd december 2-án Pécsset, a Mohács500

konferencia résztvevői tekinthették meg őket, ezt követően vándorkiállítás keretében a Csorba Győző Könyvtár fiókintézményeiben állítják ki azokat.

Szakmai gyakorlatosok:

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság 2022-ben 6 főt fogadott felsőoktatási szakmai gyakorlat keretében.

Négy hallgató a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemről érkezett, ők a tájegységekben (Somogy-Tolna TE, Dunai TE, Drávai TE, Mecsek TE) segítették a természetvédelmi őrkollégák munkáját. Egy hallgató a Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Karáról szintén a Drávai TE munkáját segítette. A Szegedi Tudományegyetemről egy hallgató érkezett, aki az Ökoturisztikai és Környezeti nevelési Osztályon töltötte gyakorlatát.

Ajándéktárgy termékfejlesztés:

- Bizományosi értékesítésből megvásárlásra kerültek a bambuszból készült ajándéktárgyakat, illetve könyvek, mint például: „Négy évszak a Mecsekben”.
- Új saját kiadványt adtunk ki: Szoborpark kiadvány
- Árusításra vásároltunk új könyveket, mint például: „Állatnyomok életnagyságban”, „Matricás rejtvényfüzet (Rovarok)”, „Ismerd meg a természetet!”
- Új grafikával és saját fotókkal készítettünk új ajándéktárgyakat, mint például: bögrék, vászontáskák, tornazsákok, több fajta hűtőmágnesek.

Ajándékozás céljából egyik partnerünk nekünk ajándékozott könyveket; „Négy évszak a Zselicben” és „Barangolások a Zselicben” címmel.

12.2.5. Kiadványok

2022-ben a következő ingyenes kiadványokat valósítottuk meg:

- *Programajánló 2022 (10.000 db)*: a leporelló a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság 2022. évre tervezett túráinak, rendezvényeinek, környezeti nevelési foglalkozásainak és egyéb programjainak összesítését tartalmazza. Terjesztése bemutatóhelyeinken, Tourinform irodákban, szolgáltatóknál, szakmai partnereinknél, kitelepüléseken történt meg.
- *Pintér-kert Arborétum térkép (20.000 db)*: célja elsősorban az Arborétumba érkező vendégek információkkal történő ellátása. Így ezen kiadvány – néhány kivételtől eltekintve mint pécsi rendezvények, kitelepülések – a létesítményben kerül terjesztésre.

- **Pintér-kert Arborétum leporelló (20.000 db):** célja az Arborétum, illetve a pályázat keretében megvalósult fejlesztések promotálása, a potenciális látogatók létesítménybe történő invitálása. Terjesztése a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság bemutatóhelyein, partner szervezeteknél (turisztikai információs irodák, szakmai szervezetek, szálláshelyek, vendéglátóhelyek), továbbá rendezvényeken (természetvédelmi programok, Föld Napja, Autómentes Nap, Magyar Nemzeti Parkok Hete, Ökováros Hét, Bököz Fesztivál, Ördögkatlan Fesztivál stb.) történik.
- **Környezeti nevelés (20.000 db):** célja a Tettye Oktatási Központban igénybe vehető környezeti nevelési foglalkozások, programok népszerűsítése. Célközönsége elsősorban a pedagógusok körét fedi le, így eljuttatása oktatási intézményekbe, környezeti neveléssel foglalkozó egyesületek, szakmai szervezetek és magánszemélyek (pedagógusok) részére történik meg. Környezeti nevelési szakmai rendezvényeken is terjesztésre kerül ezen kiadvány.
- **A Mecsek állatvilága feladatlap (1.500 db), A Mecsek növényvilága feladatlap (1.500 db), A Mecsek természeti képződményei feladatlap (1.500 db), Pintér-kert feladatlap (1.500 db):** A feladatlapok célja a Tettye Oktatási Központban zajló környezeti nevelési foglalkozásokon hallott ismeretek feldolgozása. Terjesztése a létesítmény diákok részére megtartásra kerülő programjain történik, a foglalkozásokra érkező diákcsoportok tagjai részére. Ezen túl, igazgatóságunk környezeti neveléssel foglalkozó munkatársai kitelepüléseken is részt vesznek, foglalkozásokat tartanak iskolákban, művelődési házakban, könyvtárakban valamint különböző rendezvényeken, így a feladatlapok ezen alkalmakon is felhasználásra kerülnek, amennyiben az adott foglalkozás tekintetében relevánsak.
- **Duna menti országok szakácskönyve:** Egy folyó, tíz ország, számtalan íz címmel a DDNPI közreműködésével elkészült a Duna menti országok népeinek szakácskönyve. A Danube Travel Stories pályázat támogatásával elkészült kiadvány elérhető angol nyelven, az alábbi linkre kattintva:
https://danubeparks.org/sharepoint/public/1653551614_uploads.pdf

Fizetős kiadványaink táblázata:

Termék:	Eladási egységár (bruttó)
A Boronka melléki tájvédelmi körzet_S	450 Ft

A Dráva_S	450 Ft
A Dráva szabadidőtérkép_S	1.600 Ft
A Mecsek-Villányi-hegység térkép_S	2.100 Ft
A Mecsek-Villányi-hegység turistakalauz_S	3.690 Ft
A Szársomlyó_S	450 Ft
A Villányi hegység útikalauz_S	3.000 Ft
A Zselic_S	450 Ft
A Zselic turistatérkép_S	1.600 Ft
Abaligeti barlang_S	250 Ft
Abaligettől a Nagy-mezőig_S	450 Ft
Béda-Karapancsa térkép_S	1 300 Ft
Béda-Karapancsa term. értékei_S	450 Ft
Csavargás a Kárpátok szívében_S	3.500 Ft
Csörgőfáról cinke szől_S	1.680 Ft
DDNP monográfia_S	3 700 Ft
DDNPI térkép_S	1 300 Ft
Dél-Mezőföld TK természeti értékei_S	450 Ft
Dél-Mezőföld turistatérkép_S	1 300 Ft
Elővizek mindörökre_S	3.500 Ft
Gemenc térkép_S	1 300 Ft
Homokpusztától a láptavakig_S	450 Ft
Kerékpártúrák Magyarországon 8. kiadás_S	3.500 Ft
Kopácsi-rét térkép_S	1.300 Ft
Kő kövön...marad_S	1.800 Ft
Madárcseresznyétől a kocsányos tölgyig_S	1.890 Ft
Magyarország fokozottan védett barlangjai_S	8.900 Ft
Ökológiai lábnyom_S	1.800 Ft
Ökoturizmus a védett természeti területeken_S	2.220 Ft
Órtilostól Szentborbásig_S	450 Ft
Özönnövények II._S	1.300 Ft
Pintér-kert új_S	300 Ft
Rockenbauer Pál Kéktúra_S	3.400 Ft
Sólyom szárnyán légifotós album_S	4.990 Ft
Százsorszép I.-II._S	2.100 Ft
Szentborbástól a kormorános erdőig_S	450 Ft
Tanösvény túra a Mecseken_S	720 Ft
Szoborpark Kiadvány	1000 Ft

12.2.6. látogatóstatisztika

A látogatószám (bemutatóhelyek, oktatás, szakvezetések, garantált programok, szállás vendégéjszakák) 2022-ben nőtt, 147.831 fő volt a regisztrált szám. Ez az előző évhez képest kb. 13%-os os emelkedést jelent.

Bemutatóhely neve		Összesen (fő)
1	Pintér-kert Arborétum	3 098
2	Tettyei Mésztufa-barlang	11 410
3	Abaligeti-barlang	49 282
4	Denevérmúzeum	20 058
5	Mohácsi Nemzeti Emlékhely	14 190
6	Dráva Kapu Bemutatóközpont (Drávaszentés)	589
7	Fehér Gólya Múzeum	2 090
8	Nagyharsányi Szoborpark	12 804
9	Ős-Dráva Látogatóközpont	12 527
Regisztrált látogatók összesen:		126 048

A Nemzeti Park Igazgatóság ökoturisztikai szolgáltatásainak regisztrált igénybevevői (2022)	
Szolgáltatástípus	Összesen (fő)
Szakvezetéses túra (nem előre meghirdetett)	
gyalogos túra	1 226
fotós túra	23
kerékpáros túra	111
kenutúra a Dunán	161
Egynapos kenutúra a Dráván	2 549
Többnapos kenutúra a Dráván	653
Előre meghirdetett (garantált) túra	480
Jeles nap, saját szervezésű rendezvény (természetvédelmi, kulturális rendezvények)	8 261
Természetismereti előadások	2 090
Környezeti nevelés	2 815
Környezeti nevelés rendezvény kitelepüléskor	1 166
Napközis tábor, erdei iskola program	30
Regisztrált igénybevevők összesen:	19 565

Szálláshelyek Nemzeti Park Igazgatósági működtetésben (2022)	
Szállóvendégek száma (fő)	2 218
Vendégéjszakák száma (fő)	4 243

Bemutatóhelyek és szolgáltatások összesen:	145 613
Szállóvendégek	2 218
Mindösszesen	147 831

12.2.7. Környezeti nevelési statisztika

DUNA-DRÁVA NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG 2022. ÉVI KÖRNYEZETI NEVELÉSI STATISZTIKAI ADATAI									
Környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenység	korosztály/helyszín	létszám (összes/év)					modul-foglalkozás/év db	belépőjegy /modul ára tól-ig Ft/egység	megjegyzés
		fizetős (fő)	nem fizetős (fő)	regisztrált együtt (fő)	Menny. egys	összesen fő			
Szakvezetéses túra						476			
	gyalogos túra	466	0	466	fő			500-1500/fő	
	kerékpáros túra	0	0	0	fő			750-1500/fő	
	csónak-, kenu túra	0	0	0	fő			750-1500/fő	
	fotós/exkluzív túra	10	0	10	fő			750-1500/fő	
	Barlangi program, túravezetés	0	0	0	fő	0		400-1.000/fő	
Erdei iskola/óvoda						0			
3-5 napos ottalvós saját helyszínen	- iskolai korosztály	0	0	0	fő		0	-	
	- óvodás csoport	0	0	0	fő		0	-	
3-5 napos bejárós saját helyszínen	- iskolai korosztály	0	0	0	fő		0	-	
	- óvodás csoport	0	0	0	fő		0	-	
erdei iskolai program	- saját helyszín	0	0	0	fő		0	-	
	- külsős helyszín	0	0	0	fő		0	700-1.000/fő	
saját szervezésű szakmai napok						2197			
nyíltnap, jeles nap	- saját helyszín	125	1204	1329	fő		-	400-1.500/fő	megrendezett napok
	- külsős helyszín /kitelepülés	98	230	328	fő		-	-	
téma nap	- saját helyszín	56	0	56	fő		-	-	
	- külsős helyszín /kitelepülés	0	272	272	fő		-	-	
családi nap	- saját helyszín	0	12	12	fő		-	-	
	- külsős helyszín /kitelepülés	0	200	200	fő		-	-	

természetvédelmi táborok						30			
ottalvós		0	0	0	fő		0	-	
napközis		30	0	30	fő		8	30.000/fő	
természetvédelmi szakmai előadások						2615			
tanóra jellegű	iskolai koroszt.	306	831	1137	fő		4	400-1.200/fő	
ismeretterjesztő	felőtt koroszt.	123	1355	1478	fő		3	400-1.200/fő	
osztálykirándulás						76			
	• egynapos	53	0	53	fő		8	400-1.200/fő	
	• kétnapos	23	0	23	fő		0	400-1.200/fő	
Egyéb tematikus program						707			
madárgyűrzés		290	50	340	fő		-	-	
mobil program (terepi vízvizsgálat)		0	0	0	fő		-	-	
vetélkedő, rajzverseny		0	359	359	fő				fő
Felnőttképzés		0	0	0	fő				fő
terepgyakorlat		0	2	2	fő				fő
szakmai gyakorlat		0	6	6	fő				fő
közösségi szolgálat		0	0	0	fő				fő
Regisztrált igénybevevők összesen:						6101	23		

A saját helyszíneinkre érkező diákcsoporthoz az igazgatóság által felkínált környezeti nevelési foglalkozások közül választottak programokat a 2022-es évben. A 2022-es évben növekedett az iskolai helyszínekre történő kitelepülések száma, ahol több környezeti nevelési modult érintő témában is tartottunk természetvédelmi oktatást, ezek közül kiemelkednek a következő tematikák: a Mecsek állatvilága, a Mecsek növényvilága, a Mecsek természeti képződményei, a Pintér-kert.

Összefoglaló táblázat a 12.2 ponthoz.

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai bemutatóhelyek regisztrált látogatói						
Bemutatóhely neve		Fizetős látogatók (fő)	Nem fizetős, regisztrált látogatók (fő)	Összesen (fő)	Belépőjegy ára (tól-ig; Ft)	Megjegyzés
1	Pintér-kert Arborétum	2 903	195	3 098	500 Ft/fő	
2	Tettyei Mésztufa-barlang	10 577	833	11 410	1.100 - 1.800 Ft/fő	Nyitvatartás:márciustól októberig
3	Mészégető-források barlangja (barlangi kalandtúra)	0	0	0	-	2022. évben zárva
4	Abaligeti-barlang	47 905	1 377	49 282	1.500 - 2.800 Ft/fő	
5	Denevérmúzeum	18 886	1 172	20 058	800 - 2.800 Ft/fő	
6	Mohácsi Nemzeti Emlékhely	12 220	1 970	14 190	1.200 - 1.800 Ft/fő	
7	Dráva Kapu Bemutatóközpont (Drávaszentés)	577	12	589	600 - 2.500 Ft/fő	Nyitvatartás: májustól októberig
8	Fehér Gólya Múzeum	1 869	221	2 090	500 - 800 Ft/fő	2022. novembertől energiaválság miatt zárva
9	Nagyharsányi Szoborpark	12 058	746	12 804	500 - 1.000 Ft/fő	
10	Ős-Dráva Látogatóközpont	5 267	7 260	12 527	400 - 1.200 Ft/fő	
Regisztrált látogatók összesen:				126 048		

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai szolgáltatásainak regisztrált igénybevevői					
Szolgáltatástípus	Fizetős látogatók (fő)	Nem fizetős, regisztrált látogatók (fő)	Összesen (fő)	Szolgáltatás ára (tól-ig; Ft)	Megjegyzés
Szakvezetéses túra (nem előre meghirdetett)				400 - 4.5000Ft/fő	
gyalogos túra	965	261	1 226		
fotós túra	23	0	23		
kerékpáros túra	111	0	111		
kenutúra a Dunán	161	0	161		
egynapos kenutúra a Dráván	2 549	0	2 549		
többnapos kenutúra a Dráván	653	0	653		

Előre meghirdetett (garantált) túra	370	110	480	
Jeles nap, saját szervezésű rendezvény (természetvédelmi, kulturális rendezvények)	494	7 767	8 261	
Természetismereti előadások	305	1 785	2 090	
Környezeti nevelés	2 443	372	2 815	Tettye Oktatási Központ felújítás miatt zárva
Környezeti nevelés rendezvény kitelepüléskor	978	188	1 166	
Napközis tábor, erdei iskola program	30	0	30	
Regisztrált igénybevevők összesen:			19 565	

Szálláshelyek nemzeti park igazgatósági működtetésben			
		Ár (től-ig; Ft)	Megjegyzés
Szállóvendégek száma (fő)	2 218	1.000 - 7.000 Ft	
Vendégéjszakák száma (fő)	4 243		

Bemutatóhelyek és szolgáltatások összesen:	145 613
Szállóvendégek	2 218
Mindösszesen	147 831

12.3. Társadalmi kapcsolatok

A társadalmi kapcsolatok fogalomkörébe számos tevékenység típus tartozik.

- Védjegyrendszer, védjegyes termelők
- Online kapcsolattartás: honlapok, közösségi oldalak használata, online akciók, játékok meghirdetése, valamint hírek, hírlevelek kiküldése.
- A működési területen található természeti értékek bemutatása, nagyközönséggel való megismertetése. Ezen célokat szolgálják – a korábbiakban már tárgyalt látogató- és oktatóközpontok valamint szakvezetéses túrák mellett – a közönségprogramok, rendezvények tartása, kapcsolódás fesztiválokhoz, országos, regionális, helyi eseményekhez, akciókhoz.
- Az igazgatóságon folyó szakmai munka bemutatása – konferenciák, szakmai találkozók szervezése

12.3.1 Nemzeti Parki Termék Védjegyrendszer működtetése, pályázati eredmények, programok bemutatása

Kitelepülések, kóstoltatások:

2022-ben a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság egy saját szervezésű rendezvényén biztosította a védjegyesek számára a megjelenést. A Föld Napja programon több termelőnk megjelent: Dr. Németh Ibolya (Biobia) termékekkel és környezeti nevelési foglalkozással, Tóth Árpád fafaragó termékkeladásával és fafaragó bemutatóval, Herkéné Szabényi Éva kézműve szappanokkal, valamint az Orfűi Malmok, merített papírokkal, viráglenyomatós füzetekkel. Volt, aki visszatérő jelleggel (Pl. Biobia, Herkéné Szabényi Éva), voltak, akik első alkalommal (Pl. Tóth Árpád, Orfűi Malmok) mutatkoztak be a rendezvényen és termékárúsítás mellett környezeti nevelési játékunkba is becsatlakoztak.

A központi rendezvények alkalmával a Magyar Nemzeti Parkok Hetén (Balatonfüred) Garamváriné Csanálosi Andrea védjegyes termelő vett részt aszalt almalappal és az almalap felhasználásával készült sütemények kóstoltatásával és értékesítésével..

Az igazgatóság bemutatóhelyein megrendezésre kerülő konferenciák, rendezvények, átadó ünnepségek alkalmával (pl. II. Ormánsági Kulturális Évadnyitó, Bököz Fesztivál, Az új Kikerics panoráma sétány létrehozása, és a Dél-Dunántúl Natura 2000 természetvédelmi bemutatói infrastruktúrájának bővítése, modernizálása) védjegyes termékek kerültek kóstoltatásra több alkalommal. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság szürkemarha

termékeit, Schmidt Ágnes védjegyes termelő prémium lekvárjait, valamint Lukács Lóránt medvehagyma pesztóját és csatnijait kóstolhatták a résztvevők.

2022. szeptemberében a Pécsváradon tartott, *Csuhé és Sás konferencia* alkalmával igazgatóságunk bemutatta a Nemzeti Parki Termék Védjegyrendszert a környék kézműves egyesületei számára, „Védjegy és a természetvédelem kapcsolata” címmel.

Ellenőrzések:

2022-ben összesen 3 védjegyes termelőt ellenőriztük, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság és a termék előállítók közötti használati (Védjegylicencia) szerződésre hivatkozva. Az ellenőrzés során mindent rendben találtunk, a védjegyhasználók a szerződésben rögzített feltételeknek megfelelően használják a védjegyet, viszont egy termelőnkkel közös megegyezés alapján felmondtuk a szerződést. Egy Védjegyes termelőnél minőségi hiba lépett fel a termék gyártása során, ezt jelezte felénk, kérte az adott termék kivonását a Nemzeti Parki Termék védjegyrendszerből. Egyúttal 7 Védjegyes termelővel hosszabbítottuk meg újabb 5 évre a szerződést.

Sajtómegjelenések:

Többnyire a regionális helyi hírlapok és online felületek (pl. Barcsi Hírek, BAHIR.hu, BAMA.hu, Pécsi Újság), illetve az igazgatóság saját webes felületein voltak a védjeggyel kapcsolatos megjelenéseink. A megjelenések egyrészt a felhívást, másrészt az eredményeket közzétették az olvasókkal.

Népszerűsítés:

A nemzetiparkitermek.hu weboldalt folyamatosan népszerűsítjük, ajánljuk, valamint védjegyesekkel együttműködve kitelepüléseik alkalmával biztosítottunk szóróanyagokat számukra is. Igazgatóságunk bemutatóhelyein megrendezett konferenciák alkalmával kihelyezésre került a védjegyeseket bemutató mappa, mely tartalmazza a nemzeti parki termék védjeggyel ellátott termékek leírását is, valamint védjegyesek elérhetőségét kapcsolatfelvétel céljából.

Pályázat kiírás:

2022-ben a DDNPI krémekre, pasztákra, csatnikra, szörpökre, tinktúrákra, szirupokra, lekvárookra, zselékre, dzsemekre, aszalványokra, fűszerkeverékekre, savanyúságokra, teákra, olajokra, lisztre, ecetekre, szappanokra, balzsamokra, fa és szalma kézműves termékekre, kosarakra írta ki pályázatát. Összesen 2 pályázó jelentkezett, 7 termékkel. A bírálókat során tehéntejből készült natúr joghurt, tejföl, túró, vaj, füstölt parenyica sajt, valamint 2 gombás termék került be a Nemzeti Parki Termék Védjegyszámba. A 2022. évi bírálókat során a bírálókat kiváló minőségű termékekkel találkozhattak, melyek mind magas színvonalat képviselnek a régióban. A beérkezett pályázatok értékelésekor idén először lehetőséget biztosítottunk arra is, hogy a Pécsi Tudományegyetem vidékfejlesztési és agrármérnöki szak néhány hallgatója közelebbről is megismerje a Nemzeti Parki Termék Védjegyszámba, valamint betekintést nyerjenek a Bíráló Bizottság munkájába.

A védjegyes termékek a rendezvények mellett a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság kiemelt partnerei részére alkalmanként ajándékként is átadásra kerültek, továbbá versenyek díjazása során is szerepeltek.

Védjegyseink:

Védjegyes megnevezése/név	Cím/elérhetőség	Termék megnevezése (pontos terméknevezés kell, nem elég csak hogy lekvár vagy szörpkészítmények)
Bércesi Éva	7677 Orfű, Horgász u. 19. eva.bercesi@gmail.com	medvehagymás sajt
		medvehagymás gomolyasajt
BioBia(dr. Németh Ibolya)	7625 Pécs, Hunyadi 17. FSZ. 3. biobia@biobia.hu honlap:www.biobia.hu 06 30/437 23 40	medvehagymás só
		medvehagymás bigyó
Lukács Lóránt	7633 Pécs , Hajnóczy út 11/A lekvar.lukacs@gmail.com 06 30/ 566 15 47	medvehagyma pesto
		medvehagymás babkrém
		medvehagymás lekvár
Rosta Endre	7700 Mohács , Bajcsy Zsilinszky u. 14. rosta.endi@gmail.com 06 20/ 579 98 30	régi mintájú varott busóálarc
		busóálarc ajándéktárgy
		gyermek busóálarc-ajándéktárgy
		busómaszk-gyermek
		busómaszk felnőtt
busómaszk-turisztikai ajándéktárgy		
Serényi és Tsa Bt.(Muskátli Vendéglő)	7677 Orfű, Széchenyi tér 13 orfumuskatli@gmail.com +36- 30 /620 40 27	medvehagymás pogácsa
		medvehagymás péksütemények, medvehagymás ételek
Szente Eszter	7252 Attala, Kossuth Lajos utca 27. info@szentecsemege.hu honlap:www.szentecsemege.hu 06 20/ 292 57 17	csipkebogyólekvár
		fahéjas-rumos vadszilvalekvár
		galagonyalekvár
		kökénylekvár
Tóth Árpád	7342 Mágocs, Ady Endre u. 29.	madaras kanál

	06 30/632 96 27 aranytoth50@gmail.com https://www.facebook.com/totharpadwoodturning/	madaras villa evőkanál szokványos formájú evőkanál sólamos evőkanál csillag ügyességi játék kiakasztó-beakasztó káték pörgettyű ördöglakat füles fatál hagyományos fatál hagyományos mintás fatál lélekmadár
Udvardi Krisztián	7700 Mohács, Petőfi Sándor u. 11. 06 30 / 346 11 90 krisz0110@freemail.hu	busóálarc kosszarvval
Szente Eszter	7252 Attala, Kossuth Lajos utca 27. info@szentecsemege.hu honlap: www.szentecsemege.hu 06 20/ 292 57 17	galagonya virágos hajtásvég tea bodzavirág tea apróbojtorján tea menta tea cickafarkfü tea csalánlevél tea diólevél tea kökényvirág tea fehér fagyöngy tea vadszilva szörp csipkebogyó szörp galagonya szörp kökény szörp
Lukács Lóránt	1088, Budapest, Bródy Sándor u. 26. (Gazdálkodása Bárudvarnokon található, Szendi-hegy, kült. Hrsz. 417/14. szám alatt) lekvar.lukacs@gmail.com 06 30/ 566 15 47	mirabolán chutney vöröshagyma lekvár som lekvár
Szakács Gyula	7673, Cserkút, József Attila u. 5. honlap: www.vorosdombi.hu 06/20/243-8777	medvehagyma bigyó paradicsomos medvehagyma bigyó erdei szederlekvár
Herkéné Szabéni Éva	7332, Magyaregregy, Zrínyi u.16. 06 30/850-64-10 szebiszappam@gmail.com www.szebiszappan.hu	Virágosrét-Rózsafa kecsketejes szappan Bársony- juhtejes szappan levendula szappan körömvirág szapan
Dékány Ferenc	7332, Magyaregregy, Kossuth Lajos u.25 06 70/ 410-95-83 lakine.marika@gmail.hu. Facebook: Kedély Ház történetei	Rozmaringos körtelekvár birsalma lekvár fahéjas cseresznye lekvár körte lekvár
Bocz Csaba	7623, Pécs, Mártírok útja 43./A 06 30/678-19-09 boczcsabal@gmail.com Facebook: Baranyaize és BoczCsaladi Gazdasag	medvehagyma krém diós medvehagyma pesztó mustár
Schmidt Ágnes	7634, Pécs, Bálicsi út. 94.	sárgabarack lekvár

	06 30/515-96-94 www.lekvartar.hu facebook: schmidtagilekvartar	aszaltszilvás-szilvalekvár málnalekvár eperlekvár Bio fahéjas- mirabell lekvár bio szederlekvár
Harmatos Zoltán	7700, Mohács , Gólya u. 32. 06 20/ 611--18-39 harmatoszoli@freemail.hu	busómaszk-gyermek busómaszk- felnőtt ajándéktárgy- mágnes ajándéktárgy. Maszk
Garamváriné Csanálosi Andrea	7694 Hosszúhetény, Petőfi Sándor u.35. 06 30/281-11-02 gnecsandrea@gmail.com	almalap- aszalvány
Orfű Vízialom Bt,	7624 Pécs, Radnics u.25. 06 20/ 466-55-06 info@orfuialmok.hu www.orfuialmok.hu	kender papír rongypapír kender és rongypapír kék farmer papír merített papírból készült növényi lenyomatos füzetek
Sztranyák Családi gazdaság	7582 Péterhida, Fő utca 94. 06 70/394 5487 sztranyaksajt@gmail.com www.facebook.com/sztranyaksajt	natúr joghurt tejföl vaj tehéntúró füstölt parenjica
Figura Attila	7932 Almáskeresztúr, Fő utca 30. 06 20/405-78-33 attila.figura@gmail.com www.facebook.com/figuragomba	ecetes csiperkegomba savanyúság vargányagomba fűszersó

12.3.2. Natúrparkokkal való kapcsolat

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság működési területén négy, névhasználati hozzájárulással rendelkező natúrpark található.

A legrégebben alakult Hét Patak Gyöngye Natúrpark Alsómocsolád térségében helyezkedik el, a Koppányvölgy Natúrpark Somogy és Tolna megye határán, a Kapos-hegyháti Natúrpark Dombóvártól keletre terül el, a Zselici Ezüsthárs Natúrpark pedig Kaposvár közelében lett kialakítva.

Mind a négy működtető szervezettel szoros kapcsolatunk alakult ki a natúrparkok előkészítése, felterjesztése és kihirdetése során is. Szakmai tanácsokkal, konkrét szakanyagokkal segítettük a kialakítás folyamatát.

Ez a szakmai jellegű kapcsolat a működés során is jellemző maradt. Területi kollégáink segítséget nyújtanak a felmerülő szakmai kérdések megoldásában, részt veszünk konferenciákon, egyéb rendezvényeken, tájsétákon, szakmai napokon, jeles napokon.

Tanácsokat adunk például tanösvények kijelölésével kapcsolatban, előadásokat tartunk a natúrparkokhoz kapcsolódó iskolai napokon.

12.3.3. Kommunikáció – hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok

Békalencse című havonta megjelenő hírlevelünk címlistáján 5837 e-mail cím szerepel (önkormányzatok, civil szervezetek, egyéni turisták, szolgáltatók, sajtó stb.). Az adat a partnerlistán szereplő e-mail címek számát tartalmazza.

Online felületeink:

Hivatalos honlap (megfelel az akadálymentességi követelményeknek, illetve SSL-tanúsítvánnyal rendelkező biztonságos oldal):

<https://www.ddnp.hu>

Honlapunk 2022-ben egy online – ki- és bekapcsolható tematikus szakmai rétegeket tartalmazó – térképpel bővült, mely az INTERREG HUHR/1901/2.2.1/0122 „Riverside” projekt keretében valósult meg.

Regisztrált domain nevek bemutatóhelyekhez (a hivatalos honlap vonatkozó oldala jelenik meg)

Fehér Gólya Múzeum – www.fehergolyamuzeum.hu

Mészégető-források barlangja – www.kalandbarlang.hu

Mohácsi Nemzeti Emlékhely – www.mohacsiemlekhely.hu

Tettyei Mésztufa-barlang – www.barlangpecs.hu

Ős-Dráva Látogatóközpont – www.odlk.hu

Facebook-oldalak:

Hivatalos facebook-oldal:

<https://www.facebook.com/dunadrava>

Bemutatóhelyek facebook-oldalai:

Abaligeti-barlang – <https://www.facebook.com/abaligeti.barlang>

Fehér Gólya Múzeum – <https://www.facebook.com/feheryamuseum>

Mohácsi Nemzeti Emlékhely – <https://www.facebook.com/mohacsitortenelmi.emlekhely>

Nagyharsányi Szoborpark – <https://www.facebook.com/szoborpark>

Ős-Dráva Látogatóközpont – <https://www.facebook.com/odlkszaporca>

Pintér-kert Arborétum – <https://www.facebook.com/pinterkert>

Tettyei Mésztufa-barlang – <https://www.facebook.com/tettyebarlang>

Zselici Csillagoségbolt-park – <https://www.facebook.com/Zselici-Csillagos%C3%A9gbolt-park-137701529604057>

Youtube-csatornák:

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság – <https://www.youtube.com/user/DDNPI>

Ős-Dráva Látogatóközpont – <http://bit.ly/1VPq7W5>

FLICKR galéria:

<https://www.flickr.com/photos/dunadrava/albums>

ISSUU-oldal:

<https://issuu.com/ddnp>

Instagram:

<https://www.instagram.com/dunadravanemzetipark>

Pinterest galériák:

<https://www.pinterest.com/dunadrava>

Podcast csatorna:

2022-ben indult el a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság podcast csatornája. A 20-30 perces adásokban a DDNPI szakemberei adnak tájékoztatást az igazgatóságon folyó szakmai tevékenységekről. A csatorna az alábbi linkeken érhető el:

Anchor.fm: <https://anchor.fm/ddnp>

Spotify: <https://open.spotify.com/show/5bSmSOv5SV3P2SWCs5tq1g>

Twitter:

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság 2022-ben indította el Twitter csatornáját. A csatornán hírek, programajánlók, aktualitások jelennek meg.

<https://twitter.com/dunadrava>

E-tanösvények: Ős-Dráva Látogatóközpont – 3 táblás és vezetőfüzetes tanösvény okostelefon-alkalmazás formájában is elérhető 11 tanösvény esetében a www.ddnp.hu honlapról letölthető PDF vezetőfüzetek állnak rendelkezésre.

2022 folyamán is rendszeresen juttattunk el természetvédelmi híreket, valamint tudósításokat az igazgatóságunkon folyó szakmai munkáról a sajtó részére. A sajtóközlemények nyomán újságcikkek jelentek meg, rádió- és TV interjúk készültek.

Sajtómegjelenések száma: nyomtatott 55 db, internetes megjelenés 289 db, TV, rádió: 38 db
Főbb sajtópartnereink: Agro Jager, Agro Trend, Barcsi Hírek, Eseménymenedzser, Greenfo, IrányPécs Mohácsi Újság, Pécsi Újság, Origo, Pécs Aktuál, Programturizmus.hu, Sokszínű Vidék, Traveo.hu, Turista Magazin, Varázslatos Magyarország és VM Magazin, Dunántúli Napló, Somogyi Hírlap, Tolnai Népújság, Magyar Mezőgazdaság, Kistermelők Lapja, Mecsek Híradó, NOE Levelek, Kossuth Rádió, Rádió1, Bajai Rádió, Bajai TV, Paks FM, MR2 Petőfi TV, HÍR TV, Tolnatáj TV, HÍD TV, Info Rádió, Best FM, Magyar Katolikus Rádió, DunaTV, Pécs TV, Pannon TV, Kapos TV, Bóly TV.

12.4. Tervezett fejlesztések

A „Hidden Landscapes” elnevezésű, INTERREG V-A 2014-2020 konstrukcióban támogatásban részesült projekt keretében a Tettye Oktatási Központban és a Pintér-kert Arborétumban tervezett fejlesztések elkészülnek, a tervek szerint 2023. áprilisában zárul hivatalosan a projekt.

Folytatódik a kölkedi Fehér Gólya Múzeum tervezése, a kivitelezéssel kapcsolatos előkészítések megvalósítása.

12.5. Együttműködési megállapodások

Igazgatóságunk 2022. évben a lehetőségekhez mérten bővítette a régióban található turisztikai szervezetekkel, szolgáltatókkal, oktatási intézményekkel kötött együttműködésinek számát, többségében a térség szállásadóival kötött együttműködési megállapodások jöttek létre, melyek által bemutatóhelyeinket szeretnénk a térség turisztikai kínálatába jobban integrálni.

12.6. Fontosabb események

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság az alábbiakban felsorolt tevékenységeket valósította meg a tárgykorban.

a) *Saját szervezésű programok*

- 2022. április 23-án – a COVID miatti két év kényszerű kihagyás után – ismét megtartottuk Pécssett a Tetye téren a Föld Napja rendezvényt. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, valamint pécsi és Pécs környéki intézmények, szolgáltatók, civil szervezetek izgalmas természet- és környezetvédelmi foglalkozásokkal, játékokkal, ismeretterjesztő előadásokkal, szakvezetési túrákkal várták a kilátogató közönséget.
- 2022. június 6-12. között került megrendezésre a Magyar Nemzeti Parkok Hete. Az eseménysorozat Balatonfüreden megtartott nyitórendezvényén a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság standján természetismereti programok várták a nagyközönséget, bemutakoztak a nemzeti park igazgatóság védjegyes termelői, valamint természetfotó tárlat volt megtekinthető. A közönség megismerhette az igazgatóság programkínálatát és nem utolsósorban a Magyar Nemzeti Parkok Hetére meghirdetett túrákat, programokat.
- 2022. július 2-án Mohácson a Dunai Mosás elnevezésű rendezvény részeként a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság bemutatta a védett dunai szigetek élővilágát és az igazgatóság szakmai munkáját. A programra kilátogató gyerekeket játékos természetismereti foglalkozások várták, a nagyközönség interaktív formában kaphatott betekintést a DDNPI Természetmegőrzési Osztályának tevékenységeibe.
- 2022. július 9-én ismét megrendezésre került a Magyar Pásztorok Terepversenye a szaporcai Ős-Dráva Látogatóközpontban. Az esemény lehetőséget biztosított a régi magyar kutyafajták és a pásztorhagyományok megismerésére, továbbá a Duna-Dráva Nemzeti Park természeti értékeivel való ismerkedésre a látogatóközpont kiállításán és a majorban.
- 2022. szeptember 9-11. között az Ős-Dráva Látogatóközpontban és a Kolokán Szálló adott otthont a **8. Országos Lepkés Találkozó**nak. A háromnapos esemény résztvevői a szakmai előadások meghallgatásán túl terepi programon is részt vettek a Villányi-hegységben, felkeresve annak legmagasabb régióját, a Szársomlyót.
- Igazgatóságunk szakmai konferenciát bonyolított le 2022. december 2-án Pécssett az MTA Székházban. Az esemény témája a Mohácsi Nemzeti Emlékhelyen zajló régészeti és antropológiai kutatások eredményeinek bemutatása volt.

b) *kapcsolódás más programgazdák eseményeihez, együttműködésben megvalósult programok*

- Igazgatóságunk a hagyományoknak megfelelően több fesztiválhoz, akcióhoz, „jeles naphoz” csatlakozott programokkal. Az Ördögkatlan Fesztivál, a Bőköz Fesztivál, az Idősek Világnapja, valamint a Geotóp Nap eseménysorozatokhoz kapcsolódva zajlottak szakvezetések a Nagyharsányi Szoborpark, az Ős-Dráva Látogatóközpont, a Pintér-Kert Arborétum, illetve a Szársomlyó területén.
- Az Interreg Hidden Landscapes projekt keretében április 29-én és szeptember 23-án Fény és Zene a Pintér-kert Arborétumban címmel fényinstallációs és elektronikus zenei programot tartottunk. A program zenei része a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karával együttműködve valósult meg.
- A Danubeparks Egyesület (<https://danubeparks.org>) és a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság kezdeményezésre 2022. október 8-án önkéntesek tisztították meg a dunaszekcsői Duna-part egy részét. A 20 helyi lakosból álló csapattal ennek a holtágnak a környezetét tisztítottuk meg a főként műanyag palackokból, zacskókból és alumínium dobozokból álló hulladéktól. A délelőtt során 25 zsáknyi szemetet sikerült összeszedni és a védett területről elszállítani.
- Igazgatóságunk részt vett a Zsolnay Kulturális Negyed szervezésében megrendezett városi gyereknapon.
- Igazgatóságunk természetvédelmi játékokkal csatlakozott a Balokány Ligetben megrendezett „Zöld Forrás Családi Naphoz”.
- Igazgatóságunk a hagyományoknak megfelelően részt vett a Budapesti Állatkertben megrendezésre kerülő Vadonleső Program „Az év emlőse” Gálaműsoron.
- A DDNPI önálló standdal és természetvédelmi játékokkal részt vett a bicsérdi Burgonya Fesztiválon.

Összefoglaló táblázatok a 12.2 ponthoz.

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai bemutatóhelyek regisztrált látogatói						
Bemutatóhely neve		Fizetős látogatók (fő)	Nem fizetős, regisztrált látogatók (fő)	Összesen (fő)	Belépőjegy ára (tól-ig; Ft)	Megjegyzés
1	Pintér-kert Arborétum	2 903	195	3 098	500 Ft/fő	
2	Tettyei Mésztufa-barlang	10 577	833	11 410	1.100 - 1.800 Ft/fő	Nyitvatartás:márciustól októberig
3	Mészégető-források barlangja (barlangi kalandtúra)	0	0	0	-	2022. évben zárva
4	Abaligeti-barlang	47 905	1 377	49 282	1.500 - 2.800 Ft/fő	
5	Denevérmúzeum	18 886	1 172	20 058	800 - 2.800 Ft/fő	
6	Mohácsi Nemzeti Emlékhely	12 220	1 970	14 190	1.200 - 1.800 Ft/fő	
7	Dráva Kapu Bemutatóközpont (Drávaszentés)	577	12	589	600 - 2.500 Ft/fő	Nyitvatartás: májustól októberig
8	Fehér Gólya Múzeum	1 869	221	2 090	500 - 800 Ft/fő	2022. novembertől energiaválság miatt zárva
9	Nagyharsányi Szoborpark	12 058	746	12 804	500 - 1.000 Ft/fő	
10	Ős-Dráva Látogatóközpont	5 267	7 260	12 527	400 - 1.200 Ft/fő	
Regisztrált látogatók összesen:				126 048		

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai szolgáltatásainak regisztrált igénybevevői					
Szolgáltatástípus	Fizetős látogatók (fő)	Nem fizetős, regisztrált látogatók (fő)	Összesen (fő)	Szolgáltatás ára (tól-ig; Ft)	Megjegyzés
Szakvezetéses túra (nem előre meghirdetett)				400 - 4.5000Ft/fő	
gyalogos túra	965	261	1 226		
fotós túra	23	0	23		
kerékpáros túra	111	0	111		
kenutúra a Dunán	161	0	161		
egynapos kenutúra a Dráván	2 549	0	2 549		
többnapos kenutúra a Dráván	653	0	653		

Előre meghirdetett (garantált) túra	370	110	480	
Jeles nap, saját szervezésű rendezvény (természetvédelmi, kulturális rendezvények)	494	7 767	8 261	
Természetismereti előadások	305	1 785	2 090	
Környezeti nevelés	2 443	372	2 815	Tettye Oktatási Központ felújítás miatt zárva
Környezeti nevelés rendezvény kitelepüléskor	978	188	1 166	
Napközis tábor, erdei iskola program	30	0	30	
Regisztrált igénybevevők összesen:			19 565	

Szálláshelyek nemzeti park igazgatósági működtetésben			
		Ár (től-ig; Ft)	Megjegyzés
Szállóvendégek száma (fő)	2 218	1.000 - 7.000 Ft	
Vendégéjszakák száma (fő)	4 243		

Bemutatóhelyek és szolgáltatások összesen:	145 613
Szállóvendégek	2 218
Mindösszesen	147 831

12.3. Társadalmi kapcsolatok

A társadalmi kapcsolatok fogalomkörébe számos tevékenységtípus tartozik.

- Védjegyrendszer, védjegyes termelők
- Online kapcsolattartás: honlapok, közösségi oldalak használata, online akciók, játékok meghirdetése, valamint hírek, hírlevelek kiküldése.
- A működési területen található természeti értékek bemutatása, nagyközönséggel való megismertetése. Ezen célokat szolgálják – a korábbiakban már tárgyalt látogató- és oktatóközpontok valamint szakvezetéses túrák mellett – a közönségprogramok, rendezvények tartása, kapcsolódás fesztiválokhoz, országos, regionális, helyi eseményekhez, akciókhoz.
- Az igazgatóságon folyó szakmai munka bemutatása – konferenciák, szakmai találkozók szervezése

12.3.1 Nemzeti Parki Termék Védjegyrendszer működtetése, pályázati eredmények, programok bemutatása

Kitelepülések, kóstoltatások:

2022-ben a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság egy saját szervezésű rendezvényén biztosította a védjegyesek számára a megjelenést. A Föld Napja programon több termelőnk megjelent. Voltak, akik visszatérő jelleggel, voltak akik első alkalommal mutatkoztak be a rendezvényen és termékárúsítás mellett környezeti nevelési játékkukba is becsatlakoztak. A központi rendezvények alkalmával a Magyar Nemzeti Parkok Hetén (Balatonfüred) Garamváriné Csanálosi Andrea, termelő vett részt.

Az igazgatóság bemutatóhelyein megrendezésre kerülő konferenciák, valamint átadó ünnepségek alkalmával védjegyes termékek kerültek kóstoltatásra több alkalommal.

2022. szeptemberében a Pécsváradon tartott, Csuhe és Sás konferencia alkalmával igazgatóságunk bemutatta a Nemzeti Parki Termék Védjegyrendszert a környék kézműves egyesületei számára, „Védjegy és a természetvédelem kapcsolata” címmel.

Ellenőrzések:

2022-ben összesen 3 védjegyes termelőt ellenőriztük, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság és a termék előállítók közötti használati (Védjegylicencia) szerződésre hivatkozva. Az ellenőrzés során mindent rendben találtunk, a védjegyhasználók a szerződésben rögzített feltételeknek megfelelően használják a védjegyet, viszont egy termelőnkkel közös megegyezés alapján felmondtuk a szerződést. Egy Védjegyes termelőnél minőségi hiba lépett fel a termék gyártása során, ezt jelezte felénk, kérte az adott termék kivonását a Nemzeti Parki Termék védjegyszerződésből. Egyúttal 7 Védjegyes termelővel hosszabbítottuk meg újabb 5 évre a szerződést.

Sajtómegjelenések:

Többnyire a regionális helyi hírlapok és online felületek, illetve az igazgatóság saját webes felületein voltak a védjeggyel kapcsolatos megjelenéseink.

Népszerűsítés:

A nemzetiparkitermek.hu weboldalt folyamatosan népszerűsítjük, ajánljuk, valamint védjegyeseinkkel együttműködve kitelepüléseik alkalmával biztosítottunk szóróanyagokat számukra is. Igazgatóságunk bemutatóhelyein megrendezett konferenciák alkalmával kihelyezésre került a védjegyeseinket bemutató mappa, mely tartalmazza a nemzeti parki termék védjeggyel ellátott termékek leírását is, valamint védjegyeseink elérhetőségét kapcsolatfelvétel céljából.

Pályázat kiírás:

2022-ben a DDNPI krémekre, pasztákra, csatnikra, szörpökre, tinktúrákra, szirupokra, lekvárookra, zselékre, dzsemekre, aszalványokra, fűszerkeverékekre, savanyúságokra, teákra, olajokra, lisztre, ecetekre, szappanokra, balzsamokra, fa és szalma kézműves termékekre, kosarakra írta ki pályázatát. Összesen 2 pályázó jelentkezett, 7 termékkel. A bírálat során tehéntejből készült natúr joghurt, tejföl, túró, vaj, füstölt parenyica sajt, valamint 2 gombás termék került be a Nemzeti Parki Termék Védjegyszerződésbe.

Védjegyseink:

Védjegyes megnevezése/név	Cím/elérhetőség	Termék megnevezése (pontos terméknevezés kell, nem elég csak hogy lekvár vagy szörpkekszítmények)
Bércesi Éva	7677 Orfű, Horgász u. 19. eva.bercesi@gmail.com	medvehagymás sajt
		medvehagymás gomolyasajt
BioBia(dr. Németh Ibolya)	7625 Pécs, Hunyadi 17. FSZ. 3. biobia@biobia.hu honlap:www.biobia.hu 06 30/437 23 40	medvehagymás só
		medvehagymás bigyó
Lukács Lóránt	7633 Pécs , Hajnóczy út 11/A lekvar.lukacs@gmail.com 06 30/ 566 15 47	medvehagyma pesto
		medvehagymás babkrém
		medvehagymás lekvár
Rosta Endre	7700 Mohács , Bajcsy Zsilinszky u. 14. rosta.endi@gmail.com 06 20/ 579 98 30	régi mintájú varott busóálarc
		busóálarc ajándéktárgy
		gyermek busóálarc-ajándéktárgy
		busómaszk-gyermek
		busómaszk felnőtt
busómaszk-turisztikai ajándéktárgy		
Serényi és Tsa Bt.(Muskátli Vendéglő)	7677 Orfű, Széchenyi tér 13 orfumuskatli@gmail.com +36- 30 /620 40 27	medvehagymás pogácsa
		medvehagymás péksütemények, medvehagymás ételek
Szente Eszter	7252 Attala, Kossuth Lajos utca 27. info@szentecsemege.hu honlap:www.szentecsemege.hu 06 20/ 292 57 17	csipkebogyólekvár
		fahéjas-rumos vadszilvalekvár
		galagonyalekvár
		kökénylekvár
Tóth Árpád	7342 Mágocs, Ady Endre u. 29. 06 30/632 96 27 aranytoth50@gmail.com https://www.facebook.com/totharpadwoodturning/	madaras kanál
		madaras villa
		evőkanál
		szokványos formájú evőkanál
		sólymos evőkanál
		csillag ügyességi játék
		kiakasztó-beakasztó káték
		pörgettyű
		ördöglakat
		füles fatál
		hagyományos fatál
hagyományos mintás fatál		
lélekmadár		
Udvardi Krisztián	7700 Mohács,Petőfi Sándor u. 11. 06 30 / 346 11 90 krisz0110@freemail.hu	busóálarc kosszarvval
Szente Eszter	7252 Attala, Kossuth Lajos utca 27. info@szentecsemege.hu honlap:www.szentecsemege.hu 06 20/ 292 57 17	galagonya virágos hajtásvég tea
		bodzavirág tea
		apróbojtorján tea
		menta tea
		cickafarkfű tea
		csalánlevél tea
		diólevél tea
		kökényvirág tea
fehér fagyöngy tea		

		vadszilva szörp
		csipkebogyó szörp
		galagonya szörp
		kökény szörp
Lukács Lóránt	1088, Budapest, Bródy Sándor u. 26. (Gazdálkodása Bárudvarnokon található, Szendi-hegy, kült. Hrsz. 417/14. szám alatt) lekvar.lukacs@gmail.com 06 30/ 566 15 47	mirabolán chutney
		vöröshagyma lekvár
		som lekvár
Szakács Gyula	7673, Cserkút, József Attila u. 5. honlap: www.vorosdombi.hu 06/20/243-8777	medvehagyma bigyó
		paradicsomos medvehagyma bigyó
		erdei szederlekvár
Herkéné Szabéni Éva	7332, Magyaregregy, Zrínyi u.16. 06 30/850-64-10 szebiszappam@gmail.com www.szebiszappan.hu	Virágosrét-Rózsafa kecsketejes szappan
		Bársony- juhtejes szappan
		levendula szappan
		körömvirág szapan
Dékány Ferenc	7332, Magyaregregy, Kossuth Lajos u.25 06 70/ 410-95-83 lakine.marika@gmail.hu. Facebook: Kedély Ház történetei	Rozmaringos körtelekvár
		birsalma lekvár
		fahéjas cseresznye lekvár
		körte lekvár
Bocz Csaba	7623, Pécs, Mártírok útja 43./A 06 30/678-19-09 boczcsabal@gmail.com Facebook: Baranyaize és BoczCsaladi Gazdasag	medvehagyma krém diós
		medvehagyma pesztó
		mustár
Schmidt Ágnes	7634, Pécs, Bálicsi út. 94. 06 30/515-96-94 www.lekvartar.hu facebook: schmidtagilekvartar	sárgabarack lekvár
		aszaltszilvás-szilvalekvár
		málnalekvár
		eperlekvár
		Bio fahéjas- mirabell lekvár
		bio szederlekvár
Harmatos Zoltán	7700, Mohács , Gólya u. 32. 06 20/ 611--18-39 harmatoszoli@freemail.hu	busómaszk- gyermek
		busómaszk- felnőtt
		ajándéktárgy- mágnes
		ajándéktárgy. Maszk
Garamváriné Csanálosi Andrea	7694 Hosszúhetény, Petőfi Sándor u.35. 06 30/281-11-02 gnecsandrea@gmail.com	almalap- aszalvány
Orfű Vízimalom Bt,	7624 Pécs, Radnics u.25. 06 20/ 466-55-06 info@orfuialmok.hu www.orfuialmok.hu	kender papír
		rongypapír
		kender és rongypapír
		kék farmer papír
		merített papírból készült növényi lenyomatós füzetek
Sztranyák Családi gazdaság	7582 Péterhida, Fő utca 94. 06 70/394 5487 sztranyaksajt@gmail.com www.facebook.com/sztranyaksajt	natúr joghurt
		tejföl
		vaj
		tehéntúró
		füstölt parenjica

Figura Attila	7932 Almáskeresztúr, Fő utca 30. 06 20/405-78-33 attila.figura@gmail.com www.facebook.com/figuragomba	ecetes csiperkegomba savanyúság
		vargányagomba fűszersó

12.3.2. Natúrparkokkal való kapcsolat

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság működési területén négy, névhasználati hozzájárulással rendelkező natúrpark található.

A legrégebben alakult Hét Patak Gyöngye Natúrpark Alsómocsolád térségében helyezkedik el, a Koppányvölgy Natúrpark Somogy és Tolna megye határán, a Kapos-hegyháti Natúrpark Dombóvártól keletre terül el, a Zselici Ezüsthárs Natúrpark pedig Kaposvár közelében lett kialakítva.

Mind a négy működtető szervezettel szoros kapcsolatunk alakult ki a natúrparkok előkészítése, felterjesztése és kihirdetése során is. Szakmai tanácsokkal, konkrét szakanyagokkal segítettük a kialakítás folyamatát.

Ez a szakmai jellegű kapcsolat a működés során is jellemző maradt. Területi kollégáink segítséget nyújtanak a felmerülő szakmai kérdések megoldásában, részt veszünk konferenciákon, egyéb rendezvényeken, tájsétákon, szakmai napokon, jeles napokon. Tanácsokat adunk például tanösvények kijelölésével kapcsolatban, előadásokat tartunk a natúrparkokhoz kapcsolódó iskolai napokon.

12.3.3. Kommunikáció – hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok

Békalencse című havonta megjelenő hírlevelünk címlistáján 5837 e-mail cím szerepel (önkormányzatok, civil szervezetek, egyéni turisták, szolgáltatók, sajtó stb.). Az adat a partnerlistán szereplő e-mail címek számát tartalmazza.

Online felületeink:

Hivatalos honlap (megfelel az akadálymentességi követelményeknek, illetve SSL-tanúsítvánnyal rendelkező biztonságos oldal):

<https://www.ddnp.hu>

Honlapunk 2022-ben egy online – ki- és bekapcsolható tematikus szakmai rétegeket tartalmazó – térképpel bővült, mely az INTERREG HUHR/1901/2.2.1/0122 „Riverside” projekt keretében valósult meg.

Regisztrált domain nevek bemutatóhelyekhez (a hivatalos honlap vonatkozó oldala jelenik meg)

Fehér Gólya Múzeum – www.fehergolyamuzeum.hu

Mészégető-források barlangja – www.kalandbarlang.hu

Mohácsi Nemzeti Emlékhely – www.mohacsiemlekhely.hu

Tettyei Mésztufa-barlang – www.barlangpecs.hu

Ős-Dráva Látogatóközpont – www.odlk.hu

Facebook-oldalak:

Hivatalos facebook-oldal:

<https://www.facebook.com/dunadrava>

Bemutatóhelyek facebook-oldalai:

Abaligeti-barlang – <https://www.facebook.com/abaligeti.barlang>

Fehér Gólya Múzeum – <https://www.facebook.com/fehergolyamuzeum>

Mohácsi Nemzeti Emlékhely – <https://www.facebook.com/mohacsitortenelmi.emlekhely>

Nagyharsányi Szoborpark – <https://www.facebook.com/szoborpark>

Ős-Dráva Látogatóközpont – <https://www.facebook.com/odlkszaporca>

Pintér-kert Arborétum – <https://www.facebook.com/pinterkert>

Tettyei Mésztufa-barlang – <https://www.facebook.com/tettyebarlang>

Zselici Csillagoségbolt-park – <https://www.facebook.com/Zselici-Csillagos%C3%A9gbolt-park-137701529604057>

Youtube-csatornák:

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság – <https://www.youtube.com/user/DDNPI>

Ős-Dráva Látogatóközpont – <http://bit.ly/1VPq7W5>

FLICKR galéria:

<https://www.flickr.com/photos/dunadrava/albums>

ISSUU-oldal:

<https://issuu.com/ddnp>

Instagram:

<https://www.instagram.com/dunadravanemzetipark>

Pinterest galériák:

<https://www.pinterest.com/dunadrava>

Podcast csatorna:

2022-ben indult el a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság podcast csatornája. A 20-30 perces adásokban a DDNPI szakemberei adnak tájékoztatást az igazgatóságon folyó szakmai tevékenységekről. A csatorna az alábbi linkeken érhető el:

Anchor.fm: <https://anchor.fm/ddnp>

Spotify: <https://open.spotify.com/show/5bSmSOv5SV3P2SWCs5tq1g>

Twitter:

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság 2022-ben indította el Twitter csatornáját. A csatornán hírek, programajánlók, aktualitások jelennek meg.

<https://twitter.com/dunadrava>

E-tanösvények: Ős-Dráva Látogatóközpont – 3 táblás és vezetőfüzetes tanösvény okostelefon-alkalmazás formájában is elérhető 11 tanösvény esetében a www.ddnp.hu honlapról letölthető PDF vezetőfüzetek állnak rendelkezésre.

2022 folyamán is rendszeresen juttattunk el természetvédelmi híreket, valamint tudósításokat az igazgatóságunkon folyó szakmai munkáról a sajtó részére. A sajtóközlemények nyomán újságcikkek jelentek meg, rádió- és TV interjúk készültek.

Sajtómegjelenések száma: nyomtatott 55 db, internetes megjelenés 289 db, TV, rádió: 38 db

Főbb sajtópartnereink: Agro Jager, Agro Trend, Barcsi Hírek, Eseménymenedzser, Greenfo, IrányPécs Mohácsi Újság, Pécsi Újság, Origo, Pécs Aktuál, Programturizmus.hu, Sokszínű Vidék, Traveo.hu, Turista Magazin, Varázslatos Magyarország és VM Magazin, Dunántúli Napló, Somogyi Hírlap, Tolnai Népújság, Magyar Mezőgazdaság, Kistermelők Lapja, Mecsek Híradó, NOE Levelek, Kossuth Rádió, Rádió1, Bajai Rádió, Bajai TV, Paks FM, MR2 Petőfi TV, HÍR TV, Tolnatáj TV, HÍD TV, Info Rádió, Best FM, Magyar Katolikus Rádió, DunaTV, Pécs TV, Pannon TV, Kapos TV, Bóly TV.

12.4. Tervezett fejlesztések

A „Hidden Landscapes” elnevezésű, INTERREG V-A 2014-2020 konstrukcióban támogatásban részesült projekt keretében a Tettye Oktatási Központban és a Pintér-kert Arborétumban tervezett fejlesztések elkészülnek, a tervek szerint 2023. áprilisában zárul hivatalosan a projekt.

Folytatódik a kölkedi Fehér Gólya Múzeum tervezése, a kivitelezéssel kapcsolatos előkészítések megvalósítása.

12.5. Együttműködési megállapodások

Igazgatóságunk 2022. évben a lehetőségekhez mérten bővítette a régióban található turisztikai szervezetekkel, szolgáltatókkal, oktatási intézményekkel kötött együttműködésinek számát, többségében a térség szállásadóival kötött együttműködési megállapodások jöttek létre, melyek által bemutatóhelyeinket szeretnénk a térség turisztikai kínálatába jobban integrálni.

12.6. Fontosabb események

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság az alábbiakban felsorolt tevékenységeket valósította meg a tárgykörben.

c) *Saját szervezésű programok*

- 2022. április 23-án – a COVID miatti két év kényszerű kihagyás után – ismét megtartottuk Pécssett a Tettye téren a Föld Napja rendezvényt. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, valamint pécsi és Pécs környéki intézmények, szolgáltatók, civil szervezetek izgalmas természet- és környezetvédelmi foglalkozásokkal, játékokkal, ismeretterjesztő előadásokkal, szakvezetési túsakkal várták a kilátogató közönséget.
- 2022. június 6-12. között került megrendezésre a Magyar Nemzeti Parkok Hete. Az eseménysorozat Balatonfüreden megtartott nyitórendezvényén a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság standján természetismereti programok várták a nagyközönséget, bemutatkoztak a nemzeti park igazgatóság védjegyes termelői, valamint természetfotó tárlat volt megtekinthető. A közönség megismerhette az igazgatóság programkínálatát és nem utolsó sorban a Magyar Nemzeti Parkok Hetére meghirdetett túsákat, programokat.

- 2022. július 2-án Mohácson a Dunai Mosás elnevezésű rendezvény részeként a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság bemutatta a védett dunai szigetek élővilágát és az igazgatóság szakmai munkáját. A programra kilátogató gyerekeket játékos természetismereti foglalkozások várták, a nagyközönség interaktív formában kaphatott betekintést a DDNPI Természetmegőrzési Osztályának tevékenységeibe.
- 2022. július 9-én ismét megrendezésre került a Magyar Pásztorok Tereelőversenye a szaporcai Ős-Dráva Látogatóközpontban. Az esemény lehetőséget biztosított a régi magyar kutyafajták és a pásztorhagyományok megismerésére, továbbá a Duna-Dráva Nemzeti Park természeti értékeivel való ismerkedésre a látogatóközpont kiállításán és a majorban.
- 2022. szeptember 9-11. között az Ős-Dráva Látogatóközpontban és a Kolokán Szálló adott otthont a **8. Országos Lepkés Találkozó**nak. A háromnapos esemény résztvevői a szakmai előadások meghallgatásán túl terepi programon is részt vettek a Villányi-hegységben, felkeresve annak legmagasabb régióját, a Szársomlyót.
- Igazgatóságunk szakmai konferenciát bonyolított le 2022. december 2-án Pécsen az MTA Székházban. Az esemény témája a Mohácsi Nemzeti Emlékhelyen zajló régészeti és antropológiai kutatások eredményeinek bemutatása volt.

d) kapcsolódás más programgazdák eseményeihez, együttműködésben megvalósult programok

- Igazgatóságunk a hagyományoknak megfelelően több fesztiválhoz, akcióhoz, „jeles naphoz” csatlakozott programokkal. Az Ördögkatlan Fesztivál, a Bököz Fesztivál, az Idősek Világnapja, valamint a Geotóp Nap eseménysorozatokhoz kapcsolódva zajlottak szakvezetések a Nagyharsányi Szoborpark, az Ős-Dráva Látogatóközpont, a Pintér-Kert Arborétum, illetve a Szársomlyó területén.
- Az Interreg Hidden Landscapes projekt keretében április 29-én és szeptember 23-án Fény és Zene a Pintér-kert Arborétumban címmel fényinstallációs és elektronikus zenei programot tartottunk. A program zenei része a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karával együttműködve valósult meg.
- A Danubeparks Egyesület (<https://danubeparks.org>) és a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság kezdeményezésre 2022. október 8-án önkéntesek tisztították meg a dunaszekcsői Duna-part egy részét. A 20 helyi lakosból álló csapattal ennek a holtágnak a környezetét tisztítottuk meg a főként műanyag palackokból, zacskókból és alumínium

dobozokból álló hulladéktól. A délelőtt során 25 zsáknyi szemetet sikerült összeszedni és a védett területről elszállítani.

- Igazgatóságunk részt vett a Zsolnay Kulturális Negyed szervezésében megrendezett városi gyereknapon.
- Igazgatóságunk természetvédelmi játékokkal csatlakozott a Balokány Ligetben megrendezett „Zöld Forrás Családi Naphoz”.
- Igazgatóságunk a hagyományoknak megfelelően részt vett a Budapesti Állatkertben megrendezésre kerülő Vadonleső Program „Az év emlőse” Gálaműsoron.
- A DDNPI önálló standdal és természetvédelmi játékokkal részt vett a bicsérdi Burgonya Fesztiválon.

13. Közfoglalkoztatás

Igazgatóságunk az elmúlt pár évben a szűkös költségvetési források és létszámkeret miatt a rendelkezésre bocsátott létszámkeret teljes kihasználása mellett támaszkodott a közfoglalkoztatási programra. Az ökoturisztikai létesítmények működtetése, a vagyonkezelési feladatok ellátása, gyepterület- és állattartási feladatok végrehajtása a közfoglalkoztatottak munkavégzése nélkül elképzelhetetlen lett volna.

A védett természeti területek fenntartása és kezelési feladatai nagyrészt élőmunka igényes feladatok. Igazgatóságunk 2022. évben az országos közfoglalkoztatási program keretében, 12 hónapon keresztül átlag 11 fő a foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetben lévő, vidéki területen élő aktív korú álláskeresőt foglalkoztatott.

A 2022. évi programot – hasonlóan a korábbi években megvalósult programokhoz - Igazgatóságunk foglalkoztatási és természetvédelmi szempontból egyaránt hasznosnak ítéli meg. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság működési területén ugyanis számos olyan természeti terület található, amelynek fenntartása, bemutatása, a gyepterületek tisztítása, az invazív és allergén növények irtása, az állatgondozás és legeltetés, a vizes élőhelyek, vízfolyások, fokok karbantartása, erdőgazdálkodási feladatok időről-időre jelentősebb munkaerőigénnyel járnak, amelyek elvégzése álláshely hiányában, valamint az intézményi szűkös költségvetés okán nem vagy kizárólag más szakmai feladatok háttérbe szorítása révén lenne megvalósítható. Ezek a feladatok egyrészt természetes folyamatok eredményeként válnak szükségessé, másrészt az idegenforgalom, a területek idényjelleggel fokozódó látogatottsága kapcsán merülnek fel. Ellátásuk főként alacsony képzettségű munkaerőt igényel, ami a célterületek településeinek képzetlen, munkanélküli lakossága köréből könnyen megoldható volt.

Mindezek mellett a programban érintett területeken élő lakosság, az itt megforduló kirándulók, látogatók is érzékelhették a területeken végbe ment változásokat, melyek a program nélkül csak szűkösebb formában valósulhattak volna meg.

A 2022. évben az országos közfoglalkoztatási program alakulása:**adatok Ft-ban**

Létszám	2021.12.01-2022.02.28.	2022.03.01- 2022.11.30.
Létszám (átlag)	11	
Támogatási jogcímek	A támogatás terhére elszámolt személyi juttatás	A támogatás terhére elszámolt személyi juttatás
Közfoglalkoztatottak bérkölsége	3 330 893	10 482 099
Munkába járás költsége	31 874	137 502
Szociális hozzájárulási adó	228 984	681 336
Munkásszállítás költségei	285 750	900 972
összesen	3 877 501	12 201 909

14. Belföldi és külföldi együttműködés

2022. december 31-én lezárult a Development and Protection of the Transboundary Biosphere Reserve Mura-Drava-Danube című (Riverside) pályázatunk megvalósítása az Interreg V-A Magyarország-Horvátország Együttműködési program 2014-2020 keretében. A pályázat célja a határon átnyúló bioszféra rezervátumon belüli együttműködés elmélyítése volt. A pályázati partnereink a következő szervezetek voltak: Public institution for management of protected natural areas and ecological network of Virovitica-Podravina County, Public Institution for management of protected areas of nature in Varaždin County, Zala Megyei Önkormányzat, Međumurje Nature - Public Institution for Nature Protection, Public Institution for Management of Protected Natural Areas in the Koprivnica Krizevci County, Public institution agency for management of protected natural values in Osijek-Baranja County.

A 2022. évben folytatódott a határon átnyúló Mura-Dráva-Duna bioszféra rezervátumon belül kijelölt Natura 2000 élőlénycsoportok (szitakötők, kérészek) felmérése, valamint a horvát és magyar partnerekkel közös biotikai adatbázis létrehozása. A felmérés és módszertanáról belső oktatást szerveztünk 28 terepi munkatárs részére. Nemzetközi online kutatói workshopot szerveztünk a projekt keretében felmért biotikai adatokról (vizinövények, madarak, mocsári teknős, szitakötő és kérészek). A projekt során elkészült egy angol nyelvű, magyar-horvát természetvédelmi stratégia, mely egyrészt segíteni fog az ágazaton belüli határ menti elképzelések harmonizálásában, másrészt felhasználható lesz más ágazatok (vízügy, erdészet) vonatkozásában is. Elkészült egy tanulmány, amely az Ős-Dráva program célterületének tájhasználat változási lehetőségeivel foglalkozik. Kifejlesztésre került egy online interaktív áttekintő térkép a DDNPI működési területén található országos jelentőségű védett és Natura 2000 területekről, valamint a nemzeti park turisztikai infrastruktúrájáról horvát, magyar és angol nyelven. Elektronikus könyv formájában mutattuk be a hét projektpartner tevékenységét, a partnerek egy-egy képviselőjével interjút készítettünk a bioszféra-rezervátum jelentőségéről. A pdf formátumú könyv magyar és angol nyelvű, a szervezetek fotóival gazdagon illusztrált. Promóciós célú ajándéktárgyak is készültek, a projekt záró konferenciáján népszerűsítettük a projekt eredményeit.

A HU-HR Interreg CBC 2. felhívására benyújtott Hidden landscapes – new wildlife and culture destinations in HU-HR cross-border area című támogatásban részesült projektünk 2021-ben indult. Igazgatóságunk, mint egyedüli magyarországi fél, együttműködő projektpartnerei horvát oldalról a Hrvatske Šume, a Zeleni Osijek (vezető kedvezményezett), és az Općina Bilje. A projekt részeként természetismereti infrastruktúra-fejlesztés valósul meg az érintetteknel, valamint közös tematikus programokat szervezünk. Magyar részről a DDNPI Tettyei Oktatási

Központjának felújítását valósítjuk meg, a Pintér-kert világítását, parkolóját és vendégházát fejlesztjük, Mecsek tematikus bemutatószobát alakítunk ki, számos, a horvát partnerekkel közös tematikus program megrendezése mellett.

Folytatódott a 2021-ben indult „A Dunai természetes szigetek ökológiai állapotának javítása” (LIFE WILDIsland) című, LIFE20 NAT/AT/000063 azonosítószámú projekt, melynek fő céljaként a Korpádi szigetek és a Debrina sziget hidrológiai állapotát, valamint azok jellemző élőhely típusát, a puhafás ligeterdőket (91E0) kívánjuk helyreállítani és megőrizni. A hazai tagszervezeteken kívül a partnerség nemzetközi szervezetei: az osztrák Nationalpark Donau-Auen GmbH, a VERBUND Hydro Power GmbH és a via donau - Österreichische Wasserstraßen-Gesellschaft mbH, a szlovák Bratislavské regionálne ochrannárske združenie, a román Danube Delta Biosphere Reserve Authority és a REGIA NAȚIONALĂ A PADURILOR ROMSILVA RA – SUCURSALA DIRECȚIA SILVICĂ TULCEA, a horvát Hrvatske šume limited liability company, Croatian Forests Ltd. és a Javna ustanova "Park prirode Kopački rit", a bolgár Persina Nature Park Direct, a németországi Uniper Kraftwerke GmbH, továbbá a szerbiai Javno Preduzeće "Vojvodinašume".

A 2022. évben benyújtásra került a Korpádi-mellékág revitalizációját támogató beruházás környezetvédelmi engedélykérelme az elkészült megalapozó tanulmányok révén. A Debrina-zátonyon tervezett erdő-helyreállítási kísérlet természetvédelmi engedélye megszerzésre került. Megtörtént a Debrina-zátony erdő-rehabilitációját megalapozó élőhely-térképezés. Kis léptékű beruházások történtek a 91E0 és 91F0 közösségi jelentőségű élőhely-típusokra jellemző erdőállományok jövőben létesítésére és helyreállítására (erdősítésvédő kerítés épült, villanypásztor rendszer illetve erdészeti gépek és kéziszerszámok kerültek beszerzésre). Megrendezésre került a Duna-fesztivál elnevezésű projekt rendezvény a nemzetközi konzorcium és Mohács város és környéke lakosságának részvételével. A projektelemet a Mohácsi Sokacok Olvasókörével együttműködve, a 2022. július 2-án megtartott „Pranje na Dunavu- Dunai Mosás” elnevezésű hagyományörző nyilvános nagyrendezvény részeként valósítottuk meg. Az igazgatóság 6 féle programot kínált a helyszínen felállított „Zöld Sátor”-ban, amelyeken a részvétel ingyenes volt.

A DDNPI képviselőjében három munkatárs vett részt a projekt bécsi nyitórendezvényén, amelyen 9 Duna-menti ország (Románia, Bulgária, Ukrajna, Moldova, Horvátország, Magyarország, Szlovákia, Ausztria, Németország) nagykövetei és képviselői nyilatkozatot írtak alá a Duna-menti együttműködés fontosságáról.

2022 októberében benyújtásra került „A Mura-Dráva-Duna menti ártéri erdei élőhelyek megőrzése, helyreállítása” (Preserving and restoring floodplain forest habitats along the Mura-Drava-Danube rivers), LIFE RESTORE FOR MDD című pályázat a LIFE program 2021-2027 2. felhívására. A több, mint 20 millió Euró költségvetésű projekt középpontjában a Mura, a Dráva, és a Duna folyók határszakaszai mentén tervezett számos nagyszabású helyreállítási akciók állnak, melyek kétoldalú (osztrák-szlovén, szlovén-horvát, horvát-magyar, horvát-szerb) együttműködésben valósulhatnak meg. Az ötéves futamidejű pályázatban öt ország (Ausztria, Szlovénia, Horvátország, Magyarország, Szerbia) 17 szervezete képviselteti magát, hazánkból két nemzeti park igazgatóság és egy természetvédelmi alapítvány vesz részt. A Duna-Dráva Nemzeti Park területén négy közvetlen természetvédelmi beavatkozás keretében javítanánk az ártéri puhafás ligeterdők (91E0), az keményfás ligeterdők (91F0) és a természetes eutróf tavak (3150) természetvédelmi helyzetét a Gemenc, Közép-Dráva és Kelet-Dráva Natura 2000 területeken. A pályázat keretén belül igazgatóságunk a Duna árterében található Bátai holtág helyreállítását, a Drávatamási és a Tótújfalui mellékág Drávába történő visszakapcsolását, a Dráva ősi árterében található drávaszentesi élőhelykomplexum helyreállítását, valamint kommunikációs és környezeti nevelési akciókat tervez összesen 1 901 361,11 Euró költségvetéssel.

A konzorciumot az alábbi partnerek alkotják: UMWELTVERBAND WWF OSTERREICH (WORLDWIDE FUND FOR NATURE- konzorciumvezető, Ausztria); ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VARSTVO NARAVE (Szlovénia); WWF VILAG TERMESZETI ALAP MAGYARORSZAG ALAPITVANY (Magyarország); Slovenian Water Agency (Szlovénia); Association for Nature and Environment Protection Green Osijek (Horvátország); HRVATSKE VODE PRAVNA OSOBA ZA UPRAVLJANJE VODAMA (Horvátország); SVEUCILISTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU, FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK (Horvátország); AMT DER STEIERMARK LANDESREGIERUNG (Ausztria); PUBLIC INSTITUTION FOR MANAGEMENT OF PROTECTED PARTS OF NATURE AND ECOLOGICAL NETWORK IN VIROVITICA PODRAVINA COUNTY (Horvátország); JAVNO PREDUZACE VOJVODINASUME, PRETROVARADIN (Szerbia); Slovenski drzavni gozdovi d.o.o. (Szerbia); Regionalmanagement Südststeiermark. Steirisches Vulkanland GmbH (Ausztria); Javna ustanova za upravljanje zasticenim dijelovima prirode na podrucju Koprivnicko-krizevacke zupanije (Horvátország); Javna ustanova za upravljanje zasticenim dijelovima prirode Varazdinske zupanije (Horvátország); Medimurska priroda - Javna ustanova za zastitu prirode (Horvátország); Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (Magyarország), Duna Dráva Nemzeti Park Igazgatóság (Magyarország).

Előkészítésre került egy 2023. évi benyújtású LIFE pályázat „Citellus LIFE - Életképes ürgeállomány fennmaradásának biztosítása a Pannon régióban/Ensuring viable European Ground Squirrel populations in Pannonian Region” címmel, mely célja a Pannon régió ürgeállományában azonosított három elkülöníthető genetikai vonal fennmaradásának biztosítása, amely a régió életképes állományának fenntartásán keresztül az ürge világállományának is legfontosabb záloga. A tervezett pályázat koordinátora a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság. Partner szervezetek: Duna Dráva Nemzeti Park Igazgatóság; Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság; Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság; Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.; Budakeszi Vadaspark; Debreceni Egyetem; ELKH Talajtani Kutatóintézet; BioSense Institute, University of Novi Sad (Szerbia).

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság társult partnerként csatlakozott a 2022 decemberében támogatást nyert „DaWetRest- Dunai vizes élőhelyek és árterek helyreállítása rendszerszintű, közösségi szerepvállalás és fenntartható innovatív akciók révén” (Danube Wetlands and flood plains restoration through systemic, community engaged and sustainable innovative actions) című, 101113015 azonosítószámú projekthez, a Horizont Európa program Óceánunk és vizeink minőségének helyreállítása 2030-ig misszió keretén belül.

A Duna vízgyűjtő világítótorony - édesvízi és átmeneti vízi ökoszisztémák helyreállítása című felhívás alá tartozó projekt célja a Duna medencéjén alkalmazott konkrét megoldások (kísérleti) kidolgozása és bemutatása a szárazföldi és part menti vizes élőhelyek ökoszisztémái előtt álló kihívások kezelésére. Területei: (i) a biológiai sokféleség, (ii) vízminőség és elérhetőség, (iii) az éghajlatváltozással szembeni ellenálló képesség és/vagy semlegesség és (iv) a helyi közösségek számára nyújtott társadalmi-gazdasági előnyök. A 46 tagú partnerség koordinátora a Bolgár Tudományos Akadémia Klíma-, légkör- és vízkutató Intézet. A kedvezményezettek és társult partnerek az alábbi országokból kerülnek ki: Bulgária, Horvátország, Szerbia, Magyarország, Románia, Moldovai Köztársaság, Ukrajna, Franciaország, Szlovákia, Portugália, Görögország és Németország.

A DDNPI partnerként részt vett az Interreg Duna Transznacionális Program 2021-2027 1. felhívásának 1. fordulójában 2022 novemberében benyújtásra kerülő pályázatban „TransConBat” - Transznacionális menedzsment program a vonuló denevérfajok ökológiai kapcsolódásának és élőhelyeinek fejlesztésére/ Transnational management programme to improve ecological connectivity and habitats of migratory bats” címmel. A 10 tagot számláló

partnerség vezető partnere a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság. További tagok: Pécsi Tudományegyetem, Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Česká společnost pro ochranu netopýřů (Csehország), Институт по биоразнообразию и экосистемни изследвания, Българска академия на науките (Bulgária), Centar za krs i speleologiju (Bosznia és Hercegovina), Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (Szlovákia), Universität für Bodenkultur Wien (Ausztria), Institut za biološka istraživanja "Siniša Stanković" (Szerbia), Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i ekološkom mrežom VPŽ (Horvátország).

A projekt célja elsősorban konkrét ajánlások és útmutatások megfogalmazása a programterületen esernyőfajnak tekinthető denevérfaj, a tavi denevér élőhelyeinek és ökológiai folyosóinak védelméről az érintett szervezetek számára, beleértve a döntéshozókat és (természetvédelmi) kezelőket. Továbbá információgyűjtés a fajról, a résztvevők és egyéb szektorok közötti információáramlás javítása. A projektervezet 3 fő alappillére: A tavi denevér Duna-menti populációjáról rendelkezésre álló információk kiegészítése; Kulcsfontosságú élőhelyek meghatározása és határon átnyúló populáció-kapcsolódások feltérképezése; A tavi denevér védelmének gyakorlati szintre emelése. Pozitív elbírálás esetén a pályázat 2. fordulójának benyújtása 2023 tavaszán várható.

A 2022. évben a nemzetközi kapcsolataink fenntartása és működtetése mind személyesen (elsősorban horvátországi és ausztriai találkozók), mind elektronikus fórumokon keresztül valósult meg.

Pályázatokon kívüli együttműködéseink

Az Igazgatóság évek óta tagja az European Green Belt Association-nak. Két kollegánk vett részt az idei évben a szervezet éves közgyűlésén Montenegróban, ahol a közgyűléssel egyidőben zajló konferencián egy posztert is bemutattunk a partnerek és a résztvevők részére.

15. Ellenőrzés

No	Ellenőrzést elrendelő szervezet	Ellenőrzést végző szervezet	Típusa, célja	Fontosabb megállapítások, intézkedések rövid ismertetése
1.	Kormányzati Ellenőrzési Hivatal	Kormányzati Ellenőrzési Hivatal	"A kormányzati igazgatási szerveknél történő béren kívüli juttatások kifizetéséről szóló 4079/2020. Korm. Határozatban foglaltak végrehajtásának vizsgálata"	Megállapítás nem volt.
2.	Baranya Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkügyi és Munkavédelmi Főosztály Munkaerőpiaci Osztály	Baranya Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkügyi és Munkavédelmi Főosztály Munkaerőpiaci Osztály	Országos közfoglalkoztatás ellenőrzése	Megállapítás nem volt.
3.	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft. Nemzetközi Igazgatóság Központi Ellenőrzési Osztály	Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft. Nemzetközi Igazgatóság Központi Ellenőrzési Osztály	INTERREG Duna Transznacionális Program 02 támogatásnak keretében megvalósuló projektrész helyszíni ellenőrzése	Megállapítás nem volt.
4.	Széchenyi Programiroda Tanácsadó és Szolgáltató Nonprofit Kft. Nyugat-Magyarországi Ellenőrzési Osztály	Széchenyi Programiroda Tanácsadó és Szolgáltató Nonprofit Kft. Nyugat-Magyarországi Ellenőrzési Osztály	Interreg V-A Magyarország-Horvátország Együttműködési Program 2014-2020 támogatásnak keretében megvalósuló projektrész helyszíni ellenőrzése	Megállapítás nem volt.
5.	AESA Magyarország Kft.	AESA Magyarország Kft.	DTP25 DTP1-005-2.3 - DANUBE parks CONNE CTED helyszíni audit	Megállapítás nem volt.
6.	AESA Magyarország Kft.	AESA Magyarország Kft.	HUHR/1601/2.1.2/0016 Green Baranja/Baranya - greening the tourism through innovative products in joint nature and landscape heritage (Green Baranja/Baranya) Ont he Spot audit	Megállapítás nem volt.
7.	Innovációs és Technológiai Minisztérium KEHOP IH	Innovációs és Technológiai Minisztérium KEHOP IH	KEHOP-4.1.0-15.2016-00064 "A Bezerédi-Duna ág rehabilitációja" Záró helyszíni ellenőrzés	Megállapítás nem volt.
8.	Innovációs és Technológiai Minisztérium KEHOP IH	Innovációs és Technológiai Minisztérium KEHOP IH	KEHOP-4.1.0-15-2016-00075 „A dávodi földvári tó és a karapancsai erdei	Megállapítás nem volt.

			<p>tavak rehabilitációja” Záró helyszíni ellenőrzés</p>	
9.	Állami Számvevőszék	Állami Számvevőszék	"Magyarország 2020. évi központi költségvetése végrehajtásának ellenőrzése."	Megállapítás nem volt.
10.	Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség	Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség	"WEB akadálymentességi ellenőrzés"	<p>Megállapítás: A weboldalon található olyan információval is bíró kép vagy ikon, amelynek nincs, vagy nem megfelelő a szöveges alternatívája, így a képernyőolvasó szoftverek számára nem érhető el az információ. Intézkedés: A szükséges változtatás a kódban el lett végezve, az admin felületen a képi elemek szöveges leírása meg lett adva. Megállapítás: Nem találhatóak ugrólinkek a weboldalon. Intézkedés: A szabványnak megfelelő rejtett ugrólink került kialakításra a weboldal bal felső sarkában Megállapítás: Az oldalon található első szintű címsor, azonban a címsorszint struktúra nem lineáris. Intézkedés: A logikai sorrendet átnéztük és a követelménynek megfelelően módosítottuk a weboldalt.</p> <p>Megállapítás: A weboldalon található olyan menü, amelynek almenüi képernyőolvasó program használatával lenyithatóak, azonban ennek státuszát a weboldal nem jelzi aktívan a képernyőolvasó szoftver számára Intézkedés: A szükséges módosítás el lett végezve a kódban, a javasolt módon. Megállapítás: A weboldalon található olyan link vagy szöveges elem, amelynek az elvárt szint alatti a kontrasztaránya. A szabvány szint szerinti minimum kontrasztarány - amely megfelelő láthatóságot biztosít a felhasználó aktuális körülményeitől függetlenül - a szöveges tartalom esetén 18 képpont méret alatt a háttérhez viszonyítva 4,5:1, 18 képpont felett 3:1, a linkek esetén a szöveghez viszonyítva 3:1. Intézkedés: A kontrasztarány a javasolt módon meg lett vizsgálva a weboldal elmein és a szükséges színváltoztatások alkalmazva lettek. Megállapítás: A weboldal a nagyíthatóság követelményeinek nem tesz eleget. A vizsgált 200%-os nagyítás esetén a weboldal egyes elemei nem alkalmazkodnak megfelelően a nagyítás szintjéhez, így esetenként a tartalom nem, vagy</p>

				<p>csak vízszintes görgetés mellett olvasható. Egy weboldal esetében elsődleges fontosságú a nagyíthatóság megfelelő működése, mivel annak nagyításhoz alkalmazkodó felületével találkozik minden olyan felhasználó is, akik különféle eszközökről böngésznek, így a nagyíthatóságból eredő hibákkal a fogyatékkal élő emberek csoportjánál sokkal szélesebb kör érintett. Példa: A kapcsolat oldalán lévő táblázat egy része eltűnik a jobb oldalon 200%-os nagyításnál, és nem megtekinthető sem egér, sem billentyűzet segítségével.</p> <p>Intézkedés:</p> <p>A kapcsolati tábla reszponzivitása módosítva lett, a weboldal többi részén nem találtunk kifogásolható elemet.</p> <p>Megállapítás:</p> <p>A weboldalon található olyan elem, vezérlő vagy link, amely esetén a billentyűfókusz láthatósága nem megfelelő, az elvárt szint alatti a kontrasztaránya. A szabvány szint szerinti minimum kontrasztarány - amely megfelelő láthatóságot biztosít a felhasználó aktuális körülményeitől függetlenül - a billentyűfókusz esetében 3:1.</p> <p>Intézkedés:</p> <p>A fókusz láthatósága megfelelő szintre lett emelve.</p> <p>Megállapítás:</p> <p>A weboldal fejlécében sem található az akadálymentesítési nyilatkozat, vagy arra mutató link.</p> <p>Intézkedés:</p> <p>Az akadálymentesítési nyilatkozat pótolva lett, a honlap láblécéről elérhető.</p>
11.	Agrár-minisztérium Ellenőrzési Főosztály	Agrár-minisztérium Ellenőrzési Főosztály	<p>A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság ellenőrzése, ezen belül a büntetés-végrehajtási szervezet részéről a központi államigazgatási szervek és rendvédelmi szervek irányában fennálló egyes ellátási kötelezettségekről, a termékek és szolgáltatások átadás-átvételének és azok ellentételezésének rendjéről szóló 44/2011 (III.23.) Korm. rendelet szerinti beszerzések ellenőrzése.</p>	<p>Megállapítás:</p> <p>A szabályzat alapján az érvényesítési feladatok ellátására megbízást csak az igazgató adhat, fenti rendelkezés ugyanakkor nem felel meg az Ávr. 58.§ (4) bekezdésében foglalt előírásoknak, miszerint érvényesítésre a gazdasági vezető, vagy az általa írásban kijelölt személy jogosult.</p> <p>Intézkedés:</p> <p>Szükséges a kötelezettségvállalási szabályzat következő esedékes felülvizsgálata alkalmával az érvényesítő személyének az ÁVR. 58. § (4) bekezdése szerinti kijelölését, továbbá a szabályzat szerződéskötésre vonatkozó fejezetében a 168/2004. (V.25.) Korm. rendelet, a 44/2011. (III.23.) Korm. rendelet, a 247/2014. (X.I.) Korm. rendelet, valamint a 301/2018 (XII.27.) Korm. rendelet hatálya alá tartozó beszerzések eljárásrendjének kidolgozása.</p> <p>A szabályzat kialakítása folyamatban van.</p> <p>Megállapítás:</p> <p>A mintavétellel érintett teljesítések tételes ellenőrzése alapján megállapítható, hogy a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság a vizsgált időszakban a 44/2011. (III.23.) Kormányrendeletben meghatározott eljárásrendet</p>

				<p>a beszerzései során nem alakított ki, ezen kívül beszerzései során a BVOP-tól nem kért ajánlatokat a fogvatartottak kötelező foglalkoztatása keretében előállított termékek és szolgáltatások vonatkozásában.</p> <p>Intézkedés:</p> <p>A fogvatartottak kötelező foglalkoztatása keretében előállított termékek és szolgáltatások vonatkozásában a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság kialakítja a 44/2011. (III.23.) Korm. Rendeletnek megfelelő beszerzési eljárásrendet, és a felmerült beszerzési igényekkel minden esetben a Központi Ellátó Szervhez fordul a 44/2011. (III.23.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően.</p> <p>Megállapítás:</p> <p>A mintavétel során kiválasztott partnerek teljesítéshez kapcsolódó dokumentumok, folyószámla analitikák tételes vizsgálata során megállapítást nyert, hogy a vizsgált időszakra vonatkozóan több esetben került sor a 9/2011. (III.23.) BM rendelet hatálya alá tartozó termékek, szolgáltatások beszerzésére a 44/2011. (III.23.) Korm. rendelet mellőzésével.</p> <p>Intézkedés:</p> <p>a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság olyan eljárásrendet alakít ki, amely megfelel a 44/2011. (III.23.) Korm. rendelet 11.§-ban foglalt előírásoknak.</p>
12.	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Belső ellenőr	Beszámoló vizsgálata	Megállapítás nem volt
13.	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Belső ellenőr	Analitika	Megállapítás nem volt
14.	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Belső ellenőr	Kockázatkezelés, kockázatelemzés	<p>Megállapítás:</p> <p>Az egyes kockázatokhoz kapcsolódóan meg kell határozni az egyes kockázatokkal kapcsolatban szükséges intézkedések, valamint azok teljesítésének nyomon követésének pontosítása.</p> <p>Intézkedés:</p> <p>A kockázatkezelési táblák, indikátorok, teljesítménymutatók kialakításra kerültek.</p>
15.	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Belső ellenőr	Bemutatóhelyek működése: Nagyharsányi Szoborpark pénztár	Megállapítás nem volt
16.	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Belső ellenőr	Informatikai rendszer és kommunikáció ellenőrzés	Megállapítás nem volt
17.	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Belső ellenőr	Bemutatóhelyek működése: Mohácsi Nemzeti Emlékhely pénztár	Megállapítás nem volt
18.	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Belső ellenőr	Bemutatóhelyek működése: Ős-Dráva Látogatóközpont	Megállapítás nem volt

			pénztár	
19.	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Belső ellenőr	Bemutatóhelyek működése: Kolokán Szálló Szaporca	Megállapítás nem volt
20.	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Belső ellenőr	Tevékenység mérése	Megállapítás: A táblázat bővítése az osztályok alábontásával, tevékenységek pontos megnevezésével. A tevékenységekhez rendelt teljesítménymutatók részletezése, pontosítása. Intézkedés: Az osztályvezetők bevonásával a tevékenységek pontos lehatárolása és a teljesítménymutatók részletes meghatározása.
21.	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Belső ellenőr	Belső kontroll	Megállapítás nem volt

16. Éves munka legfontosabb összefoglalása

A 2022. évre a korábbi két évhez képest egyre inkább normalizálódott a munkavégzés módja a világjárvány lecsengésével. Az év során folyamattá vált a jelenléti munkavégzés az Igazgatóság létesítményeiben. Az év utolsó szakaszában azonban – elsősorban az energiaköltségek drasztikus emelkedése miatt – néhány létesítményünkben az időszakos bezárás mellett döntöttünk.

Az elmúlt évet talán legjobban a Duna kis-, közép- és nagyvízi tartományok arányának számadatai jellemzik.

- kisvízi tartomány (450 cm alatt)
 - o 2022.évben 362 nap volt ebben a tartományban a Duna
 - o 1876-1900 között 35%, 2000-2022 között 82% ez a tartomány
- középvízi tartomány (451-750 cm)
 - o 2022.évben 3 nap volt ebben a tartományban a Duna
 - o 1876-1900 között 60%, 2000-2022 között 17% ez a tartomány
- nagyvízi tartomány (751 cm fölött)
 - o 0 nap volt ebben a tartományban a Duna
 - o 1876-1900 között 5%, 2000-2022 között 1% ez a tartomány

Ezek az adatok befolyásolják a mindennapi munkánkat is. Erdőgazdálkodásunk során szinte csak az elszáradt, elpusztult állományok megmentésére, lecserélésére koncentrálnak. Gyepeink hozama rohamosan csökken, állatállományunk fenntartása hatalmas kihívás.

Ismét lehetőségünk volt felvenni közfoglalkozottakat az Igazgatóság eredményesebb működtetése érdekében.

Természetvédelmi Őrszolgálat feladatai - a hatósági őrzési, ellenőrzési tevékenységek mellett valamennyi, a tájegységeket érintő egyéb tevékenységben- jelentősen megnövekedtek.

2022-ben a Natura 2000 monitoring, az NBmR program és a Dráva-monitoring vizsgálatok mellett több Natura 2000 területen folytak célzott kutatások a Natura 2000 céldokumentumok elkészítéséhez és a Natura 2000 adatlapok (Standard Data Form) frissítéshez kapcsolódóan, a jelölő élőhelyek kiterjedésének és állapotváltozásainak, valamint a jelölő fajok elterjedési és

állományadatainak pontosítása érdekében. Az eredmények alapján 29 db Natura 2000 céldokumentum készült el.

A látogatószám (bemutatóhelyek, oktatás, szakvezetések, garantált programok, szállás vendégéjszakák) 2022-ben nőtt, 147.831 fő volt a regisztrált szám. Ez az előző évhez képest kb. 13%-os emelkedést jelent.

A 2022-es évben több futó projektünk megvalósítása is lezárult.

A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP) keretében a két utolsó támogatott projektünket is sikeresen lezártuk. A Dunaszekcsői Telelő-Duna élőhelyrehabilitációs célú kotrása, valamint az új Kikerics panoráma sétány létrehozása projektjeink az év során átlépek a fenntartás időszakába. 2022-ben ebben a két projektben már kivitelezési munkákat nem folytattunk.

Két projektünkben történt kivitelezési munkavégzés:

A „Hidden landscapes” INTERREG projektünk keretei között kerülhetett sor az Igazgatóság Tettye Oktatási Központ alsó két szintjének, valamint a Pintér-kertben található vendégház felújítására. A vendégház alsó szintjén kialakításra került egy, a Mecsek élővilágát bemutató kiállítás.

A LIFE IP GRASSLAND-HU projekt keretében a kölkedi állattartó telep megvalósítás kezdődött meg. Első lépésként a telep megközelítését szolgáló út, a szürkemarhák téli beállója és a szénatároló kivitelezése kezdődött meg (és fejeződött be 2023-ban).

Egyéb projektjeink keretében eszközbeszerzések, rendezvények és monitoring feladatok megvalósítására kerítettünk sort.

Két előkészítési – KEHOP keretében megvalósuló – projektünkkel kezdtük meg a felkészülést a 2021-2027-es költségvetési ciklus projektjeire való felkészülést. Elkészültek a szennai őrszolgálati iroda, a kölkedi új Fehér Gólya Múzeum, valamint az ugyancsak kölkedi, meglévő őrszolgálati iroda mellé tervezett melléképület tervei.

Készen állunk arra, hogy a 2021-2027-es uniós költségvetési ciklust érintő pályázati felhívások megjelenését követően rövid időn belül bemutassuk az elképzeléseinket.

17. Fontosabb célkitűzések a következő évre

Folytatjuk a KEHOP-ból finanszírozott előkészítési projektjeinket. A tervek szerint 2023-ban az „A természetvédelmi őrszolgálat komplex fejlesztése (projekt-előkészítés)” (KEHOP-4.2.0-15-2021-00011), valamint a „Duna-menti bemutatási infrastruktúra-fejlesztések (projekt-előkészítés)” (KEHOP-4.1.0-15-2021-00092) projekt keretében le tudjuk folytatni a feltételes közbeszerzési eljárásokat és az összes további tevékenységeket is

Nemzetközi projektjeink közül folytatódik és befejeződik a 2018-ban megkezdett, a WWF vezetésével megvalósuló WiseDrava LIFE pályázatunk, valamint a 2019-ben megkezdett és 2026 végéig tartó Grassland – LIFE IP projekt megvalósítása is.

Eredetileg 2022-ben zárult volna a 2021-ben indult magyar-horvát INTERREG program keretében megvalósuló, a Pintér-kert Arborétum valamint az oktatási-nevelési infrastruktúra- és eszközellátottságunk korszerűsítésére benyújtott pályázatunk, de a partnerség döntése értelmében a megvalósítás végső időpontja áttolódott 2023-ra.

Folytatjuk a „Danube Wild Island Habitat Corridor” (röviden: LIFE WILDIsland) című projektünket is. A Korpádi –kanyarulat élőhely rehabilitációs célú kotrása, és a vízepítési műtárgyak rekonstrukciója kapcsán 2023-ban lefolytatjuk a kivitelezéshez szükséges első közbeszerzési eljárást és meg tudjuk kezdeni a munkálatok elvégzését is. A Debrina-szigeten megvalósítandó kísérleti jellegű erdőrehabilitációs tevékenységek során folytatjuk a 2022-ben megkezdett munkálatokat.

2022 októberében került benyújtásra „A Mura-Dráva-Duna menti ártéri erdei élőhelyek megőrzése, helyreállítása” (Preserving and restoring floodplain forest habitats along the Mura-Drava-Danube rivers), LIFE RESTORE FOR MDD című pályázat a LIFE program 2021-2027 2. felhívására. A pályázat sikeres volt, ezért az idei évben megkezdődhet ennek a projektünknek a megvalósítása is.

Előkészítésre került egy 2023. évi benyújtású LIFE pályázat „Citellus LIFE - Életképes ürgeállomány fennmaradásának biztosítása a Pannon régióban/Ensuring viable European Ground Squirrel populations in Pannonian Region” címmel, mely célja a Pannon régió ürgeállományában azonosított három elkülöníthető genetikai vonal fennmaradásának biztosítása, amely a régió életképes állományának fenntartásán keresztül az ürge világállományának is legfontosabb záloga. A pályázat koordinátora: Bükki Nemzeti Park

Igazgatóság. Partner szervezetek: Duna Dráva Nemzeti Park Igazgatóság; Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság; Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság; Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.; Budakeszi Vadaspark; Debreceni Egyetem; ELKH Talajtani Kutatóintézet; BioSense Institute, University of Novi Sad (Szerbia).

A 2021-2027 európai uniós pénzügyi időszakra vonatkozó, megújult LIFE programban számos újabb projektjavaslatokat kívánunk benyújtani akár nemzetközi konzorciumi formában, akár hazai partnerekkel közösen. Jelenleg is folyamatban van több projektjavaslat előkészítése a Természet és biológiai sokféleség alprogramon belül.

A közvetlen finanszírozású brüsszeli források tekintetében új partnerségeket és pályázati lehetőségeket keresünk a 2023-ban folytatódó Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogramban (elsősorban a Biodiversa+ európai partnerség felhívásai, illetve az „Óceánunk és vizeink minőségének helyreállítása 2030-ig” misszió kapcsán) a természeti erőforrások, valamint a biodiverzitás és ökoszisztéma-szolgáltatások megővését célzó projektek készítéséhez.

A Horvátország-Magyarország közötti határmenti Interreg Program 2021-2027-es időszakának pályázati felhívásainak megjelenése 2023-ban várható. Igazgatóságunk - a korábbi évek gyakorlatainak megfelelően – szintén tervez egy, vagy több, horvát-magyar együttműködésben megvalósuló pályázatot benyújtani, elsősorban ökoturisztikai szolgáltatások fejlesztése és a biodiverzitás témakörében

Folytatjuk az új költségvetési ciklusban benyújtandó KEHOP_Plusz pályázataink előkészítését vízfolyás-szabályozás, élőhely-védelem, az állattartási-, valamint a bemutatási infrastruktúra fejlesztése témakörökben. Amint lehetőségünk lesz rá, a leghamarabb szeretnénk benyújtani az új pályázatainkat.